

สำนักหอสมุด

อภิธาน์นทนาการ

การประเมินหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ)
วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยนเรศวร

โดย
รองศาสตราจารย์ ดร.ครรชิต ทะก่อง
รองศาสตราจารย์ ดร.อรุณี อ่อนสวัสดิ์

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยนเรศวร
วันลงทะเบียน.....5..JUL..2011.....
เลขทะเบียน.....15661481.....
เลขเรียกหนังสือ.....9 K.....

ค153 ก
2550

วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยนเรศวร
พุทธศักราช 2550

ชื่อเรื่อง การประเมินหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) วิทยาลัยนานาชาติ

มหาวิทยาลัยนเรศวร

ผู้วิจัย ครรชิต ทะกอง¹

อรุณี ชอนสวัสดิ์²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อประเมินหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยนเรศวร ใน 3 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input) ได้แก่ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตร เนื้อหารายวิชาของหลักสูตร ผู้สอน นิสิต สิ่งอำนวยความสะดวก 2) ด้านกระบวนการ (Process) ได้แก่ การจัดการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล 3) ด้านผลผลิต (Product) ได้แก่ คุณลักษณะของบัณฑิต แหล่งข้อมูลประกอบด้วยอาจารย์ผู้สอน จำนวน 15 คน นิสิตชั้นปีที่ 4 จำนวน 49 คน บัณฑิต จำนวน 3 คน ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต จำนวน 3 คน เพื่อนร่วมงานของบัณฑิต จำนวน 3 คน เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย 1) แบบสอบถามอาจารย์ผู้สอน 2) แบบสอบถามนิสิตชั้นปีที่ 4 3) ประเด็นการสัมภาษณ์กลุ่ม 4) แบบสัมภาษณ์บัณฑิต 5) แบบสอบถามผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต และ 6) แบบสอบถามเพื่อนร่วมงานของบัณฑิต ผลการวิจัยพบว่า

1. ด้านปัจจัยเบื้องต้น

1.1 วัตถุประสงค์ของหลักสูตร มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง โดยวัตถุประสงค์ของ หลักสูตรที่มีความเหมาะสมสูงสุดคือ เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ทางด้านกฎหมายธุรกิจระหว่างประเทศ

1.2 โครงสร้างและเนื้อหา รายวิชาที่จัดให้นิสิตเรียนโดยภาพรวมมีความเหมาะสมมากที่สุดโดยรายวิชาที่มีความเหมาะสมสูงสุด คือรายวิชากฎหมายอาญาภาคความผิด

1.3 อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่มีคุณสมบัติเหมาะสมกับรายวิชาที่ได้สอน แต่มีบางรายวิชาที่อาจารย์ มีความรู้ ความสามารถค่อนข้างไม่ตรงกับรายวิชาที่สอน และนิสิตต้องการให้มีจำนวนอาจารย์มากขึ้น

1.4 คุณสมบัติของนิสิต โดยภาพรวมนิสิตมีทั้งความพร้อม ความเหมาะสม คุณธรรม จริยธรรม และลักษณะนิสัยอยู่ในระดับดีมาก

¹ ผู้อำนวยการวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยนเรศวร

² รองผู้อำนวยการฝ่ายวิจัยและวางแผน วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยนเรศวร

1.5 นิสิตเห็นว่าสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอนยังคงมีน้อย คุณภาพ และความสะดวกในการบริการอยู่ในระดับน้อย

2. ด้านกระบวนการ

2.1 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ส่วนใหญ่สอนแบบบรรยาย โดยเปิดโอกาสให้นิสิตซักถามและแสดงความคิดเห็น

2.2 นิสิตเห็นว่ากระบวนการวัดและประเมินผลยังไม่โปร่งใสเท่าที่ควร เช่นไม่มีการแจ้งคะแนน ผลสอบให้กับนิสิตได้รับทราบ

2.3 นิสิตเห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษาปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ควรหุทิศเวลาให้นิสิตเข้าพบเพื่อรับคำปรึกษา

3. ด้านผลผลิต

3.1 ความพึงพอใจของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา

บัณฑิตเห็นว่าสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ได้อย่างเต็มที่ แต่ไม่ครบถ้วนทุกรายวิชา แต่คาดหวังว่าน่าจะมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบนานาชาติทุกกิจกรรม สำหรับรายวิชาที่ควรปรับเพิ่มได้แก่รายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาอังกฤษ และควรมีการเพิ่มรายวิชาเลือกเสรีให้มากกว่าที่เป็นอยู่ รายวิชาที่ควรลดลง ได้แก่รายวิชาในส่วนของหมวดวิชาศึกษาทั่วไป

3.2 ความพึงพอใจของนิสิตที่กำลังศึกษาที่มีต่อรายวิชา

รายวิชาที่นิสิตเรียนแล้วเกิดความรู้ความเข้าใจสูงสุดได้แก่รายวิชากฎหมายว่าด้วยละเมิด จัดการงานนอกสั่ง ลากมิกควรได้ รายวิชาที่มีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพสูงสุดได้แก่ รายวิชากฎหมายว่าด้วยนิติกรรมและสัญญา รายวิชาที่ควรตัดออกสูงสุดได้แก่ รายวิชานิติปรัชญา

3.3 ความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงานของบัณฑิต

ผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานของบัณฑิตมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าพึงพอใจในคุณลักษณะของบัณฑิต โดยคุณลักษณะเด่นของบัณฑิตได้แก่ ความมีน้ำใจ เชื่อเพื่อเผื่อแผ่ต่อบุคคลอื่น และมีความอ่อนน้อมถ่อมตน

3.4 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยนเรศวร

นิสิตวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยนเรศวร มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ใน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ทักษะและทัศนคติที่ดีเพื่อความสำเร็จ 2) ความรับผิดชอบในสิ่งที่ตนเองกระทำ 3) การเรียนรู้ตลอดชีวิต 4) มุมมองกว้างไกลเป็นนานาชาติ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

การประเมินหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยนเรศวร

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาคือเครื่องมือพัฒนาคนให้มีคุณภาพเพื่อให้คนที่ได้รับการศึกษาแล้วช่วยกันพัฒนาชาติบ้านเมือง การศึกษาจะดีหรือไม่ดีอยู่ที่องค์ประกอบสำคัญที่สุดอย่างหนึ่งคือ “หลักสูตร” (กัญญา สาธิต. 2516 : 3) เพราะหลักสูตรเป็นหัวใจสำคัญของการศึกษา (บุญชม ศรีสะอาด. 2539 : 1) เมื่อใช้หลักสูตรไประยะเวลาหนึ่ง ควรมีการศึกษาผลของการใช้หลักสูตรว่า ส่งผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างไรและผลของการใช้หลักสูตรนั้นมีความชัดเจนสอดคล้องกับการจัดการศึกษาของสังคมในปัจจุบันหรือไม่ ดังนั้นจึงควรมีการปรับปรุงแก้ไขให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมเป็นระยะ และการที่จะทราบว่าหลักสูตรมีกระบวนการที่เหมาะสมหรือไม่ นั้น จำเป็นต้องอาศัยกระบวนการประเมินหลักสูตร การประเมินหลักสูตรจะช่วยให้เห็นว่า หลักสูตรควรปรับปรุงแก้ไขอย่างไรหลักสูตรที่ใช้ไปนั้นสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และสังคมในขณะนั้นหรือไม่อย่างไร

วิทยาลัยนานาชาติก่อตั้งขึ้นโดยมติของสภามหาวิทยาลัยนเรศวร ในคราวประชุมครั้งที่ 94 (1/2544) วันที่ 13 มกราคม 2544 โดยที่ได้มีวิสัยทัศน์ให้มหาวิทยาลัยนเรศวรเลื่อนสถานภาพไปสู่ความเป็นนานาชาติ ด้วยศักยภาพและความพร้อมที่มหาวิทยาลัยมีอยู่ มหาวิทยาลัยได้ตั้งเป้าหมายที่จะสร้างความพร้อมในการยกคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น และได้ตระหนักถึงความสำคัญของความเป็นเลิศทางวิชาการและความเป็นสากล จึงมีนโยบายชัดเจนในปี 2540 ให้ตั้งศูนย์ภาษาขึ้น (http://www.nuic.nu.ac.th/generalinfo/geninfo_bht.asp) ในมหาวิทยาลัยนเรศวร

หลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) เป็นหลักสูตรหนึ่งที่อยู่ในความรับผิดชอบของวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยนเรศวร เป็นหลักสูตรที่มุ่งผลิตบัณฑิตเพื่อความ เป็นเลิศทางด้านกฎหมายธุรกิจระหว่างประเทศ ที่มีความรู้ความสามารถในระดับนานาชาติ เพื่อรองรับสภาพการณ์การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและการค้าของโลก ซึ่งหลักสูตรนี้จะใช้ภาษาอังกฤษในการสอนวิชาศึกษาทั่วไป และวิชากฎหมายระหว่างประเทศ โดยอาจารย์ผู้สอนที่

เป็นเจ้าของภาษาหรืออาจารย์คนไทยที่มีทักษะทางภาษาอังกฤษทัดเทียมกับเจ้าของภาษา ทำให้ผู้เรียนมีความรู้ทั้งด้านกฎหมาย และด้านภาษาอังกฤษควบคู่กันไป (หลักสูตรมหาวิทยาลัยนเรศวร. 2548 : 143)

ทบวงมหาวิทยาลัยซึ่งทำหน้าที่กำกับดูแลสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาหรือเทียบเท่า ได้มีนโยบายให้สถาบันอุดมศึกษาทำการติดตามและปรับปรุงหลักสูตรที่ใช้อยู่ทุก ๆ 5 ปี ซึ่งก่อนที่จะทำการปรับปรุงหลักสูตรจำเป็นต้องมีการประเมินการใช้หลักสูตรเพื่อให้ทราบจุดแข็งจุดอ่อนรวมทั้งผลดี และผลเสียของหลักสูตรเสียก่อน จึงจะสามารถพิจารณาแนวทางการปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและสังคมได้ (สมนึก ภัททิยธนี. 2546 : 1) ประกอบกับ รายงานการประเมินตนเอง (SAR) ของวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยนเรศวร (2549) ได้กล่าวว่า สถาบันอุดมศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรที่เปิดสอนทุกหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการทางด้านวิชาการและวิชาชีพ มีการประเมินหลักสูตรอย่างสม่ำเสมอ มีการบริหารหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ และมีการปรับปรุงหลักสูตรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง แต่ในหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) ซึ่งเปิดทำการสอนมาตั้งแต่ปีการศึกษา 2544 จนถึงปัจจุบัน ได้รับการประเมินไปแล้ว 1 ครั้งในปีการศึกษา 2548 ซึ่งขณะนั้นยังไม่มีบัณฑิตสำเร็จการศึกษา ทำให้การประเมินยังไม่ครอบคลุมประเด็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต การประเมินครั้งแรก กำลังจะมีผู้สำเร็จการศึกษา 3 คน และกำลังเรียนอยู่ภาคเรียนสุดท้าย เพื่อให้ได้ผลสะท้อนกลับไปสู่แนวทางการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะประเมินหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) เพื่อให้ได้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์สำหรับผู้บริหารใช้เป็นแนวทางตัดสินใจปรับปรุงหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) ให้สอดคล้องเหมาะสมกับสภาพสังคมอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการประเมิน

เพื่อประเมินหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยนเรศวร ใน 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input) ได้แก่ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตร เนื้อหารายวิชาของหลักสูตร ผู้สอน นิสิตและสิ่งอำนวยความสะดวก
2. ด้านกระบวนการ (Process) ได้แก่ การจัดการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล
3. ด้านผลผลิต (Product) ได้แก่ คุณลักษณะของบัณฑิต

วิธีดำเนินการประเมิน

ในการดำเนินการประเมินหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยนเรศวร ได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

แหล่งข้อมูล

ผู้ประเมินได้กำหนดแหล่งข้อมูล 5 แหล่ง ได้แก่อาจารย์ผู้สอนจำนวน 15 คน นิสิตที่กำลังศึกษาชั้นปีที่ 4 จำนวน 49 คน บัณฑิตจำนวน 3 คน ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตจำนวน 3 คน และเพื่อนร่วมงานของบัณฑิตจำนวน 3 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย แบบสอบถามอาจารย์ผู้สอน แบบสอบถามนิสิต แบบสอบถามบัณฑิต แบบสอบถามผู้บังคับบัญชาบัณฑิต แบบสอบถามเพื่อนร่วมงานของบัณฑิต และแบบสัมภาษณ์กลุ่ม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. นำแบบสอบถามสำหรับอาจารย์ไปให้และนัดวันเวลา ในการขอเก็บแบบสอบถามคืน
2. แจกแบบสอบถามกับนิสิตและขอเก็บ นัดวัน เวลา กับนิสิตเพื่อสัมภาษณ์กลุ่ม ตามประเด็นที่กำหนด
3. สัมภาษณ์บัณฑิตตามประเด็นสัมภาษณ์ที่กำหนดไว้ และใช้โทรศัพท์สอบถามข้อมูลบางประเด็นที่ยังไม่ชัดเจนภายหลังจากการสัมภาษณ์
4. นำแบบสอบถามผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานของบัณฑิตไปให้ผู้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงานของบัณฑิต และกำหนดวันเวลาขอรับคืน ส่วนบัณฑิตที่ทำงานต่างจังหวัด ผู้ประเมินได้ดำเนินการโดยการส่งแบบสอบถามไปทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ แล้วให้ผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานของบัณฑิตตอบ พร้อมกับส่งคืนทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเชิงคุณภาพ ดำเนินการวิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา หาค่าร้อยละของแต่ละรายการ นำเสนอข้อมูลในลักษณะตารางประกอบความเรียงโดยสรุปอุปนัย ตามประเด็นที่กำหนดของแต่ละแหล่งข้อมูล

ข้อมูลเชิงปริมาณ ดำเนินการวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแต่ละตัวแปรแล้วแปลความหมายตามเกณฑ์

สรุปผลการประเมิน

ผลการประเมินหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ สรุปได้ดังนี้

1. ด้านปัจจัยเบื้องต้น

1.1 วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

ในภาพรวมวัตถุประสงค์ของหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง โดยวัตถุประสงค์ของหลักสูตรเพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ทางด้านกฎหมายธุรกิจระหว่างประเทศมีความเหมาะสมสูงสุด รองลงมาได้แก่เพื่อให้บัณฑิตมีศักยภาพในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อผลิตบัณฑิตที่สามารถใช้ภาษาอังกฤษในทางวิชาชีพได้เป็นอย่างดี

1.2 โครงสร้างและเนื้อหา

อาจารย์ผู้สอนเห็นว่ารายวิชาที่จัดให้นิสิตเรียนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยรายวิชาที่มีความเหมาะสมสูงสุด ได้แก่รายวิชากฎหมายอาญาภาคความผิด รายวิชากฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง 2 และรายวิชานิติปรัชญา ส่วนรายวิชาที่มีความเหมาะสมต่ำสุด ได้แก่ รายวิชาไทยศึกษา รายวิชาการคิด การใช้เหตุผลและจริยธรรม และรายวิชากฎหมายพาณิชย์นาวี

อาจารย์ผู้สอนยังมีความเห็นว่ารายวิชา ที่มีประโยชน์ต่ออาชีพมากที่สุดได้แก่รายวิชาการคิด การใช้เหตุผลและจริยธรรม รายวิชากฎหมายว่าด้วยนิติกรรมและสัญญา รายวิชากฎหมายอาญาภาคทั่วไป รายวิชากฎหมายรัฐธรรมนูญ รายวิชากฎหมายอาญาภาคความผิด รายวิชาตราสารเปลี่ยนมือ รายวิชากฎหมายปกครอง รายวิชาหลักวิชาชีพนักกฎหมาย รายวิชากฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา รายวิชากฎหมายธุรกิจระหว่างประเทศ และรายวิชากฎหมายการค้าระหว่างประเทศ ส่วนรายวิชาที่อาจารย์ผู้สอนให้ความเห็นว่าไม่ประโยชน์ต่ออาชีพต่ำได้แก่ รายวิชาไทยศึกษา รายวิชากฎหมายล้มละลาย และการฟื้นฟูกิจการ และรายวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ แต่ทุกรายวิชาที่มีประโยชน์ต่ออาชีพอยู่ในระดับมากที่สุด

รายวิชาที่มีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตตามความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนเห็นว่าในภาพรวมทุกรายวิชาที่มีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตอยู่ในระดับมากที่สุด โดยรายวิชาที่มีประโยชน์มากที่สุดได้แก่ รายวิชากฎหมายว่าด้วยละเมิด จัดการงานนอกสั่ง ลากมิควรได้ และรายวิชากฎหมายอาญาภาคความผิด ส่วนรายวิชาที่เห็นว่ามีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตลำดับสุดท้ายได้แก่ รายวิชาเอกเทศสัญญา 2 และรายวิชาหลักวิชาชีพนักกฎหมาย

ในส่วนนิสิตเห็นว่ารายวิชาทั้งหมดมีความทันสมัยอยู่ในระดับมาก โดยรายวิชาที่ทันสมัยสูงสุด ได้แก่รายวิชากฎหมายสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ รายวิชากฎหมายลักษณะหนี้ และรายวิชากฎหมายการค้าระหว่างประเทศ ส่วนรายวิชาที่นิสิตเห็นว่ามีความทันสมัยต่ำสุด ซึ่งอยู่ในระดับปานกลางได้แก่รายวิชาไทยศึกษา รายวิชาทักษะภาษาไทย และรายวิชากฎหมายล้มละลาย และการฟื้นฟูกิจการ

นิสิตเห็นว่าความเหมาะสมของเนื้อหาวิชากับจำนวนหน่วยกิตในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และรายวิชาที่มีความเหมาะสมของเนื้อหาวิชากับจำนวนหน่วยกิตสูงสุดได้แก่รายวิชา กฎหมายลักษณะหนี้ และรายวิชากฎหมายว่าด้วยนิติกรรมและสัญญา ส่วนรายวิชาที่นิสิตเห็นว่ามีความเหมาะสมของเนื้อหาวิชากับจำนวนหน่วยกิตต่ำสุด ได้แก่รายวิชากฎหมายการค้า และ ภาษีอากร รายวิชากฎหมายล้มละลาย และการฟื้นฟูกิจการ และรายวิชามนุษย์กับสิ่งแวดล้อม

รายวิชาที่มีความเหมาะสมกับพื้นฐานความรู้ของนิสิต พบว่าในภาพรวมทุกรายวิชามีความเหมาะสมกับพื้นฐานความรู้ของนิสิตในระดับมาก โดยรายวิชาที่มีความเหมาะสมกับพื้นฐานความรู้ของนิสิตสูงสุดได้แก่ รายวิชากฎหมายลักษณะหนี้ รายวิชากฎหมายว่าด้วยละเมิด จัดการงานนอกสั่ง ลากมิกควรได้ และรายวิชากฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล ส่วนรายวิชาที่มีความเหมาะสมกับพื้นฐานความรู้ของนิสิตต่ำสุดได้แก่ รายวิชาไทยศึกษา รายวิชา กฎหมายล้มละลายและการฟื้นฟูกิจการ และรายวิชาสภาวะการณ์โลก

ความเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการเรียนของนิสิตในภาพรวมทุกรายวิชา นิสิตเห็นว่าอยู่ในระดับมาก โดยรายวิชาที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการเรียนสูงสุดได้แก่รายวิชากฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล รายวิชาหลักวิชาชีพนักกฎหมาย และรายวิชากฎหมายแพ่ง : หลักทั่วไป ส่วนรายวิชาที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการเรียนต่ำสุด ได้แก่รายวิชามนุษย์กับสิ่งแวดล้อม รายวิชากฎหมายการค้าและภาษีอากร และรายวิชานิติปรัชญา

ในด้านความมีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต และการอยู่ร่วมกันในสังคมนิสิตมีความเห็นว่าในภาพรวมทุกรายวิชา มีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายวิชา พบว่ารายวิชาที่มีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต และการอยู่ร่วมกันในสังคมสูงสุดได้แก่ รายวิชาหลักวิชาชีพนักกฎหมาย รายวิชากฎหมายแพ่ง : หลักทั่วไป และรายวิชากฎหมายว่าด้วยนิติกรรมและสัญญา ส่วนรายวิชาที่มีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต และการอยู่ร่วมกันในสังคมต่ำสุด ได้แก่ รายวิชากฎหมายการค้า และภาษีอากร รายวิชาไทยศึกษา และรายวิชาประวัติศาสตร์กฎหมาย

1.3 คุณสมบัติของอาจารย์ผู้สอน

อาจารย์ส่วนใหญ่มีคุณสมบัติที่เหมาะสมกับรายวิชาที่สอน แต่จะมีบางรายวิชาที่นิสิตเห็นว่าอาจารย์มีความรู้ ความสามารถค่อนข้างไม่ตรงกับรายวิชาที่ได้รับมอบหมายคือรายวิชา กฎหมายการคลัง และภาษีอากร

ด้านจำนวนอาจารย์ นิสิตต้องการให้มีจำนวนอาจารย์มากขึ้นเพราะถ้ายังคงใช้อาจารย์จากภายนอก จะทำให้นิสิตไม่สามารถเข้าพบ หาคำปรึกษาได้ตลอดเวลาเมื่อนิสิตเกิดข้อสงสัย

1.4 คุณสมบัติของนิสิต

อาจารย์ผู้สอนมีความเห็นว่าโดยภาพรวมแล้วนิสิตมีทั้งความพร้อม ความเหมาะสม คุณธรรม จริยธรรม และลักษณะนิสัยในระดับมาก และคุณสมบัติ สูงสุดของนิสิตได้แก่รักความยุติธรรม รัก พอใจและนิยมในวิชาชีพของตนเอง และมีความรู้พื้นฐานเหมาะสมกับหลักสูตร ส่วนข้อที่นิสิตมีคุณสมบัติต่ำสุด ได้แก่การใช้ภาษาอังกฤษในทางวิชาชีพได้เป็นอย่างดีมีความคิดริเริ่ม และมีความฉลาดและรอบรู้

1.5 สิ่งอำนวยความสะดวก

นิสิตเห็นว่าสิ่งอำนวยความสะดวกยังคงมีไม่เพียงพอ ได้แก่สถานที่ทำงานของนิสิต ระบบอินเทอร์เน็ต และเครื่องคอมพิวเตอร์ แต่หนังสือ/ตำราที่ใช้สำหรับค้นคว้าในสำนักหอสมุดกลางของมหาวิทยาลัยมีความเพียงพออยู่ในระดับปานกลาง

สิ่งอำนวยความสะดวกมีคุณภาพอยู่ในระดับน้อยโดยปัจจัยด้านสถานที่ทำงานของนิสิตมีคุณภาพต่ำสุด รองลงมาได้แก่คอมพิวเตอร์ และระบบอินเทอร์เน็ต ปัจจัยที่มีคุณภาพสูงสุดได้แก่หนังสือ/ตำราที่ใช้สำหรับค้นคว้าในสำนักหอสมุดกลางของมหาวิทยาลัย แต่ก็ยังคงอยู่ในระดับปานกลาง

นิสิตได้รับการบริการสิ่งอำนวยความสะดวกในระดับน้อย โดยสิ่งที่ได้รับน้อยสุดคือสถานที่ทำงานของนิสิต รองลงมาได้แก่เครื่องคอมพิวเตอร์และระบบอินเทอร์เน็ต ส่วนปัจจัย ที่มีความสะดวกในการรับบริการสูงสุดได้แก่ หนังสือ/ตำราที่ใช้สำหรับค้นคว้าในสำนักหอสมุดกลางของมหาวิทยาลัย

2. ด้านกระบวนการ

2.1 การจัดการเรียนการสอน

ในการดำเนินการจัดการเรียนการสอนทุกรายวิชาส่วนใหญ่จะเปิดโอกาสให้นิสิตซักถามและแสดงความคิดเห็น และใช้การบรรยายมากที่สุด ส่วนกิจกรรมที่อาจารย์ใน

ทุกรายวิชาปฏิบัติน้อยสุดได้แก่การสอนแบบวิธีการตั้งปัญหาแล้วให้ไปค้นคว้า และการแจ้งผลการตรวจงานแก่นิสิต

2.2 กระบวนการวัดและประเมินผล

การวัดและประเมินผลการเรียนการสอนในรายวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตรนิติศาสตร์นั้น นิสิตให้ความเห็นว่ายังไม่โปร่งใสเท่าที่ควร เช่นไม่มีการแจ้งคะแนนผลสอบให้กับนิสิตได้รับทราบ บางรายวิชาไม่มีการแจ้งเกณฑ์การให้คะแนนก่อนดำเนินการสอนหรือสอบในแต่ละครั้ง เช่นในรายวิชากฎหมายการคลัง และภาษีอากร

2.3 บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีต่อนิสิต

อาจารย์ที่ปรึกษาได้ปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย โดยเฉพาะการให้คำแนะนำและดูแลการเลือกลงทะเบียนในแต่ละภาคเรียน การให้คำปรึกษาในเรื่องการปรับตัว และการเอาใจใส่เรื่องผลการเรียน

นิสิตเห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษาควรอุทิศเวลาให้นิสิตเข้าพบเพื่อปรึกษา ให้คำปรึกษาในด้านวิชาการต่าง ๆ ที่มีปัญหา ให้คำแนะนำเกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับของสถาบัน และควรมีความรู้ตรงกับสาขาของนิสิตที่ดูแลรับผิดชอบอยู่

ในการสนทนากลุ่มนิสิตบางประเด็นที่ก่อให้เกิดความเข้าใจไม่ตรงกันระหว่างนิสิต อาจารย์ผู้สอน และฝ่ายจัดตารางเรียนได้ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการบริหารจัดการการเรียนการสอนหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) ว่า

นิสิตไม่มีโอกาสได้เลือกรายวิชาต่าง ๆ และไม่ทราบจำนวนหน่วยกิตที่จะต้องลงทะเบียนในแต่ละภาคการศึกษา การจัดตารางเวลาเรียนไม่มีความเหมาะสม เพราะตารางเรียนบางรายวิชาจะเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาต้องติดตามกันสัปดาห์ต่อสัปดาห์ บางครั้งมีการนัดเรียนวันหยุด วันเสาร์ หรืออาทิตย์ทำให้นิสิตเข้าเรียนไม่ทัน การจัดลำดับรายวิชาทำให้นิสิตเรียนในแต่ละภาคการศึกษานั้นมีลักษณะไม่ต่อเนื่องบางครั้งนำนิสิตรุ่นน้องไปเรียนพร้อมกับรุ่นพี่ ซึ่งรุ่นน้องยังไม่ได้เรียนวิชาพื้นฐานทำให้นิสิตประสบปัญหาการเรียนอย่างมาก รายวิชาเลือกเสรี นิสิตไม่มีอิสระในการเลือกแต่จะต้องลงเรียนตามที่ทางฝ่ายจัดตารางเรียนกำหนดให้เหมือนกันหมดทุกคน บางครั้งทำให้นิสิตมีอคติต่อรายวิชาที่จำใจต้องลงเรียน

3. ด้านผลผลิต

3.1 ความพึงพอใจในหลักสูตรของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา

บัณฑิตนิติศาสตร์นานาชาติ เห็นว่าการนำความรู้ที่ได้รับหลังจากสำเร็จการศึกษาไปใช้นั้นสามารถนำไปใช้ได้เต็มที่ แต่ไม่ครบถ้วนทุกรายวิชา สำหรับความพึงพอใจที่มีต่อ

หลักสูตรนั้นนิสิตยังไม่พึงพอใจเต็มที่นัก ซึ่งไม่ตรงกับความคาดหวังของบัณฑิตตั้งแต่ก่อนเข้าศึกษา โดยบัณฑิตได้กล่าวถึงความคาดหวังว่าน่าจะมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบนานาชาติทุกกิจกรรม ซึ่งควรแตกต่างกับหลักสูตรนิติศาสตร์ปกติ เช่นการใช้ภาษาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และตัวอาจารย์ผู้สอน

สำหรับรายวิชาที่บัณฑิตเห็นว่าควรปรับเปลี่ยนได้แก่รายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาอังกฤษ และควรมีการเพิ่มรายวิชาเลือกเสรีให้มากกว่าที่เป็นอยู่ รายวิชาที่ควรลดลง ได้แก่ รายวิชาในส่วนของหมวดรายวิชาศึกษาทั่วไป

3.2 ความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อรายวิชา

รายวิชาที่นิสิตเรียนแล้วเกิดความรู้ความเข้าใจสูงสุดได้แก่รายวิชากฎหมายว่าด้วยละเมิด จัดการงานนอกสั่ง ลาภมิควรได้ แต่สำหรับรายวิชาที่นิสิตเรียนแล้วเกิดความรู้ความเข้าใจต่ำที่สุดได้แก่รายวิชากฎหมายการคลังและภาษีอากร รายวิชานิติปรัชญา และรายวิชาตราสารเปลี่ยนมือ

รายวิชาที่มีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพสูงสุดได้แก่ รายวิชากฎหมายว่าด้วยนิติกรรมและสัญญา รองลงมาคือรายวิชาเอกเทศสัญญา 2 และกฎหมายลักษณะหนี้ ส่วนรายวิชาที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่รายวิชามนุษย์กับสิ่งแวดล้อม รายวิชาทักษะภาษาไทย และรายวิชาวิทยาศาสตร์ในชีวิตประจำวัน

รายวิชา ที่ควรคงไว้มากที่สุดได้แก่รายวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน 1 ภาษาอังกฤษพื้นฐาน 2 กฎหมายแพ่ง : หลักทั่วไป กฎหมายว่าด้วยนิติกรรมและสัญญา กฎหมายลักษณะหนี้ กฎหมายว่าด้วยทรัพย์ และที่ดิน กฎหมายอาญาภาคทั่วไป เอกเทศสัญญา 1 กฎหมายว่าด้วยกู้ยืม และ หลักประกัน พระธรรมนูญศาลยุติธรรม และระบบศาลไทย ตราสารเปลี่ยนมือ เอกเทศสัญญา 2 กฎหมายว่าด้วยห้างหุ้นส่วน บริษัท กฎหมายว่าด้วยครอบครัว กฎหมายว่าด้วยมรดก กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง 1 กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง 2 กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กฎหมายลักษณะพยาน กฎหมายล้มละลาย และการฟื้นฟูกิจการ กฎหมายแรงงานและประกันสังคม กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีเมือง และหลักวิชาชีพ นักกฎหมาย ส่วนรายวิชาที่ควรตัดออกสูงสุดได้แก่ รายวิชานิติปรัชญา ซึ่งสอดคล้องกับการสนทนากลุ่มนิสิตที่เห็นว่ารายวิชาที่ควรตัดออกได้แก่ รายวิชานิติปรัชญา รายวิชาประวัติศาสตร์กฎหมาย รายวิชาการศึกษาการใช้เหตุผลและจริยธรรม และรายวิชาไทยศึกษา

3.3 ความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงานของบัณฑิต

ผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานของบัณฑิตมีความเห็นในทางเดียวกัน กล่าวคือทั้งผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานของบัณฑิตมีความเห็นว่าบัณฑิตในภาพรวมอยู่ในระดับที่ดี เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่าบัณฑิตมีมนุษยสัมพันธ์อยู่ในระดับดี สามารถทำงานร่วมกับบุคคลอื่นในหน่วยงานได้ มีน้ำใจต่อผู้อื่น ให้ความช่วยเหลือผู้อื่นอย่างสม่ำเสมอ สำหรับคุณลักษณะเด่นของบัณฑิต ได้แก่ การมีน้ำใจ เชื่อเพื่อเชื่อแก่ต่อบุคคลอื่น และมีความอ่อนน้อมถ่อมตน

3.4 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยนเรศวร

นิสิตวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยนเรศวร มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ใน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ทักษะและทัศนคติที่ดีเพื่อความสำเร็จ 2) ความรับผิดชอบในสิ่งที่ตนเองกระทำ 3) การเรียนรู้ตลอดชีวิต 4) มุมมองกว้างไกลเป็นนานาชาติ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

อภิปรายผล

ผลการประเมินหลักสูตรนิสิตศาสตร์บัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยนเรศวร พบประเด็นที่น่าสนใจในการนำมาอภิปรายดังนี้

1. ด้านปัจจัยเบื้องต้น

1.1 วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

พบว่าในภาพรวมวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเฉพาะวัตถุประสงค์ของหลักสูตรเพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ทางด้านกฎหมายธุรกิจระหว่างประเทศมีความเหมาะสมสูงสุด รองลงมาได้แก่เพื่อให้บัณฑิตมีศักยภาพในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อผลิตบัณฑิตที่สามารถใช้ภาษาอังกฤษในทางวิชาชีพได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้เป็นเพราะหลักสูตรนิสิตศาสตร์ (หลักสูตรนานาชาติ) ได้ถูกนำมาใช้เป็นระยะเวลาห้าปีแล้ว ซึ่งในขณะร่างหลักสูตรได้กำหนดให้สอดคล้องกับสภาพบริบทและสังคมในขณะนั้น แต่เมื่อระยะเวลาได้ผ่านมา 5 ปี ทำให้บริบทและสังคมได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก โดยเฉพาะในปัจจุบันสภาพสังคมได้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว สภาพบริบททางการศึกษาก็เช่นกัน ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วดังนั้นวัตถุประสงค์ของหลักสูตรจึงมีความสอดคล้องเหมาะสมกับสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง ประกอบกับปรัชญาของหลักสูตรได้กำหนดไว้ว่า (คู่มือนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยนเรศวรปีการศึกษา 2549. 2549 : 637)

มุ่งผลิตบัณฑิตเพื่อความเป็นเลิศทางด้านกฎหมายธุรกิจระหว่างประเทศที่มีความรู้ความสามารถในระดับนานาชาติ เพื่อรองรับสภาวะการณ์การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและการค้าของโลก ซึ่งเนื้อหาตามปฏิญญานั้นจะมุ่งเน้นไปที่ระดับสากลเป็นหลัก ซึ่งสอดคล้องกับการประเมินหลักสูตรภาษาอังกฤษ ระดับปริญญาตรีสาขาศิลปศาสตร์ ในวิทยาลัยครุภาคอิสาน ของสุนีย์ ประสมปลื้ม (2535) ได้กล่าวว่าจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความชัดเจน แต่ยังไม่เหมาะสมไม่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น

1.2 โครงสร้างและเนื้อหา

อาจารย์ผู้สอนเห็นว่ารายวิชาที่จัดให้นิสิตเรียนมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด โดยรายวิชาที่มีความเหมาะสมสูงสุด ได้แก่รายวิชากฎหมายอาญาภาคความผิด รายวิชากฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง 2 และรายวิชานิติปรัชญา ส่วนรายวิชาที่มีความเหมาะสมต่ำสุด ได้แก่ รายวิชาไทยศึกษา รายวิชาการศึกษา การใช้เหตุผลและจริยธรรม และรายวิชากฎหมายพาณิชย์นาวี ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากปฏิญาในหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) ได้มุ่งผลิตบัณฑิตเพื่อความเป็นเลิศทางด้านกฎหมายธุรกิจระหว่างประเทศที่มีความรู้ความสามารถในระดับนานาชาติ เพื่อรองรับต่อสภาวะการณ์การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและการค้าของโลก (คู่มือนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ปีการศึกษา 2549. 2549 : 637) ดังนั้นรายวิชาและเนื้อหาส่วนใหญ่ที่จัดให้ผู้เรียนจึงมุ่งเน้นไปทางด้านกฎหมายธุรกิจระหว่างประเทศเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งรายวิชาในส่วนของหมวดวิชาศึกษาทั่วไปจึงดูเสมือนว่าไม่ค่อยจะเกี่ยวข้องกับหลักสูตรนี้เท่าใดนักทำให้นิสิตไม่ใส่ใจในรายวิชาดังกล่าวจึงมีผลการเรียนต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับโครงการติดตามการบริหารรายวิชาศึกษาทั่วไปภาคการศึกษา 2 / 2548 มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ของอรุณี อ่อนสวัสดิ์ และคณะ (2548 หน้า 100) ที่พบว่านิสิตมีความรู้เกี่ยวกับรายวิชาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปโดยภาพรวมอยู่ในระดับผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ

ในภาพรวมทุกรายวิชามีความเหมาะสมกับพื้นฐานความรู้ของนิสิตในระดับมาก โดยรายวิชาที่มีความเหมาะสมกับพื้นฐานความรู้ของนิสิตสูงสุดได้แก่ รายวิชากฎหมายลักษณะหนี้ รายวิชากฎหมายว่าด้วยละเมิด จัดการงานนอกสั่ง ลามมิควรได้ และรายวิชากฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล ส่วนรายวิชาที่มีความเหมาะสมกับพื้นฐานความรู้ของนิสิตต่ำสุดได้แก่ รายวิชาไทยศึกษา รายวิชากฎหมายล้มละลายและการฟื้นฟูกิจการ และรายวิชาสภาพการณ์โลก ทั้งนี้เนื่องจากรายวิชาที่มีความทันสมัยนั้นเป็นรายวิชาที่เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของโลกตลอดเวลา ดังนั้นเนื้อหาต่าง ๆ จึงต้องมีการพัฒนาปรับปรุงให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงสภาพการณ์ปัจจุบันอยู่ตลอดเวลา แต่ในส่วนของรายวิชาที่มีความทันสมัยต่ำสุดนั้นจะเป็นรายวิชาที่เนื้อหาค่อนข้าง

คงที่ไม่เปลี่ยนแปลงจึงทำให้นิสิตเห็นว่ารายวิชาดังกล่าวมีความทันสมัยสูงสุดและต่ำสุด ซึ่งมีความสอดคล้องใกล้เคียงกับผลการประเมินของ ยรรยงค์ ศัตครุฑรัมย์ (2544) ได้ทำการประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงพุทธศักราช 2540 สาขาวิชาช่างก่อสร้าง ในส่วนของความทันสมัยของเนื้อหาวิชา ความน่าสนใจของเนื้อหาวิชา ความเหมาะสมของการจัดรายวิชาต่าง ๆ ความเหมาะสมของเนื้อหาวิชาจำนวนคาบที่เรียน และความสามารถในการนำเนื้อหาวิชาที่ประยุกต์ใช้ในการศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพอยู่ในระดับปานกลาง

1.3 สิ่งอำนวยความสะดวก นิสิตเห็นว่าสิ่งอำนวยความสะดวกยังมีไม่เพียงพอ ได้แก่สถานที่ทำงานของนิสิต ระบบอินเทอร์เน็ต และเครื่องคอมพิวเตอร์ แต่หนังสือ/ตำราที่ใช้สำหรับค้นคว้าในสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยมีความเพียงพออยู่ในระดับปานกลางทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากวิทยาลัยนานาชาติมีข้อจำกัดที่ไม่มีสถานที่ที่เป็นของตนเอง แต่อาศัยอาคารของคณะวิศวกรรมศาสตร์ชั้น 6 เป็นสถานที่ทำการชั่วคราว ทั้งด้านการจัดการเรียนการสอน ห้องพักอาจารย์ ห้องศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ซึ่งมีห้องจำกัดมาก ทำให้ไม่สามารถลงทุนสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ได้เต็มที่ในขณะนี้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการประเมินหลักสูตรเภสัชศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาเภสัชกรรมชุมชน ของมหาวิทยาลัยยเรศวร โดย อภิรักษ์ วงศ์รัตนชัย (2548, 125) ที่พบว่าวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนยังไม่เพียงพอ และไม่เหมาะสม ทั้งในเรื่องจำนวนหนังสือ สื่อโสต ทัศนูปกรณ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ คอมพิวเตอร์สำหรับนิสิต และบริการห้องสมุด และยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของราตรี นันทสุคนธ์ และทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน (2543, หน้า 93 – 104) ซึ่งได้ทำการประเมินโครงการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา สถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี โดยประเมินความเหมาะสมใน 3 ด้าน คือ ด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลการดำเนินงาน (Product) โดยพบว่าวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนมีจำนวนน้อย เช่น ห้องสมุด เอกสารตำราที่จะใช้ค้นคว้า โสตทัศนูปกรณ์ เครื่องคอมพิวเตอร์ แต่คงขัดแย้งกับผลการวิจัยของพรทิพย์ อัจฉรวงศ์ (2525) ซึ่งได้ทำการประเมินหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทางคณะพยาบาลมหาวิทยาลัยมหิดล และสมร เจนจิจะ (2545, หน้า 32 – 49) ได้ทำการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยทั้งสองพบว่า อุปกรณ์ต่าง ๆ มีเพียงพอที่จะใช้อำนวยความสะดวกในการเรียนการสอน

2. ด้านกระบวนการ

2.1 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ในการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทุกรายวิชาส่วนใหญ่จะเปิดโอกาสให้นิสิตซักถามและแสดงความคิดเห็น และกิจกรรมการสอนใช้การบรรยายมากที่สุด ส่วนกิจกรรมที่อาจารย์ในทุกรายวิชาปฏิบัติน้อยสุดได้แก่การสอนแบบวิธีการตั้งปัญหาแล้วให้ไปค้นคว้า และการแจ้งผลการตรวจงานแก่นิสิตทุกครั้ง ทั้งนี้เนื่องมาจากเนื้อหาวิชาในส่วนของหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) ค่อนข้างจะเป็นเนื้อหาที่จะต้องใช้เวลาและความเข้าใจเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นลักษณะการสอนจึงเน้นให้นิสิตจำเนื้อหาเป็นส่วนใหญ่ ประกอบกับนิสิตในหลักสูตรนี้มีจำนวนมาก และอาจารย์ก็มีภาระอื่นมากเช่นกัน ดังนั้นการจะให้อาจารย์แจ้งผลการสอบหรือตรวจผลงานโดยละเอียดจึงเป็นไปได้โดยยากซึ่งสอดคล้องกับผลการประเมินของอรุณี อ่อนสวัสดิ์ ในโครงการติดตามการบริหารรายวิชาศึกษาทั่วไปภาคการศึกษา 2 / 2548 มหาวิทยาลัยนเรศวร (2548 หน้า 100) ที่พบว่ากระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางและสิ่งที่ควรได้รับการปรับปรุง คือการชี้แนะข้อดี / ข้อควรปรับปรุงในงานที่มอบหมาย

2.2 บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีต่อนิสิต

อาจารย์ที่ปรึกษาได้ปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย โดยเฉพาะการให้คำแนะนำและดูแลการเลือกลงทะเบียนในแต่ละภาคเรียน การให้คำปรึกษาในเรื่องการปรับตัวและการเอาใจใส่เรื่องผลการเรียน ทั้งนี้อาจสืบเนื่องมาจากอาจารย์ที่ปรึกษามีงานหน้าที่อื่นมาก ทำให้มีเวลาให้กับนิสิตน้อย ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของสุธาทิพย์ ชลประทีน (2536) ซึ่งได้ทำการประเมินผลการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพพุทธศักราช 2530 (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1 พ.ศ. 2533) ประเภทวิชาเกษตรกรรม : ศึกษาเฉพาะกรณีวิทยาลัยเกษตรกรรม กลุ่มภาคเหนือ สังกัดกรมอาชีวศึกษาพบว่าอาจารย์ที่ปรึกษามีเวลาให้คำปรึกษากับนิสิตน้อย

นิสิตเห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษาควรอุทิศเวลาให้นิสิตเข้าพบเพื่อปรึกษา ให้คำปรึกษาในด้านวิชาการต่าง ๆ ที่มีปัญหา ให้คำแนะนำเกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับของสถาบัน และควรมีความรู้ตรงกับสาขาของนิสิตที่ดูแลรับผิดชอบอยู่ ทั้งนี้เนื่องจากอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นผู้บริหารอาจมีเวลาน้อย และอาจารย์ที่ปรึกษาอาจเห็นว่านิสิตในระดับนี้ควรที่จะหาข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับตนเองได้แล้ว ดังนั้นอาจารย์ที่ปรึกษาจึงให้ความสำคัญกับสิ่งนี้น้อย และนอกจากนี้อาจเป็นเพราะในขณะที่นิสิตมีปัญหาที่จะปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาแต่กลับมีเวลาว่างที่ไม่ตรงกัน

3. ด้านผลผลิต

3.1 ความพึงพอใจในหลักสูตรของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา

บัณฑิตนิสิตศาสตร์ นานาชาติ เห็นว่าสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ได้เต็มที่ แต่ไม่ครบถ้วนทุกรายวิชา ทั้งนี้เนื่องจากการประกอบอาชีพของบัณฑิตในแต่ละคนนั้นไม่เหมือนกัน การที่จะให้ใช้ความรู้ในทุกรายวิชาที่เรียนมานั้นอาจจะยังไม่ถึงเวลาที่จะใช้ และจะใช้โดยไม่รู้ตัวก็ได้ แต่อย่างน้อยพึงเข้าใจได้ว่ารายวิชาที่กำหนดให้นิสิตเรียนนั้นจะมีความครอบคลุมในอาชีพของหลักสูตรนั้นเป็นอย่างดี

3.2 ความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงานของบัณฑิต

ทั้งผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานของบัณฑิตมีความพอใจในตัวบัณฑิตภาพรวมอยู่ในระดับที่ดี โดยมีมนุษยสัมพันธ์ดี สามารถทำงานร่วมกับบุคคลอื่นในหน่วยงานได้ มีน้ำใจ ให้ความช่วยเหลือผู้อื่นอย่างสม่ำเสมอ คุณลักษณะเด่นของบัณฑิต ได้แก่ มีน้ำใจ เชื่อเพื่อเชื่อแผ่ต่อบุคคลอื่น และมีความอ่อนน้อมถ่อมตน ทั้งนี้เนื่องจากการที่บัณฑิตไปประกอบอาชีพในช่วงระยะปีแรกยังคงใหม่อยู่สำหรับหน่วยงานนั้น ๆ จึงปฏิบัติตนและควบคุมตนเองให้เป็นที่น่าประทับใจของผู้ใกล้ชิด และผู้บังคับบัญชา และเพราะหลักสูตรได้มีโครงสร้างที่เหมาะสมโดยเฉพาะวิชาศึกษาทั่วไปซึ่งมีถึง 30 หน่วยกิต วิชาชีพทางด้านกฎหมายก็เกี่ยวข้องกับคุณธรรมจริยธรรม ย่อมทำให้นิสิตซึมซับคุณธรรมและการปรับตัวในสังคมได้ดี

ข้อเสนอแนะ

จากการประเมินหลักสูตรนิสิตศาสตร์ (หลักสูตรนานาชาติ) วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยนเรศวร มีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับฝ่ายบริหารจัดการ

1. ในการดำเนินการรับสมัครนิสิตเข้าศึกษา ควรแจ้งหลักเกณฑ์และรายละเอียดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนได้ทราบล่วงหน้าก่อน
2. การจัดทำตารางเรียนของแต่ละรายวิชาควรมีการกำหนดให้แน่นอน ไม่ควรเปลี่ยนแปลงบ่อย ๆ
3. ควรเพิ่มรายวิชาที่มีการปฏิบัติให้มากขึ้น เช่น สัมมนากฎหมาย ศาลจำลอง
4. เจ้าหน้าที่ของวิทยาลัยนานาชาติควรให้ความสนใจและให้ความช่วยเหลือนิสิตให้มากกว่าที่เป็นอยู่
5. ควรจัดหาผู้สอนบางรายวิชาใหม่ เช่น รายวิชากฎหมายการคลัง และภาษีอากร

6. ควรเพิ่มจำนวนอาจารย์ผู้สอนที่สังกัดอยู่ในวิทยาลัยนานาชาติ เพื่อให้บัณฑิตได้มีโอกาสพูดคุยซักถามได้ตลอดเวลา
7. ควรมีอาจารย์เป็นของวิทยาลัยเพื่อให้บัณฑิตได้มีโอกาสพูดคุยทางวิชาการกับอาจารย์ได้ทุกเมื่อ
8. ควรมีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้มากกว่าที่เป็นอยู่ เช่น การศึกษาดูงานที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร
9. ควรจัดหาสถานที่การทำกิจกรรมให้กับนิสิตโดยเฉพาะและอย่างเพียงพอ
10. ควรปรับปรุงวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน ทั้งในเรื่องจำนวน และคุณภาพให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับอาจารย์ผู้สอน

1. ควรใช้วิธีการสอนที่หลากหลายกว่าที่เป็นอยู่
2. ควรใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย
3. ควรแจ้งผลการวัดและประเมินผลให้กับนิสิตทราบทุกครั้ง
4. ควรจัดเวลาพิเศษให้กับนิสิตเข้าพบเพื่อปรึกษาปัญหาการเรียนการสอน

ข้อเสนอแนะสำหรับอาจารย์ที่ปรึกษา

1. ควรจัดหาอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีความรู้ความเข้าใจ ในหลักสูตรเป็นที่ปรึกษา
2. ควรจัดตารางเวลาสำหรับให้นิสิตได้เข้าปรึกษาโดยเฉพาะ

ข้อเสนอแนะสำหรับนิสิต

1. ควรศึกษาหลักเกณฑ์ วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนก่อนเข้าศึกษา
2. ควรขวนขวาย กระตือรือร้น ในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมให้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัย

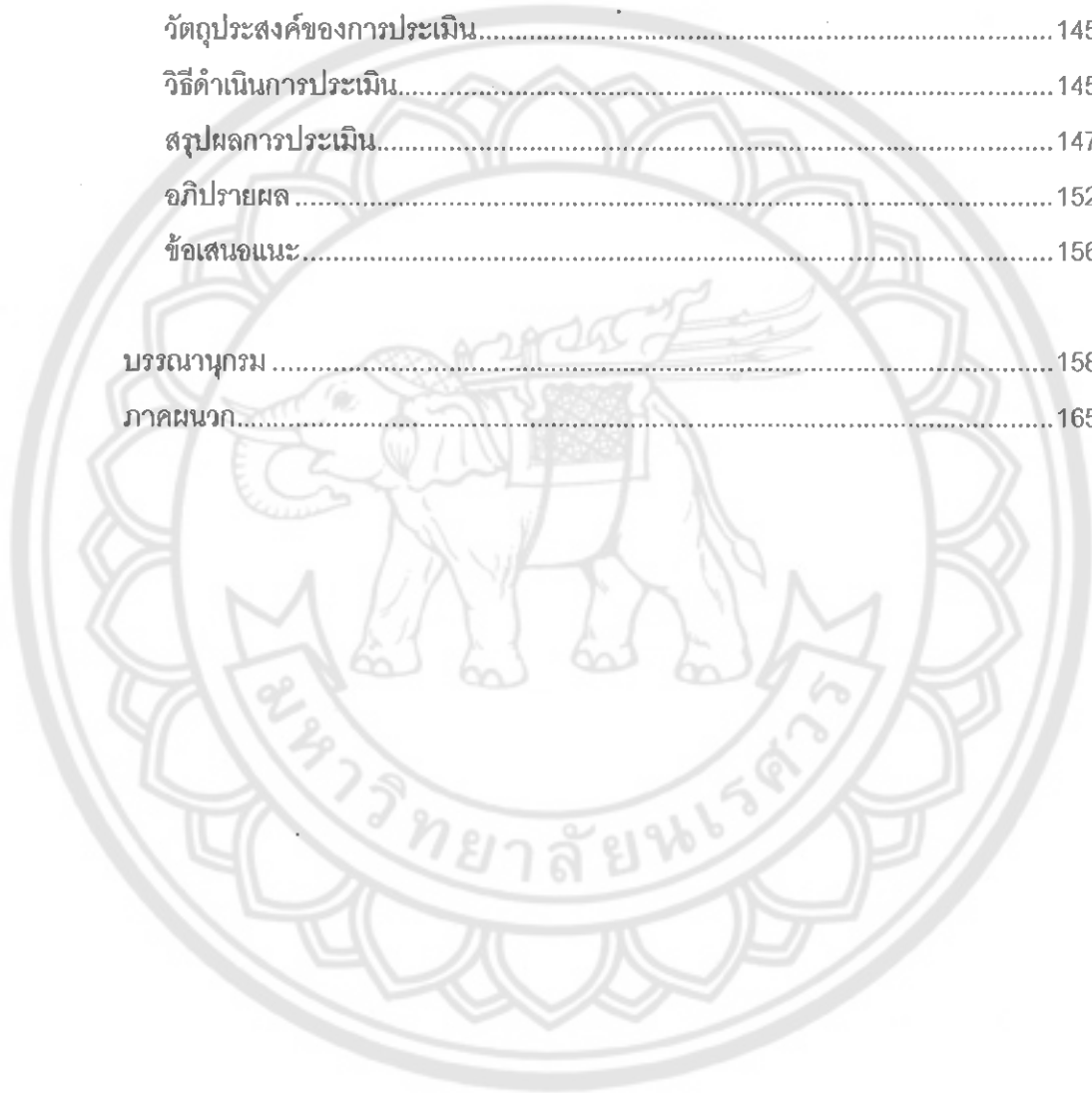
1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลทำให้การดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหลักสูตรนิติศาสตร์ (หลักสูตรนานาชาติ) ประสบผลสำเร็จ
2. ควรศึกษาคุณลักษณะของผู้เรียนที่เหมาะสมในการเข้าศึกษาในหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) เพื่อให้ได้สารสนเทศไปแนะนำกลุ่มเป้าหมายในโอกาสต่อไป

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	ก
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	ค
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามการประเมิน.....	2
วัตถุประสงค์ของการประเมิน.....	3
ความสำคัญของการประเมิน	3
ขอบเขตของการประเมิน	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
ตอนที่ 1 หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร.....	7
ตอนที่ 2 การประเมินหลักสูตร	13
ตอนที่ 3 หลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยนเรศวร.....	28
ตอนที่ 4 งานประเมินที่เกี่ยวข้อง.....	53
บทที่ 3 วิธีดำเนินการประเมิน	77
แหล่งข้อมูล.....	77
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	77
วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ	79
วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	80
การวิเคราะห์ข้อมูล	81
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	88
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของแหล่งข้อมูล.....	89
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านปัจจัยเบื้องต้น.....	96
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านกระบวนการ	127
ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านผลผลิต.....	131

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 5 บทสรุป.....	145
วัตถุประสงค์ของการประเมิน.....	145
วิธีดำเนินการประเมิน.....	145
สรุปผลการประเมิน.....	147
อภิปรายผล.....	152
ข้อเสนอแนะ.....	156
บรรณานุกรม.....	158
ภาคผนวก.....	165

บัญชีตาราง

ตารางที่	หน้า
1	เปรียบเทียบโครงสร้างหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) ระหว่างเกณฑ์ สกอ. กับเกณฑ์มหาวิทยาลัยนเรศวร 30
2	ขอบเขตและแนวทางในการประเมินหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) 84
3	สถานภาพทั่วไปของแหล่งข้อมูลอาจารย์ผู้สอน (n=11)..... 89
4	สถานภาพทั่วไปของแหล่งข้อมูลนิสิต (n=35)..... 92
5	จำนวนแหล่งข้อมูลอื่น..... 95
6	ความคิดเห็นของอาจารย์ที่เกี่ยวกับความเหมาะสมของ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร (n=11) 96
7	ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับความเหมาะสม ของรายวิชาที่มีต่อการให้นิสิตเรียน (n=11)..... 97
8	ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับการมีประโยชน์ ต่ออาชีพในแต่ละรายวิชา (n=11) 100
9	ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับการมีประโยชน์ ต่อการดำรงชีวิตในแต่ละรายวิชา (n=11) 103
10	ความคิดเห็นของนิสิตเกี่ยวกับความทันสมัย ของเนื้อหาแต่ละรายวิชา(n=35) 106
11	ความคิดเห็นของนิสิตเกี่ยวกับความเหมาะสมของ เนื้อหาวิชากับจำนวนหน่วยกิตในแต่ละรายวิชา (n=35)..... 109
12	ความคิดเห็นของนิสิตเกี่ยวกับความเหมาะสมกับ พื้นฐานความรู้ของนิสิตในแต่ละรายวิชา (n=35) 112
13	ความคิดเห็นของนิสิตเกี่ยวกับความเหมาะสมและสอดคล้อง กับความต้องการเรียนในแต่ละรายวิชา(n=35) 115
14	ความคิดเห็นของนิสิตเกี่ยวกับความมีประโยชน์ต่อ การดำรงชีวิตและการอยู่ร่วมกันในสังคมในแต่ละรายวิชา (n=35) 118

บัญชีตาราง

ตารางที่	หน้า
15	คุณสมบัติของนิสิตตามความคิดเห็นของอาจารย์ 122
16	ปัจจัยเกื้อหนุนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนตาม ความคิดเห็นของนิสิตด้านความเพียงพอ..... 124
17	ปัจจัยเกื้อหนุนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน ตามความคิดเห็นของนิสิต ด้านคุณภาพ 125
18	ปัจจัยเกื้อหนุนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนตาม ความคิดเห็นของนิสิตด้านความสะดวกในการรับบริการ 126
19	กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของอาจารย์ผู้สอน โดยการประเมินของนิสิต (n=35) 127
20	ความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่ออาจารย์ที่ปรึกษาในลักษณะที่เป็นอยู่..... 129
21	ความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่ออาจารย์ที่ปรึกษาในลักษณะที่ควรเป็น 130
22	ความคิดเห็นของนิสิตในด้านความรู้ความเข้าใจในรายวิชาต่าง ๆ 132
23	ความคิดเห็นของนิสิตในรายวิชาต่าง ๆ ในด้าน ความมีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ..... 135
24	ความคิดเห็นของนิสิตต่อรายวิชาที่ควรมีการคงไว้และควรตัดออกในหลักสูตร ... 138
25	ผลการวัดคุณลักษณะด้านทักษะและทัศนคติที่ดีเพื่อความสำเร็จ (n = 49) 141
26	ผลการวัดคุณลักษณะด้านความรับผิดชอบในสิ่งที่ตนเองกระทำ (n = 49) 142
27	ผลการวัดคุณลักษณะด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิต (n = 49) 142
28	ผลการวัดคุณลักษณะด้านมุมมองกว้างไกลนานาชาติ (n = 49)..... 143

บัญชีภาพ

ภาพ	หน้า
1 ประเภทการประเมินและลักษณะของการตัดสินใจ ตามกรอบความคิด ของการประเมินแบบจีปปี.....	20
2 ลำดับขั้นการประเมินตามรูปแบบการประเมินแบบการตอบสนองของเสตค.....	26
3 ลำดับขั้นตอนวิธีดำเนินการประเมิน	80
4 กราฟเส้นเปรียบเทียบคุณลักษณะทั้ง 4 ของนิสิตวิทยาลัยนานาชาติ.....	143

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาคือเครื่องมือพัฒนาคนให้มีคุณภาพเพื่อให้คนที่ได้รับการศึกษาแล้วช่วยกันพัฒนาชาติบ้านเมือง การศึกษาจะดีหรือไม่ดีอยู่ที่องค์ประกอบสำคัญที่สุดอย่างหนึ่งคือ "หลักสูตร" (ภิญโญ สาธร. 2516 : 3) เพราะหลักสูตรเป็นหัวใจสำคัญของการศึกษา (บุญชม ศรีสะอาด. 2539 : 1) เมื่อใช้หลักสูตรไประยะเวลาหนึ่ง ควรมีการศึกษาค้นคว้าผลของการใช้หลักสูตรว่าส่งผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างไรและผลของการใช้หลักสูตรนั้นมีความชัดเจนสอดคล้องกับการจัดการศึกษาของสังคมในปัจจุบันหรือไม่ ดังนั้นจึงควรมีการปรับปรุงแก้ไขให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมเป็นระยะ และการที่จะทราบว่าการศึกษามีกระบวนการที่เหมาะสมหรือไม่ นั้น จำเป็นต้องอาศัยกระบวนการประเมินหลักสูตร การประเมินหลักสูตรจะช่วยให้เห็นว่าหลักสูตรควรปรับปรุงแก้ไขอย่างไรหลักสูตรที่ใช้ไปนั้นสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และสังคมในขณะนั้นหรือไม่อย่างไร

วิทยาลัยนานาชาติก่อตั้งขึ้นโดยมติของสภามหาวิทยาลัยนเรศวร ในคราวประชุมครั้งที่ 94 (1/2544) วันที่ 13 มกราคม 2544 โดยที่ได้มีวิสัยทัศน์ให้มหาวิทยาลัยนเรศวรเลื่อนสถานภาพไปสู่ความเป็นนานาชาติ ด้วยศักยภาพและความพร้อมที่มหาวิทยาลัยมีอยู่ มหาวิทยาลัยได้ตั้งเป้าหมายที่จะสร้างความพร้อมในการยกคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น และได้ตระหนักถึงความสำคัญของความเป็นเลิศทางวิชาการและความเป็นสากล จึงมีนโยบายชัดเจนในปี 2540 ให้ตั้งศูนย์ภาษาขึ้น (http://www.nuic.nu.ac.th/generalinfo/geninfo_bht.asp) ในมหาวิทยาลัยนเรศวร

หลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) เป็นหลักสูตรหนึ่งที่อยู่ในความรับผิดชอบของวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยนเรศวร เป็นหลักสูตรที่มุ่งผลิตบัณฑิตเพื่อความ เป็นเลิศทางด้านกฎหมายธุรกิจระหว่างประเทศ ที่มีความรู้ความสามารถในระดับนานาชาติ เพื่อรองรับสภาวะการณ์การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและการค้าของโลก ซึ่งหลักสูตรนี้จะใช้ภาษาอังกฤษในการสอนวิชาศึกษาทั่วไป และวิชากฎหมายระหว่างประเทศ โดยอาจารย์ผู้สอนที่เป็นเจ้าของภาษาหรืออาจารย์คนไทยที่มีทักษะทางภาษาอังกฤษทัดเทียมกับเจ้าของภาษา ทำให้

ผู้เรียนมีความรู้ทั้งด้านกฎหมาย และด้านภาษาอังกฤษควบคู่กันไป (หลักสูตรมหาวิทยาลัย
นเรศวร. 2548 : 143)

ทบวงมหาวิทยาลัยซึ่งทำหน้าที่กำกับดูแลสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาหรือเทียบเท่า
ได้มีนโยบายให้สถาบันอุดมศึกษาทำการติดตามและปรับปรุงหลักสูตรที่ใช้อยู่ทุก ๆ 5 ปี ซึ่ง
ก่อนที่จะทำการปรับปรุงหลักสูตรจำเป็นต้องมีการประเมินการใช้หลักสูตรเพื่อให้ทราบจุดแข็ง
จุดอ่อนรวมทั้งผลดี และผลเสียของหลักสูตรเสียก่อน จึงจะสามารถพิจารณาแนวทางการปรับปรุง
หลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและสังคมได้ (สมนึก ภัททิยธนี. 2546 : 1)
ประกอบกับ รายงานการประเมินตนเอง (SAR) ของวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยนเรศวร
(2549) ได้กล่าวว่า สถาบันอุดมศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรที่เปิดสอนทุกหลักสูตรให้สอดคล้องกับ
ความต้องการทางด้านวิชาการและวิชาชีพ มีการประเมินหลักสูตรอย่างสม่ำเสมอ มีการบริหาร
หลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ และมีการปรับปรุงหลักสูตรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง แต่ใน
หลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) ซึ่งเปิดทำการสอนมาตั้งแต่ปีการศึกษา 2544
จนถึงปัจจุบัน ได้รับการประเมินไปแล้ว 1 ครั้งในปีการศึกษา 2548 ซึ่งขณะนั้นยังไม่มีบัณฑิต
สำเร็จการศึกษา ทำให้การประเมินยังไม่ครอบคลุมประเด็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต
การประเมินครั้งแรก กำลังจะมีผู้สำเร็จการศึกษา 3 คน และกำลังเรียนอยู่ภาคเรียนสุดท้าย
เพื่อให้ได้ผลสะท้อนกลับไปสู่แนวทางการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ ดังนั้นผู้วิจัย
จึงมีความประสงค์ที่จะประเมินหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) เพื่อให้ได้
สารสนเทศที่เป็นประโยชน์สำหรับผู้บริหารใช้เป็นแนวทางตัดสินใจปรับปรุงหลักสูตรนิติศาสตร์
บัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) ให้สอดคล้องเหมาะสมกับสภาพสังคมอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

คำถามการประเมิน

การดำเนินการจัดกิจกรรมตามหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) บรรลุผลสำเร็จ
ในแต่ละด้านต่อไปนี้ มากน้อยเพียงใด

1. ด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input) ได้แก่ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตร
เนื้อหารายวิชาของหลักสูตร ผู้สอน นิสิต สิ่งอำนวยความสะดวก
2. ด้านกระบวนการ (Process) ได้แก่ การจัดการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล
3. ด้านผลผลิต (Product) ได้แก่ คุณภาพและปริมาณของบัณฑิตที่ยังไม่จบและที่จบ
การศึกษาไปแล้ว และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยนเรศวร

วัตถุประสงค์ของการประเมิน

เพื่อประเมินหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยนเรศวร ใน 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input) ได้แก่ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตร เนื้อหารายวิชาของหลักสูตร ผู้สอน นิสิต สิ่งอำนวยความสะดวก
2. ด้านกระบวนการ (Process) ได้แก่ การจัดการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล
3. ด้านผลผลิต (Product) ได้แก่ คุณลักษณะของบัณฑิต และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยนเรศวร

ความสำคัญของการประเมิน

จากการประเมินหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) จะทำได้

1. ข้อเสนอแนะที่สะท้อนถึงประสิทธิภาพของหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาหลักสูตรต่อไป
2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารวิทยาลัยนานาชาติ และอาจารย์ผู้สอนในการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนนิสิต ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพเหมาะกับการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน

ขอบเขตของการประเมิน

การวิจัยครั้งนี้ผู้ประเมินได้กำหนดขอบเขตของการประเมินไว้ดังนี้
ด้านเนื้อหาและตัวแปร

ด้านเนื้อหา

การประเมินครั้งนี้เป็นการประเมินหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยนเรศวร โดยใช้รูปแบบการประเมินเชิงระบบ (System Theory) ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) ผลผลิต (Product) ตามทัศนะของผู้เกี่ยวข้อง

ด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษาในการประเมินมีดังนี้

1. ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ได้แก่ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตร เนื้อหารายวิชาของหลักสูตร ผู้สอน นิสิต สิ่งอำนวยความสะดวก

2. ด้านกระบวนการ (Process) ได้แก่ การจัดการเรียนการสอน การวัดผล
ประเมินผล

3. ด้านผลผลิต (Product) ได้แก่ คุณภาพและปริมาณของบัณฑิตที่กำลังจะจบ
การศึกษาและที่ยังไม่จบการศึกษา รวมทั้งคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตวิทยาลัยนานาชาติ

ด้านแหล่งข้อมูล

ประชากรที่ใช้ในการประเมินครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. คณาจารย์ประจำหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์
2. นิสิตในหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์
3. บัณฑิตหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิต
4. ผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานของบัณฑิต

นิยามศัพท์เฉพาะ

หลักสูตร หมายถึง หลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) ซึ่งอยู่ในความ
รับผิดชอบของวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

การประเมินหลักสูตร หมายถึง การพิจารณาเปรียบเทียบและตัดสินเกี่ยวกับองค์ประกอบ
ต่าง ๆ ในระบบหลักสูตรว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างไร มีความสอดคล้องระหว่างมาตรฐาน
ความมุ่งหวัง และการปฏิบัติจริงเพียงใด หลักสูตรมีประสิทธิภาพเพียงใด เพื่อที่จะนำข้อมูล
ดังกล่าวมาใช้ปรับปรุงหลักสูตรให้ดียิ่งขึ้น

รูปแบบการประเมินหลักสูตรแบบทฤษฎีระบบ หมายถึง รูปแบบการประเมินที่ทำการ
ประเมินใน 3 ด้านได้แก่

ด้านปัจจัยนำเข้า เป็นการประเมินความสอดคล้องชัดเจนของวัตถุประสงค์ของ
หลักสูตร ความเหมาะสมในการนำไปปฏิบัติได้จริง โครงสร้าง รายวิชาที่เปิดสอนและเนื้อหาวิชา
ของหลักสูตร ผู้สอน นิสิต ปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ สิ่งอำนวยความสะดวก
เช่น อุปกรณ์การเรียนการสอน สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา เอกสาร ตำราเรียน อาคาร
สถานที่เรียน

ด้านกระบวนการ เป็นการประเมินความเหมาะสมของกระบวนการเรียนการสอน
ได้แก่การจัดเรียนการสอน การวัดและประเมินผล

ด้านผลผลิต เป็นการประเมินความเหมาะสมในด้านคุณลักษณะของบัณฑิตที่
สำเร็จการศึกษา และการนำความรู้ไปใช้ในการทำงาน รวมทั้งด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ
นิสิต วิทยาลัยนานาชาติ

นิสิต หมายถึง นิสิตหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) วิทยาลัยนานาชาติ
มหาวิทยาลัยนเรศวรที่กำลังศึกษาอยู่ในหลักสูตรและนิสิตที่จบการศึกษาตามหลักสูตรไปแล้ว

อาจารย์ หมายถึง คณาจารย์ประจำและคณาจารย์พิเศษที่สอนในหลักสูตรนิติศาสตร์
บัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยนเรศวร

คุณภาพบัณฑิต หมายถึง ความคิดเห็นในด้านดีที่มีต่อบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาตาม
หลักสูตรในด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ลักษณะนิสัย และ
ด้านทักษะปฏิบัติและบุคลิกภาพ

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยนเรศวร หมายถึง
สภาพหรือสิ่งที่บ่งชี้/แสดงให้เห็นถึงความดีงาม หรือลักษณะประจำตัวที่เป็นที่ต้องการและการ
ยอมรับของสังคมโดยทั่วไป ที่บัณฑิตวิทยาลัยนานาชาติควรจะต้องมี หรือสร้างให้เกิดขึ้นกับตนเอง
ซึ่งประกอบด้วย 7 คุณลักษณะ แต่สำหรับการประเมินในครั้งนี้นำมาประเมินเพียง 4 ด้านเท่านั้น

1. ทักษะและทัศนคติที่ดีเพื่อความสำเร็จ
2. ความรับผิดชอบ
3. การเรียนรู้ตลอดชีวิต
4. ด้านมุมมองกว้างไกลนานาชาติ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการประเมินหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) ผู้ประเมินได้อาศัยแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังเสนอตามลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้

1. หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร
  - 1.1 ความหมายของหลักสูตร
  - 1.2 ความสำคัญและลักษณะของหลักสูตร
  - 1.3 องค์ประกอบของหลักสูตร
  - 1.4 การพัฒนาหลักสูตร
2. การประเมินหลักสูตร และรูปแบบการประเมิน
  - 1.1 ความหมายของการประเมินหลักสูตร
  - 1.2 จุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตร
  - 1.3 เกณฑ์การประเมินหลักสูตร
  - 1.4 รูปแบบการประเมิน
3. หลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์
4. งานประเมินที่เกี่ยวข้อง
  - 4.1 งานประเมินในประเทศ
  - 4.2 งานประเมินต่างประเทศ

ตอนที่ 1 หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร

1. ความหมายของหลักสูตร

คำว่า หลักสูตร มาจากคำในภาษาอังกฤษว่า Curriculum ซึ่งมาจากคำในภาษาลาตินว่า Currere แปลว่า "The Course to Run" หมายถึง ทางวิ่ง เส้นทางที่จะต้องวิ่งไป หรือ ลูที่นักวิ่งวิ่งเข้าสู่เส้นชัย (อ้าง บัวศรี, 2542. หน้า 2 อ้างอิงจาก Das, 1984. p. 4) ; (ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล, 2536. หน้า 5) ความหมายของหลักสูตรอาจมองไปในรูปแบบที่แตกต่างกันไป จากความหมายที่แคบ หรือความหมายตามทัศนะเดิม ไปจนถึงความหมายกว้าง หรือความหมายตามทัศนะใหม่

หลักสูตร ในความหมายที่แคบ หรือความหมายตามทัศนะเดิมนั้น หมายถึง วิชาที่สอนเนื้อหาวิชาที่จะต้องสอน รายวิชาหรือเนื้อหาที่กำหนดไว้ให้ผู้เรียนได้เรียน (อ้าง บัวศรี, 2542. หน้า 3) ; (ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล, 2536. หน้า 7) ; (พนัส หันนาคินทร์, 2528. หน้า 122) ; (สันต์ ธรรมบำรุง, 2527. หน้า 5) ส่วน กูด (Good, 1973. p. 157) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ 3 ประการคือ 1) ลำดับของเนื้อหาหรือกลุ่มของกระบวนการวิชา (Courses) ที่จัดไว้เป็นระบบให้เรียนเพื่อจบการศึกษาหรือได้รับใบประกาศนียบัตรในสาขาวิชาเอกใด ๆ อย่างเช่น หลักสูตรการศึกษาทางสังคมศึกษา หลักสูตรการศึกษาทางพลานามัย 2) แผนโดยรวมทั่วไปของเนื้อหาหรือสื่อการสอนซึ่งโรงเรียนจัดให้แก่เด็ก เพื่อให้เด็กจบการศึกษาหรือได้รับใบประกาศนียบัตร หรือเพื่อเข้าเรียนต่อในสาขาวิชาชีพหรือสาขาอาชีพใด ๆ 3) กลุ่มของกระบวนการวิชา (Courses) และประสบการณ์ที่จัดเตรียมไว้ ซึ่งนักเรียนได้เล่าเรียนภายใต้การแนะนำของสถานศึกษา

ในความหมายที่กว้างขึ้นกว่าเดิม หรือความหมายตามทัศนะใหม่ มีการมองว่าหลักสูตร หมายถึง ประสบการณ์ที่จัดให้ผู้เรียน ประสบการณ์ทั้งหมดของผู้เรียนในความรับผิดชอบของสถานบันหนึ่ง ประสบการณ์ที่จัดให้ผู้เรียนเพื่อให้มีพัฒนาการตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ (อ้าง บัวศรี, 2542. หน้า 4-5); (พนัส หันนาคินทร์, 2528. หน้า 122); (เสริมศรี ไชยศร, 2526. หน้า 2) แต่ในช่วงหลังมีการมองหลักสูตร หมายถึง แผน แผนงาน แผนประสบการณ์ โครงการ หรือข้อกำหนด (อ้าง บัวศรี, 2542. หน้า 6-7); (พนัส หันนาคินทร์, 2528. หน้า 123); (เสริมศรี ไชยศร, 2526. หน้า 3); (สุมิตร คุณานุกร, 2523. หน้า 4) ดังตัวอย่างต่อไปนี้

หลักสูตร หมายถึง โครงการให้การศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะสอดคล้องกับความมุ่งหมายทางการศึกษาที่กำหนดไว้ (สุมิตร คุณานุกร, 2523. หน้า 2)

หลักสูตร หมายถึง โครงการที่ประมวลความรู้และประสบการณ์ให้ผู้เรียนเพื่อพัฒนา ความรู้ ความสามารถด้านต่าง ๆ ของผู้เรียน (สุมิตร คุณานุกร, 2523. หน้า 4)

หลักสูตร หมายถึง แผนประสบการณ์ ที่เกิดขึ้นก่อนการสอนหรือก่อนการปฏิบัติจริงใน โครงการใดก็ตาม (เสริมศรี ไชยศร, 2526. หน้า 3)

หลักสูตร หมายถึง แผนการที่จะนำไปสู่การเรียนรู้ (พนัส พันนาดิษฐ์, 2528. หน้า 123)

หลักสูตร หมายถึง แผนการเรียนรู้และประสบการณ์หรือกิจกรรมทั้งหลายที่โรงเรียน จัดให้แก่ผู้เรียน (ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล, 2536. หน้า 10)

หลักสูตร หมายถึง การวางแผนเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นแนวทาง สำหรับปฏิบัติในอนาคต (วิชัย วงษ์ใหญ่, 2536. หน้า 127)

หลักสูตร หมายถึง แผนซึ่งได้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นเครื่องชี้ทางของการเรียนรู้ในโรงเรียน (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์, 2539. หน้า 4)

หลักสูตร หมายถึง แผนซึ่งได้ออกแบบจัดทำขึ้นเพื่อแสดงถึงจุดหมาย การจัดเนื้อหา กิจกรรมและประมวลประสบการณ์ ในแต่ละโปรแกรมการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในด้าน ต่าง ๆ ตามจุดหมายที่ได้กำหนดไว้ (ถาวร บัวศรี, 2542. หน้า 7)

หลักสูตร หมายถึง แผนของการเรียนการสอน ที่ประกอบด้วย จุดมุ่งหมายของ การศึกษา วิธีการเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมาย ซึ่งหมายถึง การพิจารณา คัดเลือกจัดรวบรวมและเรียบ เรียงเนื้อหาวิชาและประสบการณ์ ตลอดจนการประเมิน เพื่อให้ผู้เรียนเป็นบุคคลที่มีสติปัญญา และคุณธรรม สามารถสร้างเสริมองค์ความรู้คิดวิเคราะห์ได้และนำความรู้มาแก้ปัญหาและ สร้างสรรค์ในส่วนวิชาการ วิชาชีพ และการดำรงชีวิต (ปทีป เมธาคุณวุฒิ, 2544. หน้า 1)

จากความหมายของหลักสูตร พอสรุปได้ว่า หลักสูตร คือ แผนการจัดการศึกษาซึ่ง ประกอบด้วยจุดหมาย การจัดเนื้อหา กิจกรรมและมวลประสบการณ์ เพื่อให้ผู้เรียนได้บรรลุตาม เป้าหมาย

2. ความสำคัญและลักษณะของหลักสูตร

ความสำคัญของหลักสูตร

ถ้าไม่มีหลักสูตร การที่จะให้การศึกษาแก่เยาวชนและประชากรของชาติย่อมกระทำไม่ได้ทั้งนี้เป็นเพราะว่าหลักสูตรเป็นเครื่องมือที่ถ่ายทอดเจตนารมณ์หรือเป้าประสงค์ของการศึกษาของชาติ ลงสู่การปฏิบัติ นอกจากนั้น หลักสูตรยังเป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นแนวทางในการจัดมวลงประสบการณ์แก่ผู้เรียนหลักสูตร หากไม่มีหลักสูตรก็สอนไม่ได้ เพราะไม่รู้ว่าจะสอนอะไร (ธำรง บัวศรี, 2542. หน้า 9-10)

ลักษณะของหลักสูตร

หลักสูตรที่ดีควรมีคุณสมบัติ ต่อไปนี้ คือ (สันต์ ธรรมบำรุง, 2527. หน้า 10)

1. หลักสูตรควรมีความคล่องตัวพอสมควร และสามารถที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี
2. หลักสูตรควรเป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้การศึกษามบรรลุตามความมุ่งหมายที่กำหนดให้
3. บุคคลทุกฝ่าย เช่น ผู้ปกครอง ครู ประชาชน นักวิชาการ นักเรียน ควรจะได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร และมีส่วนร่วมได้รับรู้หลักสูตร มิใช่เป็นของนักวิชาการศึกษาแต่เพียงอย่างเดียว
4. การวางแผนหลักสูตรที่ดี จะต้องเป็นขบวนการที่ต่อเนื่องกัน
5. การดำเนินการวางแผนหลักสูตร ควรตั้งอยู่บนรากฐานที่เชื่อถือได้
6. ในการพัฒนาหลักสูตรนั้น ควรคำนึงถึงสิ่งสำคัญต่าง ๆ เช่น รากฐานทางปรัชญาการศึกษา รากฐานทางจิตวิทยา รากฐานทางสังคม
7. หลักสูตรควรจะเป็นแนวกว้าง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สำรวจ ความสนใจ ความถนัดและความสามารถเป็นรายบุคคล
8. หลักสูตรในระดับต่าง ๆ ควรจะมีความสัมพันธ์และต่อเนื่องกันดี ไม่ขาดตอน
9. การประเมินผลหลักสูตร เป็นสิ่งที่จำเป็นและต้องทำเป็นระยะ ๆ ผลของการประเมินควรนำมาปรับปรุงหรือพัฒนาหลักสูตร

3. องค์ประกอบของหลักสูตร

องค์ประกอบของหลักสูตร หมายถึง ส่วนที่อยู่ภายในและประกอบกันเข้าเป็นหลักสูตร เป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้ความหมายของหลักสูตรสมบูรณ์ เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน การประเมินผล และการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรไปด้วย (รุจิรี ภูสาระ, 2545. หน้า 8)

หลักสูตร ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ (เสริมศรี ไชยศรี, 2526. หน้า 5)

1. ความมุ่งหมาย หรือวัตถุประสงค์
2. เนื้อหา หรือ ประสบการณ์ที่ต้องการให้เด็กได้รับรวมทั้งวิธีการจัด
3. การประเมินผล

สำหรับ เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2539. หน้า 11) กลับแยกองค์ประกอบของหลักสูตร

ข้อ 2 ออกเป็น ดังต่อไปนี้

1. เนื้อหาวิชาในหลักสูตร
2. วิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

พนัส หันนาคินทร์ (2528. หน้า 125-126) เห็นว่านอกจากทั้ง 3 องค์ประกอบที่กล่าวข้างต้นแล้ว หลักสูตรที่ใช้จะต้องประกอบด้วยองค์ประกอบอีก 2 ประการ ดังต่อไปนี้

1. โครงสร้างของหลักสูตร หมายถึงรูปแบบของหลักสูตรที่จะใช้ด้วย
2. การใช้หลักสูตร เป็นการนำเนื้อหาในหลักสูตรไปใช้ให้เกิดผลแก่ผู้เรียนด้วยการ

นำไปสอนในชั้นเรียน

ถาวร บัวศรี (2542. หน้า 8-9) ได้แยกองค์ประกอบย่อยที่สำคัญของหลักสูตรได้ดังนี้

1. เป้าประสงค์และนโยบายการศึกษา (Educational Goals and Policies)
2. จุดหมายของหลักสูตร (Curriculum Aims)
3. รูปแบบและโครงสร้างหลักสูตร (Types and Structures)
4. จุดประสงค์ของวิชา (Subject Objectives)
5. เนื้อหา (Content)
6. จุดประสงค์ของการเรียนรู้ (Instructional Objectives)
7. ยุทธศาสตร์การเรียนการสอน (Instructional Strategies)
8. การประเมินผล (Evaluation)
9. วัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน (Curriculum Materials and Instructional

Media)

หลักสูตรแต่ละระดับหรือแต่ละประเภทเจมืองค์ประกอบที่แตกต่างกันไปจากนี้ สำหรับหลักสูตรในระดับอุดมศึกษานั้น เช่นหลักสูตรในระดับบัณฑิตที่ศึกษา องค์ประกอบของหลักสูตร อาจมีเพียง 3 ประการ เท่านั้น คือ (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์, 2539. หน้า 11)

1. ปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร
2. โครงสร้างของหลักสูตร
3. คำอธิบายรายวิชา
4. การพัฒนาหลักสูตร

ความหมายของการพัฒนาหลักสูตร

การพัฒนาหลักสูตร หรือในภาษาอังกฤษเรียกว่า Curriculum Development นี้ มีความหมายคล้ายกันหรือมีความหมายคาบเกี่ยวกับกับคำอื่น ๆ เช่น การวางแผนหลักสูตร (Curriculum Planning) การออกแบบหลักสูตร (Curriculum Design) การจัดทำหลักสูตร (Curriculum Making) หรือคำว่า การสร้างหลักสูตร (Curriculum Construction) ซึ่งในตำราหลายเล่มใช้คำเหล่านี้แทนกันและใช้ในความหมายอย่างเดียวกัน (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์, 2539. หน้า 36); (สุมิตร คุณานุกร, 2523. หน้า 5) การพัฒนาหลักสูตร หมายถึงการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรที่ใช้อยู่ปัจจุบัน (ปทีป เมธาคณวุฒิ, 2544. หน้า 67)

สาเหตุที่ต้องมีการพัฒนาหลักสูตร

ความรู้เป็นสิ่งที่ไม่หยุดนิ่งมีการเปลี่ยนแปลงมีการขับเคลื่อนควบคู่ไปกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม การพัฒนาหลักสูตรและการสอนจะต้องปรับเปลี่ยนให้ทันสมัย ซึ่งผู้สอนในสถาบันอุดมศึกษาจะต้องให้ความสนใจใฝ่ เรียนรู้และปรับปรุงหลักสูตรและการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาเป็นองค์กรการเรียนรู้ มีความยืดหยุ่นปรับตัว (วิชัย วงษ์ใหญ่, 2543. หน้า 2)

หลักการในการพัฒนาหลักสูตร

ในการพัฒนาหลักสูตรนั้นสิ่งที่จะต้องกระทำเป็นประจำแรก คือการกำหนดความมุ่งหมายของหลักสูตร ในการกำหนดความมุ่งหมายจะต้องคำนึงถึงจิตวิทยา ปรัชญา เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง สังคม จริยธรรม และเทคโนโลยีซึ่งแวดล้อมตัวผู้เรียน และข้อมูลเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและความต้องการของผู้เรียน ข้อมูลที่ได้จากการพิจารณาปัจจัยดังกล่าวจะได้นำมาใช้เป็นรากฐานในการเลือกเนื้อหาวิชา และประสบการณ์ในการเรียนรู้ที่จะนำเข้ามาบรรจุในหลักสูตร เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาไปในทิศทางที่ได้กำหนดไว้ในความมุ่งหมาย (บุญมี เณรยอด,

2536. หน้า 17) นอกจากนั้น ผู้พัฒนาหลักสูตรจะต้องคำนึงถึงจุดมุ่งหมายในการให้การศึกษา หรือ วัตถุประสงค์ของการสอน กระบวนการเรียนการสอน ทักษะการในการสอน และการประเมินผล การสอน (ปทีป เมธาคุณวุฒิ, 2544. หน้า 67); (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์, 2539. หน้า 36)

ขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตร

กระบวนการในการพัฒนาหลักสูตรประกอบไปด้วยกิจกรรมหลัก 5 ประการ ดังนี้คือ (สุมิตร คุณากร, 2523. หน้า 5-8)

1. การกำหนดความมุ่งหมายของหลักสูตร การให้การศึกษาแก่เยาวชนทั้งประเทศจำเป็นต้องใช้หลักสูตรหลาย ๆ หลักสูตร หลักสูตรแต่ละระดับนี้สนองความต้องการของกลุ่มเยาวชนที่มีสภาพทางจิตใจ ร่างกาย มีความสามารถในการเรียนรู้ และมีความต้องการทางการศึกษาแตกต่างกันออกไป ดังนั้นหลักสูตรแต่ละหลักสูตรจึงต้องมีความมุ่งหมายที่แสดงถึงเอกลักษณ์และวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันออกไปด้วย อย่างไรก็ตาม ความมุ่งหมายของหลักสูตรแต่ละระดับควรสอดคล้องและส่งเสริมความมุ่งหมายทางการศึกษาในระดับชาติ
2. การเลือก การจัดเนื้อหาวิชาและประสบการณ์ ซึ่งคาดว่าจะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาไปสู่จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้
3. การนำเอาหลักสูตรไปใช้ หมายถึงการที่ผู้บริหารโรงเรียนและครู นำเอาโครงการของหลักสูตรไปปฏิบัติให้เกิดผล รวมถึงการบริหารงานทางด้านวิชาการของโรงเรียนด้วย
4. การประเมินผลหลักสูตร ครอบคลุมไปถึงการพิจารณาขั้นตอนของการพัฒนาหลักสูตรทั้งสามข้อแรกเพื่อหาข้อบกพร่องด้วย
5. การปรับปรุงหลักสูตร กระบวนการของการพัฒนาหลักสูตรมีลักษณะเป็นวัฏจักรการปรับปรุงหลักสูตรจึงเริ่มต้นกระบวนการและขั้นตอนเดิมอีกคือ ปรับปรุงความมุ่งหมายเมื่อความมุ่งหมายซึ่งเป็นแม่บทเปลี่ยนไป กระบวนการที่เหลือก็ต้องถูกเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องรับกันจนมาถึงการประเมินผลหลักสูตร และนำเอาข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลไปปรับปรุงหลักสูตรอีก เป็นวัฏจักรวนเวียนต่อเนื่องกัน

แต่ เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ (2539. หน้า 41) กล่าวว่า โดยทั่ว ๆ ไปแล้ว กระบวนการของการพัฒนาหลักสูตรจะประกอบไปด้วย

1. การสร้างหลักสูตร
2. การนำหลักสูตรที่สร้างไปทดลอง
3. การประเมินหลักสูตร
4. การนำหลักสูตรไปใช้

ส่วน ปทีป เมธาคุณวุฒิ (2544. หน้า 67) แบ่งขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตร ว่า ควรจะประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้

1. วิเคราะห์ความต้องการและภูมิหลังของผู้เรียน
2. กำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตร
3. เลือกเนื้อหาที่จะบรรจุไว้ในหลักสูตร
4. จัดเนื้อหาวิชา
5. เลือกประสบการณ์การเรียนรู้
6. จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียน
7. กำหนดวิธีการประเมินผล

ตอนที่ 2 การประเมินหลักสูตร

ความหมายของการประเมินหลักสูตร

นักการศึกษาหรือนักประเมินจำนวนมาก ได้พยายามให้ความหมายของการประเมินในลักษณะที่แตกต่างกันหลายลักษณะ อย่างไรก็ตาม หากจะจัดกลุ่มแนวคิดต่าง ๆ ให้เป็นหมวดหมู่ แต่ละกลุ่มแนวคิดได้สะท้อนถึงนิยามหรือความหมายของการประเมินที่แตกต่างกัน ที่สำคัญ ๆ ดังนี้ (สุพัทธ์ พิบูลย์, 2544. หน้า 6-7)

กลุ่มแนวคิดที่ 1 มองการประเมินเสมือนกับการวัดผลหรือเทียบเท่ากับการวัดผล (Evaluation = Measurement หรือ E = M) การปฏิบัติที่ค่อนข้างสอดคล้องหรือสะท้อนตามแนวความคิดนี้อย่างชัดเจน คือ การตัดสินผลการเรียนที่ใช้คะแนนจากการทดสอบเป็นหลัก การสร้างแบบประเมินพฤติกรรมของครูผู้สอนแล้วนำไปให้นักเรียนตัดสินให้คะแนนครูในแต่ละด้าน การสร้างแบบประเมินความพึงพอใจแล้วนำไปให้ผู้เข้ารับการอบรมประเมินการฝึกอบรม เป็นต้น ในกรณีเช่นนี้ โดยลักษณะของการปฏิบัติแม้จะเรียกว่า "ประเมินพฤติกรรม" หรือ "ประเมินความพึงพอใจ" แต่โดยสภาพข้อเท็จจริงเป็นเพียงกระบวนการในการวัดปริมาณในเรื่องใดเรื่องหนึ่งเท่านั้น

กลุ่มแนวคิดที่ 2 มองการประเมินว่าเป็นการให้บริการ (Evaluation = Service หรือ E = S) ตามแนวคิดนี้ เห็นว่าการประเมินเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลและใช้ข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจของลูกค้า ผู้เกี่ยวข้องกลุ่มต่าง ๆ การประเมินที่สอดคล้องกับกลุ่มแนวคิดนี้ อย่างชัดเจน อาทิ แนวคิดในการประเมินของ สตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) ที่ให้คำนิยามว่า "การประเมินคือ การรวบรวมข้อมูลและใช้ข้อมูลประกอบการตัดสินใจ" หรือ แนวคิดของ แพตตัน (Patton) ผู้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินโดยยึดประโยชน์ใช้สอย (Utilization-Focused

Evaluation) ซึ่งเน้นให้ความสำคัญกับลูกค้า ผู้เกี่ยวข้องกับการประเมิน หรือเป็นผู้ใช้ข้อมูลผลการประเมินโดยตรง การมองการประเมินตามแนวคิดนี้ เป็นการให้ความหมายของการประเมินโดยคำนึงถึงบทบาทของงานประเมินเป็นสำคัญ

กลุ่มแนวคิดที่ 3 มองการประเมินว่าเป็นการตัดสินคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ (Evaluation = Judgment หรือ $E = J$) ตามแนวคิดนี้ การประเมินคือการตัดสินคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ เช่น ตัดสินว่าดี - เลว มีคุณภาพ - ไม่มีคุณภาพ มีมาตรฐาน - ไม่มีมาตรฐาน ผิด - ไม่ผิด ฯลฯ การปฏิบัติที่สะท้อนแนวคิดนี้อย่างชัดเจน อาทิ การประเมินเพื่อรับรองวิทยฐานะในอดีต การตัดสินบุคคลใด ๆ ว่าสวยไม่สวย โดยอาศัยความรู้สึกของตนเองเป็นเกณฑ์ เป็นต้น

กลุ่มแนวคิดที่ 4 มองการประเมินในลักษณะการรวมแนวคิดที่ 1 และ 3 เข้าด้วยกัน (Evaluation = Measurement + Judgment หรือ $E = M + J$) ตามแนวคิดนี้ ถือเป็นแนวคิดในการประเมินที่สมบูรณ์ โดยได้ นิยามว่า การประเมินเป็นกระบวนการที่มีการเก็บรวบรวมข้อมูล และตัดสินคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ โดยเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด หากการประเมินใดมีความครบถ้วนสมบูรณ์ในด้านการวัด (Measurement) และด้านเกณฑ์การตัดสินคุณค่า (Criteria for Judgment) จะส่งผลให้การประเมินมีความถูกต้องและน่าเชื่อถือมาก

นักการศึกษาหลายท่าน ได้ให้ความหมายของการประเมินแบบสั้นว่า "การประเมินคือการตีค่าของสิ่งใด ๆ โดยเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด"

นอกจากนั้น ยังมีผู้ให้ความหมายของการประเมินแตกต่างกันไป อย่างเช่น การประเมินผล (Evaluation) เป็นกระบวนการรวบรวมข้อมูล และสารสนเทศ ตลอดจนกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการเพื่อนำมาวิเคราะห์ สรุปผลให้ผู้บริหารหรือผู้วิจัยสั่งการเลือกดำเนินงานให้เหมาะสมที่สุดในสถานการณ์นั้น (สันต์ ธรรมบำรุง, 2527, หน้า 137) อาจกล่าวได้ว่า การประเมินผล เป็นการพิจารณาตัดสินความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน และนำมาเป็นข้อมูลในการเปลี่ยนแปลงการสอน และหลักสูตร (รุจิรี ภูสาระ, 2545, หน้า 143) หรือ การประเมินผล หมายถึงการให้ค่า การตัดสินค่าเกี่ยวกับจุดแข็งและจุดอ่อนของหลักสูตร (ปทีป เมธาคณวุฒิ, 2544, หน้า 43) ส่วนการประเมินผลการศึกษา (Evaluation of education) เป็นการทำการวัดหลาย ๆ ครั้ง หลาย ๆ ด้านมาประเมินเพื่อพิจารณาตัดสินอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น สอบได้ - สอบตก หรือประเมินว่าเด็กคนใดเรียนอ่อนวิชาใด ควรแก้ไข หรือการสอนของครูในวิชาใด เรื่องใด ที่มีคุณภาพไม่ถึงระดับ เป็นต้น (สันต์ ธรรมบำรุง, 2527, หน้า 137-138)

สำหรับการประเมินผลหลักสูตร (Curriculum Evaluation) นั้น เป็นการประเมินที่ย่อยมาจากการประเมินผลการศึกษา เป็นการพิจารณาคูณค่าของหลักสูตร โดยอาศัยการรวบรวมข้อมูลและใช้แหล่งข้อมูลจากการวัดในแง่ต่าง ๆ ของสิ่งที่ประเมิน เพื่อนำมาพิจารณาร่วมกัน และสรุปว่าหลักสูตรที่สร้างขึ้นมานั้นมีคุณค่าเป็นอย่างไร มีคุณภาพดีหรือไม่ เพียงใด หรือได้รับผลตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้หรือมีส่วนใดที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขต่อไป และนำเสนอผู้บริหาร ผู้มีอำนาจวินิจฉัยสั่งการดำเนินต่อไป (วิชัย วงษ์ใหญ่, 2543. หน้า 58); (สันต์ ธรรมบำรุง, 2527. หน้า 138 - 139) หรือ การประเมินผลหลักสูตร หมายถึง กระบวนการในการศึกษาส่วนประกอบต่าง ๆ หลักสูตร ได้แก่ หลักสูตร จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรม สื่อการเรียนการสอน วิธีสอนและการวัดผลจะสัมพันธ์กันหรือไม่ (สันต์ ธรรมบำรุง, 2527. หน้า 139) นอกจากนั้นแล้ว การประเมินผลหลักสูตรยังมีความหมายรวมทั้งการประเมินผลผลิตของหลักสูตร (Curriculum Product Evaluation) และการประเมินผลโปรแกรมของหลักสูตร (Curriculum Program Evaluation) (เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์, 2539. หน้า 44) อีกด้วย ดังนั้น การประเมินผลจะดำเนินการไปในรูปแบบใดย่อมขึ้นอยู่กับการให้นิยามของการประเมินหลักสูตร ถ้าจะให้การประเมินผลมีความเที่ยงตรงผู้ประเมินควรใช้วิธีการหลากหลาย (รุจิร ภูสาระ, 2545. หน้า 144)

สาเหตุที่ต้องมีการประเมินหลักสูตร

การประเมินหลักสูตรเป็นขั้นตอนที่สำคัญในการพัฒนาหลักสูตร ข้อบกพร่องหรือความผิดพลาดอาจจะเนื่องมาจากสาเหตุและปัจจัยต่าง ๆ เช่น การออกแบบหลักสูตรอาจไม่เหมาะสมกับความต้องการของบุคคลและสังคม เป็นต้น จากตัวอย่างนี้ถ้าไม่มีการประเมินหลักสูตรก่อนว่านำหลักสูตรไปใช้ อาจจะเป็นภาระที่ยุ่ยยากมากสำหรับผู้เรียนผู้ที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร ดังนั้นการประเมินหลักสูตรจึงต้องมีการประเมินเป็นระยะ ๆ เพื่อที่จะลดปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นเมื่อใช้หลักสูตรจริง (วิชัย วงษ์ใหญ่, 2543. หน้า 58) โดยอาจกล่าวได้ว่าจุดมุ่งหมายของการประเมินผลหลักสูตร มีดังนี้ (นิศารัตน์ ศิลปะเดช, 2536. หน้า 82); (สันต์ ธรรมบำรุง, 2527. หน้า 140)

1. เพื่อหาคุณค่าของหลักสูตรนั้น โดยดูว่าหลักสูตรที่จัดทำขึ้นนั้นสามารถสนองวัตถุประสงค์ที่หลักสูตรนั้นต้องการหรือไม่
2. เพื่ออธิบายและดูว่า ลักษณะของส่วนประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตร ในแง่หลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ การเรียนรู้ กิจกรรมการการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน และการวัดผลว่าสอดคล้องต้องกันหรือไม่ หรือสนองความต้องการหรือไม่

3. เพื่อตัดสินใจว่า หลักสูตรมีคุณภาพดี หรือไม่ดี เหมาะสมและไม่เหมาะสมกับการนำไปใช้ มีข้อบกพร่องที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขอะไรบ้าง

4. เพื่อตัดสินใจว่า การบริหารงานด้านวิชาการและบริหารงานด้านหลักสูตรเป็นไปในทางที่ถูกต้องหรือไม่

5. เพื่อติดตามผลผลิตจากหลักสูตร คือ ผู้เรียนว่ามีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหลังจากผ่านกระบวนการทางการศึกษา มาแล้วตามหลักสูตรเป็นไปตามความมุ่งหวังหรือไม่ หรือ อาจสรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตรก็เพื่อ (สมบัติ คชสิทธิ์, 2536. หน้า 76)

1. ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร
2. รักษามาตรฐานของหลักสูตร

อย่างไรก็ตาม การประเมินหลักสูตร หรือการประเมินการเรียนการสอน ควรเน้นให้โรงเรียนมีส่วนร่วมในการประเมิน โดยประเมินทั้งครู นักเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง การประเมินผู้เรียน ควรจะเน้นว่านักเรียนสามารถทำอะไรได้บ้าง มากกว่าที่จะประเมินว่านักเรียนสามารถรู้อะไรบ้าง และการประเมินหลักสูตร ควรเป็นการประเมินทั้งระบบ ตั้งแต่บริบท ปัจจัยนำมากระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ รวมถึงการลงไปสู่การเรียนการสอนในห้องเรียน ผลผลิต ตลอดจนผลข้างเคียงที่ได้จากการนำหลักสูตรไปใช้

ขอบเขตของการประเมินหลักสูตร

สิ่งที่ควรได้รับการประเมินในเรื่องของการประเมินหลักสูตรจากความคิดเห็นที่ตรงกันของนักวิชาการ มีดังนี้ (นิศารัตน์ ศิลปะเดช, 2536. หน้า 84); (สุมิตร คุณานุกร, 2523. หน้า 198-201)

1. ตัวหลักสูตรที่ได้รับการออกแบบหรือพัฒนาขึ้นซึ่งสามารถพิจารณารายละเอียดต่าง ๆ ได้จากสิ่งที่กำหนดไว้ในเอกสารหลักสูตร
2. การนำหลักสูตรไปใช้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การใช้หลักสูตรโดยครู ซึ่งมักจะมีการปฏิบัติตามคำแนะนำที่มีอยู่ในคู่มือการใช้หลักสูตร หรืออาจมีการปรับเปลี่ยนไปตามสภาพของโรงเรียน นักเรียน หรือท้องถิ่น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเข้าใจ และความรู้ความสามารถของครูผู้สอน
3. ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนทั้งในลักษณะของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณสมบัติต่าง ๆ ตลอดจนพฤติกรรมของผู้เรียนที่เปลี่ยนแปลงไป
4. ระบบหลักสูตร หมายถึง ความสัมพันธ์เกี่ยวข้องขององค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีอยู่ในระบบและกระบวนการของหลักสูตร

ประเภทและบทบาทของการประเมินแต่ละประเภท

การจำแนกประเภทของการประเมิน สามารถจำแนกได้หลายประเภท ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ "เกณฑ์" ที่ใช้ในการจำแนก ซึ่งการประเมินแต่ละประเภทนำไปสู่การตัดสินใจที่แตกต่างกัน ดังนี้

1. จำแนกโดยเกณฑ์ จุดมุ่งหมายและลักษณะการใช้ข้อมูลประกอบการตัดสินใจ สามารถจำแนกการประเมินเป็น 2 ประเภท คือ (สุพัทธ์ พิบูลย์, 2544. หน้า 10); (อ้าง บัณฑิต, 2542. หน้า 330-331)

1.1 การประเมินผลย่อย การประเมินผลระหว่างดำเนินการ การประเมินเพื่อปรับปรุงหรือการประเมินผลความก้าวหน้า (Formative Evaluation) การประเมินผลประเภทนี้กระทำในระหว่างที่โครงการยังไม่สิ้นสุดหรือระหว่างที่ทำหลักสูตรยังไม่เสร็จหรือยังทำการสอนไม่จบหน่วยการเรียนรู้ ประเมินผลเพื่อปรับปรุงสิ่งที่กระทำอยู่ให้ดีขึ้น โดยไม่ปล่อยไว้จนกระทั่งเสร็จงานซึ่งอาจจะสายเกินแก้ก็ได้

1.2 การประเมินผลรวม การประเมินผลเมื่อเสร็จสิ้นการดำเนินการ การประเมินผลเพื่อสรุปผลหรือการประเมินผลรวมสรุป (Summative Evaluation) เป็นการประเมินผลหลังจากที่ได้นำเอาหลักสูตรแม่บทมาใช้เป็นเวลาพอสมควรแล้ว จุดมุ่งหมายของการประเมินผลประเภทนี้คือการพิจารณาตัดสินว่าหลักสูตรที่จัดทำขึ้นมีประสิทธิผลหรือไม่ (ใช้ได้หรือไม่) มีอะไรที่ต้องปรับปรุงแก้ไข

2. จำแนกโดยเกณฑ์ ลำดับเวลาที่ประเมิน จำแนกได้เป็น 3 ระยะเวลาด้วยกัน ดังนี้ (สุพัทธ์ พิบูลย์, 2544. หน้า 11-12); (เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์, 2539. หน้า 52); (สันต์ ธรรมบำรุง, 2527. หน้า 140)

ระยะที่ 1 การประเมินผลหลักสูตรก่อนโครงการ (Pre-Evaluation) จำแนกได้ 2 ลักษณะที่สำคัญ คือ การประเมินความต้องการจำเป็น (Needs Assessment) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา หรือความต้องการจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องได้รับการแก้ไข จะเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดนโยบาย กำหนดแผนงาน หรือโครงการ ลดโอกาสเสี่ยงในการทุ่มเทพยายามผิดเป้าหมาย ต่อมาหลังจากมีแผนงานโครงการ เกิดขึ้นแล้ว จะเกิดการประเมินความเหมาะสม หรือความเป็นไปได้ของโครงการ (Project Appraisal/Project Analysis) เป็นการประเมินที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อตัดสินใจเลือกโครงการ ตรวจสอบความเหมาะสม ความสมเหตุสมผลของการวางแผนดำเนินโครงการความเป็นไปได้ของโครงการนำไปปฏิบัติ รวมทั้งตรวจสอบโอกาสที่โครงการนั้นจะประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย โอกาสการได้รับแรงต้าน หรือแรงเสริมต่าง ๆ

ระยะที่ 2 การประเมินผลหลักสูตรในขณะที่ดำเนินการ (Implementation Evaluation/Process Evaluation) ว่าหลักสูตรที่ทำขึ้นนั้น นำไปทดลองแล้วได้ผลเพียงใด เพื่อหาข้อบกพร่อง อุปสรรค จะได้แก้ไขให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพต่อไป

ระยะที่ 3 ประเมินผลเมื่อจบโครงการ หรือ ประเมินผลเมื่อประกาศใช้หลักสูตรแล้ว เป็นการประเมินหลักสูตรทั้งหมด ประเมินเพื่อตรวจสอบหรือตอบคำถามว่า นโยบาย แผนงาน โครงการ หลักสูตร การเรียนการสอน หรือปฏิบัติการใด ๆ ที่ดำเนินการแล้วเสร็จได้ประสบผลสำเร็จตามที่คาดหวังไว้หรือไม่ ผลที่เกิดขึ้นจากโครงการบรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่ ผลการดำเนินงานคุ้มค่าหรือไม่ การประเมินในลักษณะนี้จะเป็นการประเมินผลที่เกิดขึ้นโดยเทียบกับวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนด อาจแบ่งการประเมินผลงานออกเป็น 2 ลักษณะคือ 1) การประเมินทันทีที่สิ้นสุดโครงการ และ 2) การติดตามผล หรือการประเมินผลกระทบจากการปฏิบัติการ ซึ่งต้องอาศัยการทิ้งช่วงระยะเวลาหนึ่ง เช่น 1-2 ปี เป็นต้น (สุพัทธ์ พิบูลย์, 2544. หน้า 12) ; (นิศารัตน์ ศิลปะเดช, 2536. หน้า 85)

3. จำแนกโดยเกณฑ์ การยึดวัตถุประสงค์ของการประเมินผล แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ (สุพัทธ์ พิบูลย์, 2544. หน้า 10-11)

3.1 การประเมินผลโดยยึดวัตถุประสงค์เป็นหลัก (Goal-Based Evaluation) เป็นการประเมินที่เน้นการตรวจสอบความสำเร็จตามเจตนารมณ์ของงาน หรือตามเจตนารมณ์ของโครงการว่าทำได้บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป็นไปตามความคาดหวังในการปฏิบัติหรือไม่

3.2 การประเมินผลที่อิสระไม่ยึดวัตถุประสงค์ของโครงการ (Goal-Free Evaluation) เป็นการประเมินผลที่เกิดขึ้นทั้งหมด โดยนักประเมินไม่เน้นเพียงการตรวจสอบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของโครงการเท่านั้น แต่เน้นการเก็บรวบรวมข้อมูลในแนวกว้างเพื่อวิเคราะห์ผลที่เกิดขึ้นในทุกแง่มุม

4. จำแนกโดยเกณฑ์ ลักษณะการใช้เกณฑ์ในการตัดสิน สามารถจำแนกได้เป็น ดังนี้ (สุพัทธ์ พิบูลย์, 2544. หน้า 12)

4.1 การประเมินผลแบบอิงเกณฑ์ (Criterion-Referenced Evaluation) มีการกำหนดเกณฑ์การตัดสินผลการประเมิน อย่างชัดเจน ล่วงหน้า

4.2 การประเมินผลแบบอิงกลุ่ม (Norm-Referenced Evaluation) เน้นการเปรียบเทียบกันเองภายในกลุ่มของผู้ถูกประเมิน แล้วตัดสินว่า กลุ่มใดจัดเป็นกลุ่มเก่ง ปานกลาง หรืออ่อน เมื่อเทียบกับกลุ่ม

การประเมินผลหลักสูตรนั้นเป็นวงจรและไม่มีที่สิ้นสุด การประเมินอาจทำทุก ๆ ปี หรือ เว้นระยะก็ได้ โดยมากแล้วการประเมินผลโปรแกรมทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษานั้นควรจะ ประเมินทุก ๆ 5 ปี (เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์, 2539. หน้า 52)

รูปแบบของการประเมินหลักสูตร

คำว่า รูปแบบการประเมิน หมายถึง กรอบความคิด หรือแบบแผนในการประเมิน ที่ แสดง

ให้เห็นถึงรายการที่ควรประเมิน หรือกระบวนการของการประเมิน (สมคิด พรหมจ้อย, 2542. หน้า 41) ส่วนคำว่า รูปแบบการประเมินโครงการ นั้น หมายถึง กรอบความคิดเค้าโครง หรือ ร่างในการประเมินโครงการ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงภาพรวมทั้งหมดเกี่ยวกับการประเมินโครงการนั่นเอง (รัตนะ บัวสนธ์, 2540. หน้า 99)

รูปแบบการประเมินโดยทั่วไปนิยมแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2544. หน้า 95-96); (สมคิด พรหมจ้อย, 2542. หน้า 42)

1. รูปแบบการประเมินผลที่เน้นจุดมุ่งหมาย (Objective Based Model) เป็นรูปแบบที่ เน้นการตรวจสอบผลที่คาดหวังได้เกิดขึ้นหรือไม่ หรือประเมินโดยตรวจสอบผลที่ระบุไว้ใน จุดมุ่งหมายเป็นหลักโดยดูว่าผลที่เกิดจากการปฏิบัติงานบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ ได้แก่ รูปแบบการประเมินของไทเลอร์ (Ralph W. Tyler) ครอนบาค (Cronbach) และเคิร์กแพทริก (Kirkpatrick) เป็นต้น

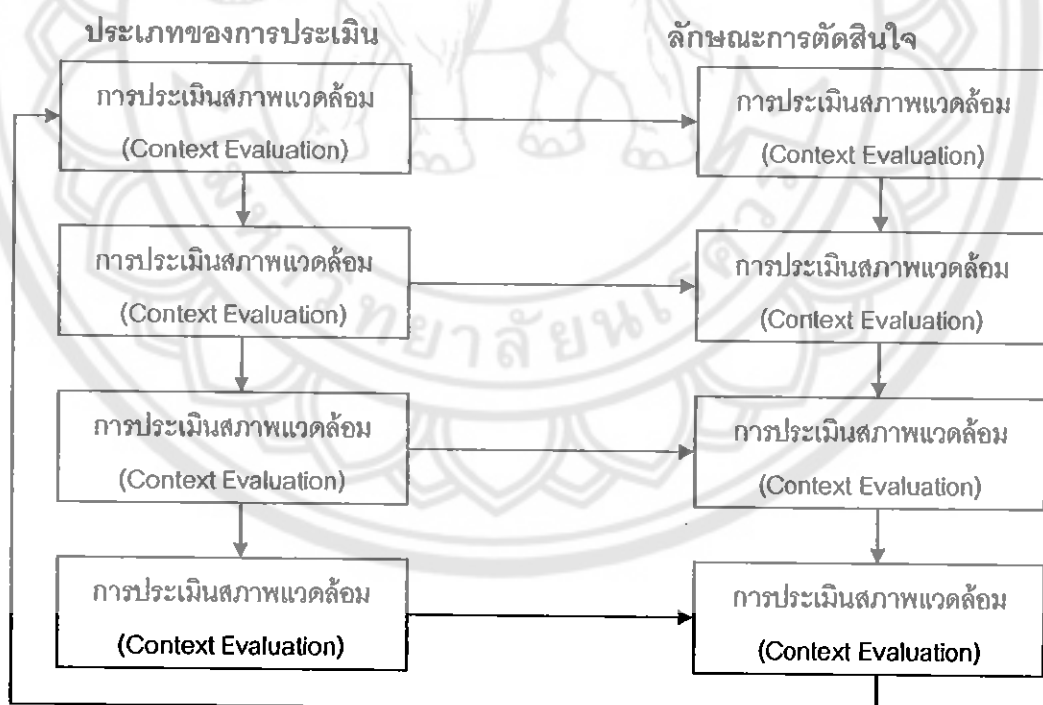
2. รูปแบบการประเมินผลที่เน้นการตัดสินคุณค่า (Judgmental Evaluation Model) เป็นรูปแบบการประเมินที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลสารสนเทศสำหรับกำหนดและวินิจฉัย คุณค่าของโครงการนั้น ได้แก่ รูปแบบการประเมินของสแตค (Slake) สคริฟเวน (Scriven) โพรวัส (Provus) เป็นต้น

3. รูปแบบการประเมินผลที่เน้นการตัดสินใจ (Decision-Oriented Evaluation Model) เป็นรูปแบบการประเมินที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูล และข่าวสารต่าง ๆ เพื่อช่วยให้ ผู้บริหารในการตัดสินใจเลือกทางเลือกต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง ได้แก่ รูปแบบการประเมินของเวลช์ (Weich) สตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) อัลคิน (Alkin) เป็นต้น

รูปแบบการประเมินของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam)

ในปี พ.ศ. 2510 เดเนียล แอล สตัฟเฟิลบีม (Daneil L. Stufflebeam) และคณะ ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการประเมิน เรียกว่า ซิปโมเดล (CIPP Model) เป็นการประเมินที่เป็นกระบวนการต่อเนื่อง โดยมีจุดเน้นที่สำคัญคือ ใช้ควบคู่กับการบริหารโครงการ เพื่อหาข้อมูลประกอบการตัดสินใจอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา วัตถุประสงค์การประเมินคือ การให้สารสนเทศเพื่อการตัดสินใจว่า คำว่า CIPP เป็นคำย่อมาจากคำว่า Context Input Process และ Product สตัฟเฟิลบีม ได้ให้ความหมายว่า การประเมินเป็นกระบวนการของการบรรยาย การเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสาร เพื่อนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจ เลือกทางเลือกที่เหมาะสม ซึ่งการประเมินเพื่อให้ได้สารสนเทศที่สำคัญ มุ่งประเมิน 4 ด้าน คือ การประเมินสภาพแวดล้อม (Context Evaluation) การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) และการประเมินผลผลิต (Product Evaluation) (ศิริชัย ภาณุจนาวาส, 2544. หน้า 99); (สมคิด พรหมจ้อย, 2542. หน้า 55-56)

ประเภทการประเมินและลักษณะของการตัดสินใจ ตามกรอบความคิดของรูปแบบการประเมินซิป แสดงได้ดังภาพ ต่อไปนี้ (สมคิด พรหมจ้อย, 2542. หน้า 56)

ภาพ 1 ประเภทการประเมินและลักษณะของการตัดสินใจ ตามกรอบความคิดของการประเมินแบบซิป

การประเมินแบบชิปประกอบด้วย การประเมิน 4 อย่าง คือ (รุจิรุ ภู่อสาระ, 2545. หน้า 170-171) ; (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2544. หน้า 100-101) ; (ส. วาสนา ประมวลพฤกษ์, 2544. หน้า 132-137) ; (สมคิด พรหมจ้อย, 2542. หน้า 57-58) ; (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์, 2539. หน้า 55-59)

1. การประเมินสภาวะแวดล้อมหรือบริบท (Context Evaluation) เป็นการประเมินก่อนที่จะเริ่มลงมือทำโครงการ เพื่อให้ได้มาซึ่งเหตุผลอันจะนำไปช่วยในการกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ รวมทั้งเพื่อพิจารณาความจำเป็นและความเป็นไปได้ของโครงการ

การประเมินบริบทเป็นการวิเคราะห์มหัพภาพ (Macro Analysis) เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ความต้องการและความจำเป็นทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง และการศึกษา ตลอดจนศึกษาปัญหาอุปสรรคทั้งในและนอกระบบสังคมปัจจุบัน เพื่อนำไปสู่การกำหนดทิศทางและวัตถุประสงค์ของโครงการ

2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation: I) เป็นการประเมินเพื่อพิจารณาถึงความเหมาะสม ความเพียงพอ ความพร้อมของปัจจัยต่าง ๆ ทั้งในด้านกำลังคน วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ ตลอดจนระบบการบริหารระบบการจัดการ เพื่อวิเคราะห์หาทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดกับทรัพยากรที่มีอยู่และเป็นทางเลือกที่มีโอกาสทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามโครงการได้มากที่สุด

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation: P) เป็นการประเมินการดำเนินงานเมื่อนำโครงการที่วางแผนไว้ไปปฏิบัติ ทั้งนี้เพื่อศึกษาว่าการดำเนินงานตามโครงการนั้นจะมีปัญหาและอุปสรรคอย่างไรเพื่อที่จะได้สามารถปรับปรุงแก้ไขได้ทันที่

4. การประเมินผลผลิตหรือผลงาน (Product Evaluation: P) เป็นการประเมินเพื่อให้ทราบว่าโครงการนั้นประสบผลสำเร็จหรือไม่ โดยพิจารณาว่าผลที่ได้รับบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ หรือดูว่าผลจากโครงการคุ้มค่าหรือไม่ โดยพิจารณาจากรายงานการประเมินสภาวะแวดล้อม ปัจจัยเบื้องต้น และกระบวนการร่วมด้วย เพื่อนำไปประกอบการตัดสินใจเกี่ยวกับการยุบ เลิก ขยาย หรือปรับเปลี่ยนโครงการต่อไป

โดยทั่วไปรูปแบบชิปมีประโยชน์และเป็นวิธีการที่ง่ายซึ่งจะช่วยให้นักประเมินจัดการกับปัญหาที่สำคัญในการประเมินผล จุดอ่อนของวิธีนี้คือ นักประเมินดำเนินการให้ได้ผลเพื่อตอบคำถามไม่ทันเวลา หรือเนื้อหาไม่สำคัญ แม้ไม่ถึงเกณฑ์แต่ไม่ยอมรับตามนั้น หรือไม่มีความสัมพันธ์ของผลกับคำถามของผู้ตัดสินใจซึ่งคอยควบคุมความเป็นจริงของการประเมินผล (ส. วาสนา ประมวลพฤกษ์, 2544. หน้า 136) ; (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2544. หน้า 180)

รูปแบบการประเมินของเคิร์กแพทริก (Kirkpatrick)

ในปี พ.ศ. 2518 โด널ด์ แอล เคิร์กแพทริก (Donald L. Kirkpatrick) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการฝึกอบรม และการประเมินผลฝึกอบรมว่า "การฝึกอบรมเป็นการช่วยเหลือบุคลากรให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการฝึกอบรมใด ๆ ควรจะให้มีการประเมินผลการฝึกอบรมซึ่งถือเป็นสิ่งจำเป็นที่จะช่วยให้รู้ว่าการจัดโปรแกรมการฝึกอบรมมีประสิทธิผลเพียงใด" (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2544. หน้า 102) ; (สมคิด พรหมจ้อย, 2542. หน้า 58)

เคิร์กแพทริก เสนอว่าในการประเมินผลโครงการฝึกอบรม ควรดำเนินการประเมินประสิทธิผลของการอบรม 4 ลักษณะคือ (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2544. หน้า 102-105); (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2544. หน้า 128-130); (สมคิด พรหมจ้อย, 2542. หน้า 59-63); (สำราญ มีแจ้ง, 2539. หน้า 13-22)

- 1) ประเมินปฏิกิริยาตอบสนอง (Reaction Evaluation) เป็นการตรวจสอบความรู้สึกหรือ ความพอใจของผู้เข้ารับการอบรม เช่น ผู้เข้ารับการอบรมพอใจหรือไม่ต่อสิ่งที่ได้รับจากการฝึกอบรมและมากนักน้อยเพียงใด หลักสูตรหรือเนื้อหาสาระถูกต้องตรงกับที่ต้องการและเป็นที่น่าสนใจหรือไม่ ขอบวิธีการสอน/อบรมแบบไหน สัดส่วนของการบรรยาย และอภิปรายเป็นอย่างไร ข้อมูลเหล่านี้จะเป็นตัวบ่งชี้ประสิทธิผลของการฝึกอบรมอันดับแรก
- 2) ประเมินการเรียนรู้ (Learning Evaluation) เป็นการตรวจสอบผลการเรียน โดยตรวจสอบให้ครอบคลุม ทั้งด้านความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) และเจตคติ (Attitude) เพื่อให้ทราบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ได้รับความรู้ และทักษะอะไรบ้าง และมีเจตคติอะไรบ้างที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ทั้งนี้เพราะความรู้ ทักษะ เจตคติ ล้วนเป็นองค์ประกอบพื้นฐานสำคัญ ที่จะช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการทำงานของผู้เข้ารับการฝึกอบรมในโอกาสต่อไป
- 3) ประเมินพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปหลังการอบรม (Behavior Evaluation) เป็นการตรวจสอบว่าผู้ผ่านการฝึกอบรมได้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปตามความคาดหวังของโครงการหรือไม่ เป็นไปในทิศทางที่พึงประสงค์หรือไม่
- 4) ประเมินผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นต่อองค์กร (Results Evaluation) เป็นการตรวจสอบว่า ผลจากการ อบรมได้เกิดผลดีต่อองค์กร หรือเกิดผลกระทบต่อองค์กร ในลักษณะใดบ้าง คุณภาพขององค์กรดีขึ้น หรือมีคุณภาพขึ้นหรือไม่ เช่น การลดค่าใช้จ่าย การปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงาน การเพิ่มปริมาณการขายและการผลิต อัตราการลาออกลดลง เป็นต้น

รูปแบบการประเมินของสเตค (Stake)

โรเบิร์ต อี สเตค (Robert E. Stake) จัดเป็นนักทฤษฎีการประเมินท่านหนึ่งที่ได้บุกเบิกรูปแบบการประเมินภายใต้กระบวนการประเมินเชิงธรรมชาติและมีส่วนร่วม ในปี พ.ศ. 2510 เขาได้เสนอรูปแบบการประเมินที่เรียกว่า รูปแบบการประเมินเพื่อการตัดสินคุณค่าของสเตค หรือรูปแบบการประเมิน เคาน์เทนซ์ (Stake's Countenance Model) จำแนกข้อมูลการประเมินออกเป็น 2 ส่วนคือ เมตริบรรายย (Description Matrix) และเมตริกตัดสินคุณค่า (Judgment Matrix) และได้เสนอว่าการบรรยายหรือตัดสินคุณค่าของโครงการใด ๆ นักประเมินควรทำการวิเคราะห์หลักการและเหตุผลของโครงการนั้น ๆ ด้วย การประเมินโครงการตามแนวคิดของสเตค ผู้ประเมินจะต้องรวบรวมข้อมูลแท้จริงให้ได้ เนื่องจากแหล่งข้อมูลมีมากมาย และวิธีการเก็บข้อมูลมีหลายวิธี ข้อมูลที่ต้องการคือข้อมูลที่นำมาใช้เพื่อการอธิบาย และการตัดสินใจ ตามรูปแบบการประเมินนี้ ได้จำแนกสิ่งที่จะต้องพิจารณาในการประเมินออกเป็น 3 ส่วน คือ (รุจิร ภูสาระ, 2545. หน้า 165); (สมคิด พรหมจ้อย, 2542. หน้า 52-53)

1) สิ่งนำหรือปัจจัยเบื้องต้น (Antecedents) หมายถึงสภาพเงื่อนไขที่มีอยู่ก่อนแล้ว หรือปัจจัยต่าง ๆ ในการดำเนินโครงการ ได้แก่ ความสนใจ ความถนัด ประสบการณ์ก่อนเรียนของนักเรียน

2) การปฏิบัติ (Transaction) หมายถึง กิจกรรมดำเนินการ กิจกรรมที่ปฏิบัติ เช่น การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับครูและนักเรียน พฤติกรรมระหว่างบุคคล ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน นักเรียนกับเรียน เป็นต้น

3) ผลลัพธ์หรือผลการดำเนินงาน (Outcomes) หมายถึงผลผลิตที่เกิดขึ้นจากโครงการ ได้แก่ ความสามารถ เจตคติ และผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนอันเนื่องมาจากหลักสูตร ผลลัพธ์นี้อาจรวมถึงผลจากการสอนต่อครู และผลกระทบจากสภาพแวดล้อมต่อการเรียนรู้

ต่อมาในปี พ.ศ. 2518 สเตค ได้นำเสนอรูปแบบการประเมินใหม่ที่เรียกว่า รูปแบบการประเมินแบบการตอบสนอง (Stake's Responsive Model) เป็นการประเมินแบบการตอบสนองของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ในโครงการหรือกิจกรรมนั้น ๆ มีลักษณะเป็นการประเมินเชิงคุณภาพ การประเมินเชิงคุณภาพก็คือการนำแนวคิด และวิธีการของการวิจัยเชิงคุณภาพมาประยุกต์ใช้ในบริบทของการประเมินนั่นเอง (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2544. หน้า 301)

หลักการและวิธีการที่สำคัญของการวิจัยเชิงคุณภาพสรุปได้ดังนี้ (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2544. หน้า 301-302)

1. เป็นการศึกษาตามสภาพธรรมชาติ โดยใช้ผู้วิจัยเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ เน้นการนำเสนอข้อมูลในเชิงบรรยายพรรณนา
3. การวิจัยเชิงคุณภาพ มุ่งศึกษากระบวนการมากกว่าที่จะสนใจเฉพาะผลลัพธ์เท่านั้น
4. นักวิจัยเชิงคุณภาพจะวิเคราะห์ข้อมูลแบบอนุมาน หรืออุปนัย(Inductive) ไม่ใช่การค้นหาข้อมูลเพื่อทดสอบสมมุติฐาน นักวิจัยเชิงคุณภาพไม่สนใจตั้งสมมุติฐานไว้ล่วงหน้า ถ้ามีก็จะเป็นเพียงสมมุติฐานชั่วคราว สามารถปรับปรุงสมมุติฐานชั่วคราวได้เสมอ โดยทั่วไปนักวิจัยเชิงคุณภาพจะค่อย ๆ สร้างทฤษฎีหรือข้อสรุป จากการประมวลข้อมูลโยงสัมพันธ์ส่วนย่อยต่าง ๆ เข้าด้วยกัน
5. การแปลความหมายของข้อมูลให้ต้องแท้ให้ลึกซึ่งเป็นแก่นสาระของการวิจัยเชิงคุณภาพ

รูปแบบการประเมินแบบการตอบสนองของสแตค ได้ประยุกต์ใช้หลักและวิธีการทางการวิจัยเชิงคุณภาพดังกล่าวในการประเมินทางการศึกษา จุดเน้นของการประเมินตามรูปแบบนี้ก็คือ การให้ความสำคัญอย่างยิ่งต่อปัญหาและความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของโครงการ (Stakeholders or Evaluation Audiences) สแตคเห็นว่าการประเมินที่ดีจะต้องให้อรรถประโยชน์ในแง่การชี้ปัญหา หรือตอบคำถามสำคัญของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในโครงการหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการนั้น ๆ ยิ่งไปกว่านั้น สแตคเห็นว่าการประเมินและความเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในโครงการหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการจะเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมิน และการออกแบบประเมิน (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2544. หน้า 302) ซึ่งถ้าจัดกิจกรรมในโครงการตอบสนองกับความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในโครงการก็ถือว่า โครงการประสบผลสำเร็จ (ส. วาสนา ประवालพุกษ์, 2544. หน้า 188)

รูปแบบการประเมินนี้ ได้เน้นย้ำในหัวข้อ ต่อไปนี้ (คุจิรี ภูสาระ, 2545. หน้า 169)

1. เน้นประเด็นทางการศึกษา กิจกรรมการจัดการศึกษา มากกว่า เนื้อหาในโครงการ จุดประสงค์หรือสมมุติฐาน
  2. ใช้การสังเกตทั้งทางตรงและทางอ้อม รวมทั้งการมีส่วนร่วมในการประเมินผล
  3. คุณค่าของมาตรฐานมีหลากหลาย ขึ้นอยู่กับกลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกัน
  4. ให้ความเอาใจใส่อย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับข้อมูลที่คนทั่วไปต้องการให้มีการประเมิน
- ผู้ประเมินในการประเมินแบบการตอบสนองต้องเข้าไปเป็นสมาชิกส่วนหนึ่งของโครงการหรือต้องเปรียบเสมือนเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในโครงการนั้น เพื่อที่จะได้ทราบข้อมูลที่เป็นความปรารถนาหรือความต้องการของบุคคลในโครงการ เหตุผลหลักของการประเมินแบบตอบสนองตามการรับรู้ของสแตค คือ การประเมินจะมีความเที่ยงตรงสูงสุด โดยการทำให้ผู้มีส่วน

เกี่ยวข้องกับโครงการเข้าใจในสิ่งที่จะถูกประเมินอย่างชัดเจน เป้าหมายของการประเมินแบบนี้ คือ การทำให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในโครงการเข้าใจว่าจะถูกประเมินในเรื่องใด (ส.วาสนา ประवालพฤกษ์ , 2544. หน้า 188-189)

สเตค ได้กำหนดขั้นตอนของการประเมินเป็น 12 ขั้นตอน ดังนี้ (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2544. หน้า 302-304) ; (กนิษฐา สุริยะคำวงศ์, 2538. หน้า 26-27)

1. ผู้ประเมินพูดคุยกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในโครงการตลอดจนประชาชนทั่วไป เพื่อทราบ ปัญหาและความต้องการของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องว่าเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร

2. จากการพิจารณาปัญหาและความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มต่าง ๆ แล้ว กำหนดขนาดและขอบเขตของโปรแกรม ทั้งนี้อาจพิจารณาข้อมูลสำเร็จจากข้อมูลสถิติ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับโปรแกรม และบันทึกของคณะทำงานด้วย

3. ศึกษาภาพรวมของกิจกรรมต่าง ๆ ในโปรแกรม โดยผู้ประเมินเข้าไปสังเกตการณ์ในโปรแกรม เพื่อได้สัมผัสและเกิดความเข้าใจในกระบวนการทำงานจริง ๆ เป็นการตรวจสอบความ สอดคล้องระหว่างลักษณะโครงการหรือโปรแกรม กับลักษณะโครงการหรือโปรแกรมที่ควรจะเป็น ซึ่งประมวลได้ใน 2 ชั้นแรก

4. กำหนดวัตถุประสงค์และปัญหาตลอดจนข้อคิดเห็น ข้อห่วงใย ของผู้ที่มีส่วนได้ส่วน เสียกับโปรแกรมที่กำหนด

5. สร้างกรอบความคิดเพื่อให้เข้าใจในประเด็นปัญหาต่าง ๆ ให้ถ่องแท้ เพื่อก่อให้เกิด ประเด็นคำถามหรือปัญหาสำคัญที่มุ่งประเมิน เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย กับโปรแกรม

6. หลังจากตั้งคำถามที่จะประเมินผลได้แล้ว ผู้ประเมินระบุความต้องการข้อมูล อะไรบ้างในแต่ละคำถามผู้ประเมินจะต้องระบุข้อมูลที่ต้องการ และแหล่งข้อมูลให้สมบูรณ์ครบถ้วน การที่จะทำขั้นตอนนี้ได้ ผู้ประเมินควรที่จะกำหนดหลังจากผู้ประเมินได้ลงพื้นที่จริงระยะหนึ่งแล้ว

7. เมื่อกำหนดข้อมูลเพื่อการประเมินแล้ว ผู้ประเมินยังเลือกวิธีการที่เหมาะสมที่สุดเพื่อได้ ข้อมูลที่มีความตรงและถูกต้อง รวมทั้งกำหนดเครื่องมือ และเทคนิคในการรวบรวมข้อมูลด้วยสเตค มีความเห็นสอดคล้องกับนักวิจัยเชิงคุณภาพคือ ผู้ประเมินเป็นเครื่องมือที่ดีที่สุดในการรวบรวม ข้อมูลเพื่อการประเมินตามรูปแบบนี้

8. ผู้ประเมินรวบรวมข้อมูลและสังเกตการณ์ตามที่ระบุไว้ ทั้งในเชิงบริบทแวดล้อม ตัว ป้อนหรือสิ่งนำ การปฏิบัติ และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น

9. วางแผนการรายงานผลประเมิน โดยกำหนดขอบข่ายและโครงสร้างของรายงานประเมิน ในการรายงานผลประเมิน ผู้ประเมินอาจใช้รูปแบบต่าง ๆ เช่น การอธิบายเชิงบรรยาย หรือพรรณนารายละเอียด การใช้กรณีศึกษา เป็นต้น

10. ตรวจสอบผลว่าส่วนใดยืนยัน ส่วนใดไม่ยืนยัน เพื่อให้แน่ใจถึงความถูกต้องแม่นยำของผลประเมิน

11. เนื่องจากกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีหลายกลุ่ม ซึ่งมีความต้องการใช้ผลประเมินแตกต่างกัน ผู้ประเมินอาจผลิตรายงานการประเมินให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้แต่ละกลุ่ม กล่าวคือ มีการผลิตรายการประเมินหลายฉบับ เพื่อสนองความต้องการของผู้ใช้นั้นเอง

12. ในขั้นตอนสุดท้าย ผู้ประเมินจัดทำรายงานเป็นทางการถ้าจำเป็น แม้สแตคไม่เชื่อเรื่องรูปแบบที่เป็นทางการของการประเมินแต่หากมีกฎระเบียบหรือข้อสัญญาที่จะให้รายงานเป็นทางการ ผู้ประเมินต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบหรือสัญญานั้น ๆ

โดยสรุป ทั้ง 12 ขั้นตอนของการประเมินเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ แสดงเป็นภาพของลำดับขั้นการประเมิน 12 ขั้นตอน อธิบายด้วยรูปแบบการเดินทางของเข็มนาฬิกาใน 1 รอบ ซึ่งมี 12 ชั่วโมง โดยเริ่มจากจุดของเวลา 12.00 น. ดังแสดงในภาพต่อไปนี้ (ส. วาสนา ประवालพุดกัณฑ์, 2544. หน้า 190) ; (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2544. หน้า 305); (Stake, 1975)

ภาพ 2 ลำดับขั้นการประเมินตามรูปแบบการประเมินแบบการตอบสนองของเสตค

จากขั้นตอน 12 ขั้นตอนของรูปแบบการตอบสนองของเสตค แสดงถึง ลักษณะของการประเมินใดโดยคือ รูปแบบการประเมินแบบตอบสนอง เป็นรูปแบบการประเมินที่ไม่เป็นทางการ โดยมีเจตคติหรือค่านิยมที่หลากหลายซึ่งอาจขัดแย้งกันก็ได้ ใช้ปัญหาและความต้องการตลอดจนความเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นฐานในการออกแบบประเมิน การออกแบบประเมินจะค่อย ๆ พัฒนาไปพร้อม ๆ กับการประเมิน บทบาทของผู้ประเมินเป็นผู้รับ ผู้ให้ข้อมูลเป็นฝ่ายกระตุ้นความคิดของผู้ประเมิน วิธีการประเมินเน้นการใช้วิจารณญาณ (Subjective Judgment) หลังจากการสังเกต การสัมภาษณ์ การพบปะสนทนากับผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายแล้ว การสื่อสารข้อมูลนิยมใช้แบบไม่เป็นทางการ แต่ทั้งนี้แล้วแต่ละกลุ่มผู้ให้ข้อมูลด้วย อาจให้ข้อมูลเป็นระยะ ๆ ในระหว่างการประเมิน ลักษณะเนื้อหาข้อมูลเน้นการบรรยายรายละเอียดให้เกิดความเชื่อมโยงเป็นภาพรวมของทั้งโปรแกรม ตลอดจนสะท้อนปัญหา และ ความต้องการต่าง ๆ ของผู้เกี่ยวข้อง (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2544. หน้า 304)

ข้อดีของการประเมินเชิงธรรมชาติและมีส่วนร่วม (ส. วาสนา ประवालพฤกษ์, 2544. หน้า 196); (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2544. หน้า 306-307)

1. เป็นการประเมินที่ไม่ส่งเสริมการแข่งขันของมนุษย์ ดังนั้นผู้ ดั้งนั้นผู้ประเมินและผู้ถูกประเมินจึงไม่เกิดความเครียด
2. เป็นการประเมินที่ใช้ข้อมูลจากหลายแหล่งและรอบด้าน จึงทำให้ผลการประเมินสอดคล้องกับสภาพที่เกิดขึ้นจริงมากที่สุด ผู้ประเมินมีแนวโน้มที่จะเจอกับปัญหาและความต้องการที่แท้จริง เพราะเปิดโอกาสให้ผู้ประเมินเข้าไปมีส่วนร่วมทั้งกับโปรแกรมหรือโครงการอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลานานพอสมควร
3. เป็นการประเมินที่เน้นความเป็นมนุษย์และพฤติกรรมของมนุษย์ซึ่งสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของมนุษย์ และตอบสนองความต้องการของคนกลุ่มต่าง ๆ อย่างทั่วถึง
4. เชื่อในความสลับซับซ้อนมากกว่ามุ่งแสวงหาความสะดวกความง่ายในการประเมิน ซึ่งตรงกับสภาพของโปรแกรมทางการศึกษาที่มีโครงสร้างสลับซับซ้อนและละเอียดอ่อน เนื่องจากมีความเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตลอดจนความรู้สึกนึกคิดของมนุษย์
5. การประเมินมีความยืดหยุ่นสูง ทั้งในแง่การกำหนดประเด็น คำถามที่มุ่งประเมิน และวิธีการประเมิน ผู้ประเมินสามารถนำวิธีการของรูปแบบอื่นมาผสมผสานได้หากตรงกับความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในโปรแกรมหรือโครงการ

จุดอ่อนของการประเมินเชิงธรรมชาติและมีส่วนร่วม (ส. วาสนา ประवालพุกษ์, 2544. หน้า 196) ; (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2544. หน้า 307-308)

1. เป็นการประเมินเชิงอัตนัย (Subjective) เพราะใช้การสังเกตของผู้ประเมิน สามารถทำให้เกิดความลำเอียงในการประเมินได้

2. หลักฐานที่นำมาแสดงไม่ได้ผ่านการพิสูจน์ ซึ่งอาจทำให้เกิดความหยาบหรือเกิดความคลาดเคลื่อนในการประเมินได้

3. ข้อมูลที่ได้จากการหยั่งรู้ (Intuitive Data) จะทำให้เกิดความลำเอียงได้

4. การทำงานภาคสนามต้องใช้เวลา แรงงาน และทรัพยากรเป็นอย่างมาก เพื่อให้ครอบคลุมทุกสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ดังนั้น ผู้บริหารควรจะได้ตัดสินใจก่อนที่จะประเมินความเป็นไปได้ ดังนั้น รูปแบบการประเมินนี้จึงอาจมีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติน้อย

5. การรวมเกณฑ์การตัดสินใจและการรวมข้อสังเกตหรือข้อเสนอแนะของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการ เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการตัดสินใจทำได้ยาก และผู้ประเมินต้องมีทักษะและสามารถรับรู้ในเรื่องดีพอจึงจะทำได้ นอกจากนั้นผู้ประเมินจะต้องเป็นผู้มีประสบการณ์และมีวิจรรย์ญาณในระดับสูง มิฉะนั้นอาจเกิดข้อผิดพลาดในการวิเคราะห์และแปลความหมายของข้อมูลได้

ตอนที่ 3 หลักสุนทรนิติศาสตร์บัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยนเรศวร

วิทยาลัยนานาชาติก่อตั้งขึ้นโดยมติของสภามหาวิทยาลัยนเรศวร ในคราวประชุมครั้งที่ 94 (1/2544) วันที่ 13 ม.ค. 44โดยที่ได้มีวิสัยทัศน์ให้มหาวิทยาลัยนเรศวรเลื่อนสถานภาพไปสู่ความเป็นนานาชาติ ด้วยศักยภาพและความพร้อมที่มหาวิทยาลัยมี แม้จะเป็นสถาบันที่เพิ่งเริ่มก่อตั้ง แต่มีการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มหาวิทยาลัยได้ตั้งเป้าหมายที่จะสร้างความพร้อมในการยกคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น และได้ดำเนินการอย่างแน่วแน่งานก้าวขึ้นไปสู่ความมีชื่อเสียงทางการศึกษาและนวัตกรรม การตระหนักถึงความสำคัญของความเป็นเลิศทางวิชาการและความเป็นสากลนี้ จึงมีนโยบายชัดเจนในปี 2540 ให้ตั้งศูนย์ภาษาขึ้นภายใต้โครงการความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยนิวคาสเซิล (UK) ให้มีหน้าที่สำคัญในการพัฒนาความสามารถด้านภาษาให้กับนิสิต คณาจารย์ บุคลากรรวมทั้งประชาชนทั่วไป หลังจากนั้นจึงเกิดความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยในต่างประเทศมากขึ้น ตัวอย่างเช่นในปี 2543 โครงการรับปริญญาโทสองทางในหลักสูตรการท่องเที่ยวสากลและการจัดการโรงแรม (M.A in International Tourism and Hotel

Management) โดยความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยเซาเทิร์น ครอส ประเทศออสเตรเลีย (Southern Cross University) ก็เกิดขึ้นในปี พ.ศ.2544 โครงการร่วมมือผลิตบัณฑิตสาขานิติศาสตร์ระหว่างมหาวิทยาลัยนเรศวรกับมหาวิทยาลัยควีนแลนด์ก็เกิดขึ้น Master of Law (LL.M) และ Master of Applied Law (Mapp.Law) นอกจากนี้โครงการหลักสูตรนานาชาติในหลักสูตร MBA และ DBA ด้วยความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยเซาเทิร์น ครอส ก็เกิดขึ้นในปี 2545-2546 ต่อไปนอกจากโครงการร่วมมือต่าง ๆ นี้แล้ว โครงการหลักสูตรนานาชาติยังได้เกิดขึ้นในคณะต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยนเรศวรเช่น โครงการปริญญาโททางวิทยาศาสตร์สาขาพลังงานทดแทน (Renewable Energy) ในคณะวิทยาศาสตร์ ปริญญาโทวิทยาศาสตร์ทางด้านวิทยาศาสตร์เครื่องสำอาง (Cosmetics Science) โครงการปริญญาเอกในสาขาเภสัชศาสตร์ที่เกิดขึ้นในคณะเภสัชศาสตร์ ภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 และจะมีโครงการหลักสูตรนานาชาติทั้งในระดับปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรีเกิดขึ้นอีกหลายหลักสูตรในมหาวิทยาลัยแห่งนี้ ด้วยการจัดการศึกษาที่ก้าวไกลเช่นนี้ สภามหาวิทยาลัยนเรศวรจึงมีมติให้จัดตั้งวิทยาลัยนานาชาติขึ้น โดยให้รวมเอาศูนย์ภาษาเข้าไปในหน่วยงานด้วยเพื่อให้วิทยาลัยรองรับการขยายตัวของหลักสูตรนานาชาติที่มีอยู่และจะเกิดขึ้นต่อไป

หลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิต(หลักสูตรนานาชาติ)

1. ชื่อหลักสูตร
  - ชื่อภาษาไทย : หลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ)
  - ชื่อภาษาอังกฤษ : Bachelor of Laws Program (International Program)
2. ชื่อปริญญา
  - ชื่อเต็ม : นิติศาสตร์บัณฑิต (Bachelor of Laws)
  - ชื่อย่อ : น.บ. (LL.B.)
3. หน่วยงานที่รับผิดชอบ
  - 3.1 คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ประเทศไทย
  - 3.2 วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยนเรศวร ประเทศไทย
  - 3.3 คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยควีนส์แลนด์ ประเทศออสเตรเลีย

4. ปรัชญา

มุ่งผลิตบัณฑิตเพื่อความเป็นเลิศทางด้านกฎหมายธุรกิจระหว่างประเทศที่มีความรู้ความสามารถในระดับนานาชาติ เพื่อรองรับต่อสภาวการณ์การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและการค้าของโลก

4.1 วัตถุประสงค์

4.1.1 เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ทางด้านกฎหมายธุรกิจระหว่างประเทศและสามารถใช้ภาษาอังกฤษในทางวิชาชีพได้เป็นอย่างดี

4.1.2 เพื่อให้บัณฑิตสามารถวิเคราะห์ ติดตามสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและการค้าโลก

4.1.3 เพื่อให้บัณฑิตมีศักยภาพในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.1.4 เพื่อให้บัณฑิตสามารถทำวิจัยทางด้านกฎหมายธุรกิจระหว่างประเทศ

4.1.5 เพื่อให้เป็นบัณฑิตที่มีความรู้คู่คุณธรรม

5. หลักสูตร

5.1 จำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร

144 หน่วยกิต

5.2 โครงสร้างหลักสูตรประกอบด้วย

ตาราง 1 เปรียบเทียบโครงสร้างหลักสูตรนิติศาสตร์ (หลักสูตรนานาชาติ) ระหว่างเกณฑ์ สกอ. กับเกณฑ์มหาวิทยาลัยนเรศวร

หมวดวิชา	เกณฑ์สกอ.	โครงสร้างเดิม	โครงสร้างใหม่
1. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	ไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต	30 หน่วยกิต	30 หน่วยกิต
2. หมวดวิชาเฉพาะ	-	108 หน่วยกิต	108 หน่วยกิต
2.1 กลุ่มวิชาเอกบังคับ	-	90 หน่วยกิต	90 หน่วยกิต
2.2 กลุ่มวิชาเอกเลือก	-	18 หน่วยกิต	18 หน่วยกิต
3. หมวดวิชาเลือกเสรี	ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต	6 หน่วยกิต	6 หน่วยกิต
รวม	120-150	144 หน่วยกิต	144 หน่วยกิต

5.3 รายวิชาในหมวดต่าง ๆ

5.3.1 หมวดวิชาศึกษาทั่วไป จำนวน	30	หน่วยกิต
5.3.1.1 วิชาศึกษาทั่วไป วิชาบังคับ	21	หน่วยกิต
ประกอบด้วยรายวิชาใน 5 กลุ่มดังนี้		
1) กลุ่มวิชาภาษา	9	หน่วยกิต
001103 ทักษะภาษาไทย		3(3-0)
001111 ภาษาอังกฤษพื้นฐาน 1		3(3-0)
001112 ภาษาอังกฤษพื้นฐาน 2		3(3-0)
2) กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์	3	หน่วยกิต
001126 การคิด การใช้เหตุผลและจริยธรรม		3(3-0)
3) กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์	3	หน่วยกิต
001134 ภูมิทัศน์ภาคเหนือตอนล่าง		3(3-0)
4) กลุ่มวิชาพลานามัย	3	หน่วยกิต
วิชาบังคับ	2	หน่วยกิต
001151 การเสริมสร้างคุณภาพชีวิต		2(2-0)
ให้เลือกเรียน 1 หน่วยกิต จากรายวิชาต่อไปนี้		
001152 การบริหารกาย		1(0-2)
001153 กิจกรรมเข้าจังหวะ		1(0-2)
001154 วายน้ำ		1(0-2)
001155 สีสาศ		1(0-2)
001156 ตะกร้อ		1(0-2)
001157 กิจกรรมกีฬาและนันทนาการ		1(0-2)
5) กลุ่มวิชาสหศาสตร์	3	หน่วยกิต
001160 พฤติกรรมมนุษย์		3(3-0)
5.3.1.2 วิชาศึกษาทั่วไปเลือก จำนวน	9	หน่วยกิต
1) กลุ่มวิชาภาษา		
001113 ภาษาอังกฤษเชิงวิชาการ		3(3-0)
2) กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์		

001121	สารสนเทศศาสตร์เพื่อการศึกษาค้นคว้า	3(3-0)
001122	ปรัชญาชีวิต	3(3-0)
001123	ภาษา สังคมและวัฒนธรรม	3(3-0)
001124	ปริทรรศน์ศิลปะการแสดงไทย	3(3-0)
001125	ศิลปะการฟังและความเข้าใจเกี่ยวกับดนตรี	3(3-0)
001127	มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม	3(3-0)

3) กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์

001131	กฎหมายพื้นฐานเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต	3(3-0)
001132	อารยธรรมโลก	3(3-0)
001133	การเป็นผู้ประกอบการ	3(3-0)
001135	ไทยศึกษา	3(3-0)
001136	สภาวะการณ์โลก	3(3-0)

4) กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์

001141	คอมพิวเตอร์สารสนเทศขั้นพื้นฐาน	3(2-2)
001142	คณิตศาสตร์สำหรับชีวิตในยุคสารสนเทศ	3(3-0)
001143	ยาและสุขภาพ	3(3-0)
001245	วิทยาศาสตร์ในชีวิตประจำวัน	3(3-0)

17.3.2 หมวดวิชาเฉพาะ ไม่น้อยกว่า 108 หน่วยกิต

1. กลุ่มวิชาเอกบังคับ 90 หน่วยกิต

230100	กฎหมายแพ่ง : หลักทั่วไป	3(3-0)
230101	กฎหมายว่าด้วยนิติกรรมและสัญญา	3(3-0)
230102	กฎหมายมหาชนเบื้องต้น	3(3-0)
230200	กฎหมายลักษณะหนี้	3(2-2)
230201	กฎหมายว่าด้วยละเมิด	3(3-0)
	จัดการงานนอกสั่ง ลากมิควรได้	
230202	กฎหมายว่าด้วยทรัพย์ และที่ดิน	3(2-2)
230203	กฎหมายอาญาภาคทั่วไป	3(2-2)
230204	กฎหมายรัฐธรรมนูญ	3(2-2)
230205	กฎหมายอาญาภาคความผิด	3(2-2)

230206	เอกเทศสัญญา 1	3(2-2)
230207	กฎหมายว่าด้วยกู้ยืม และหลักประกัน	3(2-2)
230208	พระธรรมนูญศาลยุติธรรม และระบบศาลไทย	2(2-0)
230300	ตราสารเปลี่ยนมือ	3(3-0)
230301	เอกเทศสัญญา 2	3(2-2)
230302	กฎหมายว่าด้วยห้างหุ้นส่วน บริษัท	3(2-2)
230303	กฎหมายว่าด้วยครอบครัว	3(2-2)
230304	กฎหมายว่าด้วยมรดก	3(2-2)
230305	กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง 1	3(2-2)
230306	กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง 2	3(3-0)
230307	กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา	3(2-2)
230308	กฎหมายลักษณะพยาน	3(3-0)
230309	กฎหมายว่าด้วยประกันภัย	3(3-0)
230380	กฎหมายปกครอง	3(2-2)
230400	กฎหมายล้มละลาย และการฟื้นฟูกิจการ	2(2-0)
230401	กฎหมายแรงงาน และประกันสังคม	3(3-0)
230402	กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีเมือง	3(2-2)
230403	กฎหมายการคลัง และภาษีอากร	3(3-0)
230404	กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล	3(3-0)
230405	หลักวิชาขึ้นบังคับกฎหมาย	2(2-0)
230406	ประวัติศาสตร์กฎหมาย	3(3-0)
230407	นิติปรัชญา	3(3-0)

2. กลุ่มวิชาเอกเลือก จำนวน 18 หน่วยกิต

ให้นิสิตเลือกเรียนวิชาต่อไปนี้โดยไม่น้อยกว่า 18 หน่วยกิต โดยเลือกจากรายวิชาในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งหรือหลายกลุ่มละกันดังต่อไปนี้

- กลุ่มวิชากฎหมายธุรกิจ

230410	กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา	3(3-0)
230411	กฎหมายป้องกันการผูกขาดทางการค้า	3(3-0)

230412	กฎหมายหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์	3(3-0)
230413	กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค	3(3-0)
230414	กฎหมายว่าด้วยการธนาคาร	3(3-0)
230415	กฎหมายอุตสาหกรรม	3(3-0)
230416	กฎหมายเกี่ยวกับการลงทุน	3(3-0)
- กลุ่มวิชากฎหมายระหว่างประเทศ		
230420	กฎหมายการค้าระหว่างประเทศ	3(3-0)
230421	กฎหมายธุรกิจระหว่างประเทศ	3(3-0)
230422	กฎหมายองค์การระหว่างประเทศ	3(3-0)
230423	กฎหมายสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ	3(3-0)
230424	กฎหมายสหภาพยุโรป	3(3-0)
230425	กฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยทะเล	3(3-0)
- กลุ่มวิชากฎหมายมหาชน		
230430	ศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง	3(3-0)
230431	สัมมนากฎหมายรัฐธรรมนูญและกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ	3(3-0)
230432	กฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการของเจ้าหน้าที่	3(3-0)
230433	กฎหมายมหาชนทางเศรษฐกิจ	3(3-0)
230434	สัญญาของรัฐ	3(3-0)
- กลุ่มวิชากระบวนการยุติธรรม		
230440	กฎหมายเกี่ยวกับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนและวิธีพิจารณาคดีครอบครัว	3(3-0)
230441	การสืบสวนและสอบสวน	3(3-0)
230442	นิติเวชวิทยา	3(3-0)
230443	อาชญวิทยาและทัณฑวิทยา	3(3-0)
230444	อาญากรรมทางเศรษฐกิจ	3(3-0)
230445	สิทธิมนุษยชนกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา	3(3-0)

- กลุ่มกฎหมายเพื่อการพัฒนา

230450	กฎหมายเกี่ยวกับการเกษตรและสถาบันการเกษตร	3(3-0)
230451	กฎหมายสิทธิมนุษยชน	3(3-0)
230452	กฎหมายอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	3(3-0)
230453	กฎหมายเกี่ยวกับการจัดการที่ดิน	3(3-0)
230454	กฎหมายการคลังและภาษีอากรขององค์กร ปกครองตนเองส่วนท้องถิ่น	3(3-0)
230455	กฎหมายเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น	3(3-0)

- กลุ่มกฎหมายเกี่ยวกับการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ

230460	กฎหมายโทรคมนาคม	3(3-0)
230461	กฎหมายเทคโนโลยีสารสนเทศ	3(3-0)
230462	กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์	3(3-0)
230463	กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญากับอินเทอร์เน็ต	3(3-0)

- กลุ่มวิชากฎหมายทั่วไป

230470	การร่างสัญญาและการเจรจาต่อรอง	3(3-0)
230471	กฎหมายพาณิชย์นาวี	3(3-0)
230472	การร่างกฎหมายและกระบวนการนิติบัญญัติ	3(3-0)
230497	สัมมนากฎหมายกับปัญหาสังคม	3(3-0)
230475	วิชาว่าความและศาลจำลอง	3(3-0)
230476	ภาษาอังกฤษสำหรับนักกฎหมาย 1	3(3-0)
230477	ภาษาอังกฤษสำหรับนักกฎหมาย 2	3(3-0)

5.3.3 หมวดวิชาเลือกเสรี ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต

นิสิตสามารถเลือกเรียนวิชาที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัยนเรศวร หรือ

สถาบันการศึกษาอื่นที่มหาวิทยาลัยนเรศวรรับรอง

5.4 แผนการศึกษา (Study Plan)

ชั้นปีที่ 1

ภาคการศึกษาต้น

001111	ภาษาอังกฤษพื้นฐาน 1	3(3-0)
001151	การเสริมสร้างคุณภาพชีวิต	2(2-0)
001160	พฤติกรรมมนุษย์	3(3-0)
001xxx	วิชาบังคับเลือกในกลุ่มพลานามัย	1(0-2)

230100	กฎหมายแพ่ง : หลักทั่วไป	3(3-0)
230102	กฎหมายมหาชนเบื้องต้น	3(3-0)
	รวม	15 หน่วยกิต

ภาคการศึกษาปลาย

001103	ทักษะภาษาไทย	3(3-0)
001112	ภาษาอังกฤษพื้นฐาน 2	3(3-0)
001134	ภูมิปริทัศน์ภาคเหนือตอนล่าง	3(3-0)
001xxx	วิชาศึกษาทั่วไปเลือก	3(x-x)
230101	กฎหมายว่าด้วยนิติกรรมและสัญญา	3(3-0)
	รวม	15 หน่วยกิต

ชั้นปีที่ 2

ภาคการศึกษาต้น

001xxx	วิชาศึกษาทั่วไปเลือก	3(x-x)
230200	กฎหมายลักษณะหนี้	3(2-2)
230201	กฎหมายว่าด้วยละเมิด จัดการงานนอกสั่ง ลามมิควรได้	3(3-0)
230202	กฎหมายว่าด้วยทรัพย์ และที่ดิน	3(2-2)
230203	กฎหมายอาญาภาคทั่วไป	3(2-2)
230204	กฎหมายรัฐธรรมนูญ	3(2-2)
	รวม	18 หน่วยกิต

ภาคการศึกษาปลาย

001126	การคิดการใช้เหตุผล และจริยธรรม	3(3-0)
001xxx	วิชาศึกษาทั่วไปเลือก	3(x-x)
230205	กฎหมายอาญาภาคความผิด	3(2-2)
230206	เอกเทศสัญญา 1	3(2-2)
230207	กฎหมายว่าด้วยกู้ยืม และหลักประกัน	3(2-2)
230208	พระธรรมนูญศาลยุติธรรม และระบบศาลไทย	2(2-0)
230301	เอกเทศสัญญา 2	3(2-2)
	รวม	20 หน่วยกิต

ชั้นปีที่ 3

ภาคการศึกษาต้น

230302	กฎหมายว่าด้วยห้างหุ้นส่วน บริษัท	3(2-2)
230303	กฎหมายว่าด้วยครอบครัว	3(2-2)
230305	กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง 1	3(2-2)
230307	กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา	3(2-2)
230309	กฎหมายว่าด้วยประกันภัย	3(3-0)
230xxx	วิชาเอกเลือก	3 หน่วยกิต
230xxx	วิชาเอกเลือก	3 หน่วยกิต
	รวม	21 หน่วยกิต

ภาคการศึกษาปลาย

230300	ตราสารเปลี่ยนมือ	3(3-0)
230304	กฎหมายว่าด้วยมรดก	3(3-0)
230306	กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง 2	3(3-0)
230308	กฎหมายลักษณะพยาน	3(3-0)
230380	กฎหมายปกครอง	3(2-2)
230xxx	วิชาเอกเลือก	3 หน่วยกิต
230xxx	วิชาเอกเลือก	3 หน่วยกิต
	รวม	21 หน่วยกิต

ชั้นปีที่ 4

ภาคการศึกษาต้น

230400	กฎหมายล้มละลาย และการฟื้นฟูกิจการ	2(2-0)
230401	กฎหมายแรงงาน และประกันสังคม	3(3-0)
230402	กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีเมือง	3(2-2)
230403	กฎหมายการคลัง และภาษีอากร	3(3-0)
230xxx	วิชาเอกเลือก	3 หน่วยกิต
xxxxxx	วิชาเลือกเสรี	3 หน่วยกิต
	รวม	17 หน่วยกิต

ภาคการศึกษาปลาย

230404	กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล	3(3-0)
230405	หลักวิชาชีพนักกฎหมาย	2(2-0)
230406	ประวัติศาสตร์กฎหมาย	3(3-0)

230407	นิติปรัชญา	3(3-0)
230xxx	วิชาเอกเลือก	3 หน่วยกิต
xxxxxx	วิชาเลือกเสรี	3 หน่วยกิต
	รวม	17 หน่วยกิต

5.5 คำอธิบายรายวิชา

- 001103 ทักษะภาษาไทย 3(3-0)
 ศึกษาความสำคัญ และลักษณะภาษาไทย ฝึกทักษะการใช้ภาษาไทยอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในแง่ของการฟัง และการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ การพูดในชีวิตประจำวัน การพูดในที่ชุมชน และการเขียนเพื่อการสื่อสารในรูปแบบต่างๆ
- 001111 ภาษาอังกฤษพื้นฐาน 1 3(3-0)
 พัฒนาทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในระดับพื้นฐานทางด้านวิชาการ และสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ
- 001112 ภาษาอังกฤษพื้นฐาน 2 3(3-0)
 พัฒนาทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารต่อจากรายวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน 1 เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในระดับที่สูงขึ้นทางด้านวิชาการ และสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ
- 001113 ภาษาอังกฤษเชิงวิชาการ 3(3-0)
 พัฒนาทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบบูรณาการ โดยเชื่อมโยงความรู้ระหว่างภาษาอังกฤษพื้นฐานกับภาษาอังกฤษเชิงวิชาการในสาขาของผู้เรียน ศึกษาทักษะ การเรียน ภาษาอังกฤษฝึกการใช้ทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการศึกษา ค้นคว้าวิจัยเพิ่มเติมในสาขาวิชาเฉพาะด้วยตนเอง
- 001121 สารสนเทศศาสตร์เพื่อการศึกษา ค้นคว้า 3(3-0)
 ศึกษาความหมาย ความสำคัญและประเภทของแหล่งสารสนเทศ การเข้าถึง แหล่งสารสนเทศต่าง ๆ บริการฐานข้อมูล การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การเลือก การสังเคราะห์ และการนำเสนอสารสนเทศ ตลอดจนการเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดี และมีนิสัยในการใฝ่หาความรู้
- 001122 ปรัชญาชีวิต 3(3-0)
 ศึกษาความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับปรัชญาและแนวคิด โลกทัศน์ ชีวทัศน์ ปรัชญาชีวิต และวิถี การดำเนินชีวิต ประสบการณ์อันทรงคุณค่า ตลอดจนปัจจัยหรือเงื่อนไข ที่ส่งผลต่อความสำเร็จใน ชีวิตและงานในทุกมิติของผู้มีชื่อเสียง เพื่อประยุกต์ใช้ในการสร้างสรรค์ พัฒนาชีวิตที่มีคุณภาพมี ประโยชน์และคุณค่าต่อสังคม

- 001123 ภาษา สังคม และวัฒนธรรม 3(3-0)
 ศึกษาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับภาษา และความสัมพันธ์ระหว่างภาษาที่มีต่อสังคมและวัฒนธรรม โดยพิจารณาโลกทัศน์ทางสังคมและวัฒนธรรมที่สะท้อนให้เห็นในภาษา โครงสร้างทางสังคมและวัฒนธรรมไทยกับการใช้ภาษาไทย ตลอดจนการแปรเปลี่ยนของภาษาอันเนื่องมาจากปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรม
- 001124 ปรัชญาศิลปะการแสดงไทย 3(3-0)
 ศึกษาลักษณะและคุณค่าของนาฏศิลป์ไทยทั้งแบบมาตรฐานและแบบพื้นบ้าน ปลูกฝังความรู้ความเข้าใจในการชมนาฏศิลป์ไทยประเภทต่าง ๆ
- 001125 ศิลปะการฟังและความเข้าใจเกี่ยวกับดนตรี 3(3-0)
 ศึกษาลักษณะ ความสำคัญ พัฒนาการ องค์ประกอบทางด้านดนตรี บทเพลง คีตกวีสุนทรียศาสตร์ทางด้านดนตรีไทยและตะวันตก ลักษณะและบทเพลงที่ใช้ในการแสดงดนตรี มารยาทในการเข้าฟังดนตรี การวิจารณ์และการอภิปรายจากการฟังและชมการแสดงดนตรี รวมทั้งบทบาทของดนตรีไทย และตะวันตกในสังคมไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน
- 001126 การคิด การใช้เหตุผลและจริยธรรม 3(3-0)
 ศึกษากระบวนการคิดของมนุษย์ การถ่ายทอดความคิด เหตุผล และการใช้เหตุผลของมนุษย์ การถ่ายทอดความคิดออกมาเป็นเหตุผล ความหมายของจริยธรรม กระบวนการคิด และการใช้เหตุผลบนพื้นฐานความหมายของจริยธรรม
- 001127 มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม 3(3-0)
 ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตและการพัฒนาประเทศ โดยเน้นปลูกจิตสำนึกและสร้างความตระหนักถึงผลกระทบที่เกิดจากปัญหาสิ่งแวดล้อมทั้งในระดับโลก ระดับประเทศ และระดับท้องถิ่น รวมถึงการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน
- 001131 กฎหมายพื้นฐานเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต 3(3-0)
 ศึกษาถึงวิวัฒนาการของกฎหมาย สิทธิมนุษยชนและสิทธิขั้นพื้นฐานตามรัฐธรรมนูญ รวมทั้งศึกษาถึงกฎหมายเพื่อการพัฒนา เช่น กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา กฎหมายเทคโนโลยีสารสนเทศ กฎหมายสิ่งแวดล้อม กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปกครองท้องถิ่น และภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา
- 001132 อารยธรรมโลก 3(3-0)
 ศึกษาถึงวิวัฒนาการของมนุษย์ ตลอดจนพัฒนาการของอารยธรรมทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของโลกตะวันตกและตะวันออกจนถึงสิ้นสงครามโลกครั้งที่ 2

- 001133 การเป็นผู้ประกอบการ 3(3-0)
 ศึกษาการเริ่มต้นและการประกอบธุรกิจ บทบาทของผู้ประกอบการที่มีต่อภาพรวมเศรษฐกิจของประเทศ แผนธุรกิจ แหล่งเงินทุน กฎหมาย และภาษีที่เกี่ยวข้องในการจัดตั้ง และดำเนินธุรกิจ ความรับผิดชอบของธุรกิจที่มีต่อสังคม
- 001134 ภูมิปริทัศน์ภาคเหนือตอนล่าง 3(3-0)
 ศึกษาของจังหวัดในเขตภาคเหนือตอนล่างในด้านต่าง ๆ จากอดีตถึงปัจจุบัน รวมทั้งแนวโน้มในอนาคต คือ ภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจ การเมือง ประวัติศาสตร์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีแนวทางในการสร้างสรรค์การศึกษาท้องถิ่นของตนต่อไป
- 001135 ไทยศึกษา 3(3-0)
 ศึกษาความเป็นมาของชุมชนไทย พื้นฐานของสังคมไทยในด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และศิลปวัฒนธรรม ตลอดจนเทคโนโลยี สภาพและปัญหาของสังคมในปัจจุบัน ตลอดจนแนวโน้มของสังคมไทยในอนาคต
- 001136 สภาวะการณ์โลก 3(3-0)
 ศึกษาเกี่ยวกับความเป็นมา และปัญหาที่สำคัญของโลกทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ตลอดจนผลกระทบต่อการค้าดำเนินชีวิตของมนุษย์ในโลกปัจจุบัน และอนาคต
- 001141 คอมพิวเตอร์สารสนเทศขั้นพื้นฐาน 3(2-2)
 ความสำคัญของคอมพิวเตอร์ในชีวิตประจำวัน ระบบจำนวน โปรแกรมสำนักงาน อัตโนมัติ การจัดการสารสนเทศเบื้องต้น การเขียนโปรแกรมเบื้องต้น เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการติดต่อสื่อสาร และสืบค้นข้อมูลผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต การสืบค้นฐานข้อมูล การสร้างโฮมเพจเบื้องต้น
- 001142 คณิตศาสตร์สำหรับชีวิตในยุคสารสนเทศ 3(3-0)
 ศึกษาคณิตศาสตร์ที่จำเป็นสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศเพื่อประกอบการตัดสินใจในชีวิตประจำวัน เช่น ตรรกศาสตร์ เซต ความสัมพันธ์ ฟังก์ชันและกราฟ คณิตศาสตร์การเงิน และสถิติ เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลขั้นพื้นฐาน โปรแกรมประยุกต์สำหรับการคำนวณ และวิเคราะห์ข้อมูล
- 001143 ยาและสุขภาพ 3(3-0)
 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับยา ประโยชน์และโทษจากการใช้ยา ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับยาเสพติด ยาที่ออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท เครื่องสำอาง สมุนไพร หลักการใช้ยาเพื่อรักษาตนเองเบื้องต้น การคุ้มครองผู้บริโภคด้านยาและอาหาร แนวทางแก้ไขปัญหาด้านยาและสุขภาพของประเทศไทย

- 001151 การเสริมสร้างคุณภาพชีวิต 2(2-0)
 ศึกษาความสำคัญของสุขภาพ และคุณภาพชีวิต การสร้างเสริมสุขภาพ ความรู้เกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค หลักการออกกำลังกายและนันทนาการ การป้องกันอุบัติเหตุ และพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์ และยาเสพติด
- 001152 การบริหารกาย 1(0-2)
 ศึกษาหลักการ และวิธีการออกกำลังกาย การทดสอบ และการสร้างเสริมสมรรถภาพทางกาย กิจกรรมและโปรแกรมการออกกำลังกาย
- 001153 กิจกรรมเข้าจังหวะ 1(0-2)
 ศึกษาหลักการ และวิธีการเคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะดนตรีพื้นเมือง และสากล
- 001154 ว่ายน้ำ 1(0-2)
 ศึกษาหลักการและวิธีการว่ายน้ำ ความปลอดภัยในการว่ายน้ำ และการช่วยเหลือคนจมน้ำ
- 001155 สี่ลาค 1(0-2)
 ศึกษาหลักการ วิธีการ กิจกรรม และมารยาทในการสี่ลาค ทั้งแบบลาติน อเมริกัน บอลรูม และเบ็ดเตล็ด
- 001156 ตะกร้อ 1(0-2)
 ศึกษาประวัติและวิวัฒนาการของกีฬาตะกร้อ ทักษะการเล่นตะกร้อ ทั้งแบบไทยและเซปักตะกร้อ
- 001160 พฤติกรรมมนุษย์ 3(3-0)
 ความสัมพันธ์ทางสรีรวิทยาของร่างกาย ขารมณ สังกม และจิตใจต่อพฤติกรรมมนุษย์ทั้งในภาวะปกติและผิดปกติ กลไกการเกิดการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรม กลไกการรับรู้ความรู้สึกรู้การ เรียนรู้ แรงจูงใจ ความจำ และความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อเป็นพื้นฐานในการทำความเข้าใจ พฤติกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ และนำไปประยุกต์ในการทำงานและดำเนินชีวิตประจำวันในสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ
- 001245 วิทยาศาสตร์ในชีวิตประจำวัน 3(3-0)
 ศึกษาบทบาทของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทั้งทางด้านชีวภาพและกายภาพ ได้แก่ สิ่งมีชีวิต สารเคมี เทคโนโลยีชีวภาพ เทคโนโลยีทางอาหาร พลังงาน ไฟฟ้า การสื่อสาร และโทรคมนาคม การเปลี่ยนแปลงของโลกและบรรยากาศ ที่เกี่ยวข้องกับการชีวิตประจำวัน

- 230100 กฎหมายแพ่ง : หลักทั่วไป 3(3-0)
 ความหมาย วิวัฒนาการ หลักพื้นฐานของกฎหมายแพ่งและกฎหมายเอกชน บ่อเกิด
 ของกฎหมาย การแบ่งประเภทของกฎหมาย การใช้และการตีความกฎหมาย การอุดช่องว่าง
 กฎหมาย หลักผู้ทรงสิทธิในกฎหมาย ประเภทของสิทธิ การใช้สิทธิ ที่มาของสิทธิ การเปลี่ยนแปลง
 การโอน และการระงับซึ่งสิทธิ และสาระสำคัญของกฎหมายแพ่งตามที่ปรากฏในลักษณะ 1-2 ของ
 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บรรพ 1
- 230101 กฎหมายว่าด้วยนิติกรรมและสัญญา 3(3-0)
 ศึกษาถึงลักษณะของนิติกรรม การแสดงเจตนา ผลของการแสดงเจตนา ระยะ
 เวลาอายุความตาม ป.พ.พ. บรรพ 1 ลักษณะ 4 ถึง 6 และลักษณะของสัญญา การก่อให้เกิดและ
 ผลของสัญญา ความระงับแห่งสัญญา ตาม ป.พ.พ. บรรพ 2 ลักษณะ 2 และศึกษากฎหมาย
 เกี่ยวกับข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม
- 230102 กฎหมายมหาชนเบื้องต้น 3(3-0)
 วิวัฒนาการ บ่อเกิด ปรัชญา ความหมาย ลักษณะทั่วไป และประเภทของ
 กฎหมายมหาชน ทฤษฎีการจัดโครงสร้างทางปกครองในรัฐ อำนาจและทฤษฎีสำคัญเกี่ยวกับการ
 ใช้อำนาจ โดยเฉพาะการแบ่งแยกการใช้อำนาจอธิปไตย อำนาจตุลย์พินิจและอำนาจผูกพัน นิติ
 กรรมทางปกครอง การใช้อำนาจของศาลปกครอง
- 230200 กฎหมายลักษณะหนี้ 3(2-2)
 ศึกษาเกี่ยวกับความหมายของหนี้ บ่อเกิดแห่งหนี้ วัตถุประสงค์แห่งหนี้ ผลแห่งหนี้ ลูกหนี้
 ร่วม เจ้าหนี้ร่วม การระงับแห่งหนี้ ตาม ป.พ.พ. บรรพ 2
- 230201 กฎหมายว่าด้วยละเมิด จัดการงานนอกสั่ง ลากมิควรรได้ 3(3-0)
 ศึกษากฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดในทางละเมิด ค่าสินไหมทดแทน นิรโทษกรรม
 จัดการงานนอกสั่ง และลากมิควรรได้ ตาม ป.พ.พ. บรรพ 2 ลักษณะ 3, 4 และ 5 ตลอดจนศึกษาถึง
 ความรับผิดในทางละเมิดของพนักงานเจ้าหน้าที่
- 230202 กฎหมายว่าด้วยทรัพย์ และที่ดิน 3(2-2)
 ศึกษาถึงลักษณะของทรัพย์ ประเภททรัพย์สิน รวมทั้งอุปกรณ์ ส่วนควบ ดอกผล
 ตาม ป.พ.พ. บรรพ 1 ลักษณะ 3 และศึกษาถึงหลักทั่วไปของทรัพย์ และทรัพย์สิน การได้มาซึ่ง
 กรรมสิทธิ์ แดนแห่งกรรมสิทธิ์ ประเภทของทรัพย์สินตาม ป.พ.พ. บรรพ 4 รวมทั้งศึกษาทฤษฎี
 และหลักเกณฑ์ของกฎหมายที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดิน และกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

- 230203 กฎหมายอาญาภาคทั่วไป 3(2-2)
 ศึกษาหลักทั่วไปของกฎหมายอาญา การใช้กฎหมายอาญา โทษและวิธีการเพื่อ
 ความปลอดภัยความรับผิดชอบในทางอาญา การพยายามกระทำความผิด ตัวการและผู้สนับสนุน การ
 กระทำความผิดหลายบทหรือหลายกระทง การกระทำความผิดซ้ำ อายุความ และหลักกฎหมายที่
 ใช้แก่ความผิดลหุโทษ ตามประมวลกฎหมายอาญาภาค 1
- 230204 กฎหมายรัฐธรรมนูญ 3(2-2)
 ศึกษาถึงประวัติ ความหมาย และวิวัฒนาการของรัฐธรรมนูญ องค์การต่างๆทาง
 การเมืองสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ทฤษฎีสำคัญต่างๆของระบบรัฐธรรมนูญ อาทิเช่นทฤษฎีการ
 แบ่งแยกอำนาจ อำนาจอธิปไตย การควบคุมไม่ให้กฎหมายขัดรัฐธรรมนูญ ตลอดจนศึกษา
 กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญอื่น ๆ เช่น พรหมการเมือง กฎหมายการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน
 ราษฎรและวุฒิสภา คณะกรรมการการเลือกตั้ง เป็นต้น
- 230205 กฎหมายอาญาภาคความผิด 3(2-2)
 วิชาบังคับก่อน : 230203
 หลักกฎหมายเกี่ยวกับความผิดลักษณะต่างๆในภาค 2 ของประมวลกฎหมาย
 อาญา และความผิดลหุโทษฐานต่างๆ
- 230206 เอกเทศสัญญา 1 3(2-2)
 ศึกษากฎหมายเกี่ยวกับการซื้อขาย แลกเปลี่ยนให้ เช่าทรัพย์สิน เช่าซื้อ ตามประมวล
 กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 3
- 230207 กฎหมายว่าด้วยกู้ยืม และหลักประกัน 3(2-2)
 ศึกษากฎหมายเกี่ยวกับการกู้ยืม ค่าประกัน จำนอง จำน่า ตามประมวลกฎหมาย
 แพ่งและพาณิชย์ บรรพ 3 และหลักประกันแห่งหนี้ประเภทต่างๆ
- 230208 พระธรรมนูญศาลยุติธรรม และระบบศาลไทย 2(2-0)
 ศึกษาถึงประวัติศาลยุติธรรม และกฎหมายเกี่ยวกับอำนาจศาล และระบบศาล
 ต่าง ๆ ของไทย ระบบศาลเดี่ยว ระบบศาลคู่ และศาลชำนาญพิเศษ องค์คณะในการพิจารณาและ
 พิพากษาคดี โครงสร้างและการบริหารงานของศาลยุติธรรม ศาลปกครอง ศาลทหาร และศาล
 รัฐธรรมนูญ

- 230300 ตราสารเปลี่ยนมือ 3(3-0)
 ศึกษากฎหมายเกี่ยวกับตัวเงิน บัญชีเดินสะพัด อันได้แก่หลักทั่วไปเกี่ยวกับตัวเงิน
 ตัวแลกเปลี่ยน การออกและการสลักหลังตัวแลกเปลี่ยน การรับรองและอาวัล เป็นต้น ตาม ประมวล
 กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 3 รวมทั้งศึกษาถึงตราสารเปลี่ยนมือประเภทต่างๆ
- 230301 เอกเทศสัญญา 2 3(2-2)
 ศึกษากฎหมายเกี่ยวกับตัวแทนและนายหน้า จำงทำของ และรับขน ตามประมวล
 กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 3
- 230302 กฎหมายว่าด้วยห้างหุ้นส่วน บริษัท 3(2-2)
 ศึกษากฎหมายเกี่ยวกับห้างหุ้นส่วน บริษัท เช่นการระดมทุน การบริหารจัดการ
 ความเกี่ยวพันระหว่างผู้เป็นหุ้นส่วนด้วยกัน กับบุคคลภายนอก อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ
 กรรมการและผู้บริหาร การจดทะเบียนห้างหุ้นส่วนสามัญ ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัดและอื่น ๆ
 ตาม ป.พ.พ. บรรพ 3 ความรับผิดทางอาญาขององค์ธุรกิจ กรรมการและผู้บริหาร และ
 สาระสำคัญของพระราชบัญญัติบริษัทมหาชน จำกัด
- 230303 กฎหมายว่าด้วยครอบครัว 3(2-2)
 ศึกษากฎหมายครอบครัว ในเรื่องการสมรส บิดามารดากับบุตร ค่าอุปการะเลี้ยงดู
 ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บรรพ 5
- 230304 กฎหมายว่าด้วยมรดก 3(2-2)
 ศึกษาหลักกฎหมายเกี่ยวกับมรดก ในส่วนของบทบัญญัติทั่วไป สิทธิโดยชอบ
 ธรรมในการรับมรดก พิษัยกรรม วิธีจัดการและแบ่งมรดก มรดกไม่มีผู้รับ อายุความ ตาม ประมวล
 กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 6
- 230305 กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง 1 3(2-2)
 ศึกษาหลักกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ว่าด้วยบททั่วไป และวิธีพิจารณาใน
 ศาลชั้นต้น ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ภาค 1 และภาค 2
- 230306 กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง 2 3(3-0)
 ศึกษาหลักกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ว่าด้วยอุทธรณ์และฎีกา และวิธีการ
 ชั่วคราวก่อนพิพากษาและการบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา
 ความแพ่ง ภาค 3 และ 4
- 230307 กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา 3(2-2)
 ศึกษาหลักกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา อำนาจพนักงานสอบสวนและศาล
 การฟ้องคดีอาญา วิธีพิจารณาในศาลชั้นต้น อุทธรณ์และฎีกา ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา
 ความอาญา

- 230308 กฎหมายลักษณะพยาน 3(3-0)
ศึกษาถึงลักษณะและหลักเกณฑ์การสืบพยานหลักฐานของศาล ทั้งคดีแพ่งและคดีอาญา การรับฟังหรือไม่รับฟังพยานหลักฐาน พยานบอกเล่าและพยานความเห็น ข้อสันนิษฐานของกฎหมาย และหน้าที่นำสืบตาม ป.วิ.แพ่ง ภาค 1 และ ป.วิ.อาญา ภาค 5
- 230309 กฎหมายว่าด้วยประกันภัย 3(3-0)
ศึกษาเกี่ยวกับกฎหมายการประกันภัย อันได้แก่หลักทั่วไปเกี่ยวกับกฎหมายประกันภัย ประกันวินาศภัย วิธีเฉพาะการประกันภัยในการรับขน การประกันภัยค้ำจุนและการประกันชีวิตตาม ป.พ.พ. บรรพ 3
- 230380 กฎหมายปกครอง 3(2-2)
หลักทั่วไปและลักษณะสำคัญของกฎหมายปกครอง ฝ่ายปกครอง การกระทำในทางปกครอง ผลบังคับของคำสั่งทางปกครอง การเพิกถอนคำสั่งทางปกครอง มาตรการบังคับทางปกครอง วิธีปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง บริการสาธารณะ การจัดระเบียบบริหารราชการรวมทั้งศึกษาถึงองค์กรศาลปกครอง อำนาจของศาลปกครอง วิธีพิจารณาคดีในศาลปกครอง และการบังคับคดีปกครอง
- 230400 กฎหมายล้มละลาย และการฟื้นฟูกิจการ 2(2-0)
วิวัฒนาการ ลักษณะและวัตถุประสงค์ของกฎหมายล้มละลาย วิธีการจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ บทบาทของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ อำนาจศาล กระบวนการพิจารณาคดีล้มละลาย และการฟื้นฟูกิจการ
- 230401 กฎหมายแรงงานและประกันสังคม 3(3-0)
ศึกษาหลักกฎหมายแรงงาน วิวัฒนาการของกฎหมายแรงงาน สัญญาจ้างแรงงาน กฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ กฎหมายคุ้มครองแรงงาน การคุ้มครองแรงงานของคนต่างด้าว การระงับข้อพิพาทแรงงาน การพิจารณาคดีที่เกี่ยวกับแรงงาน และการประกันสังคม ตลอดจนทั้งกฎหมายอื่นๆที่เกี่ยวข้อง
- 230402 กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีเมือง 3(2-2)
ศึกษาลักษณะบ่อเกิดของกฎหมายระหว่างประเทศ บุคคลในกฎหมายระหว่างประเทศ รัฐ เขตแดนของรัฐ อำนาจของรัฐ รวมทั้งการส่งผู้ร้ายข้ามแดน เขตอำนาจของรัฐทางทะเล และกำหนดเขตทางทะเล ความสัมพันธ์ของกฎหมายระหว่างประเทศกับกฎหมายภายใน ความรับผิดชอบระหว่างประเทศของรัฐ การระงับข้อพิพาทของรัฐ
- 230403 กฎหมายการคลังและภาษีอากร 3(3-0)
ศึกษาทฤษฎีนโยบายการเงินและการคลังของรัฐ หลักกฎหมายที่เกี่ยวกับการเงิน การ

คลังวิธีการงบประมาณ และศึกษาถึงหลักการของการภาษีอากร และรายได้อื่น ๆ ของรัฐบาล
ชนิดของภาษี และอัตราภาษี นโยบายภาษี และสาระสำคัญของกฎหมายภาษีอากร

230404 กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล 3(3-0)

ความหมายและลักษณะของกฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล สัญชาติ
สถานะของคนต่างชาติและคนต่างด้าว การขัดกันแห่งกฎหมาย การดำเนินคดีที่มีองค์ประกอบ
พัวพันกับต่างประเทศ

230405 หลักวิชาชีพนักกฎหมาย 2(2-0)

ศึกษาถึงวิวัฒนาการของวิชาชีพกฎหมาย ความรับผิดชอบ หน้าที่และงานของ
นักกฎหมายในหน่วยงานต่างๆ มารยาทและวินัย อุดมคติ องค์กรก่อตั้งและควบคุมผู้ประกอบ
วิชาชีพตามกฎหมาย

230406 ประวัติศาสตร์กฎหมาย 3(3-0)

ที่มาของกฎหมายไทย กฎหมายไทยตั้งแต่ยุคสุโขทัยจนถึงยุคก่อนการปฏิรูป
ระบบกฎหมาย การปฏิรูประบบกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมของไทย กำเนิดและวิวัฒนาการ
ของระบบกฎหมายต่าง ๆ เช่น ระบบกฎหมายโรมานอ-เยอรมานิค กฎหมายแองโกลแซกซอน
กฎหมายสังคมนิยม ฯลฯ ตลอดจนอิทธิพลของกฎหมายดังกล่าวที่มีต่อกฎหมายของนานาประเทศ
รวมทั้งประเทศไทย

230407 นิติปรัชญา 3(3-0)

ประวัติและผลงานของนักปรัชญา กฎหมายในสำนักความคิดทางกฎหมายต่าง ๆ
ปรัชญาที่เป็นรากฐานของทฤษฎีกฎหมายโดยเน้นความหมายของกฎหมาย แนวความคิดเกี่ยวกับ
รัฐ อำนาจอธิปไตย โทษ สิทธิ ความยุติธรรม ความเป็นธรรมในสังคม ความเสมอภาค สภาพ
บังคับของกฎหมาย อิทธิพลของนิติปรัชญาต่อการสร้างและการใช้กฎหมาย

230410 กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา 3(3-0)

ศึกษาวิวัฒนาการและแนวคิดเกี่ยวกับการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา ทรัพย์สิน
ทางปัญญาประเภทต่าง ๆ เช่น กฎหมายความลับทางการค้า, กฎหมายคุ้มครองแบบผังภูมิของวงจรรวม
 เป็นต้น ตลอดจนศึกษาถึงการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาระหว่างประเทศ สัญญาอนุญาตให้ใช้
สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา

230411 กฎหมายป้องกันการผูกขาดทางการค้า 3(3-0)

การผูกขาดทางการค้าและผลกระทบต่อผู้บริโภค เศรษฐกิจและความมั่นคงของ
ประเทศ การผูกขาดทางการค้าในรูปแบบต่างๆ กฎหมายป้องกันการผูกขาด และการใช้บังคับ
กฎหมายป้องกันการผูกขาด

- 230412 กฎหมายหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ 3(3-0)
 ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับตลาดการเงินและตลาดทุน ความหมายของหลักทรัพย์
 ตลาดหลักทรัพย์ คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ การซื้อขายหลักทรัพย์ใน
 ตลาดหลักทรัพย์ การประกอบธุรกิจหลักทรัพย์ การจัดการกองทุนรวม การกระทำอันไม่เป็นธรรม
 เกี่ยวกับการซื้อขายหลักทรัพย์ การซื้อหลัก-ทรัพย์เพื่อการครอบงำกิจการ และศึกษากฎหมายอื่น ๆ
 ที่เกี่ยวข้อง
- 230413 กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค 3(3-0)
 ศึกษาแนวความคิดเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของผู้บริโภค และหลัก
 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภคในด้านต่างๆ และการบังคับใช้กฎหมายคุ้มครอง
 ผู้บริโภค
- 230414 กฎหมายว่าด้วยการธนาคาร 3(3-0)
 ศึกษาบทบาทของธนาคารพาณิชย์ นโยบายการควบคุมและส่งเสริมการธนาคาร
 พาณิชยกรรม กฎเกณฑ์แห่งกฎหมายเกี่ยวกับการจัดองค์การและการดำเนินงานทั่วไปของธนาคาร
 พาณิชยกรรม กิจกรรมที่สำคัญและการหาผลประโยชน์ของธนาคารพาณิชย์ ผลกระทบของสภาวะ
 การเงินระหว่างประเทศต่อการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์
- 230415 กฎหมายอุตสาหกรรม 3(3-0)
 ศึกษาหลักสำคัญของกฎหมายเกี่ยวกับการดำเนินงานอุตสาหกรรม การจัดตั้ง
 โรงงาน การควบคุมโรงงาน กฎหมายโรงงาน กฎหมายการนิคมอุตสาหกรรม การจดทะเบียน
 เครื่องจักร กฎหมายวัตถุอันตราย ขอบเขตของกฎหมายที่ใช้ในการควบคุมการประกอบ
 อุตสาหกรรม รวมทั้งการควบคุมสิ่งที่เป็นพิษที่เกิดจากการประกอบอุตสาหกรรม
- 230416 กฎหมายเกี่ยวกับการลงทุน 3(3-0)
 หลักการเบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายการลงทุน นโยบายของรัฐบาลไทยในการ
 ส่งเสริมการลงทุนภาคเอกชน สิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ที่รัฐให้กับผู้ลงทุน รวมทั้งศึกษากฎระเบียบต่าง ๆ
 ที่เกี่ยวข้อง
- 230420 กฎหมายการค้าระหว่างประเทศ 3(3-0)
 ศึกษาวิวัฒนาการและที่มาของกฎหมายการค้าระหว่างประเทศ หลักเกณฑ์ และ
 ข้อตกลงในสัญญาการค้าระหว่างประเทศ เช่น สัญญา CIF, C&F และ FOB การชำระค่าสินค้า
 ระหว่างประเทศวิธีต่าง ๆ รวมทั้งศึกษาถึง กฎหมายเศรษฐกิจระหว่างประเทศที่มีผลกระทบต่อ
 การค้าสินค้าระหว่างประเทศ ข้อตกลงว่าด้วยพิกัดอัตราภาษีศุลกากรและการค้า (General
 Agreement on Tariffs and Trade) หรือ GATT และข้อตกลงต่าง ๆ ขององค์การการค้าโลก

- (World Trade Organization) หรือ WTO และกระบวนการระงับข้อพิพาททางการค้าระหว่างประเทศ
- 230421 กฎหมายธุรกิจระหว่างประเทศ 3(3-0)
 กฎเกณฑ์การทำธุรกิจระหว่างประเทศ กฎหมายและสัญญาเกี่ยวกับการลงทุน การถ่ายเทเทคโนโลยี การกู้ยืม การซื้อขาย การระงับข้อพิพาททางธุรกิจ และภาษีอากรเกี่ยวกับธุรกิจระหว่างประเทศ
- 230422 กฎหมายองค์การระหว่างประเทศ 3(3-0)
 วิชาพัฒนาการและการก่อตั้งองค์การระหว่างประเทศ ทฤษฎีทั่วไปทางกฎหมายว่าด้วย องค์การระหว่างประเทศ องค์การระหว่างประเทศระดับสากลและระดับภูมิภาค ความสัมพันธ์ระหว่างองค์การระหว่างประเทศระดับสากลกับองค์การระหว่างประเทศระดับภูมิภาค
- 230423 กฎหมายสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ 3(3-0)
 วิชาพัฒนาการและแนวคิดที่สำคัญของกฎหมายสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ สถาบันและข้อตกลงระหว่างประเทศเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ความสัมพันธ์ระหว่างกฎหมายสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศกับการค้า การลงทุน สังคม และการเมืองระหว่างประเทศ อิทธิพลของกฎหมายสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศต่อนโยบายและกฎหมายของรัฐสมาชิก
- 230424 กฎหมายสหภาพยุโรป 3(3-0)
 ศึกษาหลักทั่วไปของกฎหมายเกี่ยวกับสหภาพยุโรป กฎหมายระหว่างประเทศกับสหภาพยุโรป สถาบันของสหภาพยุโรป สิทธิและหน้าที่ของรัฐภาคีภายใต้พันธะของสหภาพยุโรป อำนางศาลแห่งสหภาพยุโรป ปัญหาและแนวโน้มของสหภาพยุโรป
- 230425 กฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยทะเล 3(3-0)
 ศึกษาสภาพและที่มาของกฎหมายทะเล การกำหนดเขตทางทะเล เขตเศรษฐกิจจำเพาะ ทะเลหลวง ขอบเขตอำนาจรัฐในทะเล การสำรวจและการนำทรัพยากรทางทะเลทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิตมาใช้ รวมทั้งศึกษาถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมทางทะเล และการรักษาสิ่งแวดล้อมทางทะเล
- 230430 ศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง 3(3-0)
 ศึกษาถึงที่มา ระบบต่าง ๆ ของศาลปกครอง การควบคุมการใช้อำนาจของรัฐฝ่ายปกครอง โดยองค์กรตุลาการ เขตอำนาจของศาลปกครอง องค์การปกครอง วิธีพิจารณาคดีปกครอง และการบังคับคดีปกครอง

- 230431 สัมมนากฎหมายรัฐธรรมนูญ และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ 3(3-0)
ศึกษาถึงปัญหาด้านการสัมมนาเฉพาะเรื่องทั้งในทางทฤษฎีและปฏิบัติที่เกิดจาก
การให้รัฐธรรมนูญไทยและกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ
- 230432 กฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการของเจ้าหน้าที่ 3(3-0)
ศึกษาหลักทั่วไปทางสารบัญญัติ หลักวิธีสารบัญญัติชั้นเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง
คำสั่งทางปกครอง การพิจารณาเรื่องทางปกครอง อำนาจดุลยพินิจ การอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง
การเพิกถอนคำสั่งทางปกครอง การขอให้พิจารณาใหม่ การบังคับทางปกครอง และ
คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง
- 230433 กฎหมายมหาชนทางเศรษฐกิจ 3(3-0)
หลักทั่วไปในกฎหมายทางเศรษฐกิจ ความหมาย วิวัฒนาการ ลักษณะทั่วไปและ
หลักพื้นฐานของกฎหมายมหาชนทางเศรษฐกิจ การจัดองค์กรและการดำเนินการเกี่ยวกับ
เศรษฐกิจของรัฐ การควบคุมการแทรกแซงทางเศรษฐกิจของรัฐ
- 230434 สัญญาของรัฐ 3(3-0)
หลักกฎหมายเกี่ยวกับสัญญาของรัฐ องค์ประกอบ กระบวนการ และรูปแบบของ
สัญญาของรัฐ สัญญาของรัฐตามกฎหมายแพ่ง สัญญาทางปกครอง ประเด็นสำคัญในการเจรจา
ต่อรองทำสัญญาของรัฐและกรณีศึกษา
- 230440 กฎหมายเกี่ยวกับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนและ
วิธีพิจารณาคดีครอบครัว 3(3-0)
ศึกษาถึงปัญหาแห่งการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนในแง่กฎหมาย สังคม และ
จิตวิทยา ศึกษาวิธีป้องกันและแก้ไขเด็กผู้กระทำผิด และศึกษาระบบของศาลเยาวชนและครอบครัว
- 230441 การสืบสวนและสอบสวน 3(3-0)
ศึกษากระบวนการยุติธรรมในคดีอาญาในชั้นพนักงานสอบสวน การสืบสวนและ
การสอบสวนการกระทำผิดอาญา สิทธิของผู้ต้องหาตามรัฐธรรมนูญ
- 230442 นิติเวชวิทยา 3(3-0)
ศึกษาถึงความมุ่งหมายของวิชานิติวิทยาศาสตร์ วิทยาการทางแพทย์ที่มี
ความสัมพันธ์ กับการใช้กฎหมาย และการตรวจต่าง ๆ ในทางนิติเวชวิทยาอันเป็นประโยชน์ต่อการ
พิสูจน์หลักฐานสำหรับการดำเนินคดี ทั้งในทางอาญาและทางแพ่ง

- 230443 อาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา 3(3-0)
 สาเหตุของอาชญากรรม ปัจจัยต่างๆอันมีส่วนสำคัญกับอาชญากรรม และการ
 ป้องกันอาชญากรรม วิธีการต่าง ๆ ในอันที่จะปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด และแก้ไขผู้กระทำผิดต่อ
 กฎหมายให้กลับเป็นคนดี
- 230444 อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ 3(3-0)
 ศึกษาความหมายของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ความผิดทางอาญาที่เกี่ยวข้อง
 กับธุรกิจ มาตรการและกลไกของรัฐในการป้องปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ รวมทั้งศึกษา
 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมทางธุรกิจ เช่น กฎหมายป้องกันการฟอกเงิน
- 230445 สิทธิมนุษยชนกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา 3(3-0)
 ปรัชญา และหลักเกณฑ์ในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในกระบวนการยุติธรรมทาง
 อาญาโดยเฉพาะเกี่ยวกับมาตรฐาน ขององค์การสหประชาชาติ (United Nations Standard,
 Norms and Guidelines) ที่เกี่ยวกับเรื่องนี้ การให้ความคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานของผู้ต้องหา
 จำเลย ผู้ต้องขัง ผู้เสียหายและพยานในคดีอาญา การคุ้มครองสิทธิเด็กและผู้หญิง
- 230450 กฎหมายเกี่ยวกับการเกษตรและสถาบันการเกษตร 3(3-0)
 ศึกษากฎหมายเกี่ยวกับการเกษตรและสถาบันการเกษตร ตลอดจนกฎหมายที่มี
 ผลกระทบถึงกรรมสิทธิ์ที่ดินที่ใช้การเกษตร การควบคุมการใช้ที่ดิน การพัฒนาที่ดิน และการปฏิรูป
 ที่ดิน
- 230451 กฎหมายสิทธิมนุษยชน 3(3-0)
 ศึกษาความหมายและปรัชญาของสิทธิมนุษยชน การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของและ
 องค์การสหประชาชาติ การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในระดับระหว่างประเทศ ระดับภูมิภาค และการ
 คุ้มครองสิทธิมนุษยชนตามกฎหมายไทย
- 230452 กฎหมายอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 3(3-0)
 ศึกษากฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การจัดการ
 และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ มาตรการต่าง ๆ ในการจัดการสิ่งแวดล้อม และมลพิษ รวมทั้ง
 หลักกฎหมายระหว่างประเทศ และสนธิสัญญาที่เกี่ยวข้องกับการพิทักษ์สิ่งแวดล้อม
- 230453 กฎหมายเกี่ยวกับการจัดการที่ดิน 3(3-0)
 ประเภทและลักษณะของการจัดการที่ดิน การใช้และการหาประโยชน์ในที่ดิน
 กฎหมายที่ควบคุมธุรกิจเกี่ยวกับที่ดิน หลักกฎหมายการจัดสรรที่ดินและสิ่งปลูกสร้างบนดิน

- 230454 กฎหมายการคลังและภาษีอากรขององค์กรปกครองตนเองส่วนท้องถิ่น 3(3-0)
 ศึกษาความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการคลังและภาษีขององค์กรปกครองตนเองส่วน
 ท้องถิ่น รวมทั้งเนื้อหาและปัญหาของกฎหมายการคลังและภาษีขององค์กรปกครองตนเองส่วน
 ท้องถิ่น ภาษีท้องถิ่นประเภทต่าง ๆ นอกจากนี้ยังศึกษาแนวโน้มของกฎหมายการคลังและภาษีของ
 องค์กรปกครองตนเองส่วนท้องถิ่นในอนาคต
- 230455 กฎหมายเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น 3(3-0)
 ศึกษาถึงบทบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น ตลอดจนศึกษาถึง
 ปัญหา และอุปสรรคด้านกฎหมายที่เกิดขึ้นในการพัฒนาท้องถิ่น เช่น ปัญหาสิ่งแวดล้อม การวาง
 ผังเมือง เป็นต้น และแนวทางในการพัฒนากฎหมายที่เกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่นในอนาคต
- 230460 กฎหมายโทรคมนาคม 3(3-0)
 ศึกษารูปแบบของกิจการโทรคมนาคมรูปแบบต่าง ๆ นโยบายของรัฐที่เกี่ยวกับ
 การให้บริการกิจการโทรคมนาคมของประเทศไทย การให้เอกชนเข้าดำเนินการกิจการโทรคมนาคม
 ปัญหาและอุปสรรคในการให้บริการกิจการโทรคมนาคม และศึกษาถึงหน่วยงานควบคุมและ
 กำกับดูแลกิจการโทรคมนาคม การป้องกันการผูกขาดและการคุ้มครองผู้บริโภค รวมทั้งศึกษาถึง
 กฎหมายโทรคมนาคมที่มีผลต่อการใช้อินเทอร์เน็ต และเทคโนโลยีใหม่ ๆ
- 230461 กฎหมายเทคโนโลยีสารสนเทศ 3(3-0)
 ศึกษาถึงกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้คอมพิวเตอร์และข้อมูลข่าวสารผ่าน
 คอมพิวเตอร์ โดยจะเน้นศึกษาถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับอินเทอร์เน็ต โครงสร้างทั่วไปของเครือข่าย
 อินเทอร์เน็ต เทคโนโลยีการเข้ารหัส และปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดจากการใช้อินเทอร์เน็ต เช่น
 อาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ การละเมิดลิขสิทธิ์ การคุ้มครองฐานข้อมูล การคุ้มครองความเป็น
 ส่วนตัว การหมิ่นประมาท ตลอดจนศึกษาถึงปัญหากระบวนนโยบายของรัฐในการควบคุมการ
 ติดต่อสื่อสาร และเสรีภาพในการติดต่อสื่อสาร
- 230462 กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ 3(3-0)
 ศึกษาถึงหลักเกณฑ์ในการทำธุรกรรมผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต ได้แก่ การแลกเปลี่ยน
 ข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ การชำระเงินและการโอนเงินโดยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ความรู้เกี่ยวกับการ
 เข้ารหัส และการใช้ลายมืออิเล็กทรอนิกส์ในการทำธุรกิจ ตลอดจนการศึกษาดังประเด็นปัญหาทาง
 กฎหมายเกี่ยวกับการทำนิติกรรมและสัญญา การพิสูจน์ความถูกต้องของเอกสารและลายมือชื่อ
 อิเล็กทรอนิกส์ และประเด็นการรับฟังข้อมูลจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อใช้เป็นพยานหลักฐานตาม
 กฎหมายพยาน

- 230463 กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญากับอินเทอร์เน็ต 3(3-0)
 ศึกษาทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวข้องกับอินเทอร์เน็ต ปัญหาการละเมิดลิขสิทธิ์ แหล่งข้อมูลต่าง ๆ ทางอินเทอร์เน็ต การคุ้มครองซอฟต์แวร์ ฐานข้อมูล และ Multi-Media รวมทั้ง ศึกษาถึงเรื่อง Domain Names กับปัญหาการใช้กฎหมายเครื่องหมายการค้า ความลับทางการค้า และความรับผิดชอบของผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต ตลอดจนศึกษาถึงการใส่กลไกของกฎหมายระหว่างประเทศในการแก้ปัญหา
- 230470 การร่างสัญญาและเจรจาต่อรอง 3(3-0)
 ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการร่างนิติกรรม และสัญญาแบบต่าง ๆ ตลอดจนการใช้ถ้อยคำภาษาให้ถูกต้องตามกฎหมาย รวมทั้งศึกษาถึงการ ฝึกทักษะ และเตรียมการเจรจาต่อรอง
- 230471 กฎหมายพาณิชย์นาวี 3(3-0)
 หลักกฎหมายเกี่ยวกับการขนส่งสินค้าทางทะเลระหว่างประเทศ สัญญาเช่าเรือ ประเภทต่าง ๆ การประกันภัยทางทะเล การเฉลี่ยความเสียหายของสินค้าในเรือ สิทธิของผู้ปฏิบัติงานทางทะเล การช่วยเหลือผู้ภัยทางทะเล และอุบัติเหตุทางเรือ
- 230472 การร่างกฎหมายและกระบวนการนิติบัญญัติ 3(3-0)
 ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีร่างกฎหมาย การใช้ภาษาและถ้อยคำในกฎหมาย ตลอดจนกระบวนการนิติบัญญัติของไทย
- 230497 สัมมนากฎหมายกับปัญหาสังคม 3(3-0)
 อภิปรายและวิเคราะห์ประเด็นปัญหาสังคมในเรื่องที่น่าสนใจ โดยใช้กฎหมายเป็น เครื่องมือป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคม
- 230475 วิชาว่าความและศาลจำลอง 3(3-0)
 ศึกษาหลักวิชาว่าความ การเตรียมคดี การเขียนคำฟ้องและคำให้การ วิธีซักถาม พยาน ตลอดจนการฝึกภาคปฏิบัติโดยจัดขึ้นในรูปของศาลจำลอง
- 230476 ภาษาอังกฤษสำหรับนักกฎหมาย 1 3(3-0)
 การใช้ภาษาอังกฤษพื้นฐานที่เกี่ยวกับกฎหมาย โดยจะเน้นการอ่านและการทำความเข้าใจขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับเอกสารทางกฎหมาย การใช้ศัพท์และถ้อยคำทางกฎหมายที่จำเป็น
- 230477 ภาษาอังกฤษสำหรับนักกฎหมาย 2 3(3-0)
 การใช้ภาษาอังกฤษที่เกี่ยวกับกฎหมาย โดยเฉพาะการเขียนเอกสารทางกฎหมาย เช่น การร่างสัญญา และการโต้ตอบเอกสารทางกฎหมายรูปแบบต่าง ๆ

ตอนที่ 4 งานประเมินที่เกี่ยวข้อง

มีงานประเมินที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตร ดังต่อไปนี้

1. งานประเมินในประเทศ
2. งานประเมินต่างประเทศ

งานประเมินที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตรในประเทศ

พรทิพย์ อาจนรงค์ (2525) ทำการประเมินหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทางคณะพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล โดยแบบจำลองชิป (CIPP Model) เป็นรูปแบบในการวางแผนการประเมิน ทั้งนี้การประเมินหลักสูตรในปัจจุบันต่าง ๆ ผู้ประเมินให้ข้อมูลจากหลักสูตรในปีการศึกษา 2523 ทั้งสาขาการพยาบาลกุมารเวชศาสตร์ (โรคติดเชื้อ) และสาขาการพยาบาลโรคหัวใจและทรวงอก กลุ่มตัวอย่างประชากร ได้แก่ คณาจารย์ผู้สอน 51 คน ผู้เข้ารับการอบรม 57 คน ผู้บังคับบัญชาของผู้เข้ารับการอบรม 57 คน และคณะกรรมการดำเนินงานหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทาง จำนวน 8 คน เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ รวมทั้งใช้แบบสอบถามซึ่งผู้ประเมินสร้างขึ้นเองเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีวิเคราะห์เนื้อเรื่อง หาค่าเฉลี่ย หาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที ผลการประเมินสรุปได้ดังนี้

1. ผลการประเมินสภาวะแวดล้อม การประเมินจุดมุ่งหมายของหลักสูตร พบว่าจุดมุ่งหมายทั่วไปของหลักสูตรมีลักษณะของจุดมุ่งหมายที่ดี และสอดคล้องกับปรัชญาการศึกษาของคณะพยาบาลศาสตร์และวัตถุประสงค์เฉพาะแต่ละสาขาวิชา การประเมินเนื้อหาสาระของหลักสูตร พบว่า เนื้อหาสาระมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร แต่อย่างไรก็ตามเนื้อหาสาระแต่ละส่วนก็ยังมีบางส่วนที่ซ้ำซ้อนกันอยู่บ้าง ซึ่งควรต้องมีการพิจารณาปรับปรุง
2. ผลการประเมินปัจจัยเบื้องต้น การประเมินปัจจัยด้านผู้เข้ารับการอบรม พบว่าหลักเกณฑ์คุณสมบัติของผู้สมัครเข้ารับการอบรมตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ เป็นหลักเกณฑ์คุณสมบัติที่เหมาะสมและผู้เข้ารับการอบรมก็มีคุณสมบัติครบถ้วนตามเกณฑ์ดังกล่าว อย่างไรก็ตามแม้ว่าผลสรุปซึ่งแสดงว่าเกณฑ์คุณสมบัตินี้เหมาะสมดีแล้วก็ตาม ก็ยังคงมีจุดอ่อนอยู่เล็กน้อยในส่วนที่ไม่ได้มีการกำหนดแน่ชัดในเรื่องประสบการณ์ปฏิบัติการพยาบาลเกี่ยวข้องกับแขนงวิชาที่อบรม ซึ่งควรพิจารณาปรับปรุงหรือแก้ไข เพื่อบ่งชี้เกณฑ์ส่วนนี้ให้ชัดเจนขึ้น การประเมินปัจจัยด้านบุคลากร พบว่า หลักสูตรฯ มีบุคลากรทั้งในด้านคณะกรรมการและคณาจารย์ผู้สอนเหมาะสมดีแล้ว การประเมินปัจจัยด้านอุปกรณ์ และสิ่งแวดล้อมประกอบการเรียนรู้การสอนอุปกรณ์ต่าง ๆ มีเพียงพอที่จะเอื้ออำนวยความสะดวกในการเรียนการสอน แต่ก็ยังมีบริการบางส่วนที่ควรปรับปรุง

ให้ดีขึ้น เช่น เรื่องห้องสมุด เป็นต้น การประเมินปัจจัยด้านการวางแผนการดำเนินงานตลอด
หลักสูตร พบว่า คณะกรรมการดำเนินงานหลักสูตร ได้มีการวางแผนการดำเนินงานตลอดการ
อบรมไว้อย่างมีระเบียบ

3. ผลการประเมินกระบวนการ พบว่า การดำเนินการหลักสูตรโดยทั่วไปเป็นไปอย่างมี
ระเบียบแบบแผน โดยเฉพาะในด้านการเรียนการสอนเป็นไปโดยราบรื่น และเป็นที่พอใจของผู้เข้า
รับการอบรม แต่ก็ยังมีบริการในด้านสวัสดิการต่าง ๆ บางประการที่ผู้เข้ารับการอบรมแสดงความ
คิดเห็นว่าควรปรับปรุงให้ดีขึ้น

4. ผลการประเมินผลผลิต พบว่า ผลผลิต คือผู้สำเร็จการอบรม เป็นผู้มีความรู้ทาง
วิชาการ และมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติกรพยาบาลเฉพาะทาง

ภัทรา อรัณยภาค (2529) ทำการประเมินหลักสูตรการสาธารณสุขชุมชน (ผดุงครรภ์
อนามัย) : การศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนผดุงครรภ์อนามัย ศูนย์อนามัยแม่และเด็กเขต 9 จังหวัด
ยะลา เป็นการศึกษาในลักษณะการประเมินเชิงบรรยาย โดยศึกษาตามกรอบการประเมินของ
แบบจำลองชิป (CIPP Model) ด้วยการศึกษาข้อมูลจากประชากร 4 กลุ่ม จำนวน 593 คน คือ
อาจารย์ 43 คน นักศึกษา 220 คน ผดุงครรภ์อนามัย 165 คน และผู้บังคับบัญชาชั้นต้นของผดุง
ครรภ์อนามัย 165 คน ใช้เครื่องมือคือแบบประเมินที่ผู้ประเมินสร้างขึ้นเองจำนวน 4 ชุด ลักษณะ
เป็นแบบเลือกตอบ มาตรฐานประมาณค่า และปลายเปิด การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการรวบรวม
ข้อมูลด้วยตนเองบางส่วนและให้บริการของการไปรษณีย์เป็นบางส่วน แบบประเมินที่ได้รับคืนและ
ผ่านการตรวจสอบความสมบูรณ์สามารถนำมาวิเคราะห์ข้อมูลได้คิดเป็นร้อยละ 93.42 ของแบบ
ประเมินที่ส่งไปทั้งหมด การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผล
การประเมินปรากฏดังนี้

1. การประเมินบริบท การกำหนดวัตถุประสงค์ โครงสร้าง และเนื้อหาสาระของหลักสูตรมี
ความเหมาะสมสอดคล้องกันในระดับค่อนข้างมาก คือ วัตถุประสงค์ของหลักสูตรเขียนไว้ชัดเจน
ค่อนข้างมาก สามารถนำไปปฏิบัติจริงได้ มีความสอดคล้องกับความต้องการของสังคม และมี
ความเป็นเอกลักษณ์แห่งวิชาชีพในระดับค่อนข้างมาก โครงสร้างของหลักสูตรในระดับหมวดวิชา
และระดับรายวิชาส่วนใหญ่มีความเหมาะสมแล้ว เนื้อหาสาระของหลักสูตรมีปริมาณเหมาะสมกับ
เวลาที่ใช้ในการศึกษา และมีความยากง่ายเหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน เนื้อหารายวิชา
ในหมวดวิชาชีพมีความจำเป็นต่อการนำไปใช้ในการปฏิบัติงาน เนื้อหาที่มีความน่าสนใจและมีความ

ทันสมัยค่อนข้างมาก ตลอดจนเนื้อหาวิชาที่มีปริมาณเหมาะสมกับจำนวนหน่วยกิตในระดับค่อนข้างมาก

2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น ปัจจัยเบื้องต้นด้านผู้สอนและผู้เรียนมีความเหมาะสมต่อการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรนี้ในระดับค่อนข้างมาก ยกเว้นสิ่งประกอบการเรียนการสอน เช่น ตำรา สื่อทัศนูปกรณ์ วัสดุอุปกรณ์การฝึกปฏิบัติ และสถานที่เรียนนั้นพบว่าบางชนิดมีปริมาณค่อนข้างน้อย สถานที่ฝึกปฏิบัติงานบางแห่งมีประเภทและปริมาณของผู้ป่วยสำหรับการฝึกปฏิบัติอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย

3. การประเมินกระบวนการ การจัดการเรียนการสอนและการวัดผลประเมินผลการเรียนการสอนโดยทั่วไปและในระดับรายวิชาส่วนใหญ่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับค่อนข้างมาก มีเพียงบางรายวิชาเท่านั้นที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย และยังไม่พร้อมเกี่ยวกับการเปิดสอนในหมวดวิชาเลือก ซึ่งควรให้นักศึกษาเลือกเรียนได้อย่างเสรี

4. การประเมินผลผลิต วัตถุประสงค์ที่สำเร็จการศึกษา มีคุณลักษณะทั่วไปและคุณลักษณะเฉพาะทางวิชาชีพที่ประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ของหลักสูตร มีความรู้ความสามารถตรงตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ของหลักสูตรในระดับค่อนข้างมาก

พิมล ชนะคช (2530, หน้า 133-134) ทำการประเมินผลแพทย์โครงการฯ รุ่นที่ 3 กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้อำนวยการโรงพยาบาลที่แพทย์ในโครงการฯ กำลังปฏิบัติงานอยู่ หรือเคยปฏิบัติงานในโรงพยาบาลนั้น ๆ เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินเป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ จากการศึกษาพบว่า แพทย์โครงการฯ รุ่นที่ 3 ศูนย์การศึกษาแพทยศาสตร์คลินิกโรงพยาบาลพระปกเกล้า จันทบุรี มีความรู้ในการปฏิบัติงานและมนุษยสัมพันธ์ต่อชาวบ้านผู้เกี่ยวข้อง และผู้ร่วมงาน ผลเป็นที่น่าพอใจ

วนิดา เดชตานนท์ (2531) ทำการประเมินหลักสูตรสภาคการฝึกหัดครู ฉบับเพิ่มเติม พุทธศักราช 2524 วิชาเอกการวัดผลการศึกษา ระดับปริญญาตรี หลักสูตร 2 ปี ในสหวิทยาลัย อีสานใต้ โดยใช้แบบจำลองชิปเป็นแนวการประเมิน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้งานประเมิน เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร ประกอบด้วย อาจารย์ นักศึกษา บัณฑิต และผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม 4 ฉบับ ซึ่งผู้ประเมินสร้างขึ้นสำหรับสอบถามกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่ม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ทดสอบสมมติฐานด้วย t-test, F-test และทดสอบระหว่างคู่ด้วยวิธีของ Newman-Keuls ผลการประเมินพบว่า

1. การประเมินบริบท อาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิต เห็นว่าจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้มีความเหมาะสมแล้ว กลุ่มตัวอย่างบางส่วนเห็นว่าจุดเด่นของหลักสูตร คือสามารถนำความรู้ไปใช้ในการวัดและประเมินผลในโรงเรียนได้ดี และจุดอ่อนของหลักสูตร คือเนื้อหาบางรายวิชาที่มีความซ้ำซ้อนไม่ชัดเจน ปัญหาในการใช้หลักสูตรของกลุ่มอาจารย์คือมีความซ้ำซ้อนของเนื้อหาวิชาในรายวิชาต่าง ๆ นักศึกษามีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องเอกสารตำราที่จะใช้ศึกษาค้นคว้ามีไม่เพียงพอ และไม่มีความรู้พื้นฐานทางคณิตศาสตร์มาก่อน บัณฑิตเห็นว่าหน่วยงานต่าง ๆ ยังขาดบุคลากรที่มีความรู้ด้านการวัดและประเมินผล บัณฑิตและผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตต้องการนักวัดผลที่มีความรู้ด้านการวัดและประเมินผล สามารถถ่ายทอดความรู้และแนะนำผู้อื่นได้ มีความกระตือรือร้น มีความรับผิดชอบ

2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น อาจารย์ผู้สอนมีวุฒิทางการศึกษาและประสบการณ์สอนเหมาะสม แต่มีงานประเมินและเขียนตำราน้อย นักศึกษาสนใจที่จะเรียนวิชาเอกมีมาก ด้านโครงสร้างของหลักสูตร โดยทั่วไปเห็นว่าจัดได้เหมาะสม แต่ในด้านเนื้อหาวิชา อาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิต ไม่แน่ใจว่าเนื้อหารายวิชาต่าง ๆ ชัดเจนและไม่ซ้ำซ้อน สำหรับด้านสิ่งอำนวยความสะดวก อาจารย์เห็นว่ามีความเหมาะสมแล้ว แต่บัณฑิตและนักศึกษายังไม่แน่ใจว่าจัดได้เหมาะสม

3. การประเมินกระบวนการ อาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิต เห็นว่าการจัดการเรียนการสอนและประเมินผลโดยทั่วไปจัดได้เหมาะสม แต่ยังไม่แน่ใจว่าการจัดให้นักศึกษาออกไปดูงานนอกสถานที่ และการจัดให้ผู้เรียนได้ประเมินผู้สอนมีความเหมาะสม

4. การประเมินผลผลิต อาจารย์เห็นว่า บัณฑิตมีคุณลักษณะโดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตเห็นว่าบัณฑิตมีคุณลักษณะโดยส่วนรวมอยู่ในระดับมาก แต่ทั้งอาจารย์และผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตคาดหวังให้บัณฑิตมีคุณลักษณะด้านต่าง ๆ สูงกว่าที่เป็นจริง โดยที่อาจารย์คาดหวังในระดับมากที่สุดแทบทุกด้าน

ศุภพงษ์ ปิ่นเวหา (2533) ทำการประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2530 กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ช่างอุตสาหกรรม : ศึกษาเฉพาะวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มภาคเหนือ เกี่ยวกับองค์ประกอบด้านบริบท ปัจจัยป้อนเข้า กระบวนการ และผลผลิตที่เกิดจากการใช้หลักสูตร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการประเมิน ได้แก่ ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ จำนวน 14 คน อาจารย์ผู้สอน

วิชาคณิตศาสตร์ช่างอุตสาหกรรม จำนวน 44 คน และนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 จำนวน 360 คน จากวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มภาคเหนือ 14 จังหวัด เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบสัมภาษณ์ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ แบบสอบถามอาจารย์ผู้สอนวิชาคณิตศาสตร์ช่างอุตสาหกรรม แบบสอบถามนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 และแบบสำรวจผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ช่างอุตสาหกรรม และคณิตศาสตร์ช่างเฉพาะสาขา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าร้อยละและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ผลการประเมินพบว่า

1. ผลการประเมินองค์ประกอบด้านบริบท พบว่า จุดประสงค์ของหลักสูตรชัดเจนดี โครงสร้างของหลักสูตรมีความเหมาะสม เนื้อหาวิชาสอดคล้องกับจุดประสงค์และโครงสร้างของหลักสูตรดี แต่ควรเพิ่มเวลาในการเรียนแต่ละรายวิชา
  2. ผลการประเมินองค์ประกอบด้านปัจจัยป้อนเข้า พบว่าอาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีโดยมีวุฒิทางการศึกษา เคยได้รับการอบรมวิชาครูหรือวิชาการศึกษามาแล้ว มีประสบการณ์ในการสอนวิชาคณิตศาสตร์มากกว่า 3 ปี ส่วนใหญ่มีชั่วโมงสอนมากและมีหน้าที่พิเศษนอกเหนือจากงานสอน
- นักศึกษาส่วนใหญ่ชอบและเห็นความจำเป็นในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ช่างอุตสาหกรรม แต่ส่วนใหญ่มีความรู้พื้นฐานทางคณิตศาสตร์ไม่มากนัก ไม่สนใจค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมหรือซักถามเมื่อมีปัญหา สำหรับวัตถุประสงค์การเรียนรู้การสอนที่ใช้ในการสอนวิชาคณิตศาสตร์ช่างอุตสาหกรรมมีจำนวนน้อย ส่วนการสนับสนุนทางด้านงบประมาณได้รับอย่างเพียงพอ
3. ผลการประเมินองค์ประกอบด้านกระบวนการใช้หลักสูตร พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเข้าใจดีพอสมควร แต่การสอนส่วนใหญ่ยังใช้การบรรยาย ไม่ค่อยมีการนำนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้และไม่ค่อยมีกิจกรรมเสริมเท่าที่ควร

ในเรื่องการประเมินผลการเรียนนั้นประเมินผลได้ตรงตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาแต่ไม่ได้คำนึงถึงความแตกต่างของนักศึกษาในแต่ละสาขาวิชามากนัก ส่วนด้านการบริหารและการบริการหลักสูตรนั้นได้รับการสนับสนุนจากฝ่ายบริหารและฝ่ายวิชาการพอสมควร

4. ผลการประเมินองค์ประกอบด้านผลผลิต พบว่า ผลที่ได้จากการเรียนการสอนไม่บรรลุจุดประสงค์ของหลักสูตรเท่าที่ควร นักศึกษาส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ช่างอุตสาหกรรม อยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างต่ำ และคะแนนวิชาคณิตศาสตร์ช่างอุตสาหกรรมมี

ความสัมพันธ์กับคะแนนวิชาคณิตศาสตร์ข้างอุตสาหกรรมช่างเฉพาะสาขา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

บุญทวี อรุณมาศ (2535) ทำการประเมินโครงการฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติของศูนย์ฝึกอบรมประจำเขตการศึกษา 1 โดยใช้รูปแบบการประเมินของโดแนล แอล เคิร์กแพทริก และพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ โดยใช้เทคนิคเดลฟาย กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้เข้ารับการฝึกอบรม 39 คน วิทยากร 20 คน วิทยากรพี่เลี้ยง 4 คน เจ้าหน้าที่ฝึกอบรม 8 คน ผู้ผ่านการฝึกอบรม 110 คน ผู้ช่วยศึกษาธิการเขตและนักวิชาการศึกษาเขตการศึกษา 1-12 จำนวน 18 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบทดสอบ แบบสอบถาม แบบประเมินพฤติกรรม การศึกษาพบว่า ปัจจัยเบื้องต้นในการดำเนินการฝึกอบรมมีความเหมาะสมในระดับมาก ควรมีการปรับปรุงเรื่องขนาดของห้องประชุม สำหรับกระบวนการในการดำเนินการฝึกอบรม ดำเนินการได้เหมาะสมในระดับมาก และควรมีการปรับปรุงการเลือกโรงเรียนและกลุ่มโรงเรียนเพื่อศึกษาดูงานกิจกรรมส่งเสริมสมรรถภาพทางกาย ส่วนผลผลิต ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ก่อนและหลังฝึกอบรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีพฤติกรรมระหว่างการฝึกอบรมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกรายการ การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่า ควรเพิ่มเวลาการบรรยาย ในรายวิชาการบริหารงานการเงินและบัญชี การบริหารงานพัสดุ การบริหารงานธุรการ การบริหารงานวิชาการ และรายวิชาที่ควรบรรจุเพิ่มเติม ได้แก่ การสร้างหลักสูตรท้องถิ่น การพัฒนาหลักสูตร เทคนิคการประชุม การบริหารงบประมาณ และการพัฒนาบุคลากร

สุวาณี ชาติศรีวัฒน์ (2535) ทำการประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ พุทธศักราช 2528 ของกองงานวิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข ผลการประเมินเกี่ยวกับการประเมินบริบท พบว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความชัดเจนของภาษาที่ใช้ สามารถปฏิบัติได้จริงให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม และมีความเป็นเอกลักษณ์ในวิชาชีพในระดับมาก เกี่ยวกับโครงสร้างของหลักสูตรด้านจำนวนหน่วยกิตรวม หน่วยกิตหมวดวิชา หน่วยกิตกลุ่มวิชา และหน่วยกิตรายวิชา ส่วนใหญ่มีความเหมาะสม เนื้อหารายวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตรมีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน มีความทันสมัย มีประโยชน์ และสอดคล้องกับความจำเป็น

ต่อการประกอบอาชีพ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผลมีความ สอดคล้องกับจุดประสงค์ของหลักสูตร

ปัจจัยเบื้องต้นด้านอาจารย์และนักศึกษาพบว่า ปริมาณอาจารย์ในหมวดวิชาที่มีพื้นฐาน วิชาชีพ หมวดวิชาชีพกรพยาบาลกับรายวิชาที่เปิดสอน มีความเหมาะสมในระดับน้อย ด้าน นักศึกษามีความเหมาะสมในระดับมาก สำหรับปัจจัยที่สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนมีความ เพียงพอในระดับน้อย แต่มีคุณภาพและความสะดวกในการให้บริการในระดับมาก

กระบวนการผลิต พบว่า กระบวนการบริหารมีความเหมาะสมในระดับมาก การจัดการ เรียนการสอนของอาจารย์และการวัดผลประเมินผล มีความเหมาะสมในระดับมาก

ผลผลิต ผู้สำเร็จการศึกษาลงหลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ พุทธศักราช 2528 มี คุณลักษณะทั่วไปและคุณลักษณะทางวิชาชีพ ตรงตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ของหลักสูตรใน ระดับมาก

นุชนา รีนอบเชย (2536) ทำการประเมินหลักสูตรเศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินชีพของ สตีเฟลเบิร์กเป็นรูปแบบใน การประเมินหลักสูตร และนำวิธีการประเมินความสอดคล้องของสเตคมาใช้ในการพิจารณาความ สอดคล้องระหว่างเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินหรือสถานการณ์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นซึ่งได้จากการตอบ แบบประเมินของผู้เชี่ยวชาญ กับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นที่ได้จากการตอบแบบประเมินของอาจารย์ ผู้บริหารหลักสูตร และนักศึกษา แบบประเมินมีทั้งสิ้น 4 ด้านคือ สภาวะแวดล้อม ปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการ ผลผลิต กลุ่มตัวอย่างคือผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ จำนวน 10 คน อาจารย์และผู้บริหารหลักสูตรจำนวน 12 คน นักศึกษาจำนวน 24 คน พบว่า ด้าน สภาวะแวดล้อม จุดมุ่งหมายของหลักสูตร จากการสอบถามอาจารย์ผู้สอนพบว่าอยู่ในระดับดีและ เมื่อเทียบกับเกณฑ์นั้นสูงกว่าเกณฑ์เมื่อพิจารณาระดับที่ส่งผลดีและสอดคล้องกับเกณฑ์ เมื่อ พิจารณาระดับที่ส่งผลดีต่อกระบวนการและผลผลิตพบว่าส่งผลดีและอยู่ในระดับสูงกว่าเกณฑ์ โครงสร้างและเนื้อหาสาระของหลักสูตร จากการสอบถามอาจารย์ผู้สอนพบว่า อยู่ในระดับดี และ สอดคล้องกับเกณฑ์ เมื่อพิจารณาระดับที่ส่งผลดีต่อกระบวนการและผลผลิตนั้นส่งผลดีแต่อยู่ใน ระดับต่ำกว่าเกณฑ์ ด้านปัจจัยเบื้องต้น คุณสมบัติของนักศึกษา จากการสอบถามนักศึกษาและ อาจารย์ผู้สอนพบว่าอยู่ในระดับดีและสอดคล้องกับเกณฑ์ เมื่อพิจารณาระดับที่ส่งผลดีต่อ กระบวนการและผลผลิตนั้นส่งผลดีแต่อยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ อาจารย์ ความพร้อมและศักยภาพ จากการสอบถามอาจารย์ผู้สอนพบว่าอยู่ในระดับดีมากและสอดคล้องกับเกณฑ์ แต่เมื่อสอบถาม

นักศึกษาพบว่าอยู่ในระดับดีแต่ต่ำกว่าเกณฑ์ ซึ่งอำนวยความสะดวก จากการสอบถามอาจารย์ผู้สอนและนักศึกษาพบว่า อยู่ในระดับดีและสอดคล้องกับเกณฑ์เช่นกัน ด้านกระบวนการ กิจกรรมการเรียนการสอน จากการสอบถามอาจารย์ผู้สอนและนักศึกษาพบว่าอยู่ในระดับดีแต่ต่ำกว่าเกณฑ์ และเมื่อพิจารณาระดับที่ส่งผลดีต่อผลผลิตนั้นส่งผลดีแต่อยู่ในระดับที่ต่ำกว่าเกณฑ์ การประเมินผลการศึกษา จากการสอบถามนักศึกษาและอาจารย์ผู้สอน พบว่าอยู่ในระดับดีและสอดคล้องกับเกณฑ์ และเมื่อพิจารณาระดับที่ส่งผลดีต่อผลผลิตนั้นส่งผลดีและสอดคล้องกับเกณฑ์เช่นกัน การบริการและบริหารหลักสูตร จากการสอบถามนักศึกษาและอาจารย์ผู้สอน พบว่าอยู่ในระดับดีแต่ต่ำกว่าเกณฑ์ และเมื่อพิจารณาระดับที่ส่งผลดีต่อผลผลิตนั้นส่งผลดีแต่อยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ ด้านผลผลิต ซึ่งจะพิจารณาในแง่ของความรู้ของนักศึกษา จากการสอบถามอาจารย์ผู้สอนและนักศึกษา พบว่าอยู่ในระดับดีและสอดคล้องกับเกณฑ์ และเมื่อพิจารณาระดับที่ได้รับผลจากสภาพแวดล้อม ปัจจัยเบื้องต้น และกระบวนการในความเห็นของอาจารย์นั้นส่งผลดีและสอดคล้องกับเกณฑ์ สำหรับความเห็นนักศึกษาส่งผลดีเช่นกันแต่อยู่ในระดับที่สูงกว่าเกณฑ์

สุชาติพิทย์ ชลประทีน (2536) ทำการประเมินผลการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2530 (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1 พ.ศ. 2533) ประเภทวิชาเกษตรกรรม : ศึกษาศาสนาและเกษตรกรรม วิทยาลัยเกษตรกรรม กลุ่มภาคเหนือ สังกัดกรมอาชีวศึกษา เกี่ยวกับองค์ประกอบด้านบริบท ปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการ และผลผลิตที่เกิดจากการใช้หลักสูตร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการประเมินครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารจำนวน 96 คน อาจารย์จำนวน 234 คน และนักศึกษาจำนวน 182 คน จากวิทยาลัยเกษตรกรรม กลุ่มภาคเหนือ จำนวน 10 แห่ง ในสังกัดกรมอาชีวศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสำรวจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมิน พบว่า

1. ผลการประเมินองค์ประกอบด้านบริบท ด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ผู้บริหารและอาจารย์มีความคิดเห็นตรงกันว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านโครงสร้างของหลักสูตร ผู้บริหาร และอาจารย์ มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และระดับปานกลาง ตามลำดับ ด้านเนื้อหาวิชาของหลักสูตร ผู้บริหาร และนักศึกษา มีความคิดเห็นว่ามีเนื้อหาของหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง และระดับมาก ตามลำดับ
2. ผลการประเมินองค์ประกอบด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านความพร้อมของอาจารย์ ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษามีความเห็นตรงกันว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านความพร้อมของนักศึกษา ผู้บริหารและอาจารย์มีความคิดเห็นตรงกันว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ

ปานกลาง แต่นักศึกษามีความคิดเห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ด้านความพร้อมของสถานที่เรียนและเครื่องมืออุปกรณ์การเรียนการสอน ผู้บริหารอาจารย์ และนักศึกษามีความคิดเห็นตรงกันว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านความพร้อมของงบประมาณ ผู้บริหารและอาจารย์มีความคิดเห็นตรงกันว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

3. ผลการประเมินองค์ประกอบด้านกระบวนการ ด้านกระบวนการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรม อาจารย์และนักศึกษามีความคิดเห็นตรงกันว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการวัดผลและการประเมินผล อาจารย์ และนักศึกษามีความคิดเห็นตรงกันว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการบริหารหลักสูตร ผู้บริหารมีความคิดเห็นว่าเป็นที่เหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

4. ผลการประเมินองค์ประกอบด้านผลผลิต ด้านคุณลักษณะของนักศึกษาตามจุดหมายของหลักสูตร อาจารย์มีความคิดเห็นว่าเป็นที่เหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 3 รวม 5 ภาคเรียน พบว่า ส่วนใหญ่ผลการเรียนของนักศึกษาอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

สวาสดิ์ ตอพล (2536) ทำการประเมินหลักสูตรเทคโนโลยีหมู่บ้าน พุทธศักราช 2533 กองวิทยาลัยเทคนิค กรมอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 7 เกี่ยวกับองค์ประกอบด้านบริบท ปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการและผลผลิตที่เกิดจากการใช้หลักสูตร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการประเมินครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารจำนวน 13 คน ครูจำนวน 27 คน และนักศึกษาจำนวน 67 คน จากวิทยาลัยเทคนิคเขตการศึกษา 7 จำนวน 7 แห่ง ในสังกัดกรมอาชีวศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมิน พบว่า

1. ผลการประเมินองค์ประกอบด้านบริบท ด้านจุดหมายของหลักสูตร พบว่า ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นตรงกันว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านโครงสร้างของหลักสูตร พบว่า ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นตรงกันว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านเนื้อหาวิชาของหลักสูตร พบว่า ครูและนักศึกษามีความคิดเห็นตรงกันว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

2. ผลการประเมินองค์ประกอบด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านความพร้อมของครู พบว่า ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นตรงกันว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านความพร้อมของนักศึกษา พบว่า ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นตรงกันว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปาน

กลาง ด้านความพร้อมของเอกสารประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียน พบว่า ผู้บริหารมีความเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง แต่ครูมีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย

3. ผลการประเมินองค์ประกอบด้านกระบวนการ ด้านกระบวนการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรม พบว่า ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นตรงกันว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการวัดผลและการประเมินผล พบว่า ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นตรงกันว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการบริหารหลักสูตร พบว่า ผู้บริหารมีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ครูมีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย

4. ผลการประเมินองค์ประกอบด้านผลผลิต ด้านคุณลักษณะของนักศึกษาตามจุดหมายของหลักสูตร พบว่า ครูมีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2535 พบว่ามีผลการเรียนของนักศึกษาทั้งหมดผ่านเกณฑ์

เจนจิรา เจนนาวิน (2536) ทำการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต วิชาเอกนาฏศิลป์ไทย พุทธศักราช 2529 ของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ในด้านบริบท ปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการและผลผลิต กลุ่มประชากรที่ใช้ในการประเมิน ได้แก่ อาจารย์ผู้สอนวิชาเอกนาฏศิลป์ไทย คณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ จำนวน 55 คน นักศึกษาชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2535 จำนวน 103 คน ผู้สำเร็จการศึกษาระหว่างปีการศึกษา 2529-2533 จำนวน 155 คน และผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษา จำนวน 155 คน จากสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน ได้แก่ แบบสอบถามอาจารย์ผู้สอนและนักศึกษาในด้านบริบท ปัจจัยเบื้องต้น และกระบวนการ ส่วนแบบสอบถามผู้บังคับบัญชาและผู้สำเร็จการศึกษาด้านในด้านการปฏิบัติงานและความสามารถในด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย ของผู้สำเร็จการศึกษา ซึ่งแบบสอบถามมีลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่าของลิเคิร์ต (Likert) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลประเมิน พบว่า

1. ด้านบริบท พบว่า จุดมุ่งหมายทั่วไปมีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายรายวิชาเอก จุดมุ่งหมายของหลักสูตรเสริมสร้างให้ผู้เรียนพัฒนาในด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย จุดมุ่งหมายรายวิชาเอกเน้นการนำความรู้ไปใช้ และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความชัดเจนและเหมาะสมในระดับมาก โครงสร้างของหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง เนื้อหาของหลักสูตรสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และมีความน่าสนใจ ความเหมาะสม ความสอดคล้องต่อความต้องการของผู้เรียนในระดับปานกลาง

2. ด้านปัจจัยเบื้องต้น พบว่า อาจารย์ผู้สอนมีความเห็นว่า ความทันสมัยของอุปกรณ์การเรียนการสอนและตำราเรียน ความสะดวกในการยืมอุปกรณ์การเรียนการสอน ความเหมาะสมและความเพียงพอของสถานที่เรียนอยู่ในระดับปานกลาง แต่สำหรับนักศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

3. ด้านกระบวนการ พบว่า อาจารย์ผู้สอนและนักศึกษามีความคิดเห็นว่ากระบวนการเรียนการสอน และการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

4. ด้านผลผลิต พบว่า ผู้บังคับบัญชามีความคิดเห็นว่า ผู้สำเร็จการศึกษามีความสามารถในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก และผู้สำเร็จการศึกษามีความสามารถในด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัยอยู่ในระดับมาก

ณัฐรัฐสิทธิ์ พินธุสาร (2536) ทำการประเมินการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2530 (ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2533) สาขาวิชาช่างยนต์ ในวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตการศึกษา 7 เกี่ยวกับองค์ประกอบด้านบริบท ปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการและผลผลิตที่เกิดจากการใช้หลักสูตร ประชากรที่ใช้ในการประเมินครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 21 คน อาจารย์ จำนวน 60 คน และกลุ่มตัวอย่างนักเรียน จำนวน 250 คน จากวิทยาลัยเทคนิคสังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตการศึกษา 7 จำนวน 7 แห่ง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบสอบถามและแบบสำรวจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมินพบว่า

1. ผลการประเมินองค์ประกอบด้านบริบท ด้านจุดหมายของหลักสูตร ผู้บริหารและอาจารย์มีความคิดเห็นตรงกันว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านโครงสร้างของหลักสูตร ผู้บริหารมีความคิดเห็นว่าเป็นที่เหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง แต่อาจารย์มีความคิดเห็นว่าเป็นที่เหมาะสมอยู่ในระดับมาก ด้านเนื้อหาวิชาของหลักสูตร อาจารย์มีความคิดเห็นว่าเป็นที่เหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง แต่นักเรียนมีความคิดเห็นว่าเป็นที่เหมาะสมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการประเมินองค์ประกอบด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านความพร้อมของอาจารย์ ผู้บริหาร อาจารย์ และนักเรียนมีความคิดเห็นตรงกันว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านความพร้อมของนักเรียน ผู้บริหารและอาจารย์มีความคิดเห็นตรงกันว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง แต่นักเรียนมีความคิดเห็นว่าเป็นที่เหมาะสมอยู่ในระดับมาก ด้านความพร้อมของสถานที่เรียนและเครื่องมือ อุปกรณ์การเรียนการสอน ผู้บริหาร อาจารย์ และนักเรียนมีความคิดเห็นตรงกัน

ว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านความพร้อมของงบประมาณ ผู้บริหารและอาจารย์มีความคิดเห็นตรงกันว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

3. ผลการประเมินองค์ประกอบด้านกระบวนการ ด้านกระบวนการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรม อาจารย์และนักเรียนมีความคิดเห็นตรงกันว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการวัดผลและประเมินผล อาจารย์และนักเรียนมีความคิดเห็นตรงกันว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการบริหารหลักสูตร ผู้บริหารมีความคิดเห็นว่าเป็นที่ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

4. ผลการประเมินองค์ประกอบด้านผลผลิต ด้านคุณลักษณะของนักเรียนตามจุดหมายของหลักสูตร อาจารย์มีความคิดเห็นว่าเป็นที่ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 รวม 4 ภาวเรียน ส่วนใหญ่ผลการเรียนของนักเรียนอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

วรรณวิไล อินทรประดิษฐ์ (2536) ทำการประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตที่เน้นชุมชน : ศึกษาเฉพาะกรณีวิทยาลัยพยาบาลสวรรค์ประชารักษ์ นครสวรรค์ สังกัดกองงานวิทยาลัยพยาบาล สังกัดงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข โดยประเมินเกี่ยวกับองค์ประกอบด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิตที่เกิดจากการใช้หลักสูตรนี้ กลุ่มตัวอย่างและประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้บริหาร ของวิทยาลัยพยาบาลสวรรค์ประชารักษ์ จำนวน 13 คน อาจารย์ผู้สอน จำนวน 26 คน ผู้บังคับบัญชา ระดับต้นของผู้สำเร็จการศึกษา จำนวน 110 คน เพื่อนร่วมงานของผู้สำเร็จการศึกษา จำนวน 110 คน และผู้สำเร็จการศึกษา จำนวน 110 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถามความเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรในด้านต่าง ๆ แบบตรวจสอบพฤติกรรม และแบบวัดพฤติกรรม ในการปฏิบัติการพยาบาลของผู้สำเร็จการศึกษา เพื่อประเมินด้านผลผลิตผลการประเมิน สรุปได้ดังนี้

1. การประเมินองค์ประกอบด้านบริบท พบว่า ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนมีความคิดเห็นว่าจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตร มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง เนื้อหาวิชาสามารถนำไปปฏิบัติงานได้อยู่ในระดับมาก

2. การประเมินองค์ประกอบด้านปัจจัยเบื้องต้น พบว่า ผู้บริหารพอใจความพร้อมและ

ความเหมาะสมของอาจารย์ผู้สอน อาคารสถานที่ งบประมาณ ตลอดจนการประสานงานกับแหล่ง ฝึกภาคปฏิบัติเหมาะสมในระดับปานกลาง ส่วนจำนวนอาจารย์ผู้สอนพอใจความพร้อมและความ เหมาะสมของอาจารย์ผู้สอนในระดับปานกลาง

3. การประเมินองค์ประกอบด้านกระบวนการ พบว่า ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนการ พัฒนาอาจารย์ เช่น การจัดให้มีการศึกษาดูงาน การเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ การนิเทศการสอน การกำหนดหลักเกณฑ์การวัดและการประเมินผล ส่วนอาจารย์ผู้สอนพอใจกับด้านกระบวนการใน ระดับปานกลาง

4. การประเมินองค์ประกอบด้านผลผลิต พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนอยู่ในระดับปานกลาง ผู้บังคับบัญชาระดับต้นและเพื่อนร่วมงานของผู้สำเร็จการศึกษามีความ คิดเห็นว่าผู้สำเร็จการศึกษามีความสามารถในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับดี ด้านการประเมินยังไม่ สามารถนำผลประเมินมาใช้ปรับปรุงบริการพยาบาลได้ แต่โดยส่วนรวมความรู้ประสบการณ์และ บุคลิกภาพของผู้สำเร็จการศึกษาตรงกับจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

ธำรี วรวิสงค์ (2537) ทำการประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภท เกษตรกรรม พ.ศ. 2521 ของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตปทุมธานี โดยใช้แบบประเมิน ชิปป ระเมินบริบท ประเมินปัจจัยเบื้องต้น ประเมินกระบวนการ และประเมินผลผลิต กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษา จำนวน 97 คน ผู้สำเร็จการศึกษา จำนวน 52 คน ครู-อาจารย์ จำนวน 22 คน ผู้บริหาร จำนวน 15 คน ผู้สอนผู้สำเร็จการศึกษา จำนวน 9 คน และเจ้าหน้าที่เกษตรในจังหวัด ปทุมธานี จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบวัดเจตคติต่อ การเกษตร และแบบสังเกต พบว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการของแต่ละ กลุ่มวิชาและหมวดวิชาของรายวิชาในแต่ละกลุ่มวิชาของหลักสูตร สัดส่วนภาคทฤษฎีและ ภาคปฏิบัติของรายวิชาและของจำนวนหน่วยกิตในแต่ละกลุ่มวิชาของหลักสูตร และความ สอดคล้องของรายวิชากับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางถึง สอดคล้องของรายวิชากับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางถึง ระดับมาก เนื้อหาวิชาพบว่า มีความถูกต้องเหมาะสม อยู่ในระดับปานกลาง กิจกรรมการเรียน การสอนพบว่าครู-อาจารย์มีความเหมาะสมในด้านคุณลักษณะส่วนตัว การจัดเตรียมการสอน การจัด กิจกรรมการเรียนการสอน การใช้ภาษาและเสียง การจูงใจและเสริมแรงต่อผู้เรียน การควบคุมวินัย และสร้างความสัมพันธ์อันดีกับผู้เรียน การมอบหมายงานให้กับผู้เรียนและการติดตามผลงาน และ การสร้างประสบการณ์และการฝึกทักษะวิชาชีพ มีความเหมาะสม มีการปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก

การบริหารหลักสูตร พบว่า การส่งเสริมความรู้ในเรื่องของหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร การบริหารกิจกรรมการเรียนการสอน และการนิเทศและพัฒนาบุคลากรทางการสอนของผู้บริหารมีความเหมาะสม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยถึงปานกลาง การวัดและประเมินผลการเรียน พบว่า มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและเนื้อหาวิชา มีการนำผลการวัดและประเมินผลการเรียนไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน ผู้สอนมีความรู้ในเรื่องของการวัดและประเมินผลการเรียน มีความเหมาะสม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางถึงระดับมาก การประเมินคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษามีเจตคติต่อการเกษตรอยู่ในระดับมาก มีความอดทนขยันหมั่นเพียร มีวินัยและเคารพกฎหมาย มีความเป็นพลเมืองดียึดมั่นศาสนา และหลักธรรมความมีลักษณะเป็นผู้นำ ความศรัทธาในการปกครองระบบประชาธิปไตย มีสุขภาพร่างกายสมบูรณ์และแข็งแรง มีความรู้ความสามารถเหมาะสมในการศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพ อยู่ในระดับมาก

วรวิมล บุตรอำมาตย์ (2537) ทำการประเมินผลหลักสูตรการศึกษาแผนกวิชาไปรษณีย์ของโรงเรียนการไปรษณีย์และโทรคมนาคม ปีการศึกษา 2531-ปัจจุบัน (ระยะที่ 6) สังกัดกองฝึกอบรม การสื่อสารแห่งประเทศไทย วิธีการดำเนินการประเมินศึกษาตามกรอบการประเมินที่เป็นรูปแบบซึ่งประยุกต์มาจากแบบจำลองชิปปี้ โดยทำการประเมินองค์ประกอบด้านปัจจัยเบื้องต้น ครอบคลุม การผลิต และการติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษา ด้วยการศึกษารายชื่อข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม คือ ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอน จำนวน 29 คน หัวหน้าที่ทำการไปรษณีย์โทรเลขซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษาจำนวน 147 คน และผู้สำเร็จการศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่ในทำการไปรษณีย์ต่าง ๆ ทั่วประเทศ จำนวน 281 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม จำนวน 3 ชุด ลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ มาตรฐานประมาณค่า และปลายเปิด การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการรวบรวมด้วยตนเองบางส่วนและใช้บริการของการไปรษณีย์เป็นบางส่วน แบบสอบถามที่ได้รับคืนและผ่านการตรวจสอบความสมบูรณ์สามารถนำมาวิเคราะห์ข้อมูลได้คิดเป็นร้อยละ 71.97 ของแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอน กับผู้สำเร็จการศึกษา โดยการทดสอบค่าที (t-test) ผลการประเมิน สรุปได้ดังนี้

1. การประเมินองค์ประกอบด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านความพร้อมของอาจารย์ผู้สอน

พบว่า ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนกับผู้สำเร็จการศึกษา มีความคิดเห็นตรงกัน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 โดยมีความ

คิดเห็นว่าอาจารย์มีความพร้อมมากและปานกลางตรงกันทุกข้อ ด้านความพร้อมของนักเรียน พบว่า ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนมีความคิดเห็นว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง แต่ ผู้สำเร็จการศึกษามีความคิดเห็นว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในหัวข้อ ความสามารถในการศึกษาค้นคว้าแก้ปัญหา เกี่ยวกับงานที่ได้รับมอบหมายด้วยตนเอง ด้านความพร้อมของประกอบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องต่อการเรียนการสอน พบว่า ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนกับผู้สำเร็จการศึกษา มีความคิดเห็นตรงกันว่ามี ความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 ในหัวข้อ ความเพียงพอของจำนวนห้องที่ใช้สอนภาคปฏิบัติและความเพียงพอของแหล่ง ฝึกภาคปฏิบัติที่มีคุณภาพ

2. การประเมินองค์ประกอบด้านกระบวนการ ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน

พบว่า ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอน กับผู้สำเร็จการศึกษา มีความคิดเห็นตรงกันว่ามี ความเหมาะสม อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดย มีความคิดเห็นว่ากระบวนการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมปานกลางตรงกัน ด้านการจัด ผลประเมินผลการเรียนการสอน พบว่า ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอน กับผู้สำเร็จการศึกษา มีความ คิดเห็นตรงกันว่ามี ความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่าง นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในหัวข้อ การวัดผลประเมินผลมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชาด้านการ บริหารหลักสูตร พบว่า ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอน กับผู้สำเร็จการศึกษา มีความคิดเห็นตรงกันว่ามี ความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 โดยมีความเห็นว่าการบริหารหลักสูตรมีความเหมาะสมปานกลางตรงกัน

3. การประเมินองค์ประกอบด้านผลผลิต พบว่า ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอน มีความ คิดเห็นว่านักเรียนมีคุณลักษณะเหมาะสมตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรในระดับปานกลาง

4. การติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษา ความคิดเห็นของผู้สำเร็จการศึกษา เกี่ยวกับการ ได้รับความรู้และการนำความรู้ความสามารถทางด้านเนื้อหาภาควิชาการต่าง ๆ ไปใช้ในการ ปฏิบัติงาน พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษามีความคิดเห็นว่าการได้รับความรู้มีความเพียงพออยู่ในระดับ ปานกลาง สำหรับการนำความรู้ความสามารถทางด้านเนื้อหาภาควิชาการต่าง ๆ ไปใช้ในการ ปฏิบัติงานได้นั้นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาที่มีต่อ ผู้สำเร็จการศึกษา เกี่ยวกับ ความสามารถในการปฏิบัติงาน และบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ของ ผู้สำเร็จการศึกษา พบว่า ผู้บังคับบัญชามีความคิดเห็นว่า ความสามารถในการปฏิบัติงานของ ผู้สำเร็จการศึกษาในขั้นตอนการรับฝากมีความสามารถอยู่ระดับมาก ความสามารถในการ

ปฏิบัติงานในขั้นตอนการส่งต่อและการนำจ่ายมีความสามารถอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับ บุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานมีความเหมาะสมในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง

เฟื่องฟ้า นรพัลลภ (2538) ทำการประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ (ต่อเนื่อง 2 ปี เทียบเท่าปริญญาตรี) พุทธศักราช 2535 ของกระทรวงสาธารณสุข ผลการประเมินปรากฏดังนี้

การประเมินบริบท พบว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตรในส่วนที่ระบุถึงสภาพแวดล้อมภายนอกมีความสอดคล้องกัน มีความชัดเจนของภาษาที่ใช้ สามารถปฏิบัติได้จริง มีความสอดคล้องกับความต้องการของสังคม และมีความเป็นเอกลักษณ์ในวิชาชีพ อยู่ในระดับมาก โครงสร้างของหลักสูตรด้านจำนวนหน่วยกิตรวม หน่วยกิตหมวดวิชา หน่วยกิตรายวิชา ส่วนใหญ่มีความเหมาะสม เนื้อหารายวิชาในหลักสูตรมีความสอดคล้องกับความต้องการของสังคมและความต้องการของผู้เรียน การจัดการเรียนการสอนและการวัดและประเมินผลมีความเหมาะสมอยู่ระดับมาก มีความซ้ำซ้อนของเนื้อหาวิชาอยู่ในระดับน้อย และมีประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพอยู่ในระดับมาก ส่วนเกณฑ์การวัดและประเมินผลมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

ปัจจัยเบื้องต้นด้านอาจารย์และนักศึกษา พบว่า การประเมินด้านอาจารย์ส่วนใหญ่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก แต่ปริมาณอาจารย์มีความเพียงพอกับรายวิชาภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติมีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย ด้านนักศึกษามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก สำหรับปัจจัยที่สนับสนุนการจัดการเรียนการสอน ส่วนใหญ่มีความเพียงพออยู่ในระดับน้อย แต่มีคุณภาพ และความสะดวกในการใช้บริการอยู่ในระดับมาก

ด้านกระบวนการ พบว่า กระบวนการบริหารมีความเหมาะสมในระดับมาก การจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ และการวัดผลประเมินผล มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากเช่นกัน

ด้านผลผลิต ผู้สำเร็จการศึกษา มีคุณลักษณะทั่วไปและคุณลักษณะทางวิชาชีพ ตรงตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ของหลักสูตรในระดับมาก

อภิชาติ บุรณเขตต์ (2538) ทำการประเมินผลการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2530 (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1 พ.ศ. 2533) สาขาช่างกลโลหะ กลุ่มวิชาชีพช่างประกอบผลิตภัณฑ์ ในวิทยาลัยเทคนิคสังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 7 เกี่ยวกับองค์ประกอบด้านบริบท ปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการ และผลผลิตที่เกิดจากการใช้หลักสูตร ประชากรที่ใช้ในการประเมินครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 21 คน อาจารย์ จำนวน 70 คน และนักเรียน จำนวน 420 คน จากวิทยาลัยเทคนิคสังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตการศึกษา 7 จำนวน 7 แห่ง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสำรวจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมินพบว่า

1. ผลการประเมินองค์ประกอบด้านบริบท ด้านจุดหมายของหลักสูตร ผู้บริหารมีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง แต่อาจารย์มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ด้านโครงสร้างของหลักสูตร ผู้บริหารและอาจารย์มีความคิดเห็นตรงกันว่า มีเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านคำอธิบายรายวิชา อาจารย์มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง แต่นักเรียนมีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการประเมินองค์ประกอบบ้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านความพร้อมของอาจารย์ ผู้บริหารและอาจารย์มีความคิดเห็นตรงกันว่า มีเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง แต่นักเรียนมีความคิดเห็นตรงกันว่า มีเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ด้านความพร้อมของนักเรียน ผู้บริหารและอาจารย์มีความคิดเห็นตรงกันว่า มีเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง แต่นักเรียนมีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ด้านความพร้อมของปัจจัยที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน ผู้บริหาร อาจารย์ และนักเรียนมีความคิดเห็นตรงกันว่า มีเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านความพร้อมของงบประมาณ ผู้บริหารมีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง แต่อาจารย์มีความคิดเห็นว่ามีพร้อมอยู่ในระดับน้อย

3. ผลการประเมินองค์ประกอบด้านกระบวนการ ด้านกระบวนการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรม อาจารย์และนักเรียนมีความคิดเห็นตรงกันว่า มีเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการวัดผลและประเมินผล อาจารย์และนักเรียนมีความคิดเห็นตรงกันว่า มีเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการบริหารหลักสูตร ผู้บริหารมีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

4. ผลการประเมินองค์ประกอบด้านผลผลิต ด้านคุณลักษณะของนักเรียนตามจุดหมาย

ของหลักสูตร อาจารย์มีความคิดเห็นว่ามี ความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 รวม 5 การเรียน ส่วนใหญ่ผลการเรียนของนักเรียนอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

กนิฐา สุริยคำวงศ์ (2538) ทำการประเมินการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปอ.) ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดในเขตมหาราช ในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการ และผลผลิตที่เกิดจากการใช้หลักสูตร ประชากรที่ใช้ในการประเมินครั้งนี้ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จำนวน 19 คน ครูประจำกลุ่ม จำนวน 21 คน และกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้เรียน จำนวน 217 คน จากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนในเขตมหาราช เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าชนิด 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ตสเกล (Likert Scale) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมินในแต่ละด้านพบว่า

1. ด้านปัจจัยเบื้องต้น เกี่ยวกับแหล่งวิทยากรที่ใช้ในการค้นคว้าหาความรู้ (ห้องสมุดที่อ่านหนังสือพิมพ์) และอาคารสถานที่ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูประจำกลุ่มมีความคิดเห็นว่ามี ความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง เกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอน ครูประจำกลุ่มมีความคิดเห็นว่ามี ความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง เกี่ยวกับด้านความพร้อมของครูประจำกลุ่มตามลักษณะและหน้าที่ที่รับผิดชอบ ครูประจำกลุ่มมีความคิดเห็นว่ามี ความพร้อมอยู่ในระดับมาก เกี่ยวกับองค์ประกอบของหลักสูตร เจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนและครูประจำกลุ่มมีความคิดเห็นตรงกันว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง เกี่ยวกับการจัดองค์กรที่รับผิดชอบต่อ การดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหลักสูตร ปอ. เจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนมีความคิดเห็นว่ามี ความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย เกี่ยวกับงบประมาณ เจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนและครูประจำกลุ่มมีความคิดเห็นว่ามี ความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง
2. ด้านกระบวนการในการนำหลักสูตรไปใช้ เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนครูประจำกลุ่มและผู้เรียนมีความคิดเห็นตรงกันว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูประจำกลุ่มมีความคิดเห็นว่ามี ปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง
3. ด้านผลผลิต ผลที่ได้รับจากการเรียนการสอนหลักสูตร ปอ. ผู้เรียนมีความคิดเห็นว่ามี ความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

นวลอนงค์ บุญฤทธิพงศ์ (2539) ทำการประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ ระดับต้น กระทรวงสาธารณสุข โดยใช้เกณฑ์ประเมินหลักสูตรที่พัฒนาโดยเทคนิคเดลฟาย จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 17 คน จากนั้นดำเนินการประเมินหลักสูตรจากกลุ่มตัวอย่างของการประเมิน ได้แก่ ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา ในวิทยาลัยพยาบาลที่จัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับหลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ ระดับต้น ปีการศึกษา 2538 จำนวน 150 165 และ 614 คน ตามลำดับ และผู้บังคับบัญชาชั้นต้นของผู้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาล ระดับต้น จำนวน 300 คน เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินประกอบด้วย (1) เกณฑ์การประเมินหลักสูตร (2) แบบสอบถามการจัดการศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ ระดับต้น สำหรับผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา (3) แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพของผู้สำเร็จการศึกษา และ (4) แบบบันทึกพฤติกรรม ผลการประเมินหลักสูตร ประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ พบว่า

1. โครงสร้างของหลักสูตรมีความสอดคล้องกับเกณฑ์ประเมินหลักสูตร ส่วนด้านสาระรายวิชาส่วนใหญ่สอดคล้องกับเกณฑ์สาระรายวิชา มีส่วนน้อยที่ไม่สอดคล้อง คือ ไม่มีการจัดวิชาคอมพิวเตอร์เบื้องต้น สาระสนเทศกับการศึกษาค้นคว้า การบริหารงานสาธารณสุข และวัฒนธรรมไทยไว้ในหลักสูตร ให้เพิ่มหน่วยกิตระหว่าง 1-2 หน่วยกิตในวิชาสุขภาพจิตและการพยาบาลจิตเวช การพยาบาลอนามัยชุมชน และบำบัดทางการพยาบาล และควรลดหน่วยกิตอย่างน้อย 1-3 หน่วยกิต ในวิชาเคมี ฟิสิกส์ทั่วไป การพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ และการพยาบาล สุนัขศาสตร์
2. ปรัชญา จุดประสงค์ และสาระรายวิชาของหลักสูตร มีความสอดคล้องมากกับความต้องการการบริการทางสุขภาพของสังคม และบทบาทของพยาบาลเทคนิคที่ถูกต้องตามกฎหมาย แต่มีความสอดคล้องน้อยกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี
3. คุณสมบัติของอาจารย์ ส่วนใหญ่มีความเหมาะสมมาก อีกทั้งมีความรู้เรื่องหลักสูตร เน้นชุมชน ยกเว้น เรื่องมีความเข้าใจธรรมชาติของนักศึกษาที่มีความเหมาะสมน้อย อาจารย์มีเจตคติที่ดีต่อหลักสูตร นักศึกษามีเจตคติที่ดีต่อหลักสูตร แต่มีเจตคติที่ไม่ดีต่อการเรียน นักศึกษามีคุณสมบัติส่วนใหญ่เหมาะสมมาก ยกเว้น ด้านความรู้และใฝ่รู้ที่นักศึกษามีคุณสมบัติเหมาะสมน้อย
4. การจัดการเรียนการสอน มีความเหมาะสมมาก ควรปรับปรุงเรื่อง รูปแบบการสอนที่พัฒนาการคิดเป็น ทำเป็น และความคิดสร้างสรรค์ โดยเน้นการเรียนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
5. ผลของหลักสูตร พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาปฏิบัติงานอยู่ในระดับดี ส่วนด้านความรู้

ความเข้าใจในการปฏิบัติงาน ผู้สำเร็จปฏิบัติได้ในระดับปานกลาง พฤติกรรมของผู้สำเร็จการศึกษาที่ประทับใจผู้บังคับบัญชาที่พบมากที่สุด คือ ความรับผิดชอบในหน้าที่ การทำงานร่วมกับบุคลากรอื่น และการประพฤติตนตามจริยธรรมแห่งวิชาชีพ ส่วนพฤติกรรมที่ผู้บังคับบัญชาไม่ประทับใจที่พบมาก คือ ความสามารถใส่การให้บริการพยาบาล และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

6. การจัดการศึกษาต่อเนื่อง 2 ปี ระดับปริญญาตรีภาคพิเศษ ควรมีความแตกต่างจากการจัดการศึกษาภาคปกติ โดยเน้นการศึกษาด้วยตนเอง มีแหล่งศึกษาค้นคว้ามากพอ และสามารถสะสมหน่วยกิตได้

ราตรี นันทสุคนธ์ และทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน (2543. หน้า 93-104) ทำการประเมินโครงการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา สถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี โดยประเมินความเหมาะสมใน 3 ด้าน คือ ด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลการดำเนินงาน (Product) กลุ่มตัวอย่างได้แก่อาจารย์และกรรมการบริหารบัณฑิตศึกษา จำนวน 15 คน นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาทั้ง 2 รุ่น จำนวน 48 คน รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 63 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมินพบว่า อาจารย์และกรรมการบัณฑิตศึกษา นักศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการจัดการเรียนการสอนในด้านปัจจัยเบื้องต้น โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี ยกเว้นห้องสมุดและระบบสารสนเทศในการสืบค้นข้อมูลที่ต้องปรับปรุง ด้านกระบวนการ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับดีเป็นส่วนมาก และในด้านผลการดำเนินงานก็มีความเหมาะสมอยู่ในระดับดีเป็นส่วนมากเช่นกัน ยกเว้นความพึงพอใจในการจัดการศึกษาตามทัศนะของนักศึกษา พบว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของผลการประเมินตามทัศนะของอาจารย์และกรรมการบริหารบัณฑิตศึกษาพบว่า มีค่าสูงกว่าผลการประเมินตามทัศนะของนักศึกษา ทุกรายการ ทั้งด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลการดำเนินงาน

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และคณะ (2544. หน้า 10) ทำการประเมินหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ของสถาบันพัฒนบริหารศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยอาจารย์ผู้สอนประจำหลักสูตรจำนวน 6 คน นักศึกษาปัจจุบันภาคปกติ 44 คน ภาคพิเศษ 549 คน ผู้สำเร็จการศึกษาภาคปกติ 154 คน ภาคพิเศษ 645 คน หัวหน้างานผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษาภาคปกติ 110 คน ภาคพิเศษ 286 คน และผู้เชี่ยวชาญจำนวน 4 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวม

ข้อมูล ประกอบด้วย 1) แนวทางการวิเคราะห์หลักสูตรสำหรับผู้เชี่ยวชาญ 2) แบบสังเกตการณ์
เรียนการสอน 3) แบบสัมภาษณ์ 4) แบบสอบถาม ผลการประเมินพบว่า

1. ผลการประเมินหลักสูตร อยู่ในระดับดี (B)
2. ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหลักสูตร อยู่ในระดับดี (B)
3. ผลการประเมินกระบวนการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับ
ดี (B)
4. ผลการประเมินประสิทธิผลของหลักสูตร อยู่ในระดับดี (B)

สุมาลี คุ่มชัยสกุล (2545, หน้า 22-31) ทำการประเมินหลักสูตรสาขาวิชาอนุบาลศึกษาระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยใช้วิธีการนี้ศึกษา ได้แก่ นักศึกษา
ชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาอนุบาลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2543
จำนวน 10 คน หรือเป็นจำนวนครึ่งหนึ่งของนักศึกษาทั้งชั้นปี ประกอบด้วยนักศึกษาที่มีคุณสมบัติ
และความสามารถหลากหลายและถือเป็นตัวแทนของนักศึกษาทั้งหมด ได้แก่ ความหลากหลายทาง
เพศ ความสามารถ วิชาโทที่เลือก และโรงเรียนที่นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เป็นต้น ผู้ที่มีส่วน
เกี่ยวข้อง (Stakeholders) กับผลผลิตจากหลักสูตร ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนอนุบาล ครูประจำการ
และผู้ปกครองเด็กอนุบาล จำนวน 3 คน ข้อมูลและการเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้การสัมภาษณ์
นักศึกษา เพื่อให้สะท้อนความคิดเกี่ยวกับประสบการณ์การเรียนรู้และการประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้
จากการเรียนหลักสูตรสาขาวิชาอนุบาลศึกษา และใช้การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) เพื่อ
ร่างหลักสูตรจากความคิดเชิงวิพากษ์ที่นักศึกษาร่วมกันแสดงในการออกแบบหลักสูตรที่เหมาะสมว่า
เหมาะสมต่อการผลิตครูตามแนวคิดปฏิรูปการศึกษา และข้อมูลสะท้อนกลับต่อหลักสูตรของ
นักศึกษา โดยมีผู้เกี่ยวข้องกับหลักสูตร ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนอนุบาล ครูประจำการระดับอนุบาล
และผู้ปกครองของเด็กอนุบาลมาร่วมใน Workshop เพื่อร่วมอภิปรายสรุปผลการประเมินหลักสูตร
สาขาวิชาอนุบาลศึกษาได้ว่า จำเป็นต้องมีการออกแบบการสอนที่เป็นระบบตรวจสอบได้ เพื่อเป็น
การประกันคุณภาพและมาตรฐานการเรียนรู้ที่จะเกิดกับผู้เรียน ส่วนแนวทางการปรับปรุงหลักสูตร
ให้มีความสอดคล้องกับบริบททางการศึกษาและสังคมที่เป็นจริงต้องปฏิบัติตามแนวทางต่อไปนี้

1. ปรับปรุงหลักสูตรตามแนวคิดเชิงวิพากษ์ (Critical Perspectives) เป็นสำคัญ
เนื่องจากหลักการสำคัญของแนวคิดนี้ คือ การให้อิสระหรืออำนาจแก่ผู้เรียนในการตัดสินใจอย่างมี
วิจารณญาณ และมีส่วนร่วมในการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ซึ่งสอดคล้องกับหลักการปฏิรูปการ
เรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษา พุทธศักราช 2542

2. มีระบบการพัฒนาหลักสูตรที่ตรวจสอบได้ ทั้งในระดับปฏิบัติ และนโยบาย เพื่อให้เกิดการปรับปรุงหลักสูตรให้มีความเหมาะสมอยู่เสมอ

3. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาหลักสูตรตามวิถีทางที่เป็นประชาธิปไตย

สมร เชนจิระ (2545, หน้า 32-49) ทำการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ วิธิดำเนินการประเมินใช้การแจกแบบสอบถามไปยังอาจารย์ประจำสาขา จำนวน 2 ท่าน มหาบัณฑิต จำนวน 42 คน และบัณฑิตที่กำลังศึกษาในปีการศึกษา 2542 และปีการศึกษา 2543 จำนวน 16 คน ใช้การสำรวจจากแบบสำรวจที่ผู้ประเมินสร้างขึ้น และใช้การสนทนากลุ่ม โดยจัดสนทนากลุ่มระหว่างตัวแทนมหาบัณฑิต 10 คน และบัณฑิต 16 คน รวม 26 คน ผลการประเมิน พบว่า

1. ด้านบริบท เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร มีความชัดเจน สอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบันและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงอยู่ในระดับมาก เกี่ยวกับคุณค่าของหลักสูตร มีคุณค่าอยู่ในระดับมาก เกี่ยวกับโครงสร้างและเนื้อหาวิชา ประเด็นการแบ่งหมวดสัดส่วนเนื้อหาวิชา มีความเหมาะสม บางส่วนเห็นว่ากระบวนการเลือกในสาขาวิชาเฉพาะและกระบวนการบังคับนอกสาขาวิชาเฉพาะไม่เหมาะสม ประเด็นการจัดกระบวนการเรียน โดยรวมแล้วมีความสอดคล้องว่าเหมาะสมเมื่อเทียบกับสภาพที่เป็นจริง ประเด็นการทดสอบความรู้รอบยอด ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการทดสอบความรู้รอบยอดมีความเหมาะสม

2. ด้านปัจจัยเบื้องต้น เกี่ยวกับคุณสมบัติของอาจารย์ โดยรวมแล้วคุณสมบัติของอาจารย์อยู่ในระดับสูงเมื่อเทียบกับเกณฑ์ เกี่ยวกับการแบ่งภาระงาน พบว่าภาระงานของอาจารย์ส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูงกว่าเกณฑ์ เกี่ยวกับคุณสมบัติของนักศึกษา มีความเห็นสอดคล้องกันว่า ไม่ควรจำกัดอายุและประสบการณ์การทำงาน แต่ควรกำหนดเกรดเฉลี่ย 2.50 ขึ้นไป เกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์และสื่อที่ใช้ในการดำเนินการ โดยภาพรวมแล้วมีความเพียงพอ มีคุณภาพ และมีความสะดวกในการบริการอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นห้องทำงาน เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องพิมพ์ดีด และเครื่องถ่ายเอกสารที่มีจำนวนน้อย คุณภาพไม่ค่อยดี และไม่สะดวกต่อการให้บริการ รวมทั้งไม่มีห้องในการจัดเก็บเอกสารแลผลงานต่าง ๆ ที่เปิดให้บัณฑิตได้ใช้บริการ

3. ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน เกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร อาจารย์มีความรู้ความเข้าใจในปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรเป็นอย่างดี เกี่ยวกับการจัดแผนการศึกษามีความเหมาะสม แต่ในบางกระบวนการจัดการลำดับการสอนยังไม่มีที่เหมาะสม เกี่ยวกับ

บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาทั่วไป พบว่า สอดคล้องกับความคาดหวังของมหาบัณฑิตและบัณฑิตเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ มีความสอดคล้องกับความคาดหวังของมหาบัณฑิตและบัณฑิต เกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล มีความเหมาะสม

4. ด้านผลผลิต เกี่ยวกับจำนวนผู้สำเร็จการศึกษา ถือว่าทางสาขาวิชาประสบผลสำเร็จในการผลิตมหาบัณฑิต เกี่ยวกับผลที่มหาบัณฑิตได้รับหลังจากสำเร็จการศึกษา ประเด็นความเพียงพอของความรู้ที่ได้รับ ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาตามหลักสูตรนี้ ประเด็นการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการทำงาน ส่วนใหญ่จะนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการทำงาน เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงในหน้าที่การงาน ส่วนใหญ่จะได้รับการมอบหมายจากผู้บังคับบัญชาให้ปฏิบัติหน้าที่เพิ่มเติม ประเด็นผลงานทางวิชาการ ส่วนใหญ่จะมีการผลิตผลงานทางวิชาการ ประเด็นการเพิ่มพูนความรู้ทางด้านการศึกษาการสอนภาษาไทย มีการเพิ่มพูนความรู้ทางด้านภาษาการสอนวิชาภาษาไทยให้กับตนเอง

พัฒนา จันทนา (2545, หน้า 66-72) ทำการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ประชากรในการประเมินคือ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา จำนวน 29 คน มหาบัณฑิต จำนวน 15 คน และอาจารย์ประจำสาขาวิชา จำนวน 6 คน เครื่องมือในการประเมินเป็นแบบสอบถามซึ่งผู้ประเมินสร้างขึ้น เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ไปยังนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาและมหาบัณฑิต ส่วนอาจารย์ประจำสาขาผู้ประเมินขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง ผลการประเมินพบว่า นักศึกษา มหาบัณฑิต และอาจารย์ประจำสาขาวิชา ประเมินว่า วัตถุประสงค์และโครงสร้างของหลักสูตรรวมทั้งเนื้อหาวิชากำหนดได้ชัดเจนเหมาะสมกับการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สอดคล้องกับปรัชญาและวัตถุประสงค์หลักของหลักสูตร ในส่วนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน นักศึกษา มหาบัณฑิต และอาจารย์ผู้สอน ประเมินการปฏิบัติกิจกรรมในกระบวนวิชาบังคับที่ทำการสอนว่าปฏิบัติทุกกิจกรรมทั้งมากที่สุดและมาก

วนิดา เพ็ญกิ่งกาญจน์ (2546. หน้า 218-222) ทำการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหา
บัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยเน้นในด้าน
ความต้องการใช้หลักสูตร องค์ประกอบเบื้องต้นของหลักสูตร สภาพการใช้หลักสูตร และผลสัมฤทธิ์
ของหลักสูตร วิธีดำเนินการประเมินใช้สนทนากลุ่มเป็นหลักเพื่อถามความเห็นและความต้องการใช้
หลักสูตรจากมหาบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาไปแล้ว และใช้แบบประเมินตนเอง โดยให้มหาบัณฑิต
ประเมินตนเองในด้านการใช้หลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการประเมินผลการเรียนการ
สอน และใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพการปฏิบัติงานของมหาบัณฑิตโดยให้ผู้บริหารสถาบัน
ศึกษาที่มหาบัณฑิตปฏิบัติงานอยู่เป็นผู้ประเมิน สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย
และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมิน พบว่า

1. ความต้องการใช้หลักสูตร ทุกกระบวนวิชาที่จัดไว้ในหลักสูตรเป็นที่ต้องการมีประโยชน์
ทั้งในด้านการสอนและเพิ่มพูนความรู้ให้กับตนเองและเพื่อนครูด้วยกัน
2. องค์ประกอบเบื้องต้นของหลักสูตร วัตถุประสงค์ของหลักสูตรเหมาะสมและสอดคล้อง
กับโครงสร้างและเนื้อหาวิชา
3. สภาพการใช้หลักสูตร การจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลการศึกษาของ
อาจารย์ผู้สอนเป็นที่พอใจ
4. ผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตร การปฏิบัติงานของมหาบัณฑิตอยู่ในระดับดีถึงดีมาก

งานประเมินที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตรในต่างประเทศ

เคอร์เรน และคณะ (Curran et al., 2003. pp. 256-266) ทำการประยุกต์แนวทางการ
ประเมินแบบการตอบสนองในทางแพทยศาสตรศึกษา เป็นการใชรูปแบบการประเมินแบบการ
ตอบสนองประเมินโปรแกรมการฝึกอบรมและการประเมินทักษะทางคลินิก ของคณะแพทยศาสตร์
มหาวิทยาลัยเมโมเรียล เมืองนิวยอร์กแลนด์ ประเทศแคนาดา โดยปรับลดขั้นตอนการประเมิน
จากเดิม 12 ขั้นตอนเหลือเป็น 5 ขั้นตอน คือ (1) ระบุผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย พูดยุค และสำรวจประเด็นปัญหา
(2) วิเคราะห์ประเด็นปัญหาและความสนใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (3) ระบุมาตรฐานและเกณฑ์
การประเมิน (4) ออกแบบและเลือกวิธีการประเมิน และ (5) วิเคราะห์ข้อมูลและรายงานผล ผลการ
ประเมินจะใช้แนวทางการประเมินแบบการตอบสนองในการระบุประเด็นปัญหาและความสนใจ
ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย สร้างมาตรฐานและเกณฑ์ที่ใช้วัดความสำเร็จของโปรแกรมที่จัดทำขึ้น และ
รวบรวมข้อมูลการประเมินเชิงพรรณนาเกี่ยวกับกระบวนการจัดการศึกษา

บทที่ 3

วิธีดำเนินการประเมิน

ในการประเมินหลักสูตรครั้งนี้ ผู้ประเมินได้ดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. แหล่งข้อมูล
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. วิธีการสร้างเครื่องมือ
4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. แหล่งข้อมูล

ในการดำเนินการประเมินหลักสูตรนิเทศศาสตร์บัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยนเรศวรครั้งนี้ ผู้ประเมินได้กำหนดแหล่งข้อมูลดังนี้

- 1.1 อาจารย์ผู้สอนตามหลักสูตรนิเทศศาสตร์บัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยนเรศวร จำนวน 15 คน
- 1.2 นิสิตที่กำลังศึกษาตามหลักสูตรนิเทศศาสตร์บัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยนเรศวร ชั้นปีที่ 4 จำนวน 49 คน
- 1.3 บัณฑิตหลักสูตรนิเทศศาสตร์บัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยนเรศวร จำนวน 3 คน
- 1.4 ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตหลักสูตรนิเทศศาสตร์บัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยนเรศวร จำนวน 3 คน
- 1.5 เพื่อนร่วมงานของบัณฑิตหลักสูตรนิเทศศาสตร์บัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยนเรศวร จำนวน 3 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ วิทยุบุคคล และแบบสัมภาษณ์กลุ่มตามลักษณะของแหล่งข้อมูลดังนี้

2.1 แบบสอบถามอาจารย์ผู้สอน เป็นแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก
 อาจารย์ผู้สอนหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัย
 นเรศวร แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบและเติม
 ข้อความแบบสั้น จำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของหลักสูตรด้าน
 จุดมุ่งหมาย โครงสร้างและรูปแบบการจัดเนื้อหาวิชา มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า
 5 ระดับ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติของนิสิต มีลักษณะ
 เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 34 ข้อ และแบบแสดงความคิดเห็นปลายเปิด

2.2 แบบสอบถามนิสิตหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) วิทยาลัย
 นานาชาติ มหาวิทยาลัยนเรศวร ชั้นปีที่ 4 แบ่งออกเป็น 5 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับตัวนิสิต มีลักษณะเป็นแบบ
 เลือกตอบและเติมข้อความอย่างสั้น จำนวน 9 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของหลักสูตรมี
 ลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 49 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอนมี
 ลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 21 ข้อ และมีข้อคำถามปลายเปิดสำหรับ
 แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่ออาจารย์ที่ปรึกษาที่มี
 ลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ และมีข้อคำถามปลายเปิดสำหรับ
 แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม

ตอนที่ 5 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยเกื้อหนุนในการเรียนการ
 สอน มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 6 ข้อ และมีข้อคำถามปลายเปิด
 สำหรับแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม

2.3 แบบวัดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัย
 นเรศวร ประกอบด้วยแบบวัด จำนวน 4 ฉบับ

ฉบับที่ 1 แบบวัดทักษะและทัศนคติที่ดีเพื่อความสำเร็จ

ฉบับที่ 2 แบบวัดความรับผิดชอบ

ฉบับที่ 3 แบบวัดพฤติกรรมนิสัยรักการอ่าน

ฉบับที่ 4 มุมมองกว้างไกลเป็นนานาชาติ

2.4 ประเด็นการสัมภาษณ์กลุ่ม

เป็นกรอบประเด็นสำหรับผู้ประเมินเพื่อใช้ในการสัมภาษณ์นิสิตที่กำลังศึกษา ชั้นปีที่ 4 ประกอบด้วยด้านโครงสร้างของหลักสูตร ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านปัจจัยเกื้อหนุน

2.4 แบบสัมภาษณ์บัณฑิตนิสิตนิสิตบัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยนเรศวร เป็นประเด็นสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง จำนวน 5 ข้อ

2.5 แบบสอบถามผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต เป็นแบบสอบถามปลายเปิดสอบถามความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต จำนวน 10 ข้อ

2.6 แบบสอบถามเพื่อนร่วมงานของบัณฑิต เป็นแบบสอบถามปลายเปิดสอบถามความคิดเห็นของเพื่อนร่วมงานของบัณฑิต จำนวน 10 ข้อ

2.7 แบบวัดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยนเรศวร จำนวน 4 ชุด จำแนกเป็น

2.7.1 ชุดที่ 1 ทักษะและทัศนคติที่ดีเพื่อความสำเร็จ

2.7.2 ชุดที่ 2 ความรับผิดชอบในสิ่งที่ตนเองกระทำ

2.7.3 ชุดที่ 3 การเรียนรู้ตลอดชีวิต

2.7.4 ชุดที่ 4 มุมมองกว้างไกลเป็นนานาชาติ

3. วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ

ในการดำเนินการสร้างเครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลแต่ละชุดดังที่กล่าวผ่านมาในหัวข้อเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น ผู้ประเมินได้ดำเนินการดังนี้

3.1 พุดคุยกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้ง 3 กลุ่ม ได้แก่ (Guba and Lincoln, 1987. p 40 – 41 อ้างอิงมาจาก รัตนะ บัวสนธิ, 2548. หน้า 46)

3.1.1 ผู้จัดการ (Agents) ได้แก่ คณะกรรมการบริหารหลักสูตร และผู้จัดให้มีการดำเนินการประเมินในครั้งนี้

3.1.2 ผู้รับประโยชน์หรือรับผลจากการประเมิน (Beneficiaries) ได้แก่ คณะกรรมการบริหารวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยนเรศวร และนิสิตที่อยู่ในหลักสูตรนิสิตบัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยนเรศวร

3.1.3 เหยื่อของผลการประเมิน (Victims) ได้แก่ กลุ่มที่ถูกคัดออกจากโครงการ

3.2 ศึกษาเอกสารหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยนเรศวร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร และการประเมินหลักสูตร

3.3 ดำเนินการสร้างเครื่องมือฉบับร่าง ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์เดี่ยว และแนวคำถามการสัมภาษณ์กลุ่ม โดยให้ครอบคลุมประเด็นต่าง ๆ ตามที่ต้องการ

3.4 นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเพื่อดูว่ามีความตรงตามเนื้อหา และความตรงเชิงโครงสร้างตามที่กำหนดไว้หรือไม่

3.5 นำเครื่องมือมาพิจารณาปรับปรุงตามคำชี้แนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

3.6 จัดพิมพ์เครื่องมือฉบับสมบูรณ์ตามจำนวนที่ต้องการ

3.7 สำหรับแบบวัดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตวิทยาลัยนานาชาติ ผู้ประเมินได้ใช้แบบวัดที่บุหงา วชิรศักดิ์มงคล และคณะ ได้สร้างขึ้น

4. วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยเครื่องมือต่าง ๆ กับแหล่งข้อมูลที่กำหนดนั้น ผู้ประเมินได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

4.1 อาจารย์ผู้สอน

ผู้ประเมินได้นำแบบสอบถามสำหรับอาจารย์ไปให้และนัดหมายวันเวลา ในการขอเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

4.2 นิสิตที่กำลังศึกษา

ผู้ประเมินได้ทำการนัดแนะวัน เวลา กับนิสิตเพื่อแจกแบบสอบถามและรอเก็บด้วยตนเอง สำหรับนิสิตที่ไม่ได้เข้าเรียนในวันนั้น ผู้ประเมินได้ทำการติดต่อนัดแนะทางโทรศัพท์ เพื่อให้ดำเนินการกรอกแบบสอบถามภายหลัง

ในการดำเนินการสัมภาษณ์กลุ่ม ผู้ประเมินได้นัดแนะวันเวลา กับนิสิตทั้งกลุ่มเพื่อทำการสัมภาษณ์กลุ่ม ตามประเด็นที่กำหนดในวันที่ 15 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2550 เวลา 15.00 - 16.30 น.

4.3 บัณฑิตหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิต

ผู้ประเมินได้ดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเองตามประเด็นสัมภาษณ์ที่กำหนดไว้ และมีการใช้โทรศัพท์สอบถามข้อมูลบางประเด็นที่ยังไม่ชัดเจนภายหลังจากการสัมภาษณ์สด

4.4 ผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานของบัณฑิต

ผู้ประเมินได้ดำเนินการโดยนำเครื่องมือสำหรับเก็บข้อมูลกับผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานของบัณฑิตไปให้ผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานของบัณฑิต และกำหนดวันเวลาของรับ

คืน ส่วนบัณฑิตที่ทำงานต่างจังหวัด ผู้ประเมินได้ดำเนินการโดยการส่งแบบสอบถามไปทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ แล้วให้ผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานของบัณฑิตตอบ พร้อมกับส่งคืนทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์

4.5 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตวิทยาลัยนานาชาติ ผู้ประเมินได้ใช้ข้อมูลของบุหงา วชิรศักดิ์มงคล และคณะที่ได้ทำการวัดกับนิสิตไว้แล้ว นำมาวิเคราะห์และแปลผล

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการดำเนินวิเคราะห์ข้อมูลหลังจากได้รับข้อมูลจากแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และการสัมภาษณ์กลุ่มแล้วผู้ประเมินได้ดำเนินการวิเคราะห์ ดังนี้

5.1 ข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ สังเกต และแบบสอบถามที่กำหนดคำตอบให้เลือก และแบบปลายเปิด ผู้ประเมินดำเนินการวิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา หาค่าร้อยละของแต่ละรายการ นำเสนอข้อมูลในลักษณะตารางประกอบความเรียงโดยสรุปอุปนัย ตามประเด็นที่กำหนดของแต่ละกลุ่มแหล่งข้อมูล

5.2 ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ แบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า ผู้ประเมินดำเนินการวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแต่ละระดับความคิดเห็น แล้วแปลความหมายของค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ดังนี้

เกณฑ์ 5 ระดับ

ช่วงคะแนน	ระดับความคิดเห็น	จำนวนวิชา
4.50 – 5.00	มากที่สุด	ทุกวิชา
3.50 – 4.49	มาก	ส่วนมาก
2.50 – 3.49	ปานกลาง	ครึ่งต่อครึ่ง
1.50 – 2.49	น้อย	ส่วนน้อย
1.00 – 1.49	น้อยที่สุด	ไม่มีเลย

เกณฑ์ 4 ระดับ

ช่วงคะแนน	ระดับการปฏิบัติ
3.50 – 4.00	มีการปฏิบัติอย่างเหมาะสมมากที่สุด
2.50 – 3.49	มีการปฏิบัติอย่างเหมาะสมมาก

1.50 – 2.49	มีการปฏิบัติอย่างเหมาะสมน้อย
1.00 – 1.49	มีการปฏิบัติอย่างเหมาะสมน้อยที่สุด

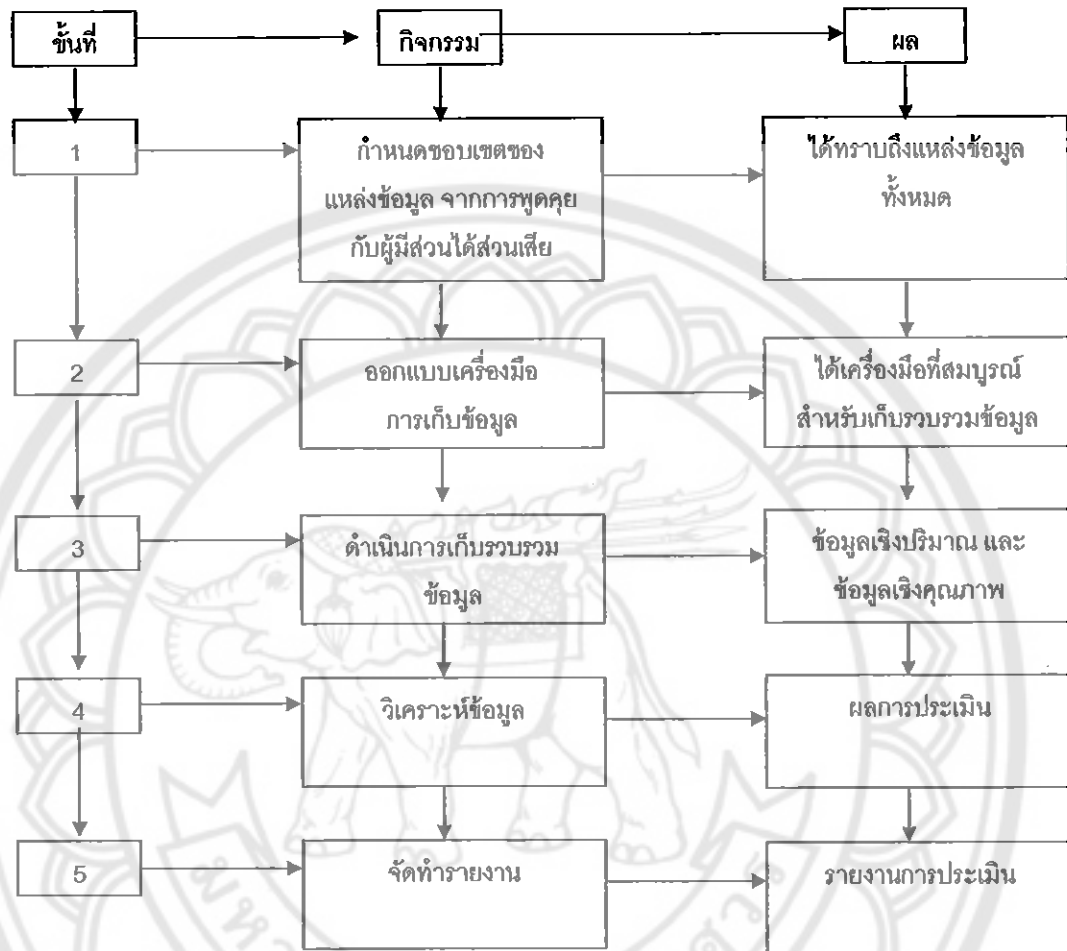
เกณฑ์ 3 ระดับ

ช่วงคะแนน	ระดับความคิดเห็น
2.50 – 3.00	มาก
1.50 – 2.49	ปานกลาง
1.00 – 1.49	น้อย

เกณฑ์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิต

คะแนนมาตรฐานที่(T – Score)	ความหมาย
ตั้งแต่ T_{65} ขึ้นไป	มีคุณลักษณะในด้านนั้น ๆ อยู่ในระดับสูงมาก
$T_{55} - T_{64}$	มีคุณลักษณะในด้านนั้น ๆ อยู่ในระดับสูง
$T_{45} - T_{54}$	มีคุณลักษณะในด้านนั้น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง
$T_{35} - T_{44}$	มีคุณลักษณะในด้านนั้น ๆ อยู่ในระดับน้อย
ต่ำกว่า T_{35}	มีคุณลักษณะในด้านนั้น ๆ อยู่ในระดับน้อยมาก

จากวิธีการที่กล่าวผ่านมาทั้งหมดข้างต้น สามารถนำมาเขียนเป็นแผนภาพได้ดังนี้

ภาพ 3 ลำดับขั้นตอนวิธีดำเนินการประเมิน

จากขอบเขตข้างต้น มีรายละเอียดในการกำหนดขอบเขตการประเมินดังนี้

ตาราง 2 ขอบเขตและแนวทางในการประเมินหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ)

วัตถุประสงค์ ของการประเมิน	ประเด็น/ตัวแปรที่มุ่งศึกษา	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ/แนวทาง การเก็บรวบรวมข้อมูล	การวิเคราะห์
1. ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) 1.1 วัตถุประสงค์	ความชัดเจนของวัตถุประสงค์ ของหลักสูตร	- อาจารย์ผู้สอน	แบบสอบถามอาจารย์	ความถี่และร้อยละ
1.2 โครงสร้างและ เนื้อหาวิชา	ความเหมาะสมของเนื้อหาวิชา และโครงสร้างของหลักสูตร	- อาจารย์ผู้สอน - นิสิต	แบบสอบถามอาจารย์ แบบสอบถามนิสิต แบบสัมภาษณ์ แนวคำถามการสนทนากลุ่ม	ความถี่และร้อยละ การวิเคราะห์เนื้อหา
1.3 คุณสมบัติของอาจารย์	ความเหมาะสมของคุณสมบัติ และจำนวนอาจารย์	- อาจารย์ - นิสิต	แบบสอบถามอาจารย์ แนวคำถามการสนทนา กลุ่ม	ความถี่และร้อยละ การวิเคราะห์เนื้อหา

ตาราง 2 (ต่อ)

วัตถุประสงค์ ของการประเมิน	ประเด็น/ตัวแปรที่มุ่งศึกษา	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ/แนวทางการเก็บรวบรวมข้อมูล	การวิเคราะห์
1.4 คุณสมบัตินิสิตก่อนเข้าศึกษา	ความเหมาะสมของคุณสมบัติของนิสิตก่อนเข้าศึกษา	- อาจารย์ - นิสิต - ฝ่ายทะเบียน	แบบสอบถามอาจารย์ แบบสอบถามนิสิต แบบสัมภาษณ์ แนวคำถามการสนทนากลุ่ม	ความถี่และร้อยละ การวิเคราะห์เนื้อหา
1.5 สิ่งอำนวยความสะดวก	ความเพียงพอ และคุณภาพของสิ่งอำนวยความสะดวกที่ใช้ประกอบการจัดการศึกษา	- อาจารย์ - นิสิต	แบบสอบถามอาจารย์ แบบสอบถามนิสิต แบบสัมภาษณ์ แนวคำถามการสนทนากลุ่ม	ความถี่และร้อยละ การวิเคราะห์เนื้อหา

ตาราง 2 (ต่อ)

วัตถุประสงค์ของการประเมิน	ประเด็น/ตัวแปรที่มุ่งศึกษา	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ/แนวทางการเก็บรวบรวมข้อมูล	การวิเคราะห์
2. ด้านกระบวนการ (Process)	ความเหมาะสมของแผนการศึกษา	- อาจารย์ - นิสิต	แบบสอบถามอาจารย์ แบบสอบถามนิสิต	ความถี่และร้อยละ
2.1 การบริหารหลักสูตร	บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาต่อนิสิตในสภาพจริงและที่ควรเป็น	นิสิต	แบบสอบถามนิสิต แบบสัมภาษณ์นิสิต แนวคำถามการสนทนากลุ่ม	ความถี่และร้อยละ การวิเคราะห์เนื้อหา
2.2 อาจารย์ที่ปรึกษา	- สภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล	นิสิต	แบบสอบถามนิสิต แบบสัมภาษณ์นิสิต แนวคำถามการสนทนากลุ่ม	ความถี่และร้อยละ การวิเคราะห์เนื้อหา
2.3 กิจกรรมการเรียน การวัดและประเมินผล	สภาพการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เป็นอยู่และควรจะเป็น	นิสิต	-แบบสอบถามนิสิต - แนวคำถามการสนทนากลุ่ม	ความถี่และร้อยละ การวิเคราะห์เนื้อหา
2.4 กิจกรรมเสริมหลักสูตร				

ตาราง 2 (ต่อ)

วัตถุประสงค์ของการประเมิน	ประเด็น/ตัวแปรที่มุ่งศึกษา	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ/แนวทาง การเก็บรวบรวมข้อมูล	การวิเคราะห์
3. ด้านผลผลิต (Product) 3.1 จำนวนผู้สำเร็จ การศึกษา	ประเด็น/ตัวแปรที่มุ่งศึกษา จำนวนนิสิตที่สำเร็จการศึกษา ตามแผนของหลักสูตร	แหล่งข้อมูล กองบริการ การศึกษา	เครื่องมือ/แนวทาง การเก็บรวบรวมข้อมูล แบบบันทึกข้อมูลประจำตัว นิสิต	การวิเคราะห์ ความถี่และร้อยละ
3.2 ความพึงพอใจของ นิสิต	ประเด็น/ตัวแปรที่มุ่งศึกษา เกรดเฉลี่ยของนิสิตที่สำเร็จและ ไม่สำเร็จการศึกษา ความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อ หลักสูตร	แหล่งข้อมูล กองบริการ การศึกษา นิสิต	เครื่องมือ/แนวทาง การเก็บรวบรวมข้อมูล แบบบันทึกข้อมูลประจำตัว นิสิต แบบสอบถามนิสิต แบบสัมภาษณ์นิสิต	การวิเคราะห์ ความถี่และร้อยละ การวิเคราะห์เนื้อหา
3.3 การประกอบอาชีพของ นิสิตหลังสำเร็จการศึกษา	ประเด็น/ตัวแปรที่มุ่งศึกษา คุณภาพของบัณฑิตต่อการ ปฏิบัติงานภายหลังจากสำเร็จ การศึกษา	แหล่งข้อมูล ผู้บังคับบัญชา และเพื่อน ร่วมงาน	เครื่องมือ/แนวทาง การเก็บรวบรวมข้อมูล แบบสอบถามผู้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงาน	การวิเคราะห์ ความถี่และร้อยละ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การประเมินหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยนเรศวร ผู้ประเมินได้นำเสนอผลการประเมินหลักสูตรดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของแหล่งข้อมูล

ตอนที่ 2 ผลการประเมินหลักสูตรด้านปัจจัยเบื้องต้น

2.1 วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

2.2 โครงสร้างของหลักสูตร

2.3 เนื้อหารายวิชาของหลักสูตร

2.4 ผู้สอน

2.5 นิสิต

2.6 สิ่งอำนวยความสะดวก

ตอนที่ 3 ผลการประเมินหลักสูตรด้านกระบวนการ

3.1 ด้านการจัดการเรียนการสอน

3.2 การวัดผลและประเมินผล

ตอนที่ 4 ผลการประเมินหลักสูตรด้านผลผลิต

4.1 ความพึงพอใจของบัณฑิตที่จบการศึกษา และกำลังจะจบการศึกษา และอาจารย์หรือวิทยากรที่สอน

4.2 ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อบัณฑิต

4.3 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตวิทยาลัยนานาชาติ

มหาวิทยาลัยนเรศวร

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของแหล่งข้อมูล

จากผลการสำรวจสถานภาพด้านต่าง ๆ ของแหล่งข้อมูล ปรากฏผลดังตารางต่อไปนี้

จากแบบสอบถามที่นำไปเก็บรวบรวมข้อมูลอาจารย์ผู้สอนทั้งสิ้น 15 ชุด เมื่อนำมาพิจารณาความถูกต้อง และสมบูรณ์ของข้อมูลแล้ว พบว่ามีจำนวนแบบสอบถามที่ใช้ในการวิเคราะห์ได้ทั้งสิ้น 11 ชุด และได้ผลการวิเคราะห์ดังนี้

ตาราง 3 สถานภาพทั่วไปของแหล่งข้อมูลอาจารย์ผู้สอน (n=11)

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	5	45.5
หญิง	6	54.5
2. อายุ		
ต่ำกว่า 30 ปี	-	-
30 - 35 ปี	-	-
มากกว่า 35 - 40 ปี	4	36.4
มากกว่า 40 - 45 ปี	5	45.5
มากกว่า 45 - 50 ปี	2	18.2
มากกว่า 50 - 55 ปี	-	-
มากกว่า 55 ปี	-	-
3. วุฒิการศึกษาสูงสุด		
ปริญญาตรี		
ปริญญาโท	7	63.6
ปริญญาเอก	4	36.4

ตาราง 3 (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
5. สำเร็จการศึกษาจาก		
ประเทศไทย	3	27.3
ประเทศแถบยุโรป	5	45.5
ประเทศแถบอเมริกา	3	27.3
ประเทศแถบออสเตรเลีย	-	-
ประเทศแถบนิวซีแลนด์	-	-
6. ประสบการณ์ในการสอนหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิต		
น้อยกว่า 5 ปี	7	63.6
5 - 10 ปี	4	36.4
11 - 15 ปี	-	-
มากกว่า 15 ปี	-	-
7. สอนโดยเฉลี่ยสัปดาห์ละ		
ต่ำกว่า 7 ชั่วโมง	-	-
7 - 10 ชั่วโมง	6	54.5
11 - 14 ชั่วโมง	5	45.5
15 - 18 ชั่วโมง	-	-
มากกว่า 18 ชั่วโมง	-	-
8. งานที่รับผิดชอบนอกเหนือจากงานสอน		
งานบริหาร	5	45.5
งานบริการ	6	54.5
9. ผลงานทางวิชาการ		
บทความ	5	
งานวิจัย	8	
ตำรา	-	

ตาราง 3 (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
10. ปัจจุบันสอนนิสิตในหมวดวิชา		
หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	1	9.1
หมวดวิชาเฉพาะ		
กลุ่มวิชาเอกบังคับ	7	63.6
กลุ่มวิชาเอกเลือก	5	45.5
หมวดวิชาเลือกเสรี	1	9.1

จากตาราง 3 พบว่า อาจารย์ผู้สอนมีจำนวนทั้งสิ้น 11 คน จำแนกเป็นเพศชาย 5 คน และเพศหญิง 6 คน คิดเป็นร้อยละ 45.5 และ 54.5 ตามลำดับ

จากจำนวนอาจารย์ที่กล่าวข้างต้นเมื่อนำมาวิเคราะห์จำแนกตามอายุพบว่า ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง 40-45 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 45.5 รองลงมา มีอายุอยู่ระหว่าง 35-40 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 36.4 และกลุ่มที่มีจำนวนน้อยที่สุดได้แก่ กลุ่มอายุ 45-50 ปี มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 18.2 ของจำนวนอาจารย์ที่นำมาวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อนำจำนวนอาจารย์ผู้สอนมาจำแนกตามระดับวุฒิการศึกษาสูงสุดพบว่า มีจำนวนอาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทมากที่สุด จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 63.6 และปริญญาเอก จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 36.4 ในจำนวนนี้เป็นผู้ที่สำเร็จการศึกษาในประเทศแถบยุโรปมากที่สุดจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 45.5 รองลงมาได้แก่ ประเทศในแถบอเมริกา และประเทศไทยมีจำนวนเท่า ๆ กัน คือ 3 คน คิดเป็นร้อยละ 27.3

หากนำจำนวนอาจารย์มาพิจารณาจำแนกตามประสบการณ์ในการสอนหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) แล้วพบว่า กลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุดได้แก่ กลุ่มที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 63.6 รองลงมาได้แก่ กลุ่มที่มีประสบการณ์ 5-10 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 36.4 โดยอาจารย์แต่ละท่านจะมีจำนวนชั่วโมงในการสอนโดยเฉลี่ยสัปดาห์ละ 7-10 ชั่วโมง จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 54.5 และจำนวนชั่วโมง 11-14 ชั่วโมง จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 45.5 ในจำนวนนี้ได้รับผิดชอบงานที่นอกเหนือจากการสอน ได้แก่ งานบริการ จำนวนมากที่สุด 6 คน คิดเป็นร้อยละ 54.5

รองลงมาได้แก่งานบริหาร จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 45.5 ซึ่งจากจำนวนอาจารย์นี้ได้ผลิตผลงานทางวิชาการเป็นงานวิจัยจำนวน 8 เล่มต่อปี และบทความจำนวน 5 เล่มต่อปี

ในปัจจุบันอาจารย์ผู้สอนได้รับผิดชอบสอนในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปจำนวน 1 คน วิชาเอกบังคับ 7 คน วิชาเอกเลือก 5 คน และหมวดวิชาเลือกเสรีจำนวน 1 คน

ตาราง 4 สถานภาพทั่วไปของแหล่งข้อมูลนิสิต (n=35)

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	8	22.9
หญิง	27	77.1
2. ภูมิลำเนาเดิม		
พิษณุโลก	8	22.9
นครสวรรค์	8	22.9
ชลบุรี	1	2.9
อุทัยธานี	2	5.7
กรุงเทพ	3	8.6
กำแพงเพชร	1	2.9
ภูเก็ต	1	2.9
พิจิตร	2	5.7
เชียงใหม่	1	2.9
อุดรธานี	2	5.7
ลำพูน	1	2.9
ปราจีนบุรี	1	2.9
อุตรดิตถ์	1	2.9
เพชรบูรณ์	2	5.7
สมุทรปราการ	1	2.9

ตาราง 4 (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
3. แผนการเรียน		
ศิลป์ - อังกฤษ	4	11.4
คณิต - อังกฤษ	2	5.7
วิทย์ - คณิต	25	71.4
ศิลป์ - ฝรั่งเศส	2	5.7
ศิลป์ - คำนวณ	2	5.7
4. โรงเรียนที่เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นระดับ		
ตำบล	2	5.7
อำเภอ	2	5.7
จังหวัด	31	88.6
5. ผลการเรียนเฉลี่ย		
5.1 มัธยมศึกษาตอนปลาย		
2.00 - 2.50	5	16.7
2.51 - 3.00	12	40.0
3.01 - 3.25	5	16.7
3.26 - 3.50	4	13.3
3.51 - 4.00	4	13.3
5.2 ตั้งแต่ปี 1 ภาคต้น - ปี 4 ภาคปลาย		
2.00 - 2.50	15	42.9
2.51 - 3.00	5	14.3
3.01 - 3.25	2	5.7
3.26 - 3.50	1	2.9
3.51 - 4.00	2	5.7
ไม่ระบุเกรด	10	28.6

ตาราง 4 (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
6. ก่อนที่จะเข้าศึกษาเคยรู้จักหลักสูตรนี้หรือไม่		
เคย	12	34.3
ไม่เคย	23	65.7
7. ค่าใช้จ่ายในแต่ละเดือนโดยไม่รวมค่าห้องพัก		
ไม่ระบุ	3	8.6
ไม่เกิน 3,500 บาท	6	17.1
3,500 – 5,000 บาท	16	45.7
5,001 – 7,000 บาท	4	11.4
ตั้งแต่ 7,000 บาทขึ้นไป	6	17.1

จากตาราง 4 พบว่า แหล่งข้อมูลนิสิตที่นำมาวิเคราะห์มีจำนวน 35 คน จำแนกเป็นเพศชาย 8 คน คิดเป็นร้อยละ 22.9 และเพศหญิงจำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 77.1 ในจำนวนทั้งหมดนี้มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดพิษณุโลกและจังหวัดนครสวรรค์มากที่สุดจังหวัดละ 8 คน คิดเป็นร้อยละ 22.9 รองลงมาคือจังหวัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 8.6

เมื่อจำแนกตามแผนการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่ผ่านมาพบว่า นิสิตอยู่ในแผนการเรียนวิทย์ – คณิต จำนวนมากที่สุด 25 คน คิดเป็นร้อยละ 71.4 รองลงมาได้แก่แผนการเรียนศิลป์ – อังกฤษ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 11.4 นอกนั้นอยู่ในแผนการเรียนคณิต – อังกฤษ ศิลป์ – ฝรั่งเศส และศิลป์ – คำนวณ จำนวนเท่า ๆ กัน คือ 2 คน คิดเป็นร้อยละ 5.7 และเมื่อพิจารณาจำแนกเป็นระดับของโรงเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายพบว่า เป็นโรงเรียนระดับจังหวัดมากที่สุด จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 88.6 รองลงมาคือระดับอำเภอและระดับตำบลมีจำนวนเท่ากันคือ ระดับละ 2 คน คิดเป็นร้อยละ 5.7 ในจำนวนนี้มีผลการเรียนเฉลี่ยระหว่าง 2.51 – 3.00 มากที่สุด จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 40.0 รองลงมาได้แก่ผลการเรียนเฉลี่ยระหว่าง 2.00 – 2.50 และ 3.01 – 3.25 จำนวนเท่า ๆ กัน ได้แก่ช่วงละ 5 คน คิดเป็นร้อยละ 16.7 และมีผลการเรียนเฉลี่ย 3.26 – 3.50 และ 3.51 – 4.00 เท่า ๆ กันคือ 4 คน คิดเป็นร้อยละ 13.3

เมื่อนิสิตได้เข้าศึกษาในหลักสูตรนิติศาสตร์ (หลักสูตรนานาชาติ) แล้วพบว่า มีผลการเรียนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.00 – 2.50 จำนวนมากที่สุด 15 คน คิดเป็นร้อยละ 42.9 รองลงมา ได้แก่ มีผลการเรียนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.51 – 3.00 จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 14.3 ตามลำดับ โดยนิสิตได้ให้ข้อมูลว่าก่อนที่จะเข้าศึกษาในหลักสูตรนี้นิสิตไม่เคยรู้จักหลักสูตรนี้มาก่อนเลยจำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 65.7 และเคยรู้จักหลักสูตรนี้มาก่อน จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 34.3

เมื่อพิจารณาที่รายจ่ายในแต่ละเดือนที่นิสิตใช้โดยไม่รวมค่าห้องพักแล้วพบว่า นิสิตใช้จ่ายในแต่ละเดือนจำนวน 3,500 – 5,000 บาท จำนวนมากที่สุดจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 45.7 รองลงมาคือไม่เกิน 3,500 บาทและ เกิน 7,000 บาท ขึ้นไป จำนวนเท่า ๆ กัน คือช่วงละ 6 คน คิดเป็นร้อยละ 17.1

ตาราง 5 จำนวนแหล่งข้อมูลอื่น

สถานภาพ	จำนวน (คน)
1. บัณฑิต	3
2. ผู้บังคับบัญชาบัณฑิต	3
3. เพื่อนร่วมงามบัณฑิต	3
รวม	9

การประเมินในครั้งนั้นนอกจากจะใช้แหล่งข้อมูลอาจารย์ผู้สอนและนิสิตแล้ว ผู้ประเมินยังทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตหลักสูตรนิติศาสตร์ (หลักสูตรนานาชาติ) ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต และเพื่อนร่วมงามของบัณฑิตอย่างละ 3 คน รวมทั้งสิ้น 9 คน

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านปัจจัยเบื้องต้น

การวิเคราะห์ข้อมูลในด้านปัจจัยเบื้องต้นโดยแยกพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏผลดังนี้

2.1 วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ของหลักสูตรตามความคิดเห็นของอาจารย์ปรากฏผลดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 6 ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ของหลักสูตร (n=11)

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ทางด้านกฎหมายธุรกิจระหว่างประเทศ	4.27	.64	มาก
2. เพื่อผลิตบัณฑิตที่สามารถใช้ภาษาอังกฤษในทางวิชาชีพได้เป็นอย่างดี	3.45	.52	ปานกลาง
3. เพื่อให้บัณฑิตสามารถวิเคราะห์ ติดตามสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและการค้าโลก	3.91	.53	มาก
4. เพื่อให้บัณฑิตมีศักยภาพในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ	3.55	.52	มาก
5. เพื่อให้บัณฑิตสามารถทำวิจัยทางด้านกฎหมายธุรกิจระหว่างประเทศ	3.45	.68	ปานกลาง
รวม	3.72	.33	ปานกลาง

จากการสอบถามความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนเกี่ยวกับความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ของหลักสูตรด้วยแบบสอบถามพบว่า ในภาพรวมอาจารย์เห็นว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า วัตถุประสงค์ข้อ 1 เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ทางด้านกฎหมายธุรกิจระหว่างประเทศมีค่าเฉลี่ยสูงสุด โดยมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.27$ S.D. = .64) รองลงมาได้แก่ข้อ 4 เพื่อให้บัณฑิตมีศักยภาพในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ และข้อ 3 เพื่อผลิตบัณฑิตที่สามารถใช้ภาษาอังกฤษในทางวิชาชีพได้เป็นอย่างดี ($\bar{x} = 3.55, 3.45$ และ S.D. = .52, .52 ตามลำดับ)

2.2 โครงสร้างและเนื้อหาวิชา

ความเหมาะสมของเนื้อหาวิชาตามความคิดเห็นของอาจารย์และนิสิตปรากฏดังตารางต่อไปนี

ตาราง 7 ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับความเหมาะสมของรายวิชาที่มีต่อการให้นิสิตเรียน
(n=11)

รายวิชา	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
หมวดวิชาศึกษาทั่วไป 30 หน่วยกิต			
1. ทักษะภาษาไทย	4.55	.52	มากที่สุด
2. ภาษาอังกฤษพื้นฐาน 1	4.64	.50	มากที่สุด
3. ภาษาอังกฤษพื้นฐาน 2	4.64	.50	มากที่สุด
4. การคิด การใช้เหตุผลและจริยธรรม	4.09	.70	มาก
5. เทคโนโลยีสารสนเทศ	4.27	.47	มาก
6. มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม	4.36	.50	มาก
7. สภาวะการณ์โลก	4.64	.50	มากที่สุด
8. ไทยศึกษา	3.91	.54	มาก
9. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์	4.36	.67	มาก
10. วิทยาศาสตร์ในชีวิตประจำวัน	4.45	.52	มาก
หมวดวิชาเฉพาะ 108 หน่วยกิต			
วิชาเอกบังคับ 90 หน่วยกิต			
11. กฎหมายแพ่ง : หลักทั่วไป	4.64	.50	มากที่สุด
12. กฎหมายว่าด้วยนิติกรรมและสัญญา	4.73	.47	มากที่สุด
13. กฎหมายมหาชนเบื้องต้น	4.73	.47	มากที่สุด
14. กฎหมายลักษณะหนี้	4.73	.47	มากที่สุด

ตาราง 7 (ต่อ)

รายวิชา	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
15. กฎหมายว่าด้วยละเมิด จัดการงานนอกสั่ง ลากมิควรได้	4.64	.50	มากที่สุด
16. กฎหมายว่าด้วยทรัพย์ และที่ดิน	4.73	.47	มากที่สุด
17. กฎหมายอาญาภาคทั่วไป	4.64	.50	มากที่สุด
18. กฎหมายรัฐธรรมนูญ	4.73	.47	มากที่สุด
19. กฎหมายอาญาภาคความผิด	4.82	.40	มากที่สุด
20. เอกเทศสัญญา 1	4.55	.52	มากที่สุด
21. กฎหมายว่าด้วยกู้ยืม และหลักประกัน	4.45	.52	มาก
22. พระธรรมนูญศาลยุติธรรม และระบบศาลไทย	4.45	.69	มาก
23. ตราสารเปลี่ยนมือ	4.73	.47	มากที่สุด
24. เอกเทศสัญญา 2	4.55	.52	มากที่สุด
25. กฎหมายว่าด้วยห้างหุ้นส่วน บริษัท	4.73	.47	มากที่สุด
26. กฎหมายว่าด้วยครอบครัว	4.45	.52	มาก
27. กฎหมายว่าด้วยมรดก	4.55	.52	มากที่สุด
28. กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง 1	4.73	.47	มากที่สุด
29. กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง 2	4.82	.40	มากที่สุด
30. กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา	4.64	.50	มากที่สุด
31. กฎหมายลักษณะพยาน	4.73	.47	มากที่สุด
32. กฎหมายว่าด้วยประกันภัย	4.64	.50	มากที่สุด
33. กฎหมายปกครอง	4.82	.40	มากที่สุด
34. กฎหมายล้มละลาย และการฟื้นฟูกิจการ	4.55	.52	มากที่สุด
35. กฎหมายแรงงาน และประกันสังคม	4.55	.52	มากที่สุด
36. กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีเมือง	4.55	.52	มากที่สุด
37. กฎหมายการคลัง และภาษีอากร	4.73	.47	มากที่สุด
38. กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล	4.45	.52	มาก

ตาราง 7 (ต่อ)

รายวิชา	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
39. หลักวิชาซีพนักกฎหมาย	4.55	.52	มากที่สุด
40. ประวัติศาสตร์กฎหมาย	4.45	.52	มาก
41. นิติปรัชญา	4.82	.40	มากที่สุด
วิชาเอกเลือก 18 หน่วยกิต			
42. กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา	4.45	.52	มาก
43. กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค	4.45	.52	มาก
44. กฎหมายธุรกิจระหว่างประเทศ	4.45	.52	มาก
45. กฎหมายสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ	4.36	.67	มาก
46. กฎหมายพาณิชย์นาวี	4.09	.54	มาก
47. กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์	4.55	.52	มากที่สุด
หมวดวิชาเลือกเสรี 6 หน่วยกิต			
48. กฎหมายการค้าระหว่างประเทศ	4.64	.50	มากที่สุด
49. กฎหมายเทคโนโลยีสารสนเทศ	4.55	.52	มากที่สุด
รวม	4.55	.12	มากที่สุด

จากตาราง 7 การแสดงความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับความเหมาะสมของรายวิชาที่มีต่อการให้นิสิตเรียนพบว่า ในภาพรวมมีระดับความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายวิชาแล้วพบว่ารายวิชาที่มีระดับความเหมาะสมสูงสุด 3 ลำดับแรกเท่ากันได้แก่ รายวิชากฎหมายอาญาภาคความผิด รายวิชากฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง 2 และรายวิชานิติปรัชญา ($\bar{x} = 4.82$) ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด และรายวิชาที่มีระดับความเหมาะสมต่ำสุด 3 ลำดับสุดท้ายได้แก่ รายวิชาไทยศึกษา รายวิชาการคิด การใช้เหตุผลและจริยธรรม และรายวิชากฎหมายพาณิชย์นาวี ($\bar{x} = 3.91, 4.09$ และ 4.09) ตามลำดับ ซึ่งมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ตาราง 8 ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับการมีประโยชน์ต่ออาชีพในแต่ละรายวิชา (n=11)

รายวิชา	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
หมวดวิชาศึกษาทั่วไป 30 หน่วยกิต			
1. ทักษะภาษาไทย	4.64	.50	มากที่สุด
2. ภาษาอังกฤษพื้นฐาน 1	4.64	.50	มากที่สุด
3. ภาษาอังกฤษพื้นฐาน 2	4.73	.47	มากที่สุด
4. การคิด การใช้เหตุผลและจริยธรรม	4.27	.65	มาก
5. เทคโนโลยีสารสนเทศ	4.18	.40	มาก
6. มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม	4.36	.50	มาก
7. สภาวะการณ์โลก	4.55	.52	มากที่สุด
8. ไทยศึกษา	3.91	.54	มาก
9. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์	4.27	.79	มาก
10. วิทยาศาสตร์ในชีวิตประจำวัน	4.36	.50	มาก
หมวดวิชาเฉพาะ 108 หน่วยกิต			
วิชาเอกบังคับ 90 หน่วยกิต			
11. กฎหมายแพ่ง : หลักทั่วไป	4.45	.52	มาก
12. กฎหมายว่าด้วยนิติกรรมและสัญญา	4.73	.47	มากที่สุด
13. กฎหมายมหาชนเบื้องต้น	4.00	.63	มาก
14. กฎหมายลักษณะหนี้	4.55	.52	มากที่สุด
15. กฎหมายว่าด้วยละเมิด จัดการงานนอกสั่ง ลากมิกควรได้	4.55	.52	มากที่สุด
16. กฎหมายว่าด้วยทรัพย์ และที่ดิน	4.64	.50	มากที่สุด
17. กฎหมายอาญาภาคทั่วไป	4.73	.47	มากที่สุด
18. กฎหมายรัฐธรรมนูญ	4.73	.47	มากที่สุด
19. กฎหมายอาญาภาคความผิด	4.73	.47	มากที่สุด
20. เอกเทศสัญญา 1	4.55	.52	มากที่สุด

ตาราง 8 (ต่อ)

รายวิชา	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
21. กฎหมายว่าด้วยกู้ยืม และหลักประกัน	4.55	.52	มากที่สุด
22. พระธรรมนูญศาลยุติธรรม และระบบศาลไทย	4.55	.69	มากที่สุด
23. ตราสารเปลี่ยนมือ	4.73	.47	มากที่สุด
24. เอกเทศสัญญา 2	4.55	.52	มากที่สุด
25. กฎหมายว่าด้วยห้างหุ้นส่วน บริษัท	4.64	.50	มากที่สุด
26. กฎหมายว่าด้วยครอบครัว	4.64	.50	มากที่สุด
27. กฎหมายว่าด้วยมรดก	4.73	.47	มากที่สุด
28. กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง 1	4.64	.50	มากที่สุด
29. กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง 2	4.64	.50	มากที่สุด
30. กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา	4.64	.50	มากที่สุด
31. กฎหมายลักษณะพยาน	4.36	.50	มาก
32. กฎหมายว่าด้วยประกันภัย	4.36	.50	มาก
33. กฎหมายปกครอง	4.73	.47	มากที่สุด
34. กฎหมายล้มละลาย และการฟื้นฟูกิจการ	3.91	.54	มาก
35. กฎหมายแรงงาน และประกันสังคม	4.45	.52	มาก
36. กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีเมือง	4.45	.52	มาก
37. กฎหมายการคลัง และภาษีอากร	4.55	.52	มากที่สุด
38. กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล	4.64	.50	มากที่สุด
39. หลักวิชาชีพนักกฎหมาย	4.73	.47	มากที่สุด
40. ประวัติศาสตร์กฎหมาย	4.64	.50	มากที่สุด
41. นิติปรัชญา	4.64	.50	มากที่สุด

ตาราง 8 (ต่อ)

รายวิชา	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
วิชาเอกเลือก 18 หน่วยกิต			
42. กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา	4.73	.47	มากที่สุด
43. กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค	4.55	.52	มากที่สุด
44. กฎหมายธุรกิจระหว่างประเทศ	4.73	.47	มากที่สุด
45. กฎหมายสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ	4.36	.67	มาก
46. กฎหมายพาณิชย์นาวี	4.45	.69	มาก
47. กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์	4.64	.50	มากที่สุด
หมวดวิชาเลือกเสรี 6 หน่วยกิต			
48. กฎหมายการค้าระหว่างประเทศ	4.73	.47	มากที่สุด
49. กฎหมายเทคโนโลยีสารสนเทศ	4.55	.52	มากที่สุด
รวม	4.53	.11	มากที่สุด

จากตาราง 8 พบว่าอาจารย์ผู้สอนมีความคิดเห็นว่ารรายวิชาต่าง ๆ กับการมีประโยชน์ต่ออาชีพในภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายวิชาแล้วพบว่าอาจารย์มีความคิดเห็นว่ารรายวิชาที่มีประโยชน์ต่ออาชีพอยู่ในระดับมากที่สุดเท่ากัน 11 วิชา ได้แก่ รรายวิชาการคิด การใช้เหตุผลและจริยธรรม รรายวิชากฎหมายว่าด้วยนิติกรรมและสัญญา รรายวิชากฎหมายอาญาภาคทั่วไป รรายวิชากฎหมายรัฐธรรมนูญ รรายวิชากฎหมายอาญาภาคความผิด รรายวิชาตราสารเปลี่ยนมือ รรายวิชากฎหมายปกครอง รรายวิชาหลักวิชาซีพนักกฎหมาย รรายวิชากฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา รรายวิชากฎหมายธุรกิจระหว่างประเทศ และรรายวิชากฎหมายการค้าระหว่างประเทศ ($\bar{x} = 4.73$) ส่วนรรายวิชาที่อาจารย์ผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีประโยชน์ต่ออาชีพต่ำได้แก่รรายวิชาไทยศึกษา รรายวิชากฎหมายล้มละลาย และการฟื้นฟูกิจการ และรรายวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งต่างก็อยู่ในระดับมากที่สุด 3 รรายวิชา ($\bar{x} = 3.91, 3.91$ และ 4.18 ตามลำดับ)

ตาราง 9 ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับการมีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตในแต่ละรายวิชา
(n=11)

รายวิชา	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
หมวดวิชาศึกษาทั่วไป 30 หน่วยกิต			
1. ทักษะภาษาไทย	4.36	.50	มาก
2. ภาษาอังกฤษพื้นฐาน 1	4.45	.52	มาก
3. ภาษาอังกฤษพื้นฐาน 2	4.73	.47	มากที่สุด
4. การคิด การใช้เหตุผลและจริยธรรม	4.00	.63	มาก
5. เทคโนโลยีสารสนเทศ	4.45	.52	มาก
6. มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม	4.45	.52	มาก
7. สภาวะการณ์โลก	4.55	.52	มากที่สุด
8. ไทยศึกษา	4.64	.50	มากที่สุด
9. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์	4.55	.69	มากที่สุด
10. วิทยาศาสตร์ในชีวิตประจำวัน	4.64	.50	มากที่สุด
หมวดวิชาเฉพาะ 108 หน่วยกิต			
วิชาเอกบังคับ 90 หน่วยกิต			
11. กฎหมายแพ่ง : หลักทั่วไป	4.64	.50	มากที่สุด
12. กฎหมายว่าด้วยนิติกรรมและสัญญา	4.73	.47	มากที่สุด
13. กฎหมายมหาชนเบื้องต้น	4.64	.50	มากที่สุด
14. กฎหมายลักษณะหนี้	4.73	.47	มากที่สุด
15. กฎหมายว่าด้วยละเมิด จัดการงานนอกสั่ง ลากมิดควรได้	4.82	.40	มากที่สุด
16. กฎหมายว่าด้วยทรัพย์ และที่ดิน	4.64	.50	มากที่สุด
17. กฎหมายอาญาภาคทั่วไป	4.55	.52	มากที่สุด
18. กฎหมายรัฐธรรมนูญ	4.64	.50	มากที่สุด
19. กฎหมายอาญาภาคความผิด	4.82	.40	มากที่สุด
20. เอกเทศสัญญา 1	4.55	.52	มากที่สุด

ตาราง 9 (ต่อ)

รายวิชา	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
21. กฎหมายว่าด้วยกู้ยืม และหลักประกัน	4.18	.40	มาก
22. พระธรรมนูญศาลยุติธรรม และระบบศาลไทย	4.27	.65	มาก
23. ตราสารเปลี่ยนมือ	4.55	.52	มากที่สุด
24. เอกเทศสัญญา 2	3.91	.54	มาก
25. กฎหมายว่าด้วยห้างหุ้นส่วน บริษัท	4.36	.67	มาก
26. กฎหมายว่าด้วยครอบครัว	4.36	.50	มาก
27. กฎหมายว่าด้วยมรดก	4.36	.50	มาก
28. กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง 1	4.73	.47	มากที่สุด
29. กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง 2	4.00	.63	มาก
30. กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา	4.55	.52	มากที่สุด
31. กฎหมายลักษณะพยาน	4.55	.52	มากที่สุด
32. กฎหมายว่าด้วยประกันภัย	4.45	.52	มาก
33. กฎหมายปกครอง	4.64	.50	มากที่สุด
34. กฎหมายล้มละลาย และการฟื้นฟูกิจการ	4.55	.52	มากที่สุด
35. กฎหมายแรงงาน และประกันสังคม	4.00	.63	มาก
36. กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีเมือง	4.27	.47	มาก
37. กฎหมายการคลัง และภาษีอากร	4.36	.50	มาก
38. กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล	4.64	.50	มากที่สุด
39. หลักวิชาสิทธิกฎหมาย	4.00	.63	มาก
40. ประวัติศาสตร์กฎหมาย	4.45	.52	มาก
41. นิติปรัชญา	4.55	.52	มากที่สุด
วิชาเอกเลือก 18 หน่วยกิต			
42. กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา	4.55	.52	มากที่สุด
43. กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค	4.45	.52	มาก
44. กฎหมายธุรกิจระหว่างประเทศ	4.55	.52	มากที่สุด

ตาราง 9 (ต่อ)

รายวิชา	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
45. กฎหมายสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ	4.55	.69	มากที่สุด
46. กฎหมายพาณิชย์นาวี	4.55	.69	มากที่สุด
47. กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์	4.64	.50	มากที่สุด
หมวดวิชาเลือกเสรี 6 หน่วยกิต			
48. กฎหมายการค้าระหว่างประเทศ	4.55	.52	มากที่สุด
49. กฎหมายเทคโนโลยีสารสนเทศ	4.55	.52	มากที่สุด
รวม	4.48	.10	มาก

จากตารางอาจารย์มีความคิดเห็นว่าแต่ละรายวิชาที่มีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายวิชาพบว่ารายวิชาที่มีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตสูงสุดอยู่ในระดับมากที่สุด 2 รายวิชาเท่ากัน ได้แก่ รายวิชากฎหมายว่าด้วยละเมิด จัดการงานนอกสั่ง ลาภมิควรได้ และรายวิชากฎหมายอาญาภาคความผิด ($\bar{x} = 4.82$) และรายวิชาที่อาจารย์เห็นว่ามีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตลำดับต่ำสุด ซึ่งอยู่ในระดับมากได้แก่ รายวิชาเอกเทศสัญญา 2 และรายวิชาหลักวิชาสีพินักกฎหมาย ($\bar{x} = 3.91$ และ 4.00 ตามลำดับ)

และสำหรับนิสิตได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความทันสมัยของแต่ละรายวิชาดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 10 ความคิดเห็นของนิสิตเกี่ยวกับความทันสมัยของเนื้อหาแต่ละรายวิชา (n=35)

รายวิชา	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
หมวดวิชาศึกษาทั่วไป 30 หน่วยกิต			
1. ทักษะภาษาไทย	3.11	.90	ปานกลาง
2. ภาษาอังกฤษพื้นฐาน 1	3.89	.90	ปานกลาง
3. ภาษาอังกฤษพื้นฐาน 2	4.00	.77	มาก
4. การคิด การใช้เหตุผลและจริยธรรม	3.54	.82	มาก
5. เทคโนโลยีสารสนเทศ	3.63	.81	มาก
6. มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม	3.23	1.00	ปานกลาง
7. สภาวะการณโลก	3.57	.95	มาก
8. ไทยศึกษา	3.09	.78	ปานกลาง
9. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์	3.69	.80	มาก
10. วิทยาศาสตร์ในชีวิตประจำวัน	3.46	.82	ปานกลาง
หมวดวิชาเฉพาะ 108 หน่วยกิต			
วิชาเอกบังคับ 90 หน่วยกิต			
11. กฎหมายแพ่ง : หลักทั่วไป	4.00	.69	มาก
12. กฎหมายว่าด้วยนิติกรรมและสัญญา	4.00	.64	มาก
13. กฎหมายมหาชนเบื้องต้น	3.43	1.07	ปานกลาง
14. กฎหมายลักษณะหนี้	4.09	.89	มาก
15. กฎหมายว่าด้วยละเมิด จัดการงานนอกสั่ง ลากมิกควรได้	3.77	.97	มาก
16. กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สิน และที่ดิน	3.69	1.11	มาก
17. กฎหมายอาญาภาคทั่วไป	3.63	1.03	มาก
18. กฎหมายรัฐธรรมนูญ	3.54	1.22	มาก
19. กฎหมายอาญาภาคความผิด	3.86	.91	มาก

ตาราง 10 (ต่อ)

รายวิชา	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
20. เอกเทศสัญญา 1	3.74	1.15	มาก
21. กฎหมายว่าด้วยกู้ยืม และหลักประกัน	3.89	.93	มาก
22. พระธรรมนูญศาลยุติธรรม และระบบศาลไทย	3.54	.92	มาก
23. ตราสารเปลี่ยนมือ	3.66	.87	มาก
24. เอกเทศสัญญา 2	3.63	.81	มาก
25. กฎหมายว่าด้วยห้างหุ้นส่วน บริษัท	3.74	.74	มาก
26. กฎหมายว่าด้วยครอบครัว	3.54	1.24	มาก
27. กฎหมายว่าด้วยมรดก	3.46	1.27	ปานกลาง
28. กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง 1	3.57	1.17	มาก
29. กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง 2	3.54	1.22	มาก
30. กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา	3.69	1.28	มาก
31. กฎหมายลักษณะพยาน	3.49	1.15	ปานกลาง
32. กฎหมายว่าด้วยประกันภัย	3.46	1.24	ปานกลาง
33. กฎหมายปกครอง	3.74	1.17	มาก
34. กฎหมายล้มละลาย และการฟื้นฟูกิจการ	3.20	1.37	ปานกลาง
35. กฎหมายแรงงาน และประกันสังคม	3.86	1.24	มาก
36. กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีเมือง	3.94	1.19	มาก
37. กฎหมายการคลัง และภาษีอากร	2.94	1.45	ปานกลาง
38. กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล	3.91	1.20	มาก
39. หลักวิชาชีพนักกฎหมาย	3.97	.66	มาก
40. ประวัติศาสตร์กฎหมาย	3.37	.88	ปานกลาง
41. นิติปรัชญา	3.29	1.10	ปานกลาง

ตาราง 10 (ต่อ)

รายวิชา	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
วิชาเอกเลือก 18 หน่วยกิต			
42. กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา	3.97	1.01	มาก
43. กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค	3.94	.76	มาก
44. กฎหมายธุรกิจระหว่างประเทศ	4.00	.84	มาก
45. กฎหมายสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ	4.14	.65	มาก
46. กฎหมายพาณิชย์นาวี	4.03	.66	มาก
47. กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์	3.94	.76	มาก
หมวดวิชาเลือกเสรี 6 หน่วยกิต			
48. กฎหมายการค้าระหว่างประเทศ	4.03	.79	มาก
49. กฎหมายเทคโนโลยีสารสนเทศ	3.97	.82	มาก
รวม	3.60	.49	มาก

จากตารางการแสดงความคิดเห็นของนิสิตเกี่ยวกับความทันสมัยของเนื้อหาแต่ละรายวิชาในภาพรวมพบว่า นิสิตเห็นว่ารายวิชาทั้งหมดมีความทันสมัยอยู่ในระดับมาก และเมื่อแยกพิจารณาเป็นรายวิชาจะพบว่ามีรายวิชาที่ทันสมัยสูงสุด อยู่ในระดับมากได้แก่รายวิชากฎหมายสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ รายวิชากฎหมายลักษณะหนี้ และรายวิชากฎหมายการค้าระหว่างประเทศ ($\bar{x} = 4.14, 4.09,$ และ 4.03 ตามลำดับ) ส่วนรายวิชาที่นิสิตเห็นว่ามีความทันสมัยต่ำสุด ซึ่งอยู่ในระดับปานกลางได้แก่รายวิชาไทยศึกษา รายวิชาทักษะภาษาไทย และรายวิชากฎหมายล้มละลาย และการฟื้นฟูกิจการ ($\bar{x} = 3.09, 3.11$ และ 3.20 ตามลำดับ)

ตาราง 11 ความคิดเห็นของนิสิตเกี่ยวกับความเหมาะสมของเนื้อหาวิชากับจำนวนหน่วยกิต
ในแต่ละรายวิชา (n=35)

รายวิชา	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
หมวดวิชาศึกษาทั่วไป 30 หน่วยกิต			
1. ทักษะภาษาไทย	3.29	.93	ปานกลาง
2. ภาษาอังกฤษพื้นฐาน 1	3.94	.87	มาก
3. ภาษาอังกฤษพื้นฐาน 2	3.94	.73	มาก
4. การคิด การใช้เหตุผลและจริยธรรม	3.60	.81	มาก
5. เทคโนโลยีสารสนเทศ	3.63	.81	มาก
6. มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม	3.26	1.04	ปานกลาง
7. สภาวะการณ์โลก	3.51	.92	มาก
8. ไทยศึกษา	3.14	.94	ปานกลาง
9. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์	3.66	.91	มาก
10. วิทยาศาสตร์ในชีวิตประจำวัน	3.46	.85	ปานกลาง
หมวดวิชาเฉพาะ 108 หน่วยกิต			
วิชาเอกบังคับ 90 หน่วยกิต			
11. กฎหมายแพ่ง : หลักทั่วไป	4.06	.91	มาก
12. กฎหมายว่าด้วยนิติกรรมและสัญญา	4.11	.76	มาก
13. กฎหมายมหาชนเบื้องต้น	3.69	1.02	มาก
14. กฎหมายลักษณะหนี้	4.15	.94	มาก
15. กฎหมายว่าด้วยละเมิด จัดการงานนอกสั่ง ลากมิควรได้	3.91	.92	มาก
16. กฎหมายว่าด้วยทรัพย์ และที่ดิน	4.06	.87	มาก
17. กฎหมายอาญาภาคทั่วไป	4.00	.84	มาก
18. กฎหมายรัฐธรรมนูญ	3.46	1.42	ปานกลาง
19. กฎหมายอาญาภาคความผิด	3.91	.85	มาก

ตาราง 11 (ต่อ)

รายวิชา	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
20. เจกเทศสัญญา 1	3.63	1.37	มาก
21. กฎหมายว่าด้วยกู้ยืม และหลักประกัน	4.06	.94	มาก
22. พระธรรมนูญศาลยุติธรรม และระบบศาลไทย	3.83	1.01	มาก
23. ตราสารเปลี่ยนมือ	3.77	1.03	มาก
24. เจกเทศสัญญา 2	3.74	.92	มาก
25. กฎหมายว่าด้วยห้างหุ้นส่วน บริษัท	3.71	.89	มาก
26. กฎหมายว่าด้วยครอบครัว	3.69	1.18	มาก
27. กฎหมายว่าด้วยมรดก	3.60	1.19	มาก
28. กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง 1	3.66	1.26	มาก
29. กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง 2	3.66	1.24	มาก
30. กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา	3.66	1.30	มาก
31. กฎหมายลักษณะพยาน	3.29	1.30	ปานกลาง
32. กฎหมายว่าด้วยประกันภัย	3.57	1.24	มาก
33. กฎหมายปกครอง	3.60	1.33	มาก
34. กฎหมายล้มละลาย และการฟื้นฟูกิจการ	3.26	1.34	ปานกลาง
35. กฎหมายแรงงาน และประกันสังคม	3.74	1.27	มาก
36. กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีเมือง	3.89	1.23	มาก
37. กฎหมายการคลัง และภาษีอากร	2.97	1.52	ปานกลาง
38. กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล	3.86	1.19	มาก
39. หลักวิชาซีพนักกฎหมาย	3.66	.94	มาก
40. ประวัติศาสตร์กฎหมาย	3.66	.87	มาก
41. นิติปรัชญา	3.34	1.19	ปานกลาง
วิชาเอกเลือก 18 หน่วยกิต			
42. กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา	3.86	.97	มาก
43. กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค	3.91	.70	มาก

ตาราง 11 (ต่อ)

รายวิชา	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
44. กฎหมายธุรกิจระหว่างประเทศ	4.00	.69	มาก
45. กฎหมายสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ	3.97	.79	มาก
46. กฎหมายพาณิชย์นาวี	3.91	.95	มาก
47. กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์	4.03	.75	มาก
หมวดวิชาเลือกเสรี 6 หน่วยกิต			
48. กฎหมายการค้าระหว่างประเทศ	4.00	.64	มาก
49. กฎหมายเทคโนโลยีสารสนเทศ	3.94	.84	มาก
รวม	3.63	.60	มาก

จากตารางข้างต้นพบว่านิสิตมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของเนื้อหาวิชา กับจำนวนหน่วยกิตในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายวิชาพบว่ารายวิชาที่มีความเหมาะสมของเนื้อหาวิชา กับจำนวนหน่วยกิตสูงสุด ซึ่งอยู่ในระดับมากได้แก่รายวิชากฎหมายลักษณะหนี้ และรายวิชากฎหมายว่าด้วยนิติกรรมและสัญญา ($\bar{x} = 4.15$ และ 4.11 ตามลำดับ) ส่วนรายวิชาที่นิสิตมีความคิดเห็นว่าร่ายวิชาที่มีความเหมาะสมของเนื้อหาวิชา กับจำนวนหน่วยกิตต่ำสุด ซึ่งอยู่ในระดับปานกลางได้แก่รายวิชากฎหมายการคลัง และภาษีอากร รายวิชากฎหมายล้มละลาย และการฟื้นฟูกิจการ และรายวิชามนุษย์กับสิ่งแวดล้อม ($\bar{x} = 2.97, 3.26$ และ 3.26 ตามลำดับ)

ตาราง 12 ความคิดเห็นของนิสิตเกี่ยวกับความเหมาะสมกับพื้นฐานความรู้ของนิสิต
ในแต่ละรายวิชา (n=35)

รายวิชา	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
หมวดวิชาศึกษาทั่วไป 30 หน่วยกิต			
1. ทักษะภาษาไทย	3.54	.89	มาก
2. ภาษาอังกฤษพื้นฐาน 1	3.74	.82	มาก
3. ภาษาอังกฤษพื้นฐาน 2	3.74	.82	มาก
4. การคิด การใช้เหตุผลและจริยธรรม	3.57	.81	มาก
5. เทคโนโลยีสารสนเทศ	3.54	.89	มาก
6. มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม	3.29	1.15	ปานกลาง
7. สภาวะการณ์โลก	3.20	.99	ปานกลาง
8. ไทยศึกษา	3.11	.96	ปานกลาง
9. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์	3.60	.81	มาก
10. วิทยาศาสตร์ในชีวิตประจำวัน	3.20	.93	ปานกลาง
หมวดวิชาเฉพาะ 108 หน่วยกิต			
วิชาเอกบังคับ 90 หน่วยกิต			
11. กฎหมายแพ่ง : หลักทั่วไป	3.94	.91	มาก
12. กฎหมายว่าด้วยนิติกรรมและสัญญา	3.94	.84	มาก
13. กฎหมายมหาชนเบื้องต้น	3.29	1.02	ปานกลาง
14. กฎหมายลักษณะหนี้	4.11	.76	มาก
15. กฎหมายว่าด้วยละเมิด จัดการงานนอกสั่ง ลากม็ควรได้	4.00	.73	มาก
16. กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สิน และที่ดิน	3.86	.85	มาก
17. กฎหมายอาญาภาคทั่วไป	3.74	.85	มาก
18. กฎหมายรัฐธรรมนูญ	3.43	1.09	มาก
19. กฎหมายอาญาภาคความผิด	3.94	.73	มาก

ตาราง 12 (ต่อ)

รายวิชา	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
20. เอกเทศสัญญา 1	3.63	1.11	มาก
21. กฎหมายว่าด้วยกู้ยืม และหลักประกัน	3.89	.87	มาก
22. พระธรรมนูญศาลยุติธรรม และระบบศาลไทย	3.60	1.01	มาก
23. ตราสารเปลี่ยนมือ	3.51	.95	มาก
24. เอกเทศสัญญา 2	3.71	.83	มาก
25. กฎหมายว่าด้วยห้างหุ้นส่วน บริษัท	3.71	.86	มาก
26. กฎหมายว่าด้วยครอบครัว	3.60	.88	มาก
27. กฎหมายว่าด้วยมรดก	3.51	.89	มาก
28. กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง 1	3.43	1.07	ปานกลาง
29. กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง 2	3.63	.81	มาก
30. กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา	3.49	.95	ปานกลาง
31. กฎหมายลักษณะพยาน	3.37	.84	ปานกลาง
32. กฎหมายว่าด้วยประกันภัย	3.60	.95	มาก
33. กฎหมายปกครอง	3.60	.98	มาก
34. กฎหมายล้มละลาย และการฟื้นฟูกิจการ	3.11	1.16	ปานกลาง
35. กฎหมายแรงงาน และประกันสังคม	3.69	1.16	มาก
36. กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีเมือง	3.80	1.11	มาก
37. กฎหมายการค้า และภาษีอากร	2.74	1.34	ปานกลาง
38. กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล	4.00	.91	มาก
39. หลักวิชาซีพนักกฎหมาย	3.89	.80	มาก
40. ประวัติศาสตร์กฎหมาย	3.34	.97	ปานกลาง
41. นิติปรัชญา	3.26	1.17	ปานกลาง

ตาราง 12 (ต่อ)

รายวิชา	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
วิชาเอกเลือก 18 หน่วยกิต			
42. กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา	3.74	1.12	มาก
43. กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค	3.80	.83	มาก
44. กฎหมายธุรกิจระหว่างประเทศ	3.74	.66	มาก
45. กฎหมายสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ	3.89	.83	มาก
46. กฎหมายพาณิชย์นาวี	3.66	.84	มาก
47. กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์	3.66	.73	มาก
หมวดวิชาเลือกเสรี 6 หน่วยกิต			
48. กฎหมายการค้าระหว่างประเทศ	3.71	.71	มาก
49. กฎหมายเทคโนโลยีสารสนเทศ	3.71	.86	มาก
รวม	3.53	.50	มาก

จากตาราง 12 พบว่านิสิตมีความคิดเห็นเกี่ยวกับรายวิชาที่มีความเหมาะสมกับพื้นฐานความรู้ของนิสิตในภาพรวมทุกรายวิชาอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายวิชาพบว่ารายวิชาที่มีความเหมาะสมกับพื้นฐานความรู้ของนิสิตสูงสุด อยู่ในระดับมากได้แก่รายวิชากฎหมายลักษณะหนี้ รายวิชากฎหมายว่าด้วยละเมิด จัดการงานนอกสั่ง ลากม็ครได้ และรายวิชากฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล ($\bar{x} = 4.11, 4.00$ และ 4.00 ตามลำดับ) ส่วนรายวิชาที่มีความเหมาะสมกับพื้นฐานความรู้ของนิสิตต่ำสุด อยู่ในระดับปานกลางได้แก่รายวิชาไทยศึกษา รายวิชากฎหมายล้มละลายและการฟื้นฟูกิจการ และรายวิชาสภากาชาดโลก ($\bar{x} = 3.11, 3.11$ และ 3.20 ตามลำดับ)

ตาราง 13 ความคิดเห็นของนิสิตเกี่ยวกับความเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการเรียน
ในแต่ละรายวิชา (n=35)

รายวิชา	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
หมวดวิชาศึกษาทั่วไป 30 หน่วยกิต			
1. ทักษะภาษาไทย	3.23	.91	ปานกลาง
2. ภาษาอังกฤษพื้นฐาน 1	3.86	.85	ปานกลาง
3. ภาษาอังกฤษพื้นฐาน 2	3.74	.95	มาก
4. การคิด การใช้เหตุผลและจริยธรรม	3.51	.89	มาก
5. เทคโนโลยีสารสนเทศ	3.46	.92	ปานกลาง
6. มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม	2.80	1.26	ปานกลาง
7. สภาวะการณ์โลก	3.31	1.02	ปานกลาง
8. ไทยศึกษา	3.23	.81	ปานกลาง
9. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์	3.63	.88	มาก
10. วิทยาศาสตร์ในชีวิตประจำวัน	3.20	.96	ปานกลาง
หมวดวิชาเฉพาะ 108 หน่วยกิต			
วิชาเอกบังคับ 90 หน่วยกิต			
11. กฎหมายแพ่ง : หลักทั่วไป	4.06	.80	มาก
12. กฎหมายว่าด้วยนิติกรรมและสัญญา	3.97	1.01	มาก
13. กฎหมายมหาชนเบื้องต้น	3.23	1.17	ปานกลาง
14. กฎหมายลักษณะหนี้	3.97	.86	มาก
15. กฎหมายว่าด้วยละเมิด จัดการงานนอกสั่ง ลากมิควรถูก	3.69	.99	มาก
16. กฎหมายว่าด้วยทรัพย์ และที่ดิน	3.77	.88	มาก
17. กฎหมายอาญาภาคทั่วไป	3.74	.89	มาก
18. กฎหมายรัฐธรรมนูญ	3.40	1.17	ปานกลาง
19. กฎหมายอาญาภาคความผิด	3.71	1.10	มาก

ตาราง 13 (ต่อ)

รายวิชา	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
20. เจกเทศสัญญา 1	3.60	.95	มาก
21. กฎหมายว่าด้วยกู้ยืม และหลักประกัน	3.69	1.02	มาก
22. พระธรรมนูญศาลยุติธรรม และระบบศาลไทย	3.40	1.03	ปานกลาง
23. ตราสารเปลี่ยนมือ	3.49	1.09	ปานกลาง
24. เจกเทศสัญญา 2	3.60	.91	มาก
25. กฎหมายว่าด้วยห้างหุ้นส่วน บริษัท	3.71	.83	มาก
26. กฎหมายว่าด้วยครอบครัว	3.71	.86	มาก
27. กฎหมายว่าด้วยมรดก	3.71	.96	มาก
28. กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง 1	3.69	.96	มาก
29. กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง 2	3.77	.94	มาก
30. กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา	3.80	1.11	มาก
31. กฎหมายลักษณะพยาน	3.40	.95	ปานกลาง
32. กฎหมายว่าด้วยประกันภัย	3.37	1.26	ปานกลาง
33. กฎหมายปกครอง	3.91	.78	มาก
34. กฎหมายล้มละลาย และการฟื้นฟูกิจการ	3.40	1.06	ปานกลาง
35. กฎหมายแรงงาน และประกันสังคม	3.91	.95	มาก
36. กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีเมือง	3.83	1.10	มาก
37. กฎหมายการคลัง และภาษีอากร	3.03	1.34	ปานกลาง
38. กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล	4.11	.76	มาก
39. หลักวิชาชีพนักกฎหมาย	4.09	.85	มาก
40. ประวัติศาสตร์กฎหมาย	3.23	1.06	ปานกลาง
41. นิติปรัชญา	3.17	1.38	ปานกลาง

ตาราง 13 (ต่อ)

รายวิชา	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
วิชาเอกเลือก 18 หน่วยกิต			
42. กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา	4.03	.86	มาก
43. กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค	3.77	1.17	มาก
44. กฎหมายธุรกิจระหว่างประเทศ	3.89	.87	มาก
45. กฎหมายสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ	4.03	1.01	มาก
46. กฎหมายพาณิชย์นาวี	3.94	.84	มาก
47. กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์	3.89	.99	มาก
หมวดวิชาเลือกเสรี 6 หน่วยกิต			
48. กฎหมายการค้าระหว่างประเทศ	3.86	.85	มาก
49. กฎหมายเทคโนโลยีสารสนเทศ	3.91	.85	มาก
รวม	3.56	.51	มาก

จากตาราง 13 พบว่านิสิตมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการในภาพรวมทุกรายวิชาอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายวิชาพบว่ารายวิชาที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการเรียนสูงสุด อยู่ในระดับมากได้แก่รายวิชา กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล รายวิชาหลักวิชาที่หนักกฎหมาย และรายวิชากฎหมายแพ่ง : หลักทั่วไป ($\bar{x} = 4.11, 4.09$ และ 4.06 ตามลำดับ) ส่วนรายวิชาที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการเรียนต่ำสุด อยู่ในระดับปานกลางได้แก่รายวิชามนุษย์กับสิ่งแวดล้อม รายวิชากฎหมายการคลังและภาษีอากร และรายวิชานิติปรัชญา ($\bar{x} = 2.80, 3.03$ และ 3.17 ตามลำดับ)

ตาราง 14 ความคิดเห็นของนิสิตเกี่ยวกับความมีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต และการอยู่ร่วมกัน
ในสังคมในแต่ละรายวิชา (n=35)

รายวิชา	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
หมวดวิชาศึกษาทั่วไป 30 หน่วยกิต			
1. ทักษะภาษาไทย	3.46	1.01	มาก
2. ภาษาอังกฤษพื้นฐาน 1	3.69	1.18	มาก
3. ภาษาอังกฤษพื้นฐาน 2	3.89	1.11	มาก
4. การคิด การใช้เหตุผลและจริยธรรม	3.77	.97	มาก
5. เทคโนโลยีสารสนเทศ	3.63	.88	มาก
6. มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม	3.34	1.06	ปานกลาง
7. สภาวะการณโลก	3.49	1.04	ปานกลาง
8. ไทยศึกษา	3.17	1.10	ปานกลาง
9. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์	3.94	.84	มาก
10. วิทยาศาสตร์ในชีวิตประจำวัน	3.49	.89	ปานกลาง
หมวดวิชาเฉพาะ 108 หน่วยกิต			
วิชาเอกบังคับ 90 หน่วยกิต			
11. กฎหมายแพ่ง : หลักทั่วไป	4.29	.79	มาก
12. กฎหมายว่าด้วยนิติกรรมและสัญญา	4.26	.74	มาก
13. กฎหมายมหาชนเบื้องต้น	3.57	1.07	มาก
14. กฎหมายลักษณะหนี้	4.14	1.03	มาก
15. กฎหมายว่าด้วยละเมิด จัดการงานนอกสั่ง ลากมิกควรได้	4.03	.95	มาก
16. กฎหมายว่าด้วยทรัพย์ และที่ดิน	4.14	.73	มาก
17. กฎหมายอาญาภาคทั่วไป	4.03	.86	มาก
18. กฎหมายรัฐธรรมนูญ	3.69	1.13	มาก
19. กฎหมายอาญาภาคความผิด	4.11	.83	มาก

ตาราง 14 (ต่อ)

รายวิชา	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
20. เอกเทศสัญญา 1	3.94	.97	มาก
21. กฎหมายว่าด้วยกู้ยืม และหลักประกัน	4.06	.94	มาก
22. พระธรรมนูญศาลยุติธรรม และระบบศาลไทย	3.89	.96	มาก
23. ตราสารเปลี่ยนมือ	3.89	.90	มาก
24. เอกเทศสัญญา 2	3.94	.91	มาก
25. กฎหมายว่าด้วยห้างหุ้นส่วน บริษัท	3.97	.82	มาก
26. กฎหมายว่าด้วยครอบครัว	4.00	.84	มาก
27. กฎหมายว่าด้วยมรดก	3.89	1.05	มาก
28. กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง 1	3.77	1.09	มาก
29. กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง 2	3.69	1.13	มาก
30. กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา	3.71	1.18	มาก
31. กฎหมายลักษณะพยาน	3.60	.95	มาก
32. กฎหมายว่าด้วยประกันภัย	3.83	1.12	มาก
33. กฎหมายปกครอง	3.91	.78	มาก
34. กฎหมายล้มละลาย และการฟื้นฟูกิจการ	3.51	1.12	มาก
35. กฎหมายแรงงาน และประกันสังคม	4.09	.89	มาก
36. กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีเมือง	4.03	.89	มาก
37. กฎหมายการคลัง และภาษีอากร	3.09	1.40	ปานกลาง
38. กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล	4.14	.77	มาก
39. หลักวิชาชีพนักกฎหมาย	4.31	.83	มาก
40. ประวัติศาสตร์กฎหมาย	3.26	1.04	ปานกลาง
41. นิติปรัชญา	3.34	1.28	ปานกลาง

ตาราง 14 (ต่อ)

รายวิชา	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
วิชาเอกเลือก 18 หน่วยกิต			
42. กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา	4.11	.90	มาก
43. กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค	3.89	1.02	มาก
44. กฎหมายธุรกิจระหว่างประเทศ	3.91	.85	มาก
45. กฎหมายสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ	4.00	.94	มาก
46. กฎหมายพาณิชย์นาวี	4.06	.97	มาก
47. กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์	3.74	1.15	มาก
หมวดวิชาเลือกเสรี 6 หน่วยกิต			
48. กฎหมายการค้าระหว่างประเทศ	4.03	.89	มาก
49. กฎหมายเทคโนโลยีสารสนเทศ	4.03	.89	มาก
รวม	3.75	.55	มาก

จากตาราง 14 พบว่านิสิตมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความมีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต และการอยู่ร่วมกันในสังคมในภาพรวมทุกรายวิชาอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายวิชา พบว่ารายวิชาที่มีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต และการอยู่ร่วมกันในสังคมสูงสุด อยู่ในระดับมากได้แก่ รายวิชาหลักวิชาที่หนักกฎหมาย รายวิชากฎหมายแพ่ง : หลักทั่วไป และรายวิชากฎหมายว่าด้วย นิติกรรมและสัญญา ($\bar{x} = 4.31, 4.29$ และ 4.26 ตามลำดับ) ส่วนรายวิชาที่มีประโยชน์ต่อการ ดำรงชีวิต และการอยู่ร่วมกันในสังคมต่ำสุด อยู่ในระดับปานกลางได้แก่รายวิชากฎหมายการคลัง และภาษีอากร รายวิชาไทยศึกษา และรายวิชาประวัติศาสตร์กฎหมาย ($\bar{x} = 3.09, 3.17$ และ 3.26 ตามลำดับ)

ความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อโครงสร้างของหลักสูตรจากการสนทนากลุ่ม

จากการสอบถามความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อโครงสร้างของหลักสูตรพบว่า นิสิตไม่มีโอกาสได้เลือกรายวิชาต่าง ๆ และไม่ทราบถึงจำนวนหน่วยกิตที่จะต้องลงทะเบียนในแต่ละภาคการศึกษา

ในการด้านการจัดตารางเวลาเรียนนั้นไม่มีความเหมาะสมเพราะตารางเรียนจะเปลี่ยนแปลงบ่อยต้องติดตามลักษณะสัปดาห์ต่อสัปดาห์ บางครั้งมีการนัดเรียนวันหยุด วันเสาร์ หรืออาทิตย์ทำให้นิสิตเข้าเรียนไม่ทันบ้าง

สำหรับการจัดลำดับรายวิชาที่ให้นิสิตเรียนในแต่ละภาคการศึกษานั้นมีลักษณะที่ไม่ต่อเนื่องบางครั้งนำนิสิตรุ่น 2 ไปเรียนพร้อมกับรุ่น 1 ซึ่งรุ่น 2 ยังไม่ได้เรียนวิชาพื้นฐานแต่กลับนำไปเรียนในรายวิชาชั้นสูงทำให้นิสิตประสบกับปัญหาการเรียนอย่างมาก

ในส่วนของรายวิชาเลือกเสรี นิสิตไม่มีอิสระในการเลือกแต่จะต้องลงเรียนตามที่ทางฝ่ายจัดตารางเรียนกำหนดให้เหมือนกันหมดทุกคน บางครั้งทำให้นิสิตมีอคติต่อรายวิชาที่จำใจต้องลงเรียน

2.3 คุณสมบัติของอาจารย์ผู้สอน

จากการสนทนากลุ่มนิสิต ในด้านความเหมาะสมของคุณสมบัติของอาจารย์นั้นนิสิตให้ความเห็นว่าโดยส่วนใหญ่อาจารย์มีคุณสมบัติที่เหมาะสมกับรายวิชาที่ได้รับมอบหมาย แต่จะมีบางรายวิชาที่นิสิตให้ความเห็นว่าอาจารย์มีความรู้ ความสามารถค่อนข้างไม่ตรงกับรายวิชาที่ได้รับมอบหมายได้แก่รายวิชากฎหมายการคลัง และภาษีอากร ซึ่งนิสิตกล่าวว่า ในบางครั้งอาจารย์ผู้ตอบคำถามได้ไม่ตรงกับความต้องการของนิสิตทำให้นิสิตไม่เข้าใจเนื้อหาในส่วนนั้น

สำหรับจำนวนอาจารย์ นิสิตกล่าวว่าต้องการที่จะให้มีจำนวนมากกว่านี้เพราะถ้ายังคงให้อาจารย์จากภายนอก จะทำให้นิสิตไม่สามารถเข้าพบ พูดคุยซักถาม ได้ตลอดเวลาเมื่อนิสิตเกิดข้อสงสัย. แต่ถ้ามีจำนวนอาจารย์ที่เพียงพอนิสิตสามารถเข้าพบพูดคุยซักถามได้ตลอดเวลา จะทำให้นิสิตได้พัฒนาตนเองได้อย่างสม่ำเสมอ ไม่ต้องรอให้ถึงช่วงเวลาที่ยาจารย์ภายนอกมาซึ่งต้องใช้ระยะเวลาอย่างน้อย 1 สัปดาห์

และจากการสอบถามอาจารย์ผู้สอน ซึ่งก็มีความเห็นตรงกันกับนิสิตว่าจำนวนอาจารย์มีน้อยไป ไม่เพียงพอกับนิสิตถึงแม้กระทั่งจะมีการเชิญอาจารย์จากภายนอกแล้วก็ตาม แต่ก็จะสามารถให้ความรู้ได้เฉพาะช่วงเวลาที่สอนเท่านั้น แต่นอกเวลาเรียนแล้วนิสิตจะไม่สามารถซักถามได้เลย

2.4 คุณสมบัติของนิสิต

ความเหมาะสมของคุณสมบัติของนิสิตตามความคิดเห็นของอาจารย์ปรากฏดังตารางต่อไป

ตาราง 15 คุณสมบัติของนิสิตตามความคิดเห็นของอาจารย์

คุณสมบัติ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
ความพร้อมและความเหมาะสมของนิสิต			
1. นิสิตมีความรู้พื้นฐานเหมาะสมกับหลักสูตร	4.18	.60	มาก
2. นิสิตมีความรู้พื้นฐานใกล้เคียงกัน	3.73	.79	มาก
3. นิสิตมีความสนใจในการเรียนรู้เป็นอย่างดี	4.00	.77	มาก
4. นิสิตมีความสนใจใฝ่รู้ใฝ่เรียน	4.09	.83	มาก
5. นิสิตมีความสามารถเรียนตามหลักสูตรได้เป็นอย่างดี	3.64	.81	มาก
6. นิสิตมีความกระตือรือร้นในการทำงาน	3.73	.90	มาก
7. รู้วิธีแสวงหาความรู้ข้อมูลและข่าวสาร	4.00	1.00	มาก
8. ค้นหาความรู้เพิ่มเติมให้กว้างขวางทันสมัย	4.09	.70	มาก
9. มีความฉลาดและรอบรู้	2.73	.65	ปานกลาง
10. มีความคิดริเริ่ม	2.64	.92	ปานกลาง
11. สามารถวิพากษ์วิจารณ์และอภิปราย	3.36	.67	ปานกลาง
12. เข้าใจปัญหาสังคมและสิ่งแวดล้อม	4.09	.83	มาก
13. สามารถนำความรู้ ทักษะและประสบการณ์ทางด้านวิชาเฉพาะไปใช้ในวิชาชีพได้	3.82	.75	มาก
ด้านคุณธรรม จริยธรรม ลักษณะนิสัย			
14. ประพฤติตนดีสม่ำเสมอ	3.45	.52	ปานกลาง
15. ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของสังคม	3.36	.50	ปานกลาง
16. มีความรับผิดชอบและเอาใจใส่ต่อการปฏิบัติงาน	2.82	.87	ปานกลาง
17. รักความยุติธรรม	4.45	.52	มาก

ตาราง 15 (ต่อ)

คุณสมบัติ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
18. ใช้คุณธรรมนำสุขให้เกิดในชีวิตประจำวัน	3.27	.47	ปานกลาง
19. รักพอใจและนิยมในวิชาซีพของตนเอง	4.27	.65	มาก
20. มีความรู้ทางด้านกฎหมายระหว่างประเทศ	3.91	.83	มาก
21. สามารถใช้ภาษาอังกฤษในทางวิชาชีพได้เป็นอย่างดี	2.45	.52	น้อย
22. วิเคราะห์ ติดตามสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและการค้าโลก	3.64	.50	มาก
23. ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.09	.70	มาก
24. สามารถทำวิจัยทางด้านกฎหมายธุรกิจระหว่างประเทศ	2.82	.60	ปานกลาง
25. มีทักษะ และทัศนคติที่ดีเพื่อความสำเร็จ	3.82	.60	มาก
26. มีความรับผิดชอบในสิ่งที่ตนได้กระทำ	3.27	.47	ปานกลาง
27. มีความศรัทธา และรู้สึกว่าคุณค่าตนเองมีคุณค่า	3.82	.60	มาก
28. พูดภาษาอังกฤษได้อย่างคล่องแคล่ว ชัดเจน	2.82	.60	ปานกลาง
29. พูดภาษาไทยได้อย่างคล่องแคล่ว ชัดเจน	3.27	.47	ปานกลาง
30. เขียนภาษาอังกฤษได้อย่างคล่องแคล่ว ชัดเจน	3.36	.50	ปานกลาง
31. เขียนภาษาไทยได้อย่างคล่องแคล่ว ชัดเจน	3.45	.52	ปานกลาง
32. มีมุมมองที่กว้างไกลเป็นนานาชาติ	3.36	.50	ปานกลาง
33. มีจริยธรรมในการทำงาน	3.45	.52	ปานกลาง
34. มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต	3.55	.52	มาก
รวม	3.55	.23	มาก

จากตาราง 15 พบว่านิสิตมีคุณสมบัติในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่านิสิตมีคุณสมบัติสูงสุด อยู่ในระดับมากได้แก่รักความยุติธรรม รักพอใจและนิยมในวิชาซีพของตนเอง และนิสิตมีความรู้พื้นฐานเหมาะสมกับหลักสูตร ($\bar{x} = 4.45, 4.27$ และ

4.18 ตามลำดับ) ส่วนข้อที่มีคุณสมบัติต่ำสุด อยู่ในระดับน้อยและปานกลางได้แก่สามารถใช้ภาษาอังกฤษในทางวิชาชีพได้เป็นอย่างดี มีความคิดริเริ่ม และมีความฉลาดและรอบรู้ ($\bar{x} = 2.45, 2.64$ และ 2.73 ตามลำดับ)

2.5 สิ่งอำนวยความสะดวก

ความคิดเห็นของนิสิตในด้านปัจจัยเกื้อหนุนในการเรียนการสอนผลปรากฏดังตารางต่อไป

ตาราง 16 ปัจจัยเกื้อหนุนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนตามความคิดเห็นของนิสิต
ด้านความเพียงพอ

ทรัพยากร	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1. ห้องเรียน	2.43	.92	ปานกลาง
2. หนังสือ/ตำราที่ใช้สำหรับค้นคว้าในห้องสมุด วิทยาลัยนานาชาติ (Self Access)	2.14	.91	น้อย
3. หนังสือ/ตำราที่ใช้สำหรับค้นคว้าใน สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัย	2.60	.98	ปานกลาง
4. สถานที่ทำงานของนิสิต	1.91	.92	น้อย
5. เครื่องคอมพิวเตอร์	2.06	.97	น้อย
6. ระบบอินเทอร์เน็ต	1.97	.89	น้อย
รวม	1.89	.80	น้อย

จากตาราง 16 พบว่านิสิตมีความคิดเห็นที่ปัจจัยเกื้อหนุนที่มีต่อการเรียนการสอนใน
ด้านความเพียงพอภาพรวมมีระดับที่น้อย โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีความ
เพียงพอต่ำสุดได้แก่สถานที่ทำงานของนิสิต ($\bar{x} = 1.91$) รองลงมาได้แก่ระบบอินเทอร์เน็ต
($\bar{x} = 1.97$) และเครื่องคอมพิวเตอร์ ($\bar{x} = 2.06$) ตามลำดับ ส่วนปัจจัยเกื้อหนุนที่มีต่อการเรียน
การสอนสูงสุดได้แก่หนังสือ/ตำราที่ใช้สำหรับค้นคว้าในสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัย อยู่ในระดับ
ปานกลาง ($\bar{x} = 2.60$)

และจากการสนทนากลุ่มทำให้ทราบว่าปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องต่อการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนที่วิทยาลัยนานาชาติ นั้น มิใช่เพียงพื่อต่อความต้องการของนิสิต เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ที่มีระบบอินเทอร์เน็ตสำหรับค้นคว้าหาข้อมูล มีจำนวนน้อย สถานที่ทำงานของนิสิต ไม่มีไว้รองรับให้กับนิสิตโดยเฉพาะ

ตาราง 17 ปัจจัยเกื้อหนุนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนตามความคิดเห็นของนิสิต ด้านคุณภาพ

ทรัพยากร	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ห้องเรียน	2.49	.89	น้อย
2. หนังสือ/ตำราที่ใช้สำหรับค้นคว้าในห้องสมุดวิทยาลัยนานาชาติ (Self Access)	2.46	.92	น้อย
3. หนังสือ/ตำราที่ใช้สำหรับค้นคว้าใน สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัย	2.77	.84	ปานกลาง
4. สถานที่ทำงานของนิสิต	1.94	.80	น้อย
5. เครื่องคอมพิวเตอร์	2.11	.93	น้อย
6. ระบบอินเทอร์เน็ต	2.14	.88	น้อย
รวม	1.91	.70	น้อย

จากตาราง 17 พบว่าปัจจัยเกื้อหนุนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนตามความคิดเห็นของนิสิตด้านคุณภาพในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายการพบว่าปัจจัยด้านสถานที่ทำงานของนิสิตมีค่าต่ำสุด โดยมีคุณภาพอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 1.94$) รองลงมาได้แก่คอมพิวเตอร์ และระบบอินเทอร์เน็ต ($\bar{x} = 2.11$ และ 2.14) ตามลำดับ ส่วนปัจจัยที่มีค่าคุณภาพสูงสุดได้แก่หนังสือ/ตำราที่ใช้สำหรับค้นคว้าในสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัย อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.77$)

ตาราง 18 ปัจจัยเกื้อหนุนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนตามความคิดเห็นของนิสิต
ด้านความสะดวกในการรับบริการ

ทรัพยากร	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1. ห้องเรียน	2.51	1.04	ปานกลาง
2. หนังสือ/ตำราที่ใช้สำหรับค้นคว้าในห้องสมุด วิทยาลัยนานาชาติ (Self Access)	2.51	.95	ปานกลาง
3. หนังสือ/ตำราที่ใช้สำหรับค้นคว้าใน สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัย	3.26	1.12	ปานกลาง
4. สถานที่ทำงานของนิสิต	1.94	.94	น้อย
5. เครื่องคอมพิวเตอร์	2.09	.98	น้อย
6. ระบบอินเทอร์เน็ต	2.09	.95	น้อย
รวม	2.00	.80	น้อย

จากตาราง 18 ปัจจัยเกื้อหนุนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนตามความคิดเห็นของนิสิตด้านความสะดวกในการรับบริการในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.00$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายปัจจัยพบว่าปัจจัยสถานที่ทำงานของนิสิตมีค่าต่ำสุด โดยอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 1.94$) รองลงมาได้แก่ปัจจัยเครื่องคอมพิวเตอร์ และระบบอินเทอร์เน็ต ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{x} = 2.09$) ส่วนปัจจัยที่มีค่าสูงสุดได้แก่หนังสือ/ตำราที่ใช้สำหรับค้นคว้าในสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัย ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.26$)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านกระบวนการ

การวิเคราะห์ข้อมูลในด้านกระบวนการโดยแยกพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏผลดังนี้

3.1 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ในการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรนิติศาสตร์ นานาชาติ นั้น ผลปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 19 กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของอาจารย์ผู้สอนโดยการประเมินของนิสิต (n=35)

กิจกรรม	$\bar{x}$	S.D.	สภาพที่เป็นจริง
1. แจงเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของการเรียนก่อนการสอน	3.97	.92	ส่วนมาก
2. แสดงให้เห็นว่ามีการเตรียมการสอนล่วงหน้า	3.74	.70	ส่วนมาก
3. สอนตามลำดับความยากง่ายของเนื้อหาวิชา	3.43	.88	ครึ่งต่อครึ่ง
4. สอนครบทุกเนื้อหาที่แจงไว้	3.74	.74	ส่วนมาก
5. สอนแบบบรรยาย	4.11	.96	ส่วนมาก
6. สอนแบบบรรยายแล้วให้ไปค้นคว้าเพิ่มเติม	3.26	.82	ครึ่งต่อครึ่ง
7. สอนแบบวิธีการตั้งปัญหาแล้วให้ไปค้นคว้า	2.74	.82	ครึ่งต่อครึ่ง
8. มีอุปกรณ์ประกอบการสอนอย่างเหมาะสม	2.89	1.08	ครึ่งต่อครึ่ง
9. มอบงานและแบบฝึกหัดให้กับนิสิตอย่างเหมาะสม	3.26	.74	ครึ่งต่อครึ่ง
10. ตรวจผลงานหรือแบบฝึกหัดของนิสิตทุกครั้ง	3.23	.69	ครึ่งต่อครึ่ง
11. แจงผลการตรวจงานแก่นิสิตทุกครั้ง	3.00	.94	ครึ่งต่อครึ่ง
12. เปิดโอกาสให้นิสิตซักถามและแสดงความคิดเห็น	4.11	.72	ส่วนมาก
13. ให้กำลังใจนิสิตในการเรียน	3.37	.84	ครึ่งต่อครึ่ง

ตาราง 19 (ต่อ)

กิจกรรม	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
14. พยายามสอนให้นิสิตมีความเข้าใจเนื้อหาอย่างละเอียด	3.60	.55	ส่วนมาก
15. อุทิศเวลาให้กับการสอนอย่างแท้จริง	3.51	.70	ส่วนมาก
16. บอกรายชื่อเอกสารประกอบการเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการค้นคว้า	3.97	.86	ส่วนมาก
17. แจ้งผลการสอบทุกครั้ง	3.20	.83	ครั้งต่อครั้ง
18. มีการวัดผลตามวัตถุประสงค์ที่แจ้งไว้	3.66	.68	ส่วนมาก
19. วัดผลได้ครอบคลุมเนื้อหาวิชา	3.63	.73	ส่วนมาก
20. สอบวัดทั้งความจำ ความเข้าใจ และความสามารถในการคิด	3.69	.87	ส่วนมาก
21. ผลการประเมินยุติธรรม	3.51	.78	ส่วนมาก
รวม	3.51	.44	ส่วนมาก

จากตาราง 19 พบว่านิสิตมีความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของอาจารย์โดยภาพรวมอยู่ในระดับส่วนมาก ($\bar{x} = 3.51$) เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม พบว่ากิจกรรมที่อาจารย์ดำเนินมากที่สุดเท่ากัน 2 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมเปิดโอกาสให้นิสิตซักถามและแสดงความคิดเห็น และกิจกรรมการสอนแบบบรรยาย ($\bar{x} = 4.11$) ส่วนกิจกรรมที่อาจารย์ปฏิบัติน้อยสุด อยู่ในระดับปานกลางได้แก่กิจกรรมสอนแบบวิธีการตั้งปัญหาแล้วให้ไปค้นคว้า และกิจกรรมแจ้งผลการตรวจงานแก่นิสิตทุกครั้ง ($\bar{x} = 2.74$ และ 3.00 ตามลำดับ)

3.2 กระบวนการวัดและประเมินผล

จากการสัมภาษณ์นิสิตในการสนทนากลุ่ม นิสิตมีความเห็นว่ากระบวนการวัดผลและประเมินผลยังไม่โปร่งใสเท่าที่ควรไม่มีการแจ้งคะแนนผลสอบเพื่อให้นิสิตได้รับทราบ และนิสิตไม่สามารถที่จะสอบถามถึงคะแนนที่ตนได้จากการทำแบบฝึกต่าง ๆ หรือการทดสอบย่อยโดยเฉพาะอย่างยิ่งในรายวิชากฎหมายการคลัง และภาษีอากร

3.3 บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีต่อนิสิต

ตามความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่ออาจารย์ที่ปรึกษาในลักษณะที่เป็นอยู่และที่ควรจะเป็น ปรากฏผลดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 20 ความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่ออาจารย์ที่ปรึกษาในลักษณะที่เป็นอยู่

หน้าที่	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1. ให้คำแนะนำเกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับของสถาบัน	2.37	1.06	น้อย
2. ให้คำแนะนำและดูแลการเลือกลงทะเบียนในแต่ละภาคเรียน	1.94	1.03	น้อย
3. ให้คำแนะนำในการเรียน	2.29	1.05	น้อย
4. ให้คำปรึกษาในเรื่องการปรับตัว	2.11	1.18	น้อย
5. ให้คำปรึกษาในด้านวิชาการต่าง ๆ ที่มีปัญหา	2.23	1.03	น้อย
6. ให้ความเป็นกันเองกับนิสิต	2.40	.98	น้อย
7. ร่วมกิจกรรมกับนิสิต	2.49	1.01	น้อย
8. อุทิศเวลาให้นิสิตเข้าพบเพื่อปรึกษา	2.49	1.34	น้อย
9. เอาใจใส่เรื่องความประพฤติ	2.34	1.03	น้อย
10. เอาใจใส่เรื่องผลการเรียน	2.17	.82	น้อย
รวม	2.28	.80	น้อย

จากตาราง 20 พบว่านิสิตมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในลักษณะที่เป็นอยู่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.28$) เมื่อพิจารณาเป็นรายหน้าที่พบว่าหน้าที่ที่อาจารย์ที่ปรึกษาปฏิบัติต่ำสุด ซึ่งอยู่ในระดับน้อยได้แก่หน้าที่ให้คำแนะนำและดูแลการเลือกลงทะเบียนในแต่ละภาคเรียน รองลงมาได้แก่หน้าที่ให้คำปรึกษาในเรื่องการปรับตัว และหน้าที่เอาใจใส่เรื่องผลการเรียน ($\bar{x} = 1.94, 2.11$ และ 2.17 ตามลำดับ)

ตาราง 21 ความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่ออาจารย์ที่ปรึกษาในลักษณะที่ควรเป็น

หน้าที่	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1. ให้คำแนะนำเกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับของสถาบัน	3.86	.85	มาก
2. ให้คำแนะนำและดูแลการเลือกลงทะเบียน ในแต่ละภาคเรียน	3.83	.98	มาก
3. ให้คำแนะนำในการเรียน	3.83	1.12	มาก
4. ให้คำปรึกษาในเรื่องการปรับตัว	3.71	1.15	มาก
5. ให้คำปรึกษาในด้านวิชาการต่าง ๆ ที่มีปัญหา	3.91	1.04	มาก
6. ให้ความเป็นกันเองกับนิสิต	3.86	1.03	มาก
7. ร่วมกิจกรรมกับนิสิต	3.74	.90	มาก
8. อุทิศเวลาให้นิสิตเข้าพบเพื่อปรึกษา	4.00	1.08	มาก
9. เอาใจใส่เรื่องความประพฤติ	3.71	1.05	มาก
10. เอาใจใส่เรื่องผลการเรียน	3.69	1.16	มาก
รวม	3.79	.93	มาก

จากตาราง 21 พบว่านิสิตมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในลักษณะที่ควรเป็น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.79$) เมื่อพิจารณาเป็นรายหน้าที่พบว่าหน้าที่ที่อาจารย์ที่ปรึกษาควรปฏิบัติสูงสุด ซึ่งอยู่ในระดับมากได้แก่หน้าที่อุทิศเวลาให้นิสิตเข้าพบเพื่อปรึกษา ($\bar{x} = 4.00$) รองลงมาได้แก่หน้าที่ให้คำปรึกษาในด้านวิชาการต่าง ๆ ที่มีปัญหา และหน้าที่ให้คำแนะนำเกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับของสถาบัน ($\bar{x} = 3.91$ และ 3.86)

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านผลผลิต

การวิเคราะห์ข้อมูลด้านผลผลิตของการจัดกิจกรรมตามหลักสูตรนิติศาสตร์ (หลักสูตรนานาชาติ) จำแนกออกเป็นรายด้านดังต่อไปนี้

4.1 ความพึงพอใจของบัณฑิตที่จบการศึกษา กำลังจะจบการศึกษา และอาจารย์หรือวิทยากรที่สอน

4.1.1 ความพึงพอใจของบัณฑิตที่จบการศึกษาต่อหลักสูตรจากการสัมภาษณ์บัณฑิตที่จบการศึกษา บัณฑิตให้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) ดังนี้

- การนำความรู้ที่ได้รับหลังจากสำเร็จการศึกษาไปใช้

บัณฑิตกล่าวว่า ได้นำความรู้ที่ได้รับจากการเรียนไปใช้ได้อย่างเต็มที่ แต่ไม่ครบถ้วนทุกรายวิชา ทั้งนี้เพราะรายวิชาที่เรียนมานั้นมีลักษณะที่กว้างซึ่งสามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพได้ที่หลากหลายมากกว่าที่บัณฑิตปฏิบัติอยู่ ซึ่งขณะผู้ประเมินทำการประเมินนี้ มีบัณฑิต 3 คน และ 2 ใน 3 ได้ปฏิบัติงานอยู่ในสถานที่เดียวกันจึงมีความคิดเห็นที่ใกล้กัน ส่วนบัณฑิตที่เหลืออีก 1 คน ได้ไปทำงานในบริษัทเอกชน สามารถใช้ความรู้ความสามารถได้เต็มศักยภาพตามที่ได้เรียนมา แต่ก็มีลักษณะเช่นเดียวกับที่กล่าวผ่านมาในตอนต้น บางรายวิชาที่ไม่ได้ออกนำไปใช้เลย เพราะตามเนื้อหาที่ปฏิบัตินั้นไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับบางรายวิชาที่ได้เรียนมา

- ความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตร

ในด้านความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตร บัณฑิตกล่าวว่ายังมีบางส่วนที่ค่อนข้างไม่พึงพอใจทั้งนี้ในขั้นต้นก่อนเข้าศึกษาในหลักสูตรนี้บัณฑิตได้ตั้งความหวังไว้ว่า จะต้องมีการจัดการเรียนการสอนแบบนานาชาติ แต่เมื่อได้เข้ามาศึกษาแล้วพบว่าในบางรายวิชาจัดการเรียนการสอนไม่แตกต่างอะไรกับการเรียนตามหลักสูตรปกติ ซึ่งเมื่อบัณฑิตได้ไปสอบถามเพื่อนนิสิตในหลักสูตรปกติ ก็พบว่ากระบวนการเรียนการสอนในบางรายวิชาก็ไม่แตกต่างอะไรกัน ใช้ผู้สอนคนเดียวกัน ลักษณะการสอนก็ไม่แตกต่างกัน ในส่วนนี้บัณฑิตจึงได้ลงความเห็นว่าเป็นส่วนที่ไม่พึงพอใจสำหรับหลักสูตรนิติศาสตร์ (หลักสูตรนานาชาติ)

- ควรปรับเปลี่ยนหรือลดรายวิชาใดในหลักสูตร

สำหรับรายวิชาที่ควรเพิ่มเติมในหลักสูตรนี้ บัณฑิตได้ให้ความเห็นว่า ควรเพิ่มรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับภาษาอังกฤษให้มากขึ้น ทั้งนี้เพราะตามหลักสูตรแล้ว หลักสูตรนี้เป็นหลักสูตรนานาชาติ ดังนั้น เมื่อนิสิตที่จบการศึกษาไปแล้วควรจะใช้ภาษาอังกฤษได้เป็นอย่างดี แต่ที่ปรากฏอยู่ยังไม่เป็นเช่นนั้น ดังนั้นจึงควรเพิ่มรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาอังกฤษ และควรมีการเพิ่มรายวิชาเลือกเสรีให้มากกว่าที่เป็นอยู่ ทั้งนี้เพราะการเรียนในหลักสูตรนี้นิสิตจะค่อนข้างเครียดมาก ดังนั้นควรที่จะหารายวิชาเสรีที่นิสิตสามารถเลือกได้อย่างเสรีจริง ๆ เพื่อเป็นการผ่อนคลายความเครียดจากรายวิชาหลักลงไปได้บ้าง

ในรายวิชาที่ควรลดลงนั้น บัณฑิตได้ให้ความเห็นว่า จากรายวิชาทั้งหมดที่ได้ศึกษามานั้นรายวิชาในส่วนของหมวดรายวิชาศึกษาทั่วไปนั้น ตามลักษณะงานของบัณฑิตที่จบการศึกษาในหลักสูตรนี้จะไม่ค่อยได้ใช้จนถึงไม่ได้ใช้เลย ดังนั้นควรลดในส่วนของรายวิชาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป

4.1.2 ความพึงพอใจของนิสิตที่กำลังศึกษาต่อรายวิชา

ความพึงพอใจของนิสิตที่กำลังศึกษาอยู่มีความพึงพอใจและมีความคิดเห็นในรายวิชาต่าง ๆ ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 22 ความคิดเห็นของนิสิตในด้านความรู้ความเข้าใจในรายวิชาต่าง ๆ

รายวิชา	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
หมวดวิชาศึกษาทั่วไป 30 หน่วยกิต			
1. ทักษะภาษาไทย	2.29	.57	ปานกลาง
2. ภาษาอังกฤษพื้นฐาน 1	2.43	.56	ปานกลาง
3. ภาษาอังกฤษพื้นฐาน 2	2.37	.55	ปานกลาง
4. การคิด การให้เหตุผลและจริยธรรม	2.26	.61	ปานกลาง
5. เทคโนโลยีสารสนเทศ	2.11	.53	ปานกลาง
6. มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม	2.23	.55	ปานกลาง
7. สภาวะการณ์โลก	2.23	.60	ปานกลาง

ตาราง 22 (ต่อ)

รายวิชา	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
8. ไทยศึกษา	2.29	.57	ปานกลาง
9. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์	2.29	.57	ปานกลาง
10. วิทยาศาสตร์ในชีวิตประจำวัน	2.14	.55	ปานกลาง
หมวดวิชาเฉพาะ 108 หน่วยกิต วิชาเอกบังคับ 90 หน่วยกิต			
11. กฎหมายแพ่ง : หลักทั่วไป	2.37	.55	ปานกลาง
12. กฎหมายว่าด้วยนิติกรรมและสัญญา	2.49	.56	ปานกลาง
13. กฎหมายมหาชนเบื้องต้น	1.94	.76	ปานกลาง
14. กฎหมายลักษณะหนี้	2.43	.56	ปานกลาง
15. กฎหมายว่าด้วยละเมิด จัดการงานนอกสั่ง ลากมี ควรได้	2.51	.56	มาก
16. กฎหมายว่าด้วยทรัพย์ และที่ดิน	2.46	.66	ปานกลาง
17. กฎหมายอาญาภาคทั่วไป	2.31	.63	ปานกลาง
18. กฎหมายรัฐธรรมนูญ	1.89	.68	ปานกลาง
19. กฎหมายอาญาภาคความผิด	2.20	.47	ปานกลาง
20. เอกเทศสัญญา 1	2.23	.49	ปานกลาง
21. กฎหมายว่าด้วยกู้ยืม และหลักประกัน	2.11	.58	ปานกลาง
22. พระธรรมนูญศาลยุติธรรม และระบบศาลไทย	2.11	.58	ปานกลาง
23. ตราสารเปลี่ยนมือ	1.80	.72	ปานกลาง
24. เอกเทศสัญญา 2	2.14	.49	ปานกลาง
25. กฎหมายว่าด้วยห้างหุ้นส่วน บริษัท	1.97	.57	ปานกลาง
26. กฎหมายว่าด้วยครอบครัว	2.17	.66	ปานกลาง
27. กฎหมายว่าด้วยมรดก	2.09	.66	ปานกลาง
28. กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง 1	2.26	.56	ปานกลาง
29. กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง 2	2.20	.53	ปานกลาง

ตาราง 22 (ต่อ)

รายวิชา	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
30. กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา	2.29	.57	ปานกลาง
31. กฎหมายลักษณะพยาน	2.14	.60	ปานกลาง
32. กฎหมายว่าด้วยประกันภัย	1.89	.68	ปานกลาง
33. กฎหมายปกครอง	2.17	.66	ปานกลาง
34. กฎหมายล้มละลาย และการฟื้นฟูกิจการ	1.86	.69	ปานกลาง
35. กฎหมายแรงงาน และประกันสังคม	2.29	.57	ปานกลาง
36. กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีเมือง	2.34	.64	ปานกลาง
37. กฎหมายการคลัง และภาษีอากร	1.66	.68	ปานกลาง
38. กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล	2.49	.56	ปานกลาง
39. หลักสูตรวิชาที่หนักกฎหมาย	2.40	.55	ปานกลาง
40. ประวัติศาสตร์กฎหมาย	1.97	.75	ปานกลาง
41. นิติปรัชญา	1.71	.83	ปานกลาง
วิชาเอกเลือก 18 หน่วยกิต			
42. กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา	2.26	.56	ปานกลาง
43. กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค	2.17	.62	ปานกลาง
44. กฎหมายธุรกิจระหว่างประเทศ	2.11	.63	ปานกลาง
45. กฎหมายสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ	2.40	.65	ปานกลาง
46. กฎหมายพาณิชย์นาวี	2.20	.72	ปานกลาง
47. กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์	2.11	.53	ปานกลาง
หมวดวิชาเลือกเสรี 6 หน่วยกิต			
48. กฎหมายการค้าระหว่างประเทศ	2.26	.56	ปานกลาง
49. กฎหมายเทคโนโลยีสารสนเทศ	2.17	.62	ปานกลาง
รวม	2.19	.33	ปานกลาง

จากตาราง 22 พบว่านิสิตมีความรู้ความเข้าใจในรายวิชาต่าง ๆ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.19$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายวิชาพบว่าแทบทุกวิชานิสิตจะมีความเข้าใจในระดับปานกลาง โดยรายวิชาที่มีค่าต่ำสุดได้แก่รายวิชากฎหมายการคลังและภาษีอากร รายวิชานิติปรัชญา และรายวิชาตราสารเปลี่ยนมือ ($\bar{x} = 1.66, 1.71$ และ 1.80 ตามลำดับ) ส่วนรายวิชาที่นิสิตมีความเข้าใจสูงสุด ซึ่งมีระดับมากที่สุดได้แก่รายวิชากฎหมายว่าด้วยละเมิด จัดการงานนอกสั่ง ลากม็ควรรได้ ($\bar{x} = 2.51$)

ตาราง 23 ความคิดเห็นของนิสิตในรายวิชาต่าง ๆ ในด้านความมีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ

รายวิชา	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
หมวดวิชาศึกษาทั่วไป 30 หน่วยกิต			
1. ทักษะภาษาไทย	2.14	.55	ปานกลาง
2. ภาษาอังกฤษพื้นฐาน 1	2.63	.49	มาก
3. ภาษาอังกฤษพื้นฐาน 2	2.63	.49	มาก
4. การคิด การใช้เหตุผลและจริยธรรม	2.17	.66	ปานกลาง
5. เทคโนโลยีสารสนเทศ	2.29	.62	ปานกลาง
6. มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม	2.00	.64	ปานกลาง
7. สภาพการณ์โลก	2.14	.60	ปานกลาง
8. ไทยศึกษา	2.06	.54	ปานกลาง
9. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์	2.54	.51	มาก
10. วิทยาศาสตร์ในชีวิตประจำวัน	2.14	.55	ปานกลาง
หมวดวิชาเฉพาะ 108 หน่วยกิต			
วิชาเอกบังคับ 90 หน่วยกิต			
11. กฎหมายแพ่ง : หลักทั่วไป	2.74	.51	มาก
12. กฎหมายว่าด้วยนิติกรรมและสัญญา	2.77	.43	มาก
13. กฎหมายมหาชนเบื้องต้น	2.49	.66	ปานกลาง
14. กฎหมายลักษณะหนี้	2.71	.46	มาก

ตาราง 23 (ต่อ)

รายวิชา	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
15. กฎหมายว่าด้วยละเมิด จัดการงานนอกสั่ง ลากมี ควรได้	2.74	.44	มาก
16. กฎหมายว่าด้วยทรัพย์ และที่ดิน	2.60	.55	มาก
17. กฎหมายอาญาภาคทั่วไป	2.66	.48	มาก
18. กฎหมายรัฐธรรมนูญ	2.51	.61	มาก
19. กฎหมายอาญาภาคความผิด	2.51	.70	มาก
20. เอกเทศสัญญา 1	2.51	.82	มาก
21. กฎหมายว่าด้วยกู้ยืม และหลักประกัน	2.74	.51	มาก
22. พระธรรมนูญศาลยุติธรรม และระบบศาลไทย	2.43	.65	ปานกลาง
23. ตราสารเปลี่ยนมือ	2.60	.69	มาก
24. เอกเทศสัญญา 2	2.77	.49	มาก
25. กฎหมายว่าด้วยห้างหุ้นส่วน บริษัท	2.69	.53	มาก
26. กฎหมายว่าด้วยครอบครัว	2.63	.60	มาก
27. กฎหมายว่าด้วยมรดก	2.69	.58	มาก
28. กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง 1	2.66	.59	มาก
29. กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง 2	2.69	.58	มาก
30. กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา	2.60	.60	มาก
31. กฎหมายลักษณะพยาน	2.63	.55	มาก
32. กฎหมายว่าด้วยประกันภัย	2.57	.56	มาก
33. กฎหมายปกครอง	2.54	.56	มาก
34. กฎหมายล้มละลาย และการฟื้นฟูกิจการ	2.43	.65	ปานกลาง
35. กฎหมายแรงงาน และประกันสังคม	2.60	.55	มาก
36. กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีเมือง	2.57	.56	มาก
37. กฎหมายการคลัง และภาษีอากร	2.34	.84	ปานกลาง
38. กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล	2.63	.55	มาก

ตาราง 23 (ต่อ)

รายวิชา	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
39. หลักวิชาชีพนักกฎหมาย	2.63	.65	มาก
40. ประวัติศาสตร์กฎหมาย	2.23	.91	ปานกลาง
41. นิติปรัชญา	2.14	1.03	ปานกลาง
วิชาเอกเลือก 18 หน่วยกิต			
42. กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา	2.69	.63	มาก
43. กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค	2.74	.61	มาก
44. กฎหมายธุรกิจระหว่างประเทศ	2.69	.63	มาก
45. กฎหมายสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ	2.57	.70	มาก
46. กฎหมายพาณิชย์นาวี	2.60	.69	มาก
47. กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์	2.66	.64	มาก
หมวดวิชาเลือกเสรี 6 หน่วยกิต			
48. กฎหมายการค้าระหว่างประเทศ	2.63	.65	มาก
49. กฎหมายเทคโนโลยีสารสนเทศ	2.66	.64	มาก
รวม	2.53	.43	มาก

จากตาราง 23 พบว่านิสิตมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความมีประโยชน์ต่อการดำรงชีพและการประกอบอาชีพในรายวิชาต่าง ๆ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 2.51$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายวิชาพบว่ารายวิชาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ซึ่งอยู่ในระดับมากได้แก่รายวิชากฎหมายว่าด้วยนิติกรรมและสัญญา รองลงมาได้แก่รายวิชาเอกเทศสัญญา 2 และกฎหมายลักษณะหนี้ ($\bar{x} = 2.77, 2.77$ และ 2.71 ตามลำดับ) ส่วนรายวิชาที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ซึ่งอยู่ในระดับปานกลางได้แก่รายวิชามนุษย์กับสิ่งแวดล้อม รายวิชาทักษะภาษาไทย และรายวิชาวิทยาศาสตร์ในชีวิตประจำวัน ($\bar{x} = 2.00, 2.14$ และ 2.14 ตามลำดับ)

ตาราง 24 ความคิดเห็นของนิสิตต่อรายวิชาที่ควรมีการคงไว้และควรตัดออกในหลักสูตร

รายวิชา	คงไว้		ตัดออก	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
หมวดวิชาศึกษาทั่วไป 30 หน่วยกิต				
1. ทักษะภาษาไทย	31	88.6	4	11.4
2. ภาษาอังกฤษพื้นฐาน 1	34	97.1	1	2.9
3. ภาษาอังกฤษพื้นฐาน 2	34	97.1	1	2.9
4. การคิด การใช้เหตุผลและจริยธรรม	30	85.7	5	14.3
5. เทคโนโลยีสารสนเทศ	32	91.4	3	8.6
6. มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม	27	77.1	8	22.9
7. สภาวะการณโลก	28	80.0	7	20.0
8. ไทยศึกษา	31	88.6	4	11.4
9. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์	31	88.6	4	11.4
10. วิทยาศาสตร์ในชีวิตประจำวัน	31	88.6	4	11.4
หมวดวิชาเฉพาะ 108 หน่วยกิต				
วิชาเอกบังคับ 90 หน่วยกิต				
11. กฎหมายแพ่ง : หลักทั่วไป	34	97.1	1	2.9
12. กฎหมายว่าด้วยนิติกรรมและสัญญา	34	97.1	1	2.9
13. กฎหมายมหาชนเบื้องต้น	31	88.6	4	11.4
14. กฎหมายลักษณะหนี้	34	97.1	1	2.9
15. กฎหมายว่าด้วยละเมิด จัดการงานนอกสั่ง ลากม็ควร ได้	31	88.6	4	11.4
16. กฎหมายว่าด้วยทรัพย์ และที่ดิน	34	97.1	1	2.9
17. กฎหมายอาญาภาคทั่วไป	34	97.1	1	2.9
18. กฎหมายรัฐธรรมนูญ	32	91.4	3	8.6
19. กฎหมายอาญาภาคความผิด	33	94.3	2	5.7
20. เอกเทศสัญญา 1	34	97.1	1	2.9
21. กฎหมายว่าด้วยกู้ยืม และหลักประกัน	34	97.1	1	2.9

ตาราง 24 (ต่อ)

รายวิชา	คงไว้		ตัดออก	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
22. พระธรรมมัญญบาลยติธรรม และระบบศาลไทย	34	97.1	1	2.9
23. ตราสารเปลี่ยนมือ	34	97.1	1	2.9
24. เอกเทศสัญญา 2	34	97.1	1	2.9
25. กฎหมายว่าด้วยห้างหุ้นส่วน บริษัท	34	97.1	1	2.9
26. กฎหมายว่าด้วยครอบครัว	34	97.1	1	2.9
27. กฎหมายว่าด้วยมรดก	34	97.1	1	2.9
28. กฎหมายวิธีพิจารณาคความแพ่ง 1	34	97.1	1	2.9
29. กฎหมายวิธีพิจารณาคความแพ่ง 2	34	97.1	1	2.9
30. กฎหมายวิธีพิจารณาคความอาญา	34	97.1	1	2.9
31. กฎหมายลักษณะพยาน	34	97.1	1	2.9
32. กฎหมายว่าด้วยประกันภัย	32	91.4	3	8.6
33. กฎหมายปกครอง	32	91.4	3	8.6
34. กฎหมายล้มละลาย และการฟื้นฟูกิจการ	34	97.1	1	2.9
35. กฎหมายแรงงาน และประกันสังคม	34	97.1	1	2.9
36. กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีเมือง	34	97.1	1	2.9
37. กฎหมายการคลัง และภาษีอากร	30	85.7	5	14.3
38. กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล	32	91.4	3	8.6
39. หลักวิชาขึ้นนักกฎหมาย	34	97.1	1	2.9
40. ประวัติศาสตร์กฎหมาย	28	80.0	7	20
41. นิติปรัชญา	25	71.4	10	28.9
วิชาเอกเลือก 18 หน่วยกิต				
42. กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา	32	91.4	3	8.6
43. กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค	32	91.4	3	8.6
44. กฎหมายธุรกิจระหว่างประเทศ	32	91.4	3	8.6
45. กฎหมายสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ	31	88.6	4	11.4

ตาราง 24 (ต่อ)

รายวิชา	คงไว้		ตัดออก	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
46. กฎหมายพาณิชย์นาวี	31	88.6	4	11.4
47. กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์	31	88.6	4	11.4
หมวดวิชาเลือกเสรี 6 หน่วยกิต				
48. กฎหมายการค้าระหว่างประเทศ	32	91.4	3	8.6
49. กฎหมายเทคโนโลยีสารสนเทศ	30	85.7	5	14.3

จากตาราง 24 พบว่านิสิตมีความคิดเห็นต่อรายวิชาต่าง ๆ ที่ควรคงไว้ในจำนวนที่มากที่สุด โดยวิชาที่ควรคงไว้มากที่สุดได้แก่รายวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน 1 ภาษาอังกฤษพื้นฐาน 2 กฎหมายแพ่ง : หลักทั่วไป กฎหมายว่าด้วยนิติกรรมและสัญญา กฎหมายลักษณะหนี้ กฎหมายว่าด้วยทรัพย์ และที่ดิน กฎหมายอาญาภาคทั่วไป เอกเทศสัญญา 1 กฎหมายว่าด้วยกู้ยืม และหลักประกัน พระธรรมนูญศาลยุติธรรม และระบบศาลไทย ตราสารเปลี่ยนมือ เอกเทศสัญญา 2 กฎหมายว่าด้วยห้างหุ้นส่วน บริษัท กฎหมายว่าด้วยครอบครัว กฎหมายว่าด้วยมรดก กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง 1 กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง 2 กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กฎหมายลักษณะพยาน กฎหมายล้มละลาย และการฟื้นฟูกิจการ กฎหมายแรงงาน และประกันสังคม กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีเมือง และหลักวิชาซีพนักกฎหมาย คิดเป็นร้อยละ 97.1 ของจำนวนนิสิตที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนรายวิชาที่ควรตัดออกสูงสุดได้แก่รายวิชานิติปรัชญา โดยมีจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 28.9 ของจำนวนนิสิตทั้งหมด ซึ่งสอดคล้องกับการสนทนากลุ่มนิสิตโดยนิสิตให้ความเห็นว่ารายวิชาที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรและควรตัดออกได้แก่รายวิชานิติปรัชญา รายวิชาประวัติศาสตร์กฎหมาย รายวิชาการศึกษาการใช้เหตุผลและจริยธรรม และรายวิชาไทยศึกษา

4.1.3 ความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงานของบัณฑิต

จากการสอบถามความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานต่อบัณฑิตพบว่า ทั้งผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานมีความคิดเห็นไปในทางเดียวกัน กล่าวคือทั้งผู้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงานของบัณฑิตมีความพอใจในตัวบัณฑิตภาพรวมอยู่ในระดับที่ดี ซึ่งจากการสอบถามในประเด็นย่อย ๆ พบว่าในด้านการมีมนุษยสัมพันธ์อยู่ในระดับดี สามารถทำงานร่วมกับ บุคคลอื่นในหน่วยงานได้ ด้านความมีน้ำใจต่อผู้อื่น บัณฑิตได้ให้ความช่วยเหลือต่อผู้อื่นอยู่อย่าง สม่ำเสมอ สำหรับคุณลักษณะเด่นของบัณฑิต ได้แก่ การมีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อบุคคลอื่น และมีความอ่อนน้อมถ่อมตน

4.3 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยนเรศวร

จากการนำแบบวัดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยนเรศวร จำนวน 4 คุณลักษณะ คือ 1) ทักษะและทัศนคติที่ดีเพื่อความสำเร็จ 2) ความรับผิดชอบในสิ่งที่ตนเองกระทำ 3) การเรียนรู้ตลอดชีวิต 4) มุมมองกว้างไกลเป็นนานาชาติ ไปทำการวัดกับนิสิต ปรากฏผลดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 25 ผลการวัดคุณลักษณะด้านทักษะและทัศนคติที่ดีเพื่อความสำเร็จ (n = 49)

คะแนนมาตรฐานที่ (T-Score)	จำนวน	แปลความ
ตั้งแต่ T_{65} ขึ้นไป	1	มีคุณลักษณะดังกล่าวอยู่ในระดับสูงมาก
$T_{55} - T_{64}$	11	มีคุณลักษณะดังกล่าวอยู่ในระดับสูง
$T_{45} - T_{54}$	15	มีคุณลักษณะดังกล่าวอยู่ในระดับปานกลาง
$T_{35} - T_{44}$	14	มีคุณลักษณะดังกล่าวอยู่ในระดับน้อย
ต่ำกว่า T_{35}	8	มีคุณลักษณะดังกล่าวอยู่ในระดับน้อยมาก

จากตารางพบว่า นิสิตมีคุณลักษณะด้านทักษะและทัศนคติที่ดีเพื่อความสำเร็จ อยู่ใน ระดับสูงมาก 1 คน ระดับสูง 11 คน ระดับปานกลาง 15 คน ระดับน้อย 14 คน และ ระดับน้อยมาก 8 คน ตามลำดับ

ตาราง 26 ผลการวัดคุณลักษณะด้านความรับผิดชอบในสิ่งที่ตนเองกระทำ (n = 49)

คะแนนมาตรฐานที่ (T - Score)	จำนวน	แปลความ
ตั้งแต่ T_{65} ขึ้นไป	3	มีคุณลักษณะดังกล่าวอยู่ในระดับสูงมาก
$T_{55} - T_{64}$	9	มีคุณลักษณะดังกล่าวอยู่ในระดับสูง
$T_{45} - T_{54}$	18	มีคุณลักษณะดังกล่าวอยู่ในระดับปานกลาง
$T_{35} - T_{44}$	15	มีคุณลักษณะดังกล่าวอยู่ในระดับน้อย
ต่ำกว่า T_{35}	4	มีคุณลักษณะดังกล่าวอยู่ในระดับน้อยมาก

จากตารางพบว่า นิสิตมีคุณลักษณะด้านความรับผิดชอบในสิ่งที่ตนเองกระทำ อยู่ในระดับสูงมาก 3 คน ระดับสูง 9 คน ระดับปานกลาง 18 คน ระดับน้อย 15 คน และ ระดับน้อยมาก 4 คน ตามลำดับ

ตาราง 27 ผลการวัดคุณลักษณะด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิต (n = 49)

คะแนนมาตรฐานที่ (T - Score)	จำนวน	แปลความ
ตั้งแต่ T_{65} ขึ้นไป	7	มีคุณลักษณะดังกล่าวอยู่ในระดับสูงมาก
$T_{55} - T_{64}$	12	มีคุณลักษณะดังกล่าวอยู่ในระดับสูง
$T_{45} - T_{54}$	21	มีคุณลักษณะดังกล่าวอยู่ในระดับปานกลาง
$T_{35} - T_{44}$	5	มีคุณลักษณะดังกล่าวอยู่ในระดับน้อย
ต่ำกว่า T_{35}	4	มีคุณลักษณะดังกล่าวอยู่ในระดับน้อยมาก

จากตารางพบว่า นิสิตมีคุณลักษณะด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิต อยู่ในระดับสูงมาก 7 คน ระดับสูง 12 คน ระดับปานกลาง 21 คน ระดับน้อย 5 คน และ ระดับน้อยมาก 4 คน ตามลำดับ

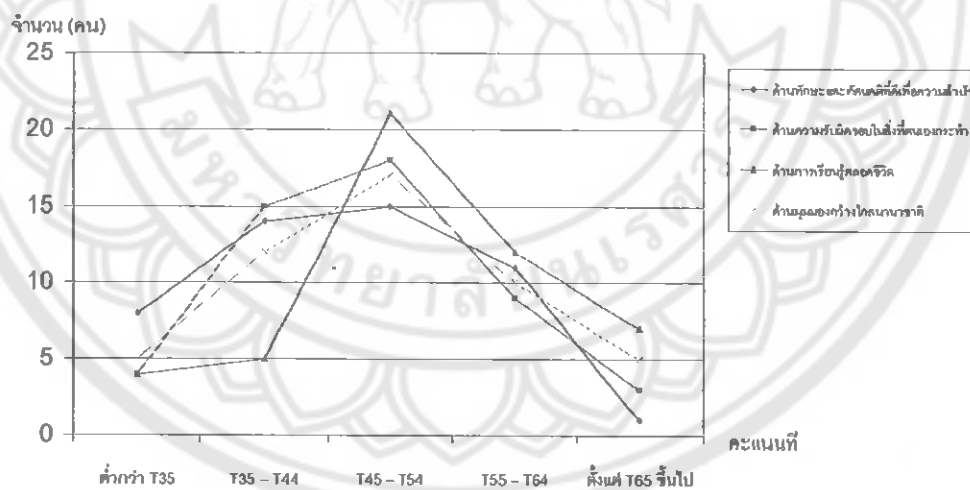

ตาราง 28 ผลการวัดคุณลักษณะด้านมุมมองกว้างไกลนานาชาติ (n = 49)

คะแนนมาตรฐานที่ (T - Score)	จำนวน	แปลความ
ตั้งแต่ T ₆₅ ขึ้นไป	5	มีคุณลักษณะดังกล่าวอยู่ในระดับสูงมาก
T ₅₅ - T ₆₄	10	มีคุณลักษณะดังกล่าวอยู่ในระดับสูง
T ₄₅ - T ₅₄	17	มีคุณลักษณะดังกล่าวอยู่ในระดับปานกลาง
T ₃₅ - T ₄₄	12	มีคุณลักษณะดังกล่าวอยู่ในระดับน้อย
ต่ำกว่า T ₃₅	5	มีคุณลักษณะดังกล่าวอยู่ในระดับน้อยมาก

จากตารางพบว่า นิสิตมีคุณลักษณะด้านมุมมองกว้างไกลนานาชาติ อยู่ในระดับสูงมาก 5 คน ระดับสูง 10 คน ระดับปานกลาง 17 คน ระดับน้อย 12 คน และระดับน้อยมาก 4 คน ตามลำดับ

จากคุณลักษณะทั้ง 4 ด้านเมื่อนำมาแสดงในรูปกราฟเส้นจะปรากฏดังนี้

ภาพ 4 กราฟเส้นเปรียบเทียบคุณลักษณะทั้ง 4 ของนิสิตวิทยาลัยนานาชาติ

จากภาพ เมื่อพิจารณาที่ตั้งแต่ 65 ขึ้นไป พบว่าจำนวนนิสิตที่มีคุณลักษณะด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิตสูงสุด รองลงมาได้แก่ ด้านมุมมองกว้างไกลนานาชาติ ด้านความรับผิดชอบในสิ่งที่ตนเองกระทำ และด้านทักษะและทัศนคติที่ดีเพื่อความสำเร็จ ตามลำดับ

$T_{55} - T_{64}$ พบว่าจำนวนนิสิตที่มีคุณลักษณะด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิตสูงสุด รองลงมาได้แก่ด้านทักษะและทัศนคติที่ดีเพื่อความสำเร็จ ด้านมุมมองกว้างไกลนานาชาติ และด้านความรับผิดชอบในสิ่งที่ตนเองกระทำตามลำดับ

$T_{45} - T_{54}$ พบว่าจำนวนนิสิตที่มีคุณลักษณะด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิตสูงสุด รองลงมาได้แก่ด้านความรับผิดชอบในสิ่งที่ตนเองกระทำ ด้านมุมมองกว้างไกลนานาชาติ และด้านทักษะและทัศนคติที่ดีเพื่อความสำเร็จตามลำดับ

$T_{35} - T_{44}$ พบว่าจำนวนนิสิตที่มีคุณลักษณะด้านความรับผิดชอบในสิ่งที่ตนเองกระทำสูงสุด รองลงมาได้แก่ด้านทักษะและทัศนคติที่ดีเพื่อความสำเร็จ ด้านมุมมองกว้างไกลนานาชาติ และด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิต ตามลำดับ

ต่ำกว่า T_{35} พบว่าจำนวนนิสิตที่มีคุณลักษณะด้านทักษะและทัศนคติที่ดีเพื่อความสำเร็จ สูงสุด รองลงมาได้แก่ ด้านมุมมองกว้างไกลนานาชาติ และด้านความรับผิดชอบในสิ่งที่ตนเองกระทำกับด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิตเท่ากัน ตามลำดับ

บทที่ 5

บทสรุป

การประเมินหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยนเรศวร เป็นการดำเนินการเพื่อให้ได้สารสนเทศสำหรับใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ และพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของตัวผู้เรียน และสังคม โดยได้ใช้การประเมินระบบซึ่งประกอบด้วยปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ซึ่งได้ดำเนินการตามกระบวนการต่าง ๆ โดยสังเขปดังนี้

วัตถุประสงค์ของการประเมิน

เพื่อประเมินหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยนเรศวร ใน 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input) ได้แก่ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตร เนื้อหารายวิชาของหลักสูตร ผู้สอน นิสิต สิ่งอำนวยความสะดวก
2. ด้านกระบวนการ (Process) ได้แก่ การจัดการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล
3. ด้านผลผลิต (Product) ได้แก่ คุณลักษณะของบัณฑิต และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยนเรศวร

วิธีดำเนินการประเมิน

ในการดำเนินการประเมินหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยนเรศวร ได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการดำเนินการประเมินหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยนเรศวรครั้งนี้ ผู้ประเมินได้กำหนดแหล่งข้อมูลได้แก่ อาจารย์ผู้สอน นิสิตที่กำลังศึกษาชั้นปีที่ 4 บัณฑิต ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต และเพื่อนร่วมงานของบัณฑิต

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย แบบสอบถามอาจารย์ผู้สอน แบบสอบถามนิสิต แบบสอบถามบัณฑิต แบบสอบถามผู้บังคับบัญชาบัณฑิต แบบสอบถามเพื่อนร่วมงานของบัณฑิต แบบสัมภาษณ์กลุ่ม และแบบวัดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยเครื่องมือต่าง ๆ กับแหล่งข้อมูลที่กำหนดนั้น ผู้ประเมินได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

1. นำแบบสอบถามสำหรับอาจารย์ไปให้และนัดหมายวันเวลา ในการขอเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง
2. ทำการนัดแนะวัน เวลา กับนิสิตเพื่อแจกแบบสอบถามและรอเก็บด้วยตนเอง สำหรับนิสิตที่ไม่ได้เข้าเรียนในวันนั้น ผู้ประเมินได้ทำการติดต่อนัดแนะทางโทรศัพท์ เพื่อให้ดำเนินการกรอกแบบสอบถามภายหลัง
3. ผู้ประเมินได้นัดแนะวันเวลา กับนิสิตชั้นปีที่ 4 เพื่อทำการสัมภาษณ์กลุ่ม ตามประเด็นที่กำหนดในวันที่ 15 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2550 เวลา 15.00 – 16.30 น.
4. สัมภาษณ์บัณฑิตด้วยตนเองตามประเด็นสัมภาษณ์ที่กำหนดไว้ และใช้โทรศัพท์สอบถามข้อมูลบางประเด็นที่ยังไม่ชัดเจนภายหลังจากการสัมภาษณ์สด
5. นำแบบสอบถามผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานของบัณฑิตไปให้ผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานของบัณฑิต และกำหนดวันเวลาของรับคืน ส่วนบัณฑิตที่ทำงานต่างจังหวัด ผู้ประเมินได้ดำเนินการโดยการส่งแบบสอบถามไปทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ แล้วให้ผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานของบัณฑิตตอบ พร้อมกับส่งคืนทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์
6. สำหรับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตวิทยาลัยนานาชาติ ผู้ประเมินได้ใช้ข้อมูลจากการบุหงา วิเคราะห์คัมภีร์มงคลและคณะ ได้ทำการวัดนิสิตและคัดเฉพาะในส่วนของนิสิตนิติศาสตร์ ชั้นปีที่ 4 มาทำการวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การดำเนินวิเคราะห์ข้อมูลหลังจากได้รับข้อมูลจากแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และการสัมภาษณ์กลุ่มแล้วผู้ประเมินได้ดำเนินการวิเคราะห์ ดังนี้

ข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ สังเกต และแบบสอบถามที่กำหนดคำตอบให้เลือก และแบบปลายเปิด ผู้ประเมินดำเนินการวิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา ค่าร้อยละของแต่ละรายการ นำเสนอข้อมูลในลักษณะตารางประกอบความเรียงโดยสรุปอุปนัยตามประเด็นที่กำหนดของแต่ละกลุ่มแหล่งข้อมูล

ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ แบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า ผู้ประเมินดำเนินการวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแต่ละระดับความคิดเห็นแล้วแปลความหมายตามเกณฑ์

สรุปผลการประเมิน

ผลการประเมินหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยนเรศวร สรุปได้ดังนี้

1. ด้านปัจจัยเบื้องต้น

1.1 วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

ในภาพรวมวัตถุประสงค์ของหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง โดยวัตถุประสงค์ของหลักสูตรเพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ทางด้านกฎหมายธุรกิจระหว่างประเทศมีความเหมาะสมสูงสุด รองลงมาได้แก่เพื่อให้บัณฑิตมีศักยภาพในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อผลิตบัณฑิตที่สามารถใช้ภาษาอังกฤษในทางวิชาชีพได้เป็นอย่างดี

1.2 โครงสร้างและเนื้อหา

อาจารย์ผู้สอนเห็นว่ารายวิชาที่จัดให้นิสิตเรียนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยรายวิชาที่มีความเหมาะสมสูงสุด ได้แก่รายวิชากฎหมายอาญาภาคความผิด รายวิชากฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง 2 และรายวิชานิติปรัชญา ส่วนรายวิชาที่มีความเหมาะสมต่ำสุด ได้แก่ รายวิชาไทยศึกษา รายวิชาการศึกษา การใช้เหตุผลและจริยธรรม และรายวิชากฎหมายพาณิชย์นาวี

อาจารย์ผู้สอนยังมีความเห็นว่ารายวิชา ที่มีประโยชน์ต่ออาชีพมากที่สุดได้แก่รายวิชาการคิด การใช้เหตุผลและจริยธรรม รายวิชากฎหมายว่าด้วยนิติกรรมและสัญญา รายวิชากฎหมายอาญาภาคทั่วไป รายวิชากฎหมายรัฐธรรมนูญ รายวิชากฎหมายอาญาภาคความผิด รายวิชาตราสารเปลี่ยนมือ รายวิชากฎหมายปกครอง รายวิชาหลักวิชาชีพนักกฎหมาย รายวิชา

กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา รายวิชากฎหมายธุรกิจระหว่างประเทศ และรายวิชากฎหมาย การค้าระหว่างประเทศ ส่วนรายวิชาที่อาจารย์ผู้สอนให้ความเห็นว่ามีความเห็นว่ามีประโยชน์ต่ออาชีพทำได้แก่ รายวิชาไทยศึกษา รายวิชากฎหมายล้มละลาย และการฟื้นฟูกิจการ และรายวิชาเทคโนโลยี สารสนเทศ แต่ทุกรายวิชาที่มีประโยชน์ต่ออาชีพอยู่ในระดับมากที่สุด

รายวิชาที่มีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตตามความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนเห็นว่าใน ภาพรวมทุกรายวิชาที่มีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตอยู่ในระดับมากที่สุด โดยรายวิชาที่มีประโยชน์ มากที่สุดได้แก่ รายวิชากฎหมายว่าด้วยละเมิด จัดการงานนอกสั่ง ลากมิควรได้ และรายวิชา กฎหมายอาญาภาคความผิด ส่วนรายวิชาที่เห็นว่ามีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตลำดับสุดท้ายได้แก่ รายวิชาเอกเทศสัญญา 2 และรายวิชาหลักวิชาที่พนักงานกฎหมาย

ในส่วนนิสิตเห็นว่ารายวิชาทั้งหมดมีความทันสมัยอยู่ในระดับมาก โดยรายวิชาที่ ทันสมัยสูงสุด ได้แก่รายวิชากฎหมายสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ รายวิชากฎหมายลักษณะหนี้ และรายวิชากฎหมายการค้าระหว่างประเทศ ส่วนรายวิชาที่นิสิตเห็นว่ามีค่าทันสมัยต่ำสุด ซึ่งอยู่ในระดับปานกลางได้แก่รายวิชาไทยศึกษา รายวิชาทักษะภาษาไทย และรายวิชากฎหมาย ล้มละลาย และการฟื้นฟูกิจการ

นิสิตเห็นว่าความเหมาะสมของเนื้อหาวิชากับจำนวนหน่วยกิตในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก และรายวิชาที่มีความเหมาะสมของเนื้อหาวิชากับจำนวนหน่วยกิตสูงสุดได้แก่รายวิชา กฎหมายลักษณะหนี้ และรายวิชากฎหมายว่าด้วยนิติกรรมและสัญญา ส่วนรายวิชาที่นิสิตเห็นว่า มีความเหมาะสมของเนื้อหาวิชากับจำนวนหน่วยกิตต่ำสุด ได้แก่รายวิชากฎหมายการค้า และ ภาษีอากร รายวิชากฎหมายล้มละลาย และการฟื้นฟูกิจการ และรายวิชามนุษย์กับสิ่งแวดล้อม

รายวิชาที่มีความเหมาะสมกับพื้นฐานความรู้ของนิสิต พบว่าในภาพรวมทุกรายวิชา มี ความเหมาะสมกับพื้นฐานความรู้ของนิสิตในระดับมาก โดยรายวิชาที่มีความเหมาะสมกับพื้น ฐานความรู้ของนิสิตสูงสุดได้แก่ รายวิชากฎหมายลักษณะหนี้ รายวิชากฎหมายว่าด้วยละเมิด จัดการงานนอกสั่ง ลากมิควรได้ และรายวิชากฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล ส่วน รายวิชาที่มีความเหมาะสมกับพื้นฐานความรู้ของนิสิตต่ำสุดได้แก่ รายวิชาไทยศึกษา รายวิชา กฎหมายล้มละลายและการฟื้นฟูกิจการ และรายวิชาสากลการณโลก

ความเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการเรียนของนิสิตในภาพรวมทุกรายวิชา นิสิตเห็นว่าอยู่ในระดับมาก โดยรายวิชาที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการเรียน สูงสุดได้แก่รายวิชากฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล รายวิชาหลักวิชาที่พนักงานกฎหมาย และรายวิชากฎหมายแพ่ง : หลักทั่วไป ส่วนรายวิชาที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการ

ต้องการเรียนต่ำสุด ได้แก่รายวิชามนุษย์กับสิ่งแวดล้อม รายวิชากฎหมายการคลังและภาษีอากร และรายวิชานิติปรัชญา

ในด้านความมีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต และการอยู่ร่วมกันในสังคมนิสิตมีความเห็นว่าในภาพรวมทุกรายวิชาที่มีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายวิชาพบว่ารายวิชาที่มีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต และการอยู่ร่วมกันในสังคมสูงสุด ได้แก่ รายวิชาหลัก วิชาชีพนักกฎหมาย รายวิชากฎหมายแพ่ง : หลักทั่วไป และรายวิชากฎหมายว่าด้วยนิติกรรมและสัญญา ส่วนรายวิชาที่มีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต และการอยู่ร่วมกันในสังคมต่ำสุด ได้แก่ รายวิชากฎหมายการคลัง และภาษีอากร รายวิชาไทยศึกษา และรายวิชาประวัติศาสตร์กฎหมาย

1.3 คุณสมบัติของอาจารย์ผู้สอน

อาจารย์ส่วนใหญ่มีคุณสมบัติที่เหมาะสมกับรายวิชาที่สอน แต่จะมีบางรายวิชาที่นิสิตเห็นว่าอาจารย์มีความรู้ ความสามารถค่อนข้างไม่ตรงกับรายวิชาที่ได้รับมอบหมายคือรายวิชา กฎหมายการคลัง และภาษีอากร

ด้านจำนวนอาจารย์ นิสิตต้องการให้มีจำนวนอาจารย์มากขึ้นเพราะถ้ายังคงใช้อาจารย์จากภายนอก จะทำให้นิสิตไม่สามารถเข้าพบ พูดคุยซักถามได้ตลอดเวลาเมื่อนิสิตเกิดข้อสงสัย

1.4 คุณสมบัติของนิสิต

อาจารย์ผู้สอนมีความเห็นว่าโดยภาพรวมแล้วนิสิตมีทั้งความพร้อม ความเหมาะสม คุณธรรม จริยธรรม และลักษณะนิสัยในระดับมาก และคุณสมบัติ สูงสุดของนิสิตได้แก่รักความยุติธรรม รัก พอใจและนิยมในวิชาชีพของตนเอง และมีความรู้พื้นฐานเหมาะสมกับหลักสูตร ส่วนข้อที่นิสิตมีคุณสมบัติต่ำสุด ได้แก่การใช้ภาษาอังกฤษในทางวิชาชีพได้เป็นอย่างดี มีความคิดริเริ่ม และมีความฉลาดและรอบรู้

1.5 สิ่งอำนวยความสะดวก

นิสิตเห็นว่าสิ่งอำนวยความสะดวกยังคงมีไม่เพียงพอ ได้แก่สถานที่ทำงานของนิสิต ระบบอินเทอร์เน็ต และเครื่องคอมพิวเตอร์ แต่นั่งสือ/ตำราที่ใช้สำหรับค้นคว้าในสำนักหอสมุดกลางของมหาวิทยาลัยมีความเพียงพออยู่ในระดับปานกลาง

สิ่งอำนวยความสะดวกมีคุณภาพอยู่ในระดับน้อยโดยปัจจัยด้านสถานที่ทำงานของนิสิตมีคุณภาพต่ำสุด รองลงมาได้แก่คอมพิวเตอร์ และระบบอินเทอร์เน็ต ปัจจัยที่มีคุณภาพสูงสุดได้แก่หนังสือ/ตำราที่ใช้สำหรับค้นคว้าในสำนักหอสมุดกลางของมหาวิทยาลัย แต่ก็ยังคงอยู่ในระดับปานกลาง

นิสิตได้รับการบริการสิ่งอำนวยความสะดวกในระดับน้อย โดยสิ่งที่ได้รับน้อยสุดคือ สถานที่ทำงานของนิสิต รองลงมาได้แก่เครื่องคอมพิวเตอร์และระบบอินเทอร์เน็ต ส่วนปัจจัยที่มีความสะดวกในการรับบริการสูงสุดได้แก่ หนังสือ/ตำราที่ใช้สำหรับค้นคว้าในสำนักหอสมุดกลางของมหาวิทยาลัย

2. ด้านกระบวนการ

2.1 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ในการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทุกรายวิชาส่วนใหญ่จะเปิดโอกาสให้นิสิตซักถามและแสดงความคิดเห็น และใช้การบรรยายมากที่สุด ส่วนกิจกรรมที่อาจารย์ในทุกรายวิชาปฏิบัติน้อยสุดได้แก่การสอนแบบวิธีการตั้งปัญหาแล้วให้ไปค้นคว้า และการแจ้งผลการตรวจงานแก่นิสิต

2.2 กระบวนการวัดและประเมินผล

การวัดและประเมินผลการเรียนการสอนในรายวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตรนิติศาสตร์นั้น นิสิตให้ความเห็นว่ายังไม่โปร่งใสเท่าที่ควร เช่นไม่มีการแจ้งคะแนนผลสอบให้กับนิสิตได้รับทราบ บางรายวิชาไม่มีการแจ้งเกณฑ์การให้คะแนนก่อนดำเนินการสอนหรือสอบในแต่ละครั้ง เช่นในรายวิชากฎหมายการคลัง และภาษีอากร

2.3 บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีต่อนิสิต

อาจารย์ที่ปรึกษาได้ปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย โดยเฉพาะการให้คำแนะนำและดูแลการเลือกลงทะเบียนในแต่ละภาคเรียน การให้คำปรึกษาในเรื่องการปรับตัวและการเอาใจใส่เรื่องผลการเรียน

นิสิตเห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษาคควรอุทิศเวลาให้นิสิตเข้าพบเพื่อปรึกษา ให้คำปรึกษาด้านวิชาการต่าง ๆ ที่มีปัญหา ให้คำแนะนำเกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับของสถาบัน และควรมีความรู้ตรงกับสาขาของนิสิตที่ดูแลรับผิดชอบอยู่

ในการสนทนากลุ่มนิสิตบางประเด็นที่ก่อให้เกิดความเข้าใจไม่ตรงกันระหว่างนิสิต อาจารย์ผู้สอน และฝ่ายจัดตารางเรียนได้ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการบริหารจัดการการเรียนการสอนหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) ว่า

นิสิตไม่มีโอกาสได้เลือกรายวิชาต่าง ๆ และไม่ทราบจำนวนหน่วยกิตที่จะต้องลงทะเบียนในแต่ละภาคการศึกษา การจัดตารางเวลาเรียนไม่มีความเหมาะสม เพราะตารางเรียนบางรายวิชาจะเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาต้องติดตามกันสัปดาห์ต่อสัปดาห์ บางครั้งมีการนัดเรียนวันหยุด วันเสาร์ หรืออาทิตย์ทำให้นิสิตเข้าเรียนไม่ทัน การจัดลำดับรายวิชาที่ให้นิสิตเรียนในแต่ละ

ระภาคการศึกษานั้นมีลักษณะไม่ต่อเนื่องบางครั้งนำนิสิตรุ่นน้องไปเรียนพร้อมกับรุ่นพี่ ซึ่งรุ่นน้องยังไม่ได้เรียนวิชาพื้นฐานทำให้นิสิตประสบปัญหาการเรียนอย่างมาก รายวิชาเลือกเสรี นิสิตไม่มีอิสระในการเลือกแต่จะต้องลงเรียนตามที่ทางฝ่ายจัดตารางเรียนกำหนดให้เหมือนกันหมดทุกคน บางครั้งทำให้นิสิตมีอคติต่อรายวิชาที่จำใจต้องลงเรียน

3. ด้านผลผลิต

3.1 ความพึงพอใจในหลักสูตรของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา

บัณฑิตนิเทศศาสตร์ นานาชาติ เห็นว่าการนำความรู้ที่ได้รับหลังจากสำเร็จการศึกษาไปใช้นั้นสามารถนำไปใช้ได้อย่างเต็มที่ แต่ไม่ครบถ้วนทุกรายวิชา สำหรับความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตรนั้นนิสิตยังไม่พึงพอใจเต็มที่นัก ซึ่งไม่ตรงกับความคิดเห็นของบัณฑิตตั้งแต่ก่อนเข้าศึกษา โดยบัณฑิตได้กล่าวถึงความคาดหวังว่าน่าจะมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบนานาชาติทุกกิจกรรม ซึ่งควรแตกต่างกับหลักสูตรนิเทศศาสตร์ปกติ เช่นการใช้ภาษาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และตัวอาจารย์ผู้สอน

สำหรับรายวิชาที่บัณฑิตเห็นว่าควรปรับเปลี่ยนได้แก่รายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาอังกฤษ และควรมีการเพิ่มรายวิชาเลือกเสรีให้มากกว่าที่เป็นอยู่ รายวิชาที่ควรลดลง ได้แก่ รายวิชาในส่วนของหมวดรายวิชาศึกษาทั่วไป

3.2 ความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อรายวิชา

รายวิชาที่นิสิตเรียนแล้วเกิดความรู้ความเข้าใจสูงสุดได้แก่รายวิชากฎหมายว่าด้วยละเมิด จัดการงานนอกสั่ง ลากมิกควรได้ แต่สำหรับรายวิชาที่นิสิตเรียนแล้วเกิดความรู้ความเข้าใจต่ำที่สุดได้แก่รายวิชากฎหมายการคลังและภาษีอากร รายวิชานิติปรัชญา และรายวิชาตรสารเปลี่ยนมือ

รายวิชาที่มีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพสูงสุดได้แก่ รายวิชากฎหมายว่าด้วยนิติกรรมและสัญญา รองลงมาคือรายวิชาเอกเทศสัญญา 2 และกฎหมายลักษณะหนี้ ส่วนรายวิชาที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่รายวิชามนุษย์กับสิ่งแวดล้อม รายวิชาทักษะภาษาไทย และรายวิชาวิทยาศาสตร์ในชีวิตประจำวัน

รายวิชา ที่ควรคงไว้มากที่สุดได้แก่รายวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน 1 ภาษาอังกฤษพื้นฐาน 2 กฎหมายแพ่ง : หลักทั่วไป กฎหมายว่าด้วยนิติกรรมและสัญญา กฎหมายลักษณะหนี้ กฎหมายว่าด้วยทรัพย์ และที่ดิน กฎหมายอาญาภาคทั่วไป เอกเทศสัญญา 1 กฎหมายว่าด้วยกู้ยืม และ หลักประกัน พระธรรมนูญศาลยุติธรรม และระบบศาลไทย ตรสารเปลี่ยนมือ เอกเทศสัญญา 2 กฎหมายว่าด้วยห้างหุ้นส่วน บริษัท กฎหมายว่าด้วยครอบครัว กฎหมายว่า

ด้วยมรดก กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง 1 กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง 2 กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กฎหมายลักษณะพยาน กฎหมายล้มละลาย และการฟื้นฟูกิจการ กฎหมายแรงงานและประกันสังคม กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีเมือง และหลักวิชาชีพ นักกฎหมาย ส่วนรายวิชาที่ควรตัดออกสูงสุดได้แก่ รายวิชานิติปรัชญา ซึ่งสอดคล้องกับการ สอนทากลุ่มนิสิตที่เห็นว่ารายวิชาที่ควรตัดออกได้แก่ รายวิชานิติปรัชญา รายวิชาประวัติศาสตร์ กฎหมาย รายวิชาการคิดการให้เหตุผลและจริยธรรม และรายวิชาไทยศึกษา

3.3 ความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงานของบัณฑิต

ผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานของบัณฑิตมีความเห็นในทางเดียวกัน กล่าวคือทั้ง ผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานของบัณฑิตมีความเห็นว่าบัณฑิตในภาพรวมอยู่ในระดับที่ดี เมื่อ พิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่าบัณฑิตมีมนุษยสัมพันธ์อยู่ในระดับดี สามารถทำงานร่วมกับ บุคคลอื่นในหน่วยงานได้ มีน้ำใจต่อผู้อื่น ให้ความช่วยเหลือผู้อื่นอย่างสม่ำเสมอ สำหรับ คุณลักษณะเด่นของบัณฑิต ได้แก่ การมีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อบุคคลอื่น และมีความอ่อนน้อม ถ่อมตน

3.4 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

นิสิตวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ใน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ทักษะและทัศนคติที่ดีเพื่อความสำเร็จ 2) ความรับผิดชอบในสิ่งที่ตนเองกระทำ 3) การเรียนรู้ตลอดชีวิต 4) มุมมองกว้างไกลเป็นนานาชาติ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

อภิปรายผล

ผลการประเมินหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ พบประเด็นที่น่าสนใจในการนำมาอภิปรายดังนี้

1. ด้านปัจจัยเบื้องต้น

1.1 วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

พบว่าในภาพรวมวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเฉพาะวัตถุประสงค์ของหลักสูตรเพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ทางด้านกฎหมายธุรกิจระหว่าง ประเทศมีความเหมาะสมสูงสุด รองลงมาได้แก่เพื่อให้บัณฑิตมีศักยภาพในการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศที่ทันสมัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อผลิตบัณฑิตที่สามารถใช้ภาษาอังกฤษในทาง วิชาชีพได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้เป็นเพราะหลักสูตรนิติศาสตร์ (หลักสูตรนานาชาติ) ได้ถูกนำมาใช้เป็น

ระยะเวลาห้าปีแล้ว ซึ่งในขณะร่างหลักสูตรได้กำหนดให้สอดคล้องกับสภาพบริบทและสังคมในขณะนั้น แต่เมื่อระยะเวลาได้ผ่านมา 5 ปี ทำให้บริบทและสังคมได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก โดยเฉพาะในปัจจุบันสภาพสังคมได้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว สภาพบริบททางการศึกษาก็เช่นกัน ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วดังนั้นวัตถุประสงค์ของหลักสูตรจึงมีความสอดคล้องเหมาะสมกับสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง ประกอบกับปรัชญาของหลักสูตรได้กำหนดไว้ว่า (คู่มือนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยนเรศวรปีการศึกษา 2549. 2549 : 637) มุ่งผลิตบัณฑิตเพื่อความเป็นเลิศทางด้านกฎหมายธุรกิจระหว่างประเทศที่มีความรู้ความสามารถในระดับนานาชาติ เพื่อรองรับสภาพการณ์การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและการค้าของโลก ซึ่งเนื้อหาตามปรัชญานั้นจะมุ่งเน้นไปที่ระดับสากลเป็นหลัก ซึ่งสอดคล้องกับการประเมินหลักสูตรภาษาอังกฤษ ระดับปริญญาตรีสาขาศิลปศาสตร์ ในวิทยาลัยครุภาคอีสาน ของ สุณี๋ย ประสมปลื้ม (2535) ได้กล่าวว่าจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความชัดเจน แต่ยังมีความเหมาะสมไม่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น

1.2 โครงสร้างและเนื้อหา

อาจารย์ผู้สอนเห็นว่ารายวิชาที่จัดให้นิสิตเรียนมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด โดยรายวิชาที่มีความเหมาะสมสูงสุด ได้แก่ รายวิชากฎหมายอาญาภาคความผิด รายวิชากฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง 2 และรายวิชานิติปรัชญา ส่วนรายวิชาที่มีความเหมาะสมต่ำสุด ได้แก่ รายวิชาไทยศึกษา รายวิชาความคิด การใช้เหตุผลและจริยธรรม และรายวิชากฎหมายพาณิชย์นาวี ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากปรัชญาในหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) ได้มุ่งผลิตบัณฑิตเพื่อความเป็นเลิศทางด้านกฎหมายธุรกิจระหว่างประเทศที่มีความรู้ความสามารถในระดับนานาชาติ เพื่อรองรับต่อสภาพการณ์การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและการค้าของโลก (คู่มือนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยนเรศวรปีการศึกษา 2549. 2549 : 637) ดังนั้นรายวิชาและเนื้อหาส่วนใหญ่ที่จัดให้ผู้เรียนจึงมุ่งเน้นไปทางด้านกฎหมายธุรกิจระหว่างประเทศเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งรายวิชาในส่วนของหมวดวิชาศึกษาทั่วไปจึงดูเสมือนว่าไม่ค่อยจะเกี่ยวข้องกับหลักสูตรนี้เท่าใดนักทำให้นิสิตไม่ใส่ใจในรายวิชาดังกล่าวจึงมีผลการเรียนต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับโครงการติดตามการบริหารรายวิชาศึกษาทั่วไปภาคการศึกษา 2 / 2548 มหาวิทยาลัยนเรศวรของ อรุณี อ่อนสวัสดิ์ และคณะ (2548 หน้า 100) ที่พบว่านิสิตมีความรู้เกี่ยวกับรายวิชาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปโดยภาพรวมอยู่ในระดับผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ

ในภาพรวมทุกรายวิชามีความเหมาะสมกับพื้นฐานความรู้ของนิสิตในระดับมาก โดยรายวิชาที่มีความเหมาะสมกับพื้นฐานความรู้ของนิสิตสูงสุด ได้แก่ รายวิชากฎหมายลักษณะหนี้

รายวิชากฎหมายว่าด้วยละเมิด จัดการงานนอกสั่ง ลาภมิควรได้ และรายวิชากฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล ส่วนรายวิชาที่มีความเหมาะสมกับพื้นฐานความรู้ของนิสิตต่ำสุดได้แก่ รายวิชาไทยศึกษา รายวิชากฎหมายล้มละลายและการฟื้นฟูกิจการ และรายวิชาสภาพการณ์โลก ทั้งนี้เนื่องจากรายวิชาที่มีความทันสมัยนั้นเป็นรายวิชาที่เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของโลกตลอดเวลา ดังนั้นเนื้อหาต่าง ๆ จึงต้องมีการพัฒนาปรับปรุงให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงสภาพการณ์ปัจจุบัน อยู่ตลอดเวลา แต่ในส่วนของรายวิชาที่มีความทันสมัยต่ำสุดนั้นจะเป็นรายวิชาที่เนื้อหาค่อนข้างคงที่ไม่เปลี่ยนแปลงจึงทำให้นิสิตเห็นว่ารายวิชาดังกล่าวมีความทันสมัยสูงสุดและต่ำสุด ซึ่งมีความสอดคล้องใกล้เคียงกับผลการประเมินของ ยรรยงค์ ศัตตคุกรัม (2544) ได้ทำการประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงพุทธศักราช 2540 สาขาวิชาช่างก่อสร้าง ในส่วนของความทันสมัยของเนื้อหาวิชา ความน่าสนใจของเนื้อหาวิชา ความเหมาะสมของการจัดรายวิชาต่าง ๆ ความเหมาะสมของเนื้อหาวิชาจำนวนคาบที่เรียน และความสามารถในการนำเนื้อหาวิชาที่ประยุกต์ใช้ในการศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพอยู่ในระดับปานกลาง

1.3 สิ่งอำนวยความสะดวก นิสิตเห็นว่าสิ่งอำนวยความสะดวกยังคงมีไม่เพียงพอ ได้แก่สถานที่ทำงานของนิสิต ระบบอินเทอร์เน็ต และเครื่องคอมพิวเตอร์ แต่หนังสือ/ตำราที่ใช้สำหรับค้นคว้าในสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยมีความเพียงพออยู่ในระดับปานกลางทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากวิทยาลัยนานาชาติมีข้อจำกัดที่ไม่มีสถานที่ที่เป็นของตนเอง แต่อาศัยอาคารของคณะวิศวกรรมศาสตร์ชั้น 6 เป็นสถานที่ทำการชั่วคราว ทั้งด้านการจัดการเรียนการสอน ห้องพักอาจารย์ ห้องศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ซึ่งมีห้องจำกัดมาก ทำให้ไม่สามารถลงทุนสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ได้เต็มที่ในขณะนี้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการประเมินหลักสูตรเภสัชศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเภสัชกรรมชุมชน ของมหาวิทยาลัยนเรศวร โดย อภิรักษ์ วงศ์รัตนชัย (2548, 125) ที่พบว่าวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนยังไม่เพียงพอ และไม่เหมาะสม ทั้งในเรื่องจำนวนหนังสือ สื่อโสต ทัศนูปกรณ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ คอมพิวเตอร์สำหรับ นิสิต และบริการห้องสมุด และยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของราตรี นันทสุคนธ์ และ ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน (2543, หน้า 93 – 104) ซึ่งได้ทำการประเมินโครงการจัดการเรียนการสอน หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา สถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี โดยประเมินความเหมาะสมใน 3 ด้าน คือ ด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลการดำเนินงาน (Product) โดยพบว่าวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนมีจำนวนน้อย เช่น ห้องสมุด เอกสารตำราที่จะใช้ค้นคว้า สื่อทัศนูปกรณ์ เครื่องคอมพิวเตอร์ แต่คงขัดแย้งกับ ผลการวิจัยของพรทิพย์ อาจนรงค์ (2525) ซึ่งได้ทำการประเมินหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทาง

คณะพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล และสมร เจนจิระ (2545, หน้า 32 – 49) ได้ทำการประเมิน หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยทั้งสองพบว่า อุปกรณ์ต่าง ๆ มีเพียงพอที่จะเอื้ออำนวยความสะดวก ในการเรียนการสอน

2. ด้านกระบวนการ

2.1 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ในการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทุกรายวิชาส่วนใหญ่จะเปิดโอกาสให้นิสิตซักถามและแสดงความคิดเห็น และกิจกรรมการสอนใช้การบรรยายมากที่สุด ส่วนกิจกรรมที่ อาจารย์ในทุกรายวิชาปฏิบัติน้อยสุดได้แก่การสอนแบบวิธีการตั้งปัญหาแล้วให้ไปค้นคว้า และการ แจ้งผลการตรวจงานแก่นิสิตทุกครั้ง ทั้งนี้เนื่องมาจากเนื้อหาวิชาในส่วนของหลักสูตรนิเทศศาสตร์ บัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) ค่อนข้างจะเป็นเนื้อหาที่จะต้องใช้ความจำ และความเข้าใจเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นลักษณะการสอนจึงเน้นให้นิสิตจำเนื้อหาเป็นส่วนใหญ่ ประกอบกับนิสิตในหลักสูตรนี้มี จำนวนมาก และอาจารย์ก็มีภาระอื่นมากเช่นกัน ดังนั้นการจะให้อาจารย์แจ้งผลการสอบหรือ ตรวจผลงานโดยละเอียดจึงเป็นไปได้โดยยากซึ่งสอดคล้องกับผลการประเมินของอรุณี อ่อนสวัสดิ์ ในโครงการติดตามการบริหารรายวิชาศึกษาทั่วไปภาคการศึกษา 2 / 2548 มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ (2548 หน้า100) ที่พบว่ากระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้นมีความเหมาะสมอยู่ใน ระดับปานกลางและสิ่งสมควรได้รับการปรับปรุง คือการชี้แนะข้อดี / ข้อควรปรับปรุงในงานที่ มอบหมาย

2.2 บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีต่อนิสิต

อาจารย์ที่ปรึกษาได้ปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย โดยเฉพาะการให้ คำแนะนำและดูแลการเลือกลงทะเบียนในแต่ละภาคเรียน การให้คำปรึกษาในเรื่องการปรับตัว และการเอาใจใส่เรื่องผลการเรียน ทั้งนี้อาจสืบเนื่องมาจากอาจารย์ที่ปรึกษามีงานหน้าที่อื่นมาก ทำให้มีเวลาให้กับนิสิตน้อย ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของสุธาทิพย์ ชลประทีน (2536) ซึ่งได้ทำ การประเมินผลการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพพุทธศักราช 2530 (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1 พ.ศ. 2533) ประเภทวิชาเกษตรกรรม : ศึกษาเฉพาะกรณีวิทยาลัยเกษตรกรรม กลุ่มภาคเหนือ สังกัดกรมอาชีวศึกษาพบว่าอาจารย์ที่ปรึกษามีเวลาให้คำปรึกษากับนิสิตน้อย

นิสิตเห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษาดูฤทธิเวลาให้นิสิตเข้าพบเพื่อปรึกษา ให้คำปรึกษาใน ด้านวิชาการต่าง ๆ ที่มีปัญหา ให้คำแนะนำเกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับของสถาบัน และควรมี ความรู้ตรงกับสาขาของนิสิตที่ดูแลรับผิดชอบอยู่ ทั้งนี้เนื่องจากอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นผู้บริหารอาจ

มีเวลาน้อย และอาจารย์ที่ปรึกษาอาจเห็นว่านิสิตในระดับนี้ควรที่จะหาข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับตนเองได้แล้ว ดังนั้นอาจารย์ที่ปรึกษาจึงให้ความสำคัญกับสิ่งนี้น้อย และนอกจากนี้อาจเป็นเพราะในขณะที่นิสิตมีปัญหาที่จะปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาแต่กลับมีเวลาว่างที่ไม่ตรงกัน

3. ด้านผลผลิต

3.1 ความพึงพอใจในหลักสูตรของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา

บัณฑิตนิติศาสตร นานาชาติ เห็นว่าสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ได้เป็นอย่างดี แต่ไม่ครบถ้วนทุกรายวิชา ทั้งนี้เนื่องจากการประกอบอาชีพของบัณฑิตในแต่ละคนนั้นไม่เหมือนกัน การที่จะให้ใช้ความรู้ในทุกรายวิชาที่เรียนมานั้นอาจจะยังไม่ถึงเวลาที่จะใช้ และจะใช้โดยไม่รู้ตัวก็ได้ แต่อย่างน้อยพึงเข้าใจได้ว่ารายวิชาที่กำหนดให้นิสิตเรียนนั้นจะมีความครอบคลุมในอาชีพของหลักสูตรนั้นเป็นอย่างดี

3.2 ความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงานของบัณฑิต

ทั้งผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานของบัณฑิตมีความพอใจในตัวบัณฑิตภาพรวมอยู่ในระดับที่ดี โดยมีมนุษยสัมพันธ์ดี สามารถทำงานร่วมกับบุคคลอื่นในหน่วยงานได้ มีน้ำใจ ให้ความช่วยเหลือผู้อื่นอย่างสม่ำเสมอ คุณลักษณะเด่นของบัณฑิต ได้แก่ มีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อบุคคลอื่น และมีความอ่อนน้อมต่อตนเอง ทั้งนี้เนื่องจากการที่บัณฑิตไปประกอบอาชีพในช่วงระยะปีแรกยังคงใหม่อยู่สำหรับหน่วยงานนั้น ๆ จึงปฏิบัติตนและควบคุมตนเองให้เป็นที่น่าประทับใจของผู้ใกล้ชิด และผู้บังคับบัญชา และเพราะหลักสูตรได้มีโครงสร้างที่เหมาะสมโดยเฉพาะวิชาศึกษาทั่วไปซึ่งมีถึง 30 หน่วยกิต วิชาที่พาด้านกฎหมายก็เกี่ยวข้องกับความจรรยาบรรณ ย่อมทำให้นิสิตซึมซับคุณธรรมและการปรับตัวในสังคมได้ดี

ข้อเสนอแนะ

จากการประเมินหลักสูตรนิติศาสตร (หลักสูตรนานาชาติ) วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยนเรศวร มีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับฝ่ายบริหารจัดการ

1. ในการดำเนินการรับสมัครนิสิตเข้าศึกษา ควรแจ้งหลักเกณฑ์และรายละเอียดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนได้ทราบล่วงหน้าก่อน
2. การจัดทำตารางเรียนของแต่ละรายวิชาควรมีการกำหนดให้แน่นอน ไม่ควรเปลี่ยนแปลงบ่อย ๆ
3. ควรเพิ่มรายวิชาที่มีการปฏิบัติให้มากขึ้น เช่น สัมมนากฎหมาย ศาลจำลอง

4. เจ้าหน้าที่ของวิทยาลัยนานาชาติควรให้ความสนใจและให้ความช่วยเหลือนิสิตให้มากกว่าที่เป็นอยู่
  5. ควรจัดหาผู้สอนบางรายวิชาใหม่ เช่นรายวิชากฎหมายการคลัง และภาษีอากร
  6. ควรเพิ่มจำนวนอาจารย์ผู้สอนที่สังกัดอยู่ในวิทยาลัยนานาชาติ เพื่อให้นิสิตได้มีโอกาสพูดคุยซักถามได้ตลอดเวลา
  7. ควรมีอาจารย์เป็นของวิทยาลัยเพื่อให้นิสิตได้มีโอกาสพูดคุยทางวิชาการกับอาจารย์ได้ทุกเมื่อ
  8. ควรมีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้มากกว่าที่เป็นอยู่ เช่นการศึกษาดูงานที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร
  9. ควรจัดหาสถานที่ทำกิจกรรมให้กับนิสิตโดยเฉพาะและอย่างเพียงพอ
  10. ควรปรับปรุงวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน ทั้งในเรื่องจำนวน และคุณภาพให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น
- ข้อเสนอแนะสำหรับอาจารย์ผู้สอน
1. ควรใช้วิธีการสอนที่หลากหลายกว่าที่เป็นอยู่
  2. ควรใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย
  3. ควรแจ้งผลการวัดและประเมินผลให้กับนิสิตทราบทุกครั้ง
  4. ควรจัดเวลาพิเศษให้กับนิสิตเข้าพบเพื่อปรึกษาปัญหาการเรียนการสอน
- ข้อเสนอแนะสำหรับอาจารย์ที่ปรึกษา
1. ควรจัดหาอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีความรู้ความเข้าใจ ในหลักสูตรเป็นที่ปรึกษา
  2. ควรจัดตารางเวลาสำหรับให้นิสิตได้เข้าปรึกษาโดยเฉพาะ
- ข้อเสนอแนะสำหรับนิสิต
1. ควรศึกษาหลักเกณฑ์ วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนก่อนเข้าศึกษา
  2. ควรขวนขวาย กระตือรือร้น ในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมให้มากขึ้น
- ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัย
1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลทำให้การดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหลักสูตรนิติศาสตร์ (หลักสูตรนานาชาติ) ประสบผลสำเร็จ
  2. ควรศึกษาคุณลักษณะของผู้เรียนที่เหมาะสมในการเข้าศึกษาในหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) เพื่อให้ได้สารสนเทศไปแนะนำกลุ่มเป้าหมายในโอกาสต่อไป

บรรณานุกรม

- กนิษฐา สุริยะคำวงศ์. (2538). การประเมินการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปอ.) ของ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดในเขตมหาราช. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- เจนจิรา เจนนานิน. (2536). การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต วิชาเอกนาฏศิลป์ปะ ไทยพุทธศักราช 2529 ของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ณัฐฐิณี พิณสุสาร. (2536). การประเมินการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2530 (ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2533) สาขาวิชาช่างยนต์ ใน วิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตการศึกษา 7. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล. (2536). ประมวลสาระวิชาการพัฒนาหลักสูตรและวิทยวิธีทางการ สอนหน่วยที่ 1 – 2. นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ธารี วารีสงัด. (2537). การประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทเกษตรกรรม พ.ศ. 2521 ของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตปทุมธานี. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ถ่าง บัวศรี. (2542). ความเข้าใจเบื้องต้น. ในวิสิทธิ์ โรจน์พจนรัตน์ (บรรณาธิการ), ทฤษฎี หลักสูตรการออกแบบและพัฒนา (พิมพ์ครั้งที่ 2, หน้า 3 – 331). กรุงเทพฯ : ธีรธรรมการพิมพ์.
- นวลอนงค์ บุญฤทธิพงษ์. (2539). การประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ ระดับต้น กระทรวงสาธารณสุข. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ด., มหาวิทยาลัยศรีนครินทร วิโรฒ.
- นิศารัตน์ ศิลปะเดช. (2536). การประเมินหลักสูตร : กรอบแนวคิดในการประเมิน. ใน จันทร์เพ็ญ เชื้อพานิช, น้อมศรี เคท และไพฑูริย์ สีนลารัตน์ (บรรณาธิการ), ประมวลบทความหลักสูตร : สารร่วมสมัย (หน้า 82 – 85). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นุชนภา รื่นอบเชย. (2536). การประเมินหลักสูตรเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย รามคำแหง. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- บุญชม ศรีสะอาด และคณะ. (2539). การประเมินหลักสูตรการศึกษาระดับ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ม.ป.ท. : ม.ป.พ.
- บุญทวี อรุณมาศ. (2535). การประเมินโครงการฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติของศูนย์ฝึกอบรมประจำเขต
การศึกษา 1. ปริญญาโท กศ.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บุหงา วชิระศักดิ์มงคล และคณะ. (2550). รายงานการวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบวัด
คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัย
นเรศวร. พิษณุโลก : วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ปทีป เมธาคุณวุฒิ. (2544). หลักสูตรอุดมศึกษา : การประเมินและการพัฒนา. กรุงเทพฯ :
นิชินแอดเวอร์ไทซิง กรุ๊ป.
- พนัส หันนาคินทร์. (2528). การมัธยมศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : พิมพ์เศ.
- พรทิพย์ อาจนรงค์. (2525). การประเมินหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทางคณะพยาบาล
มหาวิทยาลัยมหิดล. วิทยานิพนธ์ ค.ม., จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พัฒนา จันทนา. (2545). การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอน
สังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. การวิจัยทางการศึกษา,
2 (1), 66 - 72.
- พิมล ชนะศข. (2530). การประเมินผลแพทย์โครงการฯ รุ่นที่ 3. ศูนย์การศึกษาแพทยศาสตร์
คลินิกโรงพยาบาลพระปกเกล้า, 4 (3), 133 - 134.
- เฟื่องฟ้า นรพัลลภ. (2538). การประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์
(ต่อเนื่อง 2 ปี เทียบเท่าปริญญาตรี) พุทธศักราช 2535 ของกระทรวง
สาธารณสุข. วิทยานิพนธ์ ค.ม., จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภัทรา อรัณยภาค. (2529). การประเมินหลักสูตรการสาธารณสุขชุมชน (ผดุงครรภ์
อนามัย) : การศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนผดุงครรภ์อนามัย ศูนย์อนามัยแม่และ
เด็กเขต 9 จังหวัดยะลา. วิทยานิพนธ์ ค.ม., จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปิฎกโชติ สาทร. (2516). หลักบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- มหาวิทยาลัยนเรศวร. (2543). หลักสูตรมหาวิทยาลัยนเรศวร. พิษณุโลก. : ม.ป.พ.
- ยรรยง ศักดิ์คร้าม. (2544). การประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช
2540 สาขาวิชาช่างก่อสร้าง. กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร
ลาดกระบัง.

- รัตน์ บัวสนธ์. (2541). วิธีวิจัยเชิงคุณภาพทางการศึกษา. พิษณุโลก : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ราตรี นันทสุนทร และ ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน. (2543). การประเมินโครงการจัดการเรียนการสอน หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการศึกษา สถาบันราชภัฏ สุราษฎร์ธานี. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 5 (2), 93-104.
- รุจิร ภูสาระ. (2545). การพัฒนาหลักสูตร : ตามแนวปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ : บิ๊ค พอยท์.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2543). เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- วนิดา เดชตานนท์. (2531). การประเมินหลักสูตรสภาการศึกษา ฉบับเพิ่มเติม พุทธศักราช 2524 วิชาเอกการวัดผลการศึกษา ระดับปริญญาตรี หลักสูตร 2 ปี ในสหวิทยาลัยอีสานใต้. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วนิดา เพ็ญกิ่งกาญจน์. (2546). การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. การวิจัยทางการศึกษา, 3 (1), 218-222.
- วรรณวิไล อินทรประดิษฐ์. (2536). การประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ที่เน้นชุมชน : ศึกษาเฉพาะกรณีวิทยาลัยพยาบาลสวรรค์ประชารักษ์ นครสวรรค์ สังกัดกองงานวิทยาลัยพยาบาล สังกัดงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- รววิมล บุตรอามาตย์. (2537). การประเมินผลหลักสูตรการศึกษาแผนกวิชาไปรษณีย์ของโรงเรียนการไปรษณีย์และโทรคมนาคม ปีการศึกษา 2531 - ปัจจุบัน (ระยะที่ 6) สังกัดกองฝึกอบรม การสื่อสารแห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2536). ทิศทางและแนวโน้มของหลักสูตรไทย : ระดับมัธยมศึกษา. ในจันทร์ เพ็ญ เชื้อพานิช, น้อมศรี เคท และไพฑูรย์ สินลารัตน์ (บรรณาธิการ), ประมวลบทความหลักสูตร : สารร่วมสมัย (หน้า 127). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2543). การประเมินหลักสูตร. ใน ปิ่น พิมพยางกูร, อังคณา นันท์พาวรรณ (บรรณาธิการ), **ประมวลสาระชุดวิชาการพัฒนาหลักสูตรและวิทยาวิธีทางการสอน** หน่วยที่ 12 – 15 (พิมพ์ครั้งที่ 3, หน้า 53 – 129). นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยนเรศวร. (2549). รายงานการประเมินตนเองของวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยนเรศวร. พิษณุโลก. : มหาวิทยาลัยนเรศวร
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2544). ทฤษฎีการประเมินและการตัดสินใจ. ใน พจวรรณ สมศิริ (บรรณาธิการ), **ประมวลสาระชุดวิชาการประเมินและการจัดการโครงการประเมิน** หน่วยที่ 1 – 5 (หน้า 1 – 52). นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ศุภพงษ์ ปิ่นเวหา. (2538). การประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2530 กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ช่างอุตสาหกรรม : ศึกษาเฉพาะวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มภาคเหนือ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก.
- ส. วาสนา ประवालพุดกษ. (2544). หลักการและเทคนิคการประเมินทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สมคิด พรหมจ้อย. (2542). เทคนิคการประเมินโครงการ (พิมพ์ครั้งที่ 2). นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2546). การศึกษาความพึงพอใจและปัญหาของนิสิตระบบพิเศษ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. มหาสารคาม. : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สมบัติ คชสิทธิ์. (2536). การประเมินหลักสูตร : ธรรมชาติของการประเมิน. ใน จันท์เพ็ญ เชื้อพานิช, น้อมศรี เคท และไพฑูรย์ สีนลาวัฒน์ (บรรณาธิการ), **ประมวลบทความหลักสูตร : สารร่วมสมัย** (หน้า 76). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมร เจนจิระ. (2545). การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. **การวิจัยทางการศึกษา**, 2(1), 32 – 49.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และคณะ. (2544). **โครงการประกันคุณภาพการศึกษา : การประเมินหลักสูตรสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ การประเมินหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. ม.ป.ท. : ม.ป.ท.**
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2544). **วิธีวิทยาการประเมิน : ศาสตร์แห่งคุณค่า** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : เท็กซ์ แอนด์ เจอร์นัล พับลิเคชั่น.

- สวาสดี ตอพล. (2536). การประเมินหลักสูตรเทคโนโลยีหมู่บ้าน พุทธศักราช 2533
กองวิทยาลัยเทคนิค กรมอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 7. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.,
มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สันต์ ธรรมบำรุง. (2527). หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร. กรุงเทพฯ : กรมการฝึกหัดครู.
สำราญ มีแจ้ง. (2539). การประเมินผลโครงการฝึกอบรม : ตามรูปแบบของเคริกเพทริค.
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 1(2), 13 – 22.
- สุชาติพิทย์ ชลประทีน. (2536). การประเมินผลการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ
พุทธศักราช 2530 (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1 พ.ศ. 2533) ประเภทวิชา
เกษตรกรรม : ศึกษาเฉพาะกรณีวิทยาลัยเกษตรกรรม กลุ่มภาคเหนือ สังกัด
กรมอาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สุนีย์ ประสมปลั่ง. (2535). การประเมินหลักสูตรภาษาอังกฤษระดับปริญญาตรี สาขาศิลป
ศาสตร์ ในวิทยาลัยครุภาคอีสาน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร.
- สุพักตร์ พ่วงบางโพ พูนพงษ์ งามเกษม และอรุณี ช่อนสวัสดิ์. (2549). โครงการติดตามการ
บริหารรายวิชาศึกษาทั่วไปภาคการศึกษา 2/2548 มหาวิทยาลัยนเรศวร.
พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สุพักตร์ พิบูลย์. (2544). แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการประเมิน. ใน พจวรรณ สมศิริ
(บรรณาธิการ), ประมวลสาระชุดวิชาการประเมินและการจัดการโครงการ
ประเมิน หน่วยที่ 1 – 5 (หน้า 1 – 52). นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมมาธิราช.
- สุมาลี คุ้มชัยสกุล. (2545). การประเมินหลักสูตรสาขาวิชาอนุปริญญาตรี คณะ
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. การวิจัยทางการศึกษา, 2(1), 23 – 31.
- สุมิตร คุณานุกร. (2523). หลักสูตรและการสอน (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : สิกษิตสยาม.
- สุวณี ชาครีย์วัฒน์. (2535). การประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์
พุทธศักราช 2528 ของกองงานวิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข.
วิทยานิพนธ์ ค.ม., จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสริมศรี ไชยศรี. (2526). ระบบหลักสูตร – การสอน. เชียงใหม่ : พระสิงห์การพิมพ์.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2539). หลักสูตร : แนวคิด ทฤษฎี และการวิจัย. กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อภิชาติ บุรณเขตต์. (2538). การประเมินผลการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ
พุทธศักราช 2530 (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1 พ.ศ.2533) สาขาช่างกลโลหะ
กลุ่มวิชาชีพช่างประกอบผลิตภัณฑ์ ในวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา
เขตการศึกษา 7. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยนเรศวร.

อภิรักษ์ วงศ์รัตนชัย. (2548). การประเมินหลักสูตรเภสัชศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
เภสัชกรรมชุมชน ของมหาวิทยาลัยนเรศวร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัย
นเรศวร.

Curran, V. et al. (March, 2003) Application of responsive evaluation approach in medical
education. Medical Education, p.256.

Good, C.V. (1973). Dictionary of education (3rd ed). New York : McGraw-Hill.

Stake, R.E. (November, 1975). Program evaluation particularly responsive evaluation.
Retrieved on February 10, 2004.

http://www.nuic.nu.ac.th/generalinfo/geninfo_bht.asp สืบค้นเมื่อวันที่ 14 พฤศจิกายน
พ.ศ. 2549

แบบสอบถามชุดที่ 1

การประเมินหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ)

วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยนเรศวร สำหรับอาจารย์ประจำหรืออาจารย์พิเศษ

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้สร้างขึ้นเพื่อศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์ประจำหรืออาจารย์พิเศษ หลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยนเรศวร
2. คำตอบของท่านจะไม่มีถูกหรือผิด เพราะเป็นการแสดงความคิดเห็นเฉพาะตัว ซึ่งผู้วิจัยจะใช้เฉพาะเพื่อการวิจัยครั้งนี้เท่านั้น และคำตอบของท่านจะไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อตัวท่าน เนื่องจากผู้วิจัยจะวิเคราะห์เป็นภาพรวม และท่านตอบโดยไม่ต้องลงชื่อ แต่จะมีคุณค่าอย่างมากในการพัฒนาหลักสูตรนี้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น
3. ผู้วิจัยขอความกรุณาท่านได้ช่วยตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อคำถาม ทั้งนี้เพื่อความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม อันจะส่งผลที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวิจัยครั้งนี้ และเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรในโอกาสต่อไป แบบสอบถามฉบับนี้มี 5 ตอน คือ
  - ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป
  - ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของหลักสูตร เป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) และมีข้อคำถามปลายเปิดสำหรับแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม / แก้ไข / ปรับปรุง
  - ตอนที่ 3 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติของนิสิต เป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) และมีข้อคำถามปลายเปิดสำหรับแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม / แก้ไข / ปรับปรุง

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่กรุณาสละเวลาเพื่อให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

รองศาสตราจารย์ ดร.ครรชิต ทะกอง
รองศาสตราจารย์ ดร.อรุณี อ่อนสวัสดิ์
ชำนาญ ปานนางษ์
ผู้วิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่างหรือเติมข้อความ ที่ตรงกับความเป็นจริง

1. เพศ

- ชาย หญิง

2. อายุ

- ต่ำกว่า 30 ปี 30 - 35 ปี
 มากกว่า 35 - 40 ปี มากกว่า 40 - 45 ปี
 มากกว่า 45 - 50 ปี มากกว่า 50 - 55 ปี
 มากกว่า 55 ปี

3. วุฒิการศึกษาสูงสุด

- ปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก
 อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

4. สาขาวิชาเอกที่ท่านจบ .....

5. ท่านสำเร็จการศึกษาจากสถานที่ใด

- ประเทศไทย ประเทศแถบยุโรป
 ประเทศแถบอเมริกา ประเทศแถบอเมริกา
 ประเทศแถบออสเตรเลีย ประเทศแถบนิวซีแลนด์

6. ประสบการณ์ในการสอนในหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ)

- น้อยกว่า 5 ปี 5 - 10 ปี
 11 - 15 ปี มากกว่า 15 ปี

7. ท่านทำหน้าที่สอนโดยเฉลี่ยสัปดาห์ละ (ให้นับรวมภาระงานสอนจากต้นสังกัดด้วย)

- ต่ำกว่า 7 ชั่วโมง 7 - 10 ชั่วโมง
 11 - 14 ชั่วโมง 15 - 18 ชั่วโมง
 มากกว่า 18 ชั่วโมง (โปรดระบุ).....

8. งานที่ท่านรับผิดชอบนอกเหนือจากงานสอน

- งานบริหาร (หัวหน้าต่าง ๆ) งานบริการ (ทำงานในฝ่ายต่าง ๆ)
 อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

9. ผลงานทางวิชาการเกี่ยวกับวิชาที่ท่านรับผิดชอบ ในรอบ 3 ปี ที่ผ่านมา

9.1 บทความ.....เรื่อง

9.2 งานวิจัย.....เรื่อง

9.3 ตำรา.....เรื่อง

9.4 การให้การฝึกอบรม การเป็นที่ปรึกษา.....ครั้งต่อปี

10. ปัจจุบันท่านสอนนิสิตหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) ในหมวดวิชาใด

 หมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมวดวิชาเฉพาะ กลุ่มวิชาเอกบังคับ กลุ่มวิชาเอกเลือก หมวดวิชาเลือกเสรี

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของหลักสูตรในด้านจุดมุ่งหมาย โครงสร้าง และรูปแบบการจัดเนื้อหาวิชา

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุดเกี่ยวกับ หลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ)

ข้อ	ข้อความที่พิจารณา	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านความเหมาะสมของจุดมุ่งหมายของหลักสูตร						
1	เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ทางด้านกฎหมายธุรกิจระหว่างประเทศ					
2	เพื่อผลิตบัณฑิตที่สามารถใช้ภาษาอังกฤษในทางวิชาชีพได้เป็นอย่างดี					
3	เพื่อให้บัณฑิตสามารถวิเคราะห์ ติดตามสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและการค้าโลก					
4	เพื่อให้บัณฑิตมีศักยภาพในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
5	เพื่อให้บัณฑิตสามารถทำวิจัยทางด้านกฎหมายธุรกิจระหว่างประเทศ					

รายวิชา	ควรให้นิตเขียน					มีประโยชน์ต่ออาชีพ					มีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
26. กฎหมายว่าด้วยครอบครัว															
27. กฎหมายว่าด้วยมรดก															
28. กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง 1															
29. กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง 2															
30. กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา															
31. กฎหมายลักษณะพยาน															
32. กฎหมายว่าด้วยประกันภัย															
33. กฎหมายปกครอง															
34. กฎหมายล้มละลาย และการฟื้นฟูกิจการ															
35. กฎหมายแรงงาน และประกันสังคม															
36. กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีเมือง															
37. กฎหมายการคลัง และภาษีอากร															
38. กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล															
39. หลักวิชาขึ้นนักกฎหมาย															
40. ประวัติศาสตร์กฎหมาย															
41. นิติปรัชญา															
วิชาเอกเลือก 18 หน่วยกิต															
42. กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา															
43. กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค															
44. กฎหมายธุรกิจระหว่างประเทศ															
45. กฎหมายสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ															
46. กฎหมายพาณิชย์นาวี															
47. กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์															
หมวดวิชาเลือกเสรี 6 หน่วยกิต															
48. กฎหมายการค้าระหว่างประเทศ															
49. กฎหมายเทคโนโลยีสารสนเทศ															

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติของนิสิต

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุดเกี่ยวกับนิสิต

ข้อ	ข้อความที่พิจารณา	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	ความพร้อมและความเหมาะสมของนิสิต					
1	นิสิตมีความรู้พื้นฐานเหมาะสมกับหลักสูตร					
2	นิสิตมีความรู้พื้นฐานใกล้เคียงกัน					
3	นิสิตมีความสนใจในการเรียนรู้เป็นอย่างดี					
4	นิสิตมีความสนใจใฝ่รู้ใฝ่เรียน					
5	นิสิตมีความสามารถเรียนตามหลักสูตรได้เป็นอย่างดี					
6	นิสิตมีความกระตือรือร้นในการทำงาน					
7	รู้วิธีแสวงหาความรู้ข้อมูลและข่าวสาร					
8	ค้นหาความรู้เพิ่มเติมให้กว้างขวางทันสมัย					
9	มีความฉลาดและรอบรู้					
10	มีความคิดริเริ่ม					
11	สามารถวิพากษ์วิจารณ์และอภิปราย					
12	เข้าใจปัญหาสังคมและสิ่งแวดล้อม					
13	สามารถนำความรู้ ทักษะและประสบการณ์ทางด้านวิชาเฉพาะไปใช้ในวิชาชีพได้					
	ด้านคุณธรรม จริยธรรม ลักษณะนิสัย					
14	ประพฤติตนดีสม่ำเสมอ					
15	ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของสังคม					
16	มีความรับผิดชอบและเอาใจใส่ต่อการปฏิบัติงาน					
17	รักความยุติธรรม					
18	ใช้คุณธรรมนำสุขให้เกิดในชีวิตประจำวัน					
19	รักพอใจและนิยมในวิชาชีพของตนเอง					

ข้อ	ข้อความที่พิจารณา	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
20	มีความรู้ทางด้านกฎหมายระหว่างประเทศ					
21	สามารถใช้ภาษาอังกฤษในทางวิชาชีพได้เป็นอย่างดี					
22	วิเคราะห์ติดตามสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและการค้าโลก					
23	ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
24	สามารถทำวิจัยทางด้านกฎหมายธุรกิจระหว่างประเทศ					
25	มีทักษะ และทัศนคติที่ดีเพื่อความสำเร็จ					
26	มีความรับผิดชอบในสิ่งที่ตนได้กระทำ					
27	มีความศรัทธา และรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า					
28	พูดภาษาอังกฤษได้อย่างคล่องแคล่ว ชัดเจน					
29	พูดภาษาไทยได้อย่างคล่องแคล่ว ชัดเจน					
30	เขียนภาษาอังกฤษได้อย่างคล่องแคล่ว ชัดเจน					
31	เขียนภาษาไทยได้อย่างคล่องแคล่ว ชัดเจน					
32	มีมุมมองที่กว้างไกลเป็นนานาชาติ					
33	มีจริยธรรมในการทำงาน					
34	มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต					

ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม / แก้ไข / ปรับปรุง.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามอย่างจริงใจ ☺

แบบสอบถามชุดที่ 2

การประเมินหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ)

วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยนเรศวร สำหรับนิสิต

คำชี้แจง

4. แบบสอบถามฉบับนี้สร้างขึ้นเพื่อศึกษาความคิดเห็นของนิสิต ตามหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยนเรศวร

5. คำตอบของท่านจะไม่มีถูกหรือผิด เพราะเป็นการแสดงความคิดเห็นเฉพาะตัว ซึ่งผู้วิจัยจะใช้เฉพาะเพื่อการวิจัยครั้งนี้เท่านั้น และคำตอบของท่านจะไม่มีผลกระทบต่อตัวท่าน เนื่องจากผู้วิจัยจะวิเคราะห์เป็นภาพรวม และท่านตอบโดยไม่ต้องลงชื่อ แต่จะมีคุณค่าอย่างมากในการพัฒนาหลักสูตรนี้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

6. ผู้วิจัยขอความกรุณาท่านได้ช่วยตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อคำถาม ทั้งนี้เพื่อความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม อันจะส่งผลที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวิจัยครั้งนี้ และเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรในโอกาสต่อไป แบบสอบถามฉบับนี้มี 5 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของหลักสูตร เป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) และมีข้อคำถามปลายเปิดสำหรับแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อเพิ่มเติม / แก้ไข / ปรับปรุง

ตอนที่ 3 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) และมีข้อคำถามปลายเปิดสำหรับแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อเพิ่มเติม / แก้ไข / ปรับปรุง

ตอนที่ 4 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับอาจารย์ที่ปรึกษา เป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) และมีข้อคำถามปลายเปิดสำหรับแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อเพิ่มเติม / แก้ไข / ปรับปรุง

ตอนที่ 5 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยเกื้อหนุนในการเรียนการสอนที่ใช้ในการดำเนินการในหลักสูตร

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่กรุณาสละเวลาเพื่อให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ยิ่ง

รองศาสตราจารย์ ดร.ศรวจิต ทะกอง
รองศาสตราจารย์ ดร.อรุณี อ่อนสวัสดิ์
ชำนาญ ปาณวงษ์
ผู้วิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่างหรือเติมข้อความ ที่ตรงกับความเป็นจริง

1. เพศ

ชาย หญิง

2. ภูมิลำเนาเดิมจังหวัด.....

3. แผนการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย.....

4. โรงเรียนที่เรียนมัธยมศึกษาตอนปลายอยู่ในจังหวัด .....

เป็นโรงเรียนในระดับ ตำบล อำเภอ จังหวัด

5. ระดับผลการเรียนเฉลี่ย

5.1 ผลการเรียนเฉลี่ยระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย.....

5.2 ผลการเรียนเฉลี่ยในแต่ละภาคการศึกษาในขณะศึกษาตามหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิต

5.2.1 ภาคเรียนที่ 1 ชั้นปีที่ 1 ..... ภาคเรียนที่ 2 ชั้นปีที่ 1.....

5.2.2 ภาคเรียนที่ 1 ชั้นปีที่ 2 ..... ภาคเรียนที่ 2 ชั้นปีที่ 2.....

5.3.3 ภาคเรียนที่ 1 ชั้นปีที่ 3 ..... ภาคเรียนที่ 2 ชั้นปีที่ 3.....

5.3.4 ภาคเรียนที่ 1 ชั้นปีที่ 4 .....

5.3.5 เฉลี่ยรวมทุกภาค.....

6. ก่อนที่ท่านจะเข้ามาศึกษาในหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) ท่านเคยรู้จักหลักสูตรนี้มาก่อนหรือไม่

เคย ไม่เคย (ข้ามไปตอบข้อ 8)

7. ท่านรู้จักหลักสูตรนิติศาสตร์ (นานาชาติ) ได้อย่างไร.....

8. ท่านใช้จ่ายโดยเฉลี่ยในแต่ละเดือนเท่าไร..... บาท (ไม่รวมค่าห้องพัก)

9. ท่านจ่ายค่าห้องพักเท่าไร

ไม่ต้องจ่าย เพราะ.....

จ่ายเดือนละ ..... บาท

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของโครงสร้างและรูปแบบการจัดเนื้อหาวิชา
คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุดเกี่ยวกับความ
เหมาะสมของ

โครงสร้างและรูปแบบการจัดเนื้อหาหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ)

รายวิชา	ความทันสมัยของเนื้อหา					ความเหมาะสมของเนื้อหาวิชากับจำนวนหน่วยกิต					ความเหมาะสมกับพื้นฐานความรู้ของนิสิต					ความเหมาะสมแลสอดคล้องกับความต้องการเรียน					มีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต และการมีส่วนร่วมในสังคม				
	ระดับความคิดเห็น					ระดับความคิดเห็น					ระดับความคิดเห็น					ระดับความคิดเห็น					ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
หมวดวิชาศึกษาทั่วไป 30 หน่วยกิต																									
1. ทักษะภาษาไทย																									
2.ภาษาอังกฤษพื้นฐาน 1																									
3.ภาษาอังกฤษพื้นฐาน 2																									
4. การคิด การใช้เหตุผลและจริยธรรม																									
5. เทคโนโลยีสารสนเทศ																									
6. มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม																									
7. สภาวะการณ์โลก																									
8. ไทยศึกษา																									
9. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์																									
10. วิทยาศาสตร์ในชีวิตประจำวัน																									
หมวดวิชาเฉพาะ 108 หน่วยกิต																									
วิชาเอกบังคับ 90น.ก.																									
11. กฎหมายแพ่ง : หลักทั่วไป																									

รายวิชา	ความทันสมัย ของเนื้อหา					ความเหมาะสม ของเนื้อหาวิชากับ จำนวนหน่วยกิต					ความเหมาะสมกับ พื้นฐานความรู้ของ นิสิต					ความเหมาะสมและ สอดคล้องกับความ ต้องการเรียน					มีประโยชน์ต่อการ ดำรงชีวิต และการ อยู่ร่วมกันในสังคม				
	ระดับความ คิดเห็น					ระดับความ คิดเห็น					ระดับความ คิดเห็น					ระดับความคิดเห็น									
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
12. กฎหมายว่าด้วย นิติกรรมและสัญญา																									
13. กฎหมายมหาชน เบื้องต้น																									
14. กฎหมายลักษณะ หนี้																									
15. กฎหมายว่าด้วย ละเมิด จัดการงานนอก สั่ง ลากมีควรถัด																									
16. กฎหมายว่าด้วย ทรัพย์สิน และที่ดิน																									
17. กฎหมายอาญา ภาคทั่วไป																									
18. กฎหมาย รัฐธรรมนูญ																									
19. กฎหมายอาญา ภาคความผิด																									
20. เอกเทศสัญญา 1																									
21. กฎหมายว่าด้วย ผู้ยืม และหลักประกัน																									
22. พระธรรมนูญศาล ยุติธรรม และระบบ ศาลไทย																									
23. ตราสารเปลี่ยนมือ																									
24. เอกเทศสัญญา 2																									
25. กฎหมายว่าด้วย ห้างหุ้นส่วน บริษัท																									

รายวิชา	ความทันสมัยของเนื้อหา					ความเหมาะสมของเนื้อหาวิชากับจำนวนหน่วยกิต					ความเหมาะสมกับพื้นฐานความรู้ของนิสิต					ความเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการเรียน					มีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต และการอยู่ร่วมกันในสังคม				
	ระดับความคิดเห็น					ระดับความคิดเห็น					ระดับความคิดเห็น					ระดับความคิดเห็น									
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
26. กฎหมายว่าด้วยครอบครัว																									
27. กฎหมายว่าด้วยมรดก																									
28. กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง 1																									
29. กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง 2																									
30. กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา																									
31. กฎหมายลักษณะหยาน																									
32. กฎหมายว่าด้วยประกันภัย																									
33. กฎหมายปกครอง																									
34. กฎหมายล้มละลาย และการฟื้นฟูกิจการ																									
35. กฎหมายแรงงานและประกันสังคม																									
36. กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีเมือง																									
37. กฎหมายการคลังและภาษีอากร																									
38. กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล																									

ตอนที่ 3 ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุดเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล โดยพิจารณาว่า อาจารย์ผู้สอนในรายวิชาต่าง ๆ ได้กระทำในแต่ละกิจกรรม ตามสภาพที่เป็นจริงตลอดการศึกษาจนกระทั่งปัจจุบัน

ข้อ	กิจกรรม	ทุกวิชา	ส่วนมาก	ครึ่งต่อครึ่ง	ส่วนน้อย	ไม่มีเลย
1	แจ้งเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของการเรียนก่อนการสอน					
2	แสดงให้เห็นว่ามีการเตรียมการสอนล่วงหน้า					
3	สอนตามลำดับความยากง่ายของเนื้อหาวิชา					
4	สอนครบทุกเนื้อหาที่แจ้งไว้					
5	สอนแบบบรรยาย					
6	สอนแบบบรรยายแล้วให้ไปค้นคว้าเพิ่มเติม					
7	สอนแบบวิธีการตั้งปัญหาแล้วให้ไปค้นคว้า					
8	มีอุปกรณ์ประกอบการสอนอย่างเหมาะสม					
9	มอบงานและแบบฝึกหัดให้กับนิสิตอย่างเหมาะสม					
10	ตรวจผลงานหรือแบบฝึกหัดของนิสิตทุกครั้ง					
11	แจ้งผลการตรวจงานแก่นิสิตทุกครั้ง					
12	เปิดโอกาสให้นิสิตซักถามและแสดงความคิดเห็น					
13	ให้กำลังใจนิสิตในการเรียน					
14	พยายามสอนให้นิสิตมีความเข้าใจเนื้อหาอย่างละเอียด					
15	อุทิศเวลาให้กับการสอนอย่างแท้จริง					
16	บอกรายชื่อเอกสารประกอบการเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการค้นคว้า					
17	แจ้งผลการสอบทุกครั้ง					

ตอนที่ 5 ด้านปัจจัยเกื้อหนุนในการเรียนการสอน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุดเกี่ยวกับความ
เพียงพอ คุณภาพ และความสะดวกในการรับบริการของทรัพยากรที่ใช้ในการ
ดำเนินการในหลักสูตร

ทรัพยากร	ความเพียงพอ					คุณภาพ					ความสะดวกในการรับบริการ				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
1. ห้องเรียน															
2. หนังสือ/ตำราที่ใช้สำหรับค้นคว้าในห้องสมุดวิทยาลัยนานาชาติ (Self Access)															
3. หนังสือ/ตำราที่ใช้สำหรับค้นคว้าในสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัย															
4. สถานที่ทำงานของนิสิต															
5. เครื่องคอมพิวเตอร์															
6. ระบบอินเทอร์เน็ต															
7. อื่น ๆ															

ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม / แก้ไข / ปรับปรุง.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณนิสิตทุกท่านที่กรุณาตอบแบบสอบถามด้วยความจริงใจ

ประเด็นการสนทนากลุ่มนิสิตหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ)

1. เกริ่นนำ

อธิบายให้นิสิตที่ร่วมสนทนากลุ่มทราบถึงวัตถุประสงค์ของการประเมินหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา ในหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มในครั้งนี้จะเป็นแนวทางที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

2. ประเด็นคำถามการสนทนา

ด้านโครงสร้างของหลักสูตร

1. นิสิตมีความคิดเห็นอย่างไรต่อจำนวนหน่วยกิตของรายวิชาในหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ)

- หมวดวิชาศึกษาทั่วไป 30 หน่วยกิต
- วิชาบังคับ 21 หน่วยกิต (วิชาบังคับเลือกในกลุ่มวิชาพลานามัย 1 หน่วยกิต (สรีรศาสตร์))
- วิชาเลือก 9 หน่วยกิต
- หมวดวิชาเฉพาะ 108 หน่วยกิต
- วิชาเอกบังคับ 90 หน่วยกิต (วิชาเลือกเสรี 6 หน่วยกิต)
- วิชาเอกเลือก 18 หน่วยกิต

2. ตามโครงสร้างที่ทางมหาวิทยาลัยจัดให้นี้ ในแต่ละหมวด จำนวนหน่วยกิตมากเกินไปหรือไม่ อย่างไร

3. การจัดตารางเวลาเรียนมีความเหมาะสมหรือไม่อย่างไร

4. การจัดลำดับรายวิชาให้นิสิตเรียนนั้นเป็นไปตามลำดับขั้นก่อนหลังหรือไม่อย่างไร

5. จากวิชาเลือกเสรี นิสิตมีอิสระในการเลือกหรือไม่ และนิสิตรู้สึกอย่างไรกับกรณีที่เป็นอยู่

6. จากรายวิชาที่นิสิตศึกษาผ่านมานิสิตคิดว่ามีรายวิชาใดที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสาขาวิชาของนิสิตน้อยที่สุด และรายวิชาใดที่ยังขาดไปสำหรับหลักสูตรนี้

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

1. นิสิตมีปัญหาด้านภาษาอังกฤษหรือไม่ อย่างไร แล้วมีวิธีการแก้ปัญหาอย่างไร
2. ในการเรียนกับอาจารย์พิเศษภายนอก นิสิตคิดว่ามีข้อดี และข้อจำกัดอย่างไร
3. อาจารย์ผู้สอนมีคุณวุฒิ บุคลิกลักษณะเหมาะสมกับรายวิชาที่สอนมากน้อยเพียงใด
4. พอใจกับการจัดกระบวนการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชาหรือไม่
5. ส่วนใหญ่อาจารย์ผู้สอนจะใช้วิธีสอนรูปแบบใด
6. ผู้เรียนมีโอกาสซักถามพูดคุยกับผู้สอนมากน้อยเพียงใด
7. ในแต่ละรายวิชามีการให้งานมากน้อยเพียงใด
8. มีการตรวจงานให้นิสิตหลังจากมอบหมายแล้วหรือไม่ และมีการชี้แจง เสนอแนะกับงานนั้น ๆ หรือไม่
9. การวัดผลและประเมินผลในแต่ละรายวิชา มีความบริสุทธิ์ ยุติธรรมมากน้อยเพียงใด
10. ทางวิทยาลัยนานาชาติมีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรอะไรบ้าง
11. ในปัจจุบันที่เป็นอยู่อาจารย์ที่ปรึกษาได้ทำหน้าที่อะไรบ้าง ต้องการให้มีหรือไม่ และได้พึงพาอะไรบ้าง
12. นิสิตต้องการให้อาจารย์ที่ปรึกษามีบทบาทหน้าที่ต่อนิสิตอย่างไรบ้าง

ปัจจัยเกื้อหนุน

1. นิสิตคิดว่านิสิตได้รับการบริการจากส่วนต่างๆ ของวิทยาลัยนานาชาติ และมหาวิทยาลัยคู่ค้ากับการลงทะเบียนแต่ละภาคหรือไม่ ตลอด 4 ปีจ่ายประมาณเท่าไร คิดว่ามากหรือน้อยไปเมื่อเทียบกับสิ่งที่ได้รับ
2. ห้องเรียนมีความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนหรือไม่
  - มีอุปกรณ์ประจำห้องครบถ้วน
  - อุดหนุนมีพอเหมาะ
  - แสงสว่างเหมาะสม
3. หนังสือ / ตำรา
  - มีเพียงพอกับความต้องการของนิสิตหรือไม่
  - นิสิตต้องซื้อเอกสารตำราด้วยตนเองมากน้อยเพียงใด
4. สถานที่ที่นิสิตทำงาน มีความสะดวก เพียงพอหรือไม่
5. เครื่องคอมพิวเตอร์ และระบบอินเทอร์เน็ตมีไว้ให้บริการอย่างเพียงพอและสะดวกสบายหรือไม่

ประเด็นสัมภาษณ์บันทึกหลักสูตรนิติศาสตร์ (หลักสูตรนานาชาติ)

วันที่..... เวลา..... สถานที่.....

ผู้สัมภาษณ์.....

ผู้ถูกสัมภาษณ์.....

1. สถานที่และลักษณะของงานที่ทำ
2. การนำความรู้ที่ได้รับหลังจากสำเร็จการศึกษาไปใช้
3. ความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตร
4. ควรปรับเปลี่ยนหรือลดรายวิชาใดในหลักสูตร
5. มีปัญหาของหน่วยงานใดบ้างที่คิดว่าน่าจะเกิดจากกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในระหว่างเรียน

ประเด็นการสัมภาษณ์ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตที่จบหลักสูตรนิติศาสตร์
(หลักสูตรนานาชาติ)

วันที่..... เวลา..... สถานที่.....

ผู้ให้สัมภาษณ์.....

ผู้สัมภาษณ์.....

สัมภาษณ์ถึงบัณฑิตชื่อ.....

1. การมีมนุษยสัมพันธ์ในหน่วยงาน
2. ความมีน้ำใจ อ่อนน้อมต่อมตน อดทนอดกลั้น
3. ความเชื่อมั่นในตนเอง
4. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
5. การใฝ่หาความรู้เพิ่มเติม
6. การใช้เวลารว่างให้เป็นประโยชน์
7. ความรู้ความสามารถทางวิชาการ
8. ความสามารถในการแก้ปัญหาในการปฏิบัติงาน
9. ความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน
10. ท่านคิดว่าบุคลิกภาพของท่านมีลักษณะเด่น และลักษณะด้อยด้านใดบ้าง

**ประเด็นการสัมภาษณ์ผู้ร่วมงานของบัณฑิตที่จบหลักสูตรนิติศาสตร์
(หลักสูตรนานาชาติ)**

วันที่..... เวลา..... สถานที่.....

ผู้ให้สัมภาษณ์.....

ผู้สัมภาษณ์.....

สัมภาษณ์ถึงบัณฑิตชื่อ.....

1. การมีมนุษยสัมพันธ์ในหน่วยงาน
2. ความมีน้ำใจ อ่อนน้อมถ่อมตน ขอดทนอดกลั้น
3. ความเชื่อมั่นในตนเอง
4. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
5. การใฝ่หาความรู้เพิ่มเติม
6. การใช้เวลาร่างให้เป็นประโยชน์
7. ความรู้ความสามารถทางวิชา
8. ความสามารถในการแก้ปัญหาในการปฏิบัติงาน
9. ความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน
10. ท่านคิดว่าเพื่อนร่วมงานของท่านมีลักษณะเด่น และลักษณะด้อยด้านใดบ้าง